

กลุ่มที่ 1

ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนา

การเรียนรู้การสอน

**การประเมินหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ**
**THE EVALUATION BACHELOR OF ACCOUNTING AND BACHELOR
OF BUSINESS ADMINISTRATION FACULTY OF BUSINESS
ADMINISTRATION, NORTH BANGKOK UNIVERSITY**

อัญชลี ปิ่นทองคำ
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
E-mail : anchalee.pi@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรบัญชีบัณฑิต และหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตร ศึกษาคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ที่สอนรายวิชาต่าง ๆ ในคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่ต่ำกว่า 1 ปีการศึกษา จำนวน 25 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ภาคปกติ จำนวน 294 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาศึกษาปีการศึกษา 2555 จำนวน 128 คน และผู้บังคับบัญชาและผู้บริหารของบัณฑิตหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต จำนวน 20 คน เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถามการประเมินหลักสูตร จำนวน 4 ฉบับได้แก่ แบบสอบถามหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสำหรับอาจารย์ แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาในหลักสูตรคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ สำหรับนักศึกษาและบัณฑิต และแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ สำหรับผู้บังคับบัญชาและผู้บริหารของบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาในหลักสูตรคณะบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 ทำการรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนมกราคม – พฤษภาคม 2557 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จัดระดับของความคิดเห็นจากค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตร
  - 1.1 ศึกษากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ในการบริหารหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ และหลังการนำหลักสูตรไปใช้ตามความคิดเห็นของอาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.89, 4.20$ และ 4.23 ตามลำดับ)

1.2 ศึกษากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ด้านการจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตรตามความคิดเห็นของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$)

1.3 ศึกษากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ด้านการจัดการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตรตามความคิดเห็นของบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.05, 2.08$ และ 2.11 ตามลำดับ)

2. การศึกษาคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาและผู้บริหารของบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.02$)

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the application of educational management and administration and study quality of graduate student of accounting and business administration. The sampling in this research was 25 lecturers who had experienced at least than one year in teaching, 294 the third and fourth – year undergraduate students, 128 graduates from academic year 2012, and 20 employers use supervisors. The research methodology was four questionnaires of evaluation the course, namely the lecturers, the undergraduate students, the graduates, and the employers or supervisors which considered at the confidence coefficient of 0.94 in January to May 2014. The data analysis were statistically performed such as percentage, mean standard deviation and mean evaluation rating. The results of this research could be concluded as follows :

1. The study of the application of to educational management and administration course.

1.1 The application of administration course to pre-intermediate and post-educational processes were evaluated by the opinion of lecturers. It was considered to be at good level which followed the assumptions stating that the administration could be applied to educational processes at good level.

1.2 The application of educational management and administration course was evaluated by the undergraduate students which considered to be at moderate level ($\bar{X} = 3.37$).

1.3 The application of educational management and administration course was evaluated by the graduated student which considered to be at low level.

2. The study of the quality of the graduated students with the bachelor degree of Accounting and Bachelor of Business Administration from North Bangkok University was assessed by the employers or supervisors which considered to be at good level ($\bar{X} = 4.02$).

บทนำ

จากสภาพปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เทคโนโลยีและวัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การขยายตัวของปริมาณนักศึกษาและความต้องการศึกษาต่อ

ระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อการอุดมศึกษาในฐานะเป็นกลไกในการผลิตและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคลเพื่อให้สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้ ความจำกัดในทรัพยากรและงบประมาณ ภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำนับเป็นแรงผลักดันและส่งผลกระทบต่อการศึกษาร่วมกัน รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (สุธรรม อารีกุล, 2543: 3) ไม่ว่าจะเป็นการผลิตกำลังคนในสาขาวิชาที่จำเป็นและมีคุณภาพสูง การผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีสมรรถนะในการปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมทั้งการผลิตผลการวิจัย และนวัตกรรมทางการศึกษา ในบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่หยุดยั้งอย่างเช่นในปัจจุบัน การก้าวให้ทันความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวถือเป็นเรื่องสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาควรคำนึงถึง หลักสูตรการศึกษาถือเป็นหัวใจหลักของสถาบันการศึกษาที่จะพัฒนาทรัพยากรบุคคลดังกล่าวเพื่อให้ได้บัณฑิตมีคุณภาพชีวิตที่ดี รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550)

การจัดการศึกษาของสถาบันใดหรือหลักสูตรใด ที่สามารถทำให้นักศึกษาทุกคนสำเร็จการศึกษได้ตามหลักสูตรที่กำหนด โดยประหยัดทั้งงบประมาณ แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ และเวลาที่ใช้ในการศึกษา การจัดการศึกษาของสถาบันนั้นหรือหลักสูตรนั้นย่อมมีประสิทธิภาพมาก คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของหลักสูตร โดยหลักสูตรที่ดีควรมีความทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ ความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ และตอบสนองความต้องการของสังคม ตลอดจนเสริมสร้างคุณธรรมด้านต่างๆ ของผู้เรียน เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง และสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในการจัดทำหลักสูตรนั้นผู้จัดทำหลักสูตรต้องศึกษาข้อมูลอย่างกว้างขวางเพื่อที่จะสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วางเค้าโครงและรูปแบบของหลักสูตร กำหนดเนื้อหาสาระประโยชน์และประสพการณ์การเรียนรู้ได้นอกจากนี้หลังจากได้จัดทำหลักสูตรเรียบร้อยแล้วผู้จัดทำต้องตอบคำถามอีกว่า หลักสูตรที่สร้างเสร็จนั้นเป็นหลักสูตรที่ดีมีจุดเด่นและจุดบกพร่องอย่างไร ซึ่งการประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบปัญหาและข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรให้ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การปรับปรุงหลักสูตรให้ดีและเหมาะสมต่อไป ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนดไว้ว่าหลักสูตรเดิมควรมีการประเมินหลักสูตรทุก 5 ปี ส่วนหลักสูตรใหม่ควรประเมินเมื่อมีการดำเนินการครบวงจรตามระยะเวลาของหลักสูตรนั้น ๆ และหลังจากนั้นให้มีการติดตามประเมินหลักสูตรทุก 5 ปี ในการประเมินหลักสูตรควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานภายนอกร่วมเป็นผู้ประเมิน เพื่อให้มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการต่อไป หลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หากไม่มีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรย่อมจะเกิดความล้าหลังและไม่สามารถตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมในอีกสมัยหนึ่งได้ ในการจัดการศึกษาในหลักสูตรต่างๆ การประเมินหลักสูตรเป็นกิจกรรมสำคัญที่ต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่มีความทันสมัย และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่อย่างไร ซึ่งผลของการประเมินจะนำมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรทำให้หลักสูตรได้รับการยอมรับและสร้างความเชื่อมั่นขึ้น รวมทั้ง เป็นการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ได้มีการดำเนินงานตามภารกิจหลักอย่างมีคุณภาพ

คณะบริหารธุรกิจเปิดทำการสอนได้ผลิตบัณฑิตออกไปรับใช้สังคมระดับปริญญาตรี จำนวน 19 รุ่น ใน 5 สาขาวิชา จำนวน 1,800 คน หลักสูตรได้ผ่านเกณฑ์การประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สพ.) ในระดับดี แต่อย่างไรก็ตามต้องมีการประเมินหลักสูตร

ถึงแม้ว่าจะมีรายงานการประเมินตนเอง และรายงานการประชุมเพิ่มเติม สารสำคัญให้ทันสมัยแต่ก็ไม่มีรายงานที่ชัดเจน เนื่องจากหลักสูตรดังกล่าวดำเนินการเรียนการสอนมาตั้งแต่ พ.ศ.2544 การประเมินหลักสูตรไม่มีรายงานที่ชัดเจนเป็นไปตามระบบของการประเมินหลักสูตรที่จะเป็นข้อมูลในการนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ด้วยเหตุผลดังกล่าวหลักสูตรของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ควรจะได้มีการประเมินหลักสูตรบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต เพื่อจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของหลักสูตร ข้อบกพร่องของหลักสูตร และส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรนี้จะเป็นประโยชน์ ในการนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ให้เป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันและสอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปีการศึกษา 2558 ตลอดจนยังสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สังคมและท้องถิ่น ตลาดแรงงานเพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ท กรุงเทพ ในด้านต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตร ดังนี้

1.1 การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ และหลังจากการนำหลักสูตรไปใช้ ตามความคิดเห็นของอาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ท กรุงเทพ

1.2 การประเมินด้านการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการหลักสูตร ตามความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตหลักสูตรบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

2. เพื่อศึกษาคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาศิลปะบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาและผู้บริหารของบัณฑิตหลักสูตรบัณฑิตและบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต

ขอบเขตการวิจัย

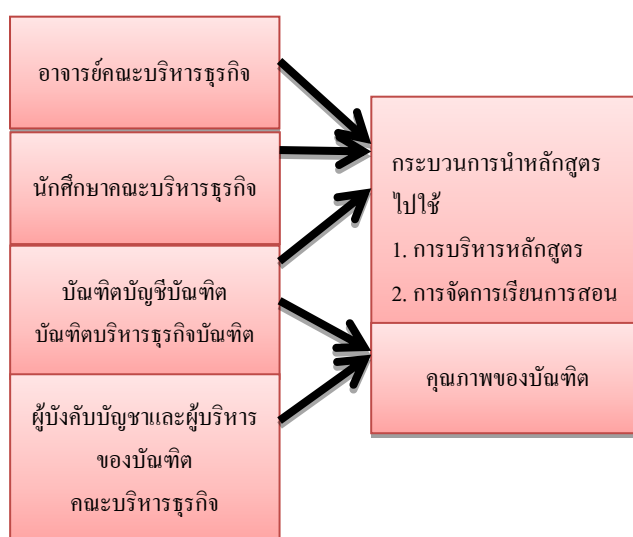
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วยอาจารย์ที่สอนรายวิชาต่าง ๆ ในคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ จำนวน 25 คน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ภาคปกติ

ปีการศึกษา 2556 ทุกสาขาวิชาจำนวน 441 คน บัณฑิตหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 177 คน และผู้บังคับบัญชาและผู้บริหารของบัณฑิตหลักสูตรบัญชีบัณฑิต และบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นอาจารย์ที่สอนรายวิชาต่าง ๆ ในคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ จำนวน 25 คน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ภาคปกติ ปีการศึกษา 2556 ทุกสาขาวิชา จำนวน 294 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย บัณฑิตหลักสูตรบัญชีบัณฑิต และบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 128 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายและผู้บังคับบัญชาและผู้บริหารของบัณฑิตหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต จำนวน 20 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย

2. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แบบประเมินหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสำหรับอาจารย์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ประเมินสภาพแวดล้อมทั่วไปของผู้ถูกประเมิน

ตอนที่ 2 ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 3 ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 4 หลังการนำหลักสูตรไปใช้ จำนวน 7 ข้อ

1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาในหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สำหรับนักศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพแวดล้อมทั่วไป

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 23 ข้อ

1.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาในหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สำหรับบัณฑิต แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร จำนวน 23 ข้อ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 13 ข้อ

1.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ สำหรับผู้บังคับบัญชาและผู้บริหารบัณฑิต แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลของผู้ได้บังคับบัญชา

ตอนที่ 2 ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 คุณธรรม จริยธรรมในอาชีพของผู้ได้บังคับบัญชา จำนวน 10 ข้อ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลสรุปได้ดังนี้ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ อาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาทุกกลุ่มผู้เรียน เพื่อขออนุญาตให้คณาจารย์และนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 และ 4 ทุกสาขาวิชาของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ท กรุงเทพ ตอบแบบสอบถามและผู้วิจัยรับกลับคืนด้วยตนเอง นำแบบสอบถามส่งไปให้บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาผู้บริหารของบัณฑิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจัดทำและส่งกลับคืน ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งแนบซองติดตราไปรษณียากร จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัยส่งกลับคืน

แบบสอบถามทุกฉบับ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านบริหารธุรกิจ และด้านภาษาไทย จำนวน 4 คน โดยใช้ระบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert's Scale)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. กำหนดเกณฑ์ การประเมิน 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง คิดเห็นอยู่ในระดับดีที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง คิดเห็นอยู่ในระดับดี

คะแนน 3 หมายถึง คิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง คิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง คิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาประเมินหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย นอร์ทกรุงเทพ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ในด้านจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตร

1.1 ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ และหลังการนำหลักสูตรไปใช้ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนครุทรวงเทพ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.89, 4.20$ และ 4.23 ตามลำดับ) ความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตร หลังการนำหลักสูตรไปใช้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.23 และระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.89$)

1.2 ศึกษากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตร ตามความคิดเห็นของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนครุทรวงเทพมีความคิดเห็นต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีรายการอยู่ในระดับดี 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชาและด้านการสอนของอาจารย์ ($\bar{X} = 3.68$ และ 3.74) ระดับปานกลาง 1 ด้าน ในด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.02$)

1.3 ศึกษากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตร ตามความคิดเห็นของบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนครุทรวงเทพ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย ถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีรายการอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาสาระวิชา ด้านโครงสร้างและแผนการเรียน และด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 2.05, 2.08$ และ 2.11)

2. การศึกษาคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาและผู้บริหารของบัณฑิต หลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต โดยส่วนรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.02$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่าคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาคณะบริหารธุรกิจบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา และผู้บริหารของบัณฑิตอยู่ในระดับดี ถ้าพิจารณาคุณภาพบัณฑิตทุกด้านอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรมในอาชีพของผู้ได้บังคับบัญชามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.07$) ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.97$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนครุทรวงเทพ ขอนำเสนอการอภิปรายผลดังนี้ คือ

1. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จากการประเมินหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตต่อกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรแต่ละสาขาวิชาจะเน้นและส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมและมีความรู้ ความเข้าใจในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ด้านความคิดเห็นของอาจารย์พบว่า การพิจารณารายละเอียดอยู่ในระดับดีที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรในการสร้างองค์ความรู้ และทรัพยากรมนุษย์จึงจำเป็นต้องผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการพึ่งตนเอง ด้านองค์ความรู้และเทคโนโลยี การอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตและธำรงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรมของสังคม เพื่อนำประเทศไปในทิศทางที่พึงประสงค์ (ทบทวนมหาวิทยาลัย.2535 : 209) รวมทั้งความต้องการของสังคมที่ต้องการบัณฑิตเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการสร้างสังคมและการพัฒนาประเทศ การผลิตบัณฑิตจึงเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สังคม โดย

การพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและสติปัญญา มีความรู้คุณธรรม จริยธรรม เพื่อเตรียมคนที่มีคุณภาพเข้าสู่สังคมและวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ดังนั้นการจัดการศึกษาที่ถูกต้องจึงควรเป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้ สร้างทักษะ และเพื่อสร้างคุณลักษณะที่จะช่วยสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในวิชาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีคุณธรรมในสาขาวิชาที่ศึกษา (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2541 : 38) ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีวิจารณญาณในการตัดสินใจ

การผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตามที่สังคม และประเทศชาติต้องการจำเป็นต้องมีหลักสูตรเป็นเครื่องชี้นำการดำเนินงาน ในการผลิตบัณฑิตต้องดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนไปสู่ความจริงที่เป็นแก่นความรู้ ต้องใช้เครื่องมือในการสร้างความรู้ใหม่ (Knowledge Machine) ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานและหลักการทางการศึกษา ปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา และธรรมชาติของความรู้ ดังที่ (ธำรง บัวศรี 2542, 164-169) กล่าวไว้ว่า การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรต้องสอดคล้องและส่งเสริมค่านิยมของสังคม สนองความต้องการของผู้เรียน แก้ไขปัญหาสังคมและสามารถนำไปปฏิบัติได้ หลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ถ้าไม่มีหลักสูตร การจะให้การศึกษาแก่ประชาชนของชาติย่อมกระทำไม่ได้ เพราะหลักสูตรคือสิ่งที่นำเป้าหมายและนโยบายการศึกษาของชาติเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ เป็นเครื่องชี้นำแนวทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ หลักสูตรที่ดีจึงควรมุ่งเพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมและสร้างความเป็นคนให้สมบูรณ์ โดยให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความพร้อมทางสติปัญญา ความสามารถรู้คุณค่าของความคิดวิชาการและสรรพสิ่ง รู้จักใช้ความคิดขั้นสูง มีทักษะในชีวิตและสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความรู้เฉพาะด้าน เพื่อช่วยให้บัณฑิตสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพท่ามกลาง ความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในสังคมยุคใหม่ โดยการจัดการประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาสังคม ให้ความสำคัญกับทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ในสังคมข้อมูลข่าวสาร เช่น ภาษาสากล คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการทำงาน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า สร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจของภูมิปัญญาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังต้องมุ่งพัฒนาความเป็นสากล พัฒนาความก้าวหน้าเชิงวิชาการให้ทัดเทียมกับนานาประเทศ ทั้งนี้หา ประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนให้ทันสมัย การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ วัฒนธรรม ความคิดระหว่างผู้เรียนต่างวัฒนธรรมซึ่งจะทำให้เกิดการสร้างชุมชนหรือเครือข่ายการเรียนการสอนที่กว้างขวางขึ้น (เสริมศรี ไชยศรี ; สุรพล บัวพิมพ์ ; และ สุนทรี คนเที่ยง, 2543 : 57-58) นอกจากนี้ (วิชัย คิสสระ (2535 : 116) ได้กล่าวว่า หลักสูตรก่อนนำไปใช้ ต้องทำการประเมินหลักสูตรหลังจากได้วางแผนหลักสูตรแล้ว เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพองค์ประกอบต่าง ๆ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผล ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้เป็นการประเมินตรวจสอบคุณภาพหรือคุณค่าของหลักสูตรเพื่อทราบข้อบกพร่อง เพื่อนำมาแก้ไขให้มีคุณภาพ และหลังการนำหลักสูตรไปใช้ โดยการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ตลอดจนขอความคิดเห็นจากผู้ใช้หลักสูตร สอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับวิชา และเนื้อหาวิชาที่จะนำไปสอน ในกรณีที่มีหลักสูตรว่าเป็นวิชาและเนื้อหาวิชาที่จะนำไปสอน

2. ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา ตามความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนครุเทพ พบว่า การพิจารณารายละเอียดให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

การศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยยังมีปัญหาอยู่หลายประการ อาทิเช่น ขาดปรัชญาและความมุ่งหมายที่ชัดเจนต่อการปฏิบัติ ทำให้ผู้สอนและนักศึกษาเกิดความสับสน เนื้อหาหลักสูตรเป็นวิชาการและเฉพาะด้านมากเกินไปไม่สัมพันธ์กับสังคม การจัดเนื้อหาไม่เหมาะสมคงตัวไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้น้อยอาจารย์ผู้สอนก็สอนแต่รายวิชาที่ตนเองถนัดและสนใจ ก่อนทำการสอนไม่ได้ชี้แจง จุดมุ่งหมายของรายวิชาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรก่อนทำการสอนในรายวิชานั้น ๆ การสอนต้องครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตร โดยใช้วิธีการสอนจากเนื้อหาง่ายไปหายาก และมีความต่อเนื่องต่อเนื่องในเนื้อหาวิชา เนื้อหาสาระรายวิชาที่สอนควรส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และให้มีประสบการณ์ในวิชาชีพบัญชีและธุรกิจ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพและธุรกิจ ปัญหาที่พบในขณะนี้ด้านของวิชาชีพการฝึกงานวิชาชีพยังน้อยเกินไป อีกประการหนึ่งที่เป็นสาเหตุทำให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะอาจารย์ใช้วิธีสอนโดยการบรรยายมากเกินไป ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้แต่ขาดทักษะในการคิด การตัดสินใจ ตลอดจนขาดความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

3. การสนับสนุนการเรียนรู้ จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาในหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนครปฐมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกตามความคิดเห็นของนักศึกษากิจการพิจารณารายละเอียดอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเรื่องสิ่งแวดล้อมสะดวก อาทิเช่น การจัดอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่ดีเท่าที่ควร สภาพห้องเรียนในแต่ละสาขาวิชาไม่เอื้ออำนวยเพื่อให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ได้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบในการเลือก และหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนมาให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด โดยการลงมือทำจริง ๆ หรือได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ได้คิด ได้พูด ได้ฝึกปฏิบัติจริงเป็นการเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการพัฒนาหลักสูตรต้องได้รับข้อมูลจากอาจารย์ผู้สอน สถานประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต และนักศึกษา ตลอดจนการจัดแผนการเรียน เนื้อหาสาระรายวิชาที่สอดคล้องกัน การปรับจำนวนหน่วยกิตให้เหมาะสมแต่ละสาขาวิชา
2. การจัดการเรียนการสอนต้องนำเทคโนโลยีมาพัฒนาการเรียนการสอน เพราะถ้าต้องการให้นักศึกษาเก่งเทคโนโลยีต้องทันสมัย และเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัยตลอดเวลา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติ และอาจารย์นพรัตน์ น้อยเจริญ และขอขอบพระคุณที่กรุณาตรวจและให้คำแนะนำในการแก้ไขเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนครปฐม ผู้บังคับบัญชาและผู้บริหารของบัณฑิตที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและให้คำแนะนำ

รายการอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). มหาวิทยาลัยที่ทางแยก: ปรกาศวิสัยทัศน์อุดมศึกษา ไทยในอนาคต. กรุงเทพฯ: ชักเชสมิเดีย.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2535). **สองทศวรรษทบวงมหาวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : ธรรมการพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2550). **แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต**. ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและการสอน สำนักวิชาการ.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). **การพัฒนาหลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สุธรรม อารีกุล. (2543). **รูปแบบและภารกิจอุดมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- เสริมศรี ไชยสร ; สุพล บัวพิมพ์ ; และสุนทรี คนเที่ยง. (2543). **หลักเกณฑ์และรูปแบบพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี**. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.

สัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ:

**“หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ”**

**ACHIEVEMENT OF EDUCATIONAL MANAGEMENT BASED ON
THAI QUALIFICATION FRAMEWORK FOR HIGHER EDUCATION:
“PROGRAM OF MASTER OF SCIENCE IN INDUSTRIAL EDUCATION IN
COMPUTER AND INFORMATION TECHNOLOGY”**

วรชัย ทรงศรีวิทยา

**สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี**

E-mail: vorachai.kmutt@gmail.com

รองศาสตราจารย์สุวรรณา สมบุญสุขโข

**สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี**

E-mail: suwanna.som@kmutt.ac.th²

บทคัดย่อ

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้ทำการปรับปรุงหลักสูตร “ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ” ให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ตั้งแต่ปี การศึกษา 2554 จนถึงปัจจุบัน ดังนั้นจึงได้ทำการวิจัยในครั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินความพึงพอใจ ของผู้ใช้นิตเกี่ยวกับคุณภาพของมหำบัณฑิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน (2) ประเมินคุณภาพ หลักสูตรโดยนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย/มหำบัณฑิต และ (3) ประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยอาจารย์ผู้สอน ผู้วิจัยได้เก็บ รวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ใช้นิต จำนวน 15 คน นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย/มหำบัณฑิต จำนวน 15 คน และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 3 คน ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด คือ (1) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้นิต (2) แบบสอบถาม คุณภาพหลักสูตรจากนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย/มหำบัณฑิต และ (3) แบบสอบถามคุณภาพหลักสูตรจากอาจารย์ ผู้สอน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้ใช้นิตมีความ พึงพอใจต่อคุณภาพมหำบัณฑิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39) (2) นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย/มหำบัณฑิต มีความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตรในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42)

และ(3) อาจารย์ผู้สอนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตรในระดับมากเช่นกัน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82) สรุปได้ว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรซึ่งพัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ทางสาขาวิชาฯ ยังสามารถนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร รวมถึงการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

คำสำคัญ : สัมฤทธิ์ผลการจัดการศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ABSTRACT

Department of Computer and Information Technology, Faculty of Industrial Education and Technology, King Mongkut's University of Technology Thonburi has changed the program "Master of Science in Industrial Education in Computer and Information Technology" to make it consistent with Thai Qualification Framework for Higher Education since academic year 2011. After running the program for a while, we conducted a research aimed (1) to evaluate the employers' satisfaction toward the quality of the graduates based on learning outcomes in five domain of learning, (2) to evaluate the students' satisfaction toward the program quality, and (3) to evaluate the teachers' satisfaction toward the program quality. The data was collected from fifteen employers, fifteen students, and three teachers in the second semester of the academic year 2013. The instruments in this study were three sets of questionnaires for employer, students, and teachers. The collected data was analyzed by mean and standard deviation. The results revealed that: (1) The employers' satisfaction toward the quality of the graduates was in a high level (mean = 4.39), (2) The students' satisfaction toward the program quality was also in a high level (mean = 4.42), and (3) the teachers' satisfaction toward the program quality was in a high level as well (mean = 3.82). These results could be concluded that the stakeholders satisfied with the program that was developed under the Framework. Moreover, the Department can use these results to improve the program quality and to improve the teaching strategies to achieve the stakeholders' requirements in the future.

KEYWORDS: Achievement of educational management, Thai Qualification Framework, Department of Computer and Information Technology

1. บทนำ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF : HEd) เป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วยระดับคุณวุฒิ ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น การแบ่งสาขาวิชา มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ การเปิดโอกาสในการเทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่ง

เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

มาตรฐานผลการเรียนรู้ คือ ข้อกำหนดเฉพาะซึ่งเป็นผลที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาขึ้นจากการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านที่ได้รับการพัฒนาระหว่างการศึกษา จากการเรียนรู้และการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้ทั้งในและนอกหลักสูตรและแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจและความสามารถจากการเรียนรู้เหล่านั้นได้อย่างเป็นที่เชื่อถือเมื่อเรียนจบในรายวิชาหรือหลักสูตรนั้นแล้ว

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) ได้กำหนดให้ทุกมหาวิทยาลัย ต้องประกาศมาตรฐานผลการเรียนรู้กลางเป็นของตนเอง เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถาบันเป็นไปอย่างมีคุณภาพ มาตรฐานและสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เมื่อแต่ละมหาวิทยาลัยประกาศมาตรฐานการเรียนรู้กลางแล้ว อาจปรับหัวข้อย่อยให้สอดคล้องกับทิศทาง หรือนโยบายของมหาวิทยาลัย และในหลักสูตรก็จะมีมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องทั้งของมหาวิทยาลัย และมาตรฐานของสาขานั้นต่อไป โดยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมี อย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตนและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

2. ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิดและการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

3. ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ ต่อตนเอง และสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบ ในการเรียนรู้ของตนเอง

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ในปีพุทธศักราช 2554 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาโท ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ชื่อหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 โดย มีพันธกิจที่มุ่งผลิตครูทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ตอบสนองความต้องการของสังคมทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ

ในด้านวิชาการ องค์ความรู้จะส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ใหม่ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ที่จะมีการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการองค์ความรู้ทั้งเชิงทฤษฎีและปฏิบัติเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ตลอดจนการสร้างการแข่งขันทางด้านวิชาการและงานวิจัย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการศึกษาเพิ่มพูนวิชาการในระดับสูงต่อไปได้ นอกจากความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการแล้ว หลักสูตรดังกล่าวยังเน้นผลิตมหาบัณฑิตที่มีทัศนคติที่ถูกต้อง มีจรรยาบรรณ มีคุณธรรม และมีจิตสำนึกในวิชาชีพต่อสังคมอีกด้วย ดังนั้น เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะดังกล่าว จึงได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้กลางของหลักสูตร ไว้ 5 ด้านดังต่อไปนี้ คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2554)

บัดนี้ หลักสูตรดังกล่าวได้ดำเนินการมาจนกระทั่งมีผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว จึงมีความจำเป็นต้องทำการประเมินหลักสูตรในภาพรวมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ผู้สอนนักศึกษา รวมถึงมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรดังกล่าว เพื่อให้ทราบถึงปัญหา และแนวทางการแก้ไข เพื่อรวบรวมบทวิพากษ์สำหรับการใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ที่มีต่อคุณภาพบัณฑิต ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- 2.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย/มหาบัณฑิต ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรที่ปรับปรุงตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- 2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอน ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรที่ปรับปรุงตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

3. กรอบแนวคิดและทฤษฎี

สัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา หมายถึง การบรรลุเป้าหมายตามตัวบ่งชี้ของผลการดำเนินงานที่ตั้งไว้ เพื่อจัดการศึกษาตามหลักสูตรทั้ง 4 มิติ ได้แก่ การจัดการหลักสูตร ทรัพยากรการเรียนการสอน การให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษา และความต้องการของตลาดแรงงาน และคุณภาพบัณฑิต ดังนั้น การประเมินสัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จะครอบคลุมการประเมิน 3 ส่วนหลัก ๆ ดังนี้ คือ

- คุณภาพบัณฑิต ซึ่งประเมินโดยผู้ใช้บัณฑิต โดยพิจารณาจากมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี (มณฑิมา จำภา, 2556)

- คุณภาพหลักสูตร ซึ่งประเมินโดย นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย/มหบัณฑิต ในด้านหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ การให้บริการของเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน และ การพัฒนาผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เมื่อได้เรียนรู้ตลอดหลักสูตรแล้ว (วิภาวรรณ สิงห์พริ้ง และคณะ, 2552)

- คุณภาพหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ซึ่งประเมินโดยอาจารย์ผู้สอน โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบตามกรอบการประเมิน ดังนี้ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการ และ 3) ด้านผลผลิต (บงกช เอี่ยมชื่น และคณะ, 2556)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย 3 กลุ่มดังต่อไปนี้คือ 1) ผู้ใช้มหาวิทยาลัย จำนวน 15 คน 2) นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย/มหบัณฑิต จำนวน 15 คน และ 3) อาจารย์ผู้สอน จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามจำนวน 3 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณภาพของมหาวิทยาลัยตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย/มหบัณฑิต ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร โดยผู้วิจัยได้สอบถามในมิติต่าง ๆ ดังนี้ คือ การจัดการหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ การให้บริการของเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน และ การพัฒนาผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเมื่อได้เรียนรู้ตลอดหลักสูตร

ชุดที่ 3 แบบสอบถามความความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอน ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบตามกรอบการประเมิน ดังนี้ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาวิชา คุณสมบัติของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวก 2) ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล และ 3) ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ มาตรฐานผลการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผ่านทางระบบออนไลน์ เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำคะแนนประเมินที่ได้ทั้งหมด มาทำการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแยกเป็นรายด้านก่อน แล้วจึงนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมอีกครั้ง เสร็จแล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการคำนวณมาเทียบกับเกณฑ์การแปลผลดังต่อไปนี้ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	ผู้ประเมินมีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	ผู้ประเมินมีความพึงพอใจในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	ผู้ประเมินมีความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	ผู้ประเมินมีความพึงพอใจในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	ผู้ประเมินมีความพึงพอใจในระดับ น้อยที่สุด

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย แบ่งตามวัตถุประสงค์ได้ 3 ด้านดังนี้คือ

1. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้มหาวิทยาลัย รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคุณภาพมหาวิทยาลัยโดยผู้ใช้มหาวิทยาลัย

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.49	0.51	มาก
2	ด้านความรู้	4.52	0.45	มากที่สุด
3	ด้านทักษะทางปัญญา	4.38	0.46	มาก
4	ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.35	0.46	มาก
5	ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	4.20	0.53	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.39	0.48	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ใช้มหาวิทยาลัยมีความพึงพอใจในคุณภาพของมหาวิทยาลัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=4.39) โดยด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย=4.52) ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจน้อยกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย=4.20)

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย/มหابัณฑิต รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร โดยนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย/มหابัณฑิต

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1	ด้านหลักสูตร	4.45	0.64	มาก
2	ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.52	0.67	มากที่สุด
3	ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้	4.11	0.85	มาก
4	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.28	0.78	มาก
5	ด้านการวัดและประเมินผล	4.64	0.56	มากที่สุด
6	ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ	4.67	0.52	มากที่สุด
7	ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน	4.08	1.02	มาก
8	ด้านการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้	4.48	0.60	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.42	0.74	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย/มหابัณฑิตมีความพึงพอใจในคุณภาพของหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=4.42) โดยด้านที่มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด มี 3 ด้านได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ (ค่าเฉลี่ย=4.67) ด้านการวัดและประเมินผล (ค่าเฉลี่ย=4.64) และด้านอาจารย์ผู้สอน (ค่าเฉลี่ย=4.52) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย=4.08)

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร โดยอาจารย์ผู้สอน

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1	ด้านปัจจัยนำเข้า	3.89	0.58	มาก
2	ด้านกระบวนการ	3.67	0.49	มาก
3	ด้านผลผลิต	3.67	0.49	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.82	0.56	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความพึงพอใจในคุณภาพของหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.82) โดยด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือด้านปัจจัยนำเข้า (ค่าเฉลี่ย=3.89) ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจรองลงมา มี 2 ด้านคือ ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต (ค่าเฉลี่ย=3.67)

6. อภิปรายผล

จากผลการประเมินของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพบว่า ผู้ใช้มหาวิทยาลัยมีความพึงพอใจในคุณภาพของมหาวิทยาลัยในด้านความรู้ในระดับมาก เนื่องจากมหาวิทยาลัยสามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำงานได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ได้คะแนนประเมินน้อยกว่าด้านอื่นๆ เนื่องจาก ปัจจุบันมีการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษมากขึ้น แต่มหาวิทยาลัยยังขาดทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษอยู่ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนควรเน้นการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนให้มากขึ้น ส่วนผลการประเมินของนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย/มหาวิทยาลัย พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของหลักสูตรในระดับมาก โดยเฉพาะด้านอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระและอาจารย์ผู้สอน เนื่องจาก อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการช่วยเหลือผู้เรียนในเรื่องเรียนได้ดี นอกจากนี้ยังมีความเอาใจใส่ต่อผู้เรียนทั้งในเรื่องการเรียน และเรื่องอื่นๆ ด้วย ส่วนด้านที่ได้คะแนนประเมินน้อยกว่าด้านอื่น คือ การให้บริการของเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรนอกเวลาราชการ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในเรื่องต่างๆ อาจจะต้องทำในเวลาราชการ ทำให้เกิดความไม่สะดวกแก่นักศึกษา ซึ่งทางสาขาวิชา ได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำนอกเวลาราชการในวันเสาร์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาแล้ว ส่วนผลการประเมินโดยอาจารย์ผู้สอนพบว่า มีความพึงพอใจในด้านปัจจัยนำเข้ามากกว่า ด้านกระบวนการและผลผลิต ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจัยนำเข้าคือ ตัวหลักสูตรมีความเหมาะสมดีแล้ว แต่ด้านกระบวนการและผลผลิต ยังสามารถพัฒนาได้มากกว่านี้ได้อีก แต่อาจติดขัดในส่วนของการเรียนนอกเวลาราชการที่ไม่เอื้อให้เป็นไปตามที่คาดหวัง

7. เอกสารอ้างอิง

- บงกช เอี่ยมชื่น, นัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ และ พรทิพย์ ไชยโส. 2556. “การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2550) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์”. **ธรรมศาสตร์เวชสาร**, 13, 1: 24-28.
- มันทนา จำปา, 2556. “การศึกษาผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชนตามการรับรู้ของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศ ปีการศึกษา 2555”. **Royal Thai Air Force Medical Gazette**, 59, 2: 37-45.
- วิภาวรรณ สิงห์พริ้ง, อังสนา จันแดง, ทศนีย์ ดันติพิศาลกุล, และ ภูษงค์ แพรขาว, 2552. “ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี”. **วารสารวิจัยและพัฒนา มจร.**, 32, 2-3: 285-301.
- สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. 2554. **หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554**. Retrieved January 9, 2014, from [http://www.kmutt.ac.th/cd/th/curriculum/M.S.Ind.Ed.%20\(Computer%20and%20Information%20Technology\).pdf](http://www.kmutt.ac.th/cd/th/curriculum/M.S.Ind.Ed.%20(Computer%20and%20Information%20Technology).pdf).
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552. **ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552**. Retrieved January 9, 2014, from <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews3/News328072552.pdf>.

A Comparative Study of Multicultural Education Policies in Japan and South Korea

Ken'ichiro HIGUCHI ¹

¹ Assoc. Prof. School of Culture-Information Studies, Sugiyama Jogakuen University

E-mail: higuchi@sugiyama-u.ac.jp

Abstract

The main purpose of this paper is to clarify the tasks (or the lack) of multicultural education in Japan and Korea by comparing the current situation of multicultural education policies in both countries. Furthermore, the paper argues that the multicultural education policies in Japan and Korea differ from the principle of multicultural education in its original academic meaning. This paper focuses on discussing ways to implement multicultural education that are appropriate to Japan's and Korea's current situations. It looks at how the academic understanding of multicultural education (especially in the West) has been discussed and introduces the actual conditions of the so-called "multicultural education" in Japan and South Korea. In addition, by comparatively investigating how the multicultural education policies in these two countries differ from the multicultural education in Western Europe, the paper reveals the point of discussion and characteristics, and offers recommendations.

Keywords : Multicultural education, Japan, Korea

Introduction

The main purpose of this paper is to clarify the tasks (or the lack) of multicultural education policies in Japan and Korea by comparing the current situation of multicultural education in Japan and Korea. Furthermore, the paper argues that the multicultural education policies in Japan and Korea differ from the principles of multicultural education in its original academic meaning. However, this paper does not take the position that the principles of multicultural education in the West should be accepted in Japan and Korea as is. Instead, it focuses on discussing ways to implement multicultural education appropriate to Japan's and Korea's current situations after reviewing the tasks.

In addition, the paper will examine the educational values and initiative/activities that the educational world in Japan could learn from the current

situation in Korea in consideration of Korea's past. In other words, there has been a sudden increase of immigrants in Korea even though the conventional view is that Korean society is supposed to be less open to foreigners and foreign cultures than Japanese society (See, Chung 1993). In fact, while there were around 50,000 foreigners living in Korea in the middle of the 90s, there are now more than 1,700,000 foreigners living in Korea. In comparison, the increase in the number of immigrants in Japan is rather gradual as it only increased from 984,455 in 1990 to 2,066,445 in 2013 (Japanese Ministry of Justice 2014).

Therefore, as a framework of analysis, this paper looks at how the academic understanding of multicultural education (especially in the West) has been discussed and introduces the actual conditions of the so-called "multicultural education" in Japan and South Korea. In addition, by comparatively investigating how the multicultural education policies in these two countries differ from the multicultural education in Western Europe, the paper reveals the point of discussion and characteristics, and offers recommendations.

Methods

In terms of the research methods for achieving the abovementioned purposes, this paper revisits the meanings, characteristics, and importance of multicultural education in the traditional academic sense by referring to the basic literature written in Western countries. It then examines concrete examples of what is called "multicultural education" in Japan and South Korea, mainly focusing on analysis of already published materials but also employing several materials/records of the governments in these two countries when necessary. (Since 2013, the author has been working on a research study about the multicultural policies and the related language policies in South Korea with support from the JSPS [Japan Society for the Promotion of Science] KAKENHI Grant, and this paper introduces a part of what the author has understood and discovered until now, which includes introducing the Japanese situation.).

Implementation of Research

1. What is/has been multicultural education in its original academic meaning and the Western context?

Though we cannot necessarily say there is one agreed definition of multicultural education among scholars and practitioners, we may be able to have a basic knowledge and understanding of "what it seems to be" or "how it has been

explained" through the relevant literature. For example, in *The Dictionary of Multicultural Education*, Grant defined multicultural education as follows: "Multicultural education is a philosophical concept and educational process. It is a concept built upon the philosophical ideals of freedom, justice, equality, equity, and human dignity contained in the U.S. Constitution and Declaration of Independence." (Grant 1997:171) He also explains that multicultural education "confronts social issues involving race, ethnicity, socioeconomic class, gender, sexual orientation, and disability" and "provides instruction in familiar contexts that are built upon students' diverse ways of thinking. It encourages students to investigate world and national events, as well as how these events affect their lives (Grant 1997:172).

Based on this, Horike (2010) noted that "multicultural education is a movement to prove how a nation under a multicultural circumstance can revolutionize the educational system of the nation in terms of its cultural diversity and the ruler-subject relationship of the culture. "The "multiculture" in this context appears to be based on many types of minorities, such as disabled people, women, elderly people, every social/economical class, the LGBT community, aboriginal people, and various racial/ethnic groups, who are prone to be eliminated from the social mainstream. Some people think "multiculture" includes the majority in a social relationship, e.g., a group of "white" people in a Western country or "men." Horike seems to take a critical attitude in comparing those majorities with the minorities. For this reason, what attracts our attention here is Horike's "ruler-subject relationship," i.e., the relationship between power and education.

Banks and Banks (2013) provided the following definition of multicultural education:

Multicultural education is a field of study and emerging discipline whose major aim is to create equal educational opportunities for students from diverse racial, ethnic, social-class, and cultural groups. One of its important goal is to help all students acquire the knowledge, attitudes, and skills needed to function effectively in a pluralistic democratic society and to interact, negotiate, and communicate with people from diverse groups to create a civic and moral community that works for the common good (Banks and Banks 2013:xi).

They further explain that multicultural education historically emerged out of the civil rights movement of the 1960s and 1970s in the United States (Ibid.).

We can summarize the abovementioned definitions and explanations as follows:

- 1) Multicultural education aims to provide equal educational opportunities for students of various nationalities, ethnicities, social classes, and genders.
- 2) The nature of multicultural education is to spur innovation in the school system in order to achieve the purpose outlined in the first point above; it also features educational practice that supports students to acquire the necessary knowledge, skills, and attitude to function by embracing the democratic values, beliefs, or culture.
- 3) The historical origin of multicultural education is the American Independence and its Civil Rights Movement which were led by ideals such as respect, equality, and freedom. (Banks claims that it is a "Western product" even though it was led by non-Western people in the United States; Banks 1995:12).

In Japan and Korea as well, the term “multicultural education” has been heard often in recent years, but the current situation is far from what is described above. In the next two chapters, we will take a look at those.

2. Japan's International Understanding Education

At the end of 2013, the number of foreign residents in Japan was 2,066,445, which was an increase of 32,789 (1.6%) from the previous year. As for the nationalities of these foreign residents, there are 649,078 Chinese people (31.7%), followed by Korean residents, Filipino residents, Brazilian residents, Vietnamese residents, North American residents, Peruvian residents, and Thai residents. As for the residence status of these foreign residents, the majority are "permanent residents" (655,315 people, an increase of 4.9% from the previous year), followed by "special permanent residents" (373,221 people, a decrease of 2.1%), and "international students" (193,073 people, an increase of 6.7%) (Japanese Ministry of Justice 2014).

Considering the composition of foreign residents, it is doubtful if “authentic” multicultural education exists in Japan. Needless to say, there is education in Japan to promote communication skills and other skills with foreigners. However, is it worth being called “multicultural education” in terms of the points mentioned above? Or at the very least, does it more or less share the same principles? Actually, in Japanese educational practice, the term “multicultural education” is not so common; instead, the terms “global education” and “international understanding education” are commonly used.

The Japan Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology (MEXT) revised the education guidelines for elementary and junior high schools in 2008 and for high schools in 2009. Tatsuya Kitaoka from MEXT stated that "we place the enhancement of foreign language education as an important agenda when revising the curriculum guidelines" (Kitaoka 2010).

For elementary schools, "Foreign Language Activities" was set as a new discipline. Accordingly, in all elementary schools across Japan, Foreign Language Activities has been implemented for fifth and sixth graders for one hour per week. According to the new guideline, the aim of the Foreign Language Activities is to deepen the understanding of language and cultural experiences through foreign language, actively promote the development of behavior that is aimed toward communication, and to cultivate the foundation of communication skills while familiarizing students with the sounds and basic expressions of foreign language.

The contents of this new discipline include the cultivation of communication skills; the promotion of a multicultural attitude through "understanding the daily lives, customs, and events of Japan and foreign countries, recognizing the many diverse outlooks and ways of thinking"; and "experiencing cultural exchange with people of other cultures, and deepening the understanding of culture."

However, according to the guidelines, "it is appropriate to make it a principle for the Foreign Language Activities to deal with English, as well as at junior high school, where students study English as the principle." Eventually, Foreign Language Activity will, as a matter of fact, become synonymous with "English education." In short, the main purpose of introducing Foreign Language Activity is adapting to the community mainly using English.

It is thus clear that the ideology of multicultural education in Japan's public education is not only limited, it is giving rise to "global education" or "international understanding education" that is rapidly slanting toward English education.

3. South Korean "multicultural education" and its reality

In South Korea, where the number of foreign residents is rapidly increasing, the development of multicultural education is an urgent agenda. However, in reviewing Korea's "multiculturalism" policies and the related actual conditions, the reality is not like what we saw above.

According to figures published in August 2014, 1,710,896 foreign nationals were living in Korea (Korea Immigration Service 2014). When compared to approximately 50,000 registered foreign nationals in the early 1990s, the population has increased

rapidly over this 20-year period. This community was once composed primarily of Chinese migrants; however, due to the influx of foreign laborers and international marriages, the number of immigrants has increased. Of today's Korean foreign nationals, around half are Chinese, many of whom have Korean heritage. Apart from this, there are also a large number of people who originate from the countries of South-East Asia.

In terms of government policy, a range of policies have been established, including the amended “Public Official Election Act” (2005), which recognizes the right of permanent residency holders to vote in regional elections; the “Basic Law Regarding the Better Treatment of Foreign Residents in Korea” (2007), which aims for continued integration of these migrants into South Korean society; and the “Support for Multicultural Families Act” (2008), which plans for improvements in the quality of life of international couples. Furthermore, due to the amended “Nationality Act” (2010), conditional dual citizenship of foreign nationals in South Korea is now acknowledged.

While all these policies regarding foreign nationals, which come under the country's “multiculturalism” policies, have led to rapid progress toward a multicultural society in South Korea, there are a number of important points that need to be examined (Higuchi 2013).

Foreign residents of Korea mainly consist of foreign laborers and the foreigners who are married internationally with Korean people. Therefore, the style of multicultural education should be considered both in terms of the school education and the social education. Hwang (2011) points out that foreign laborers who come to Korea alone without their family have a limit of five years for their residency. One of the targets of the social education is to enable such laborers to live free from discrimination and learn the Korean language and culture while staying in Korea as a foreigner, while immigrants through international marriage (the first generation of marriage immigrants) are targets for the social education but their children are targets of Korean school education.(Hwang 2011:159)

In terms of multicultural education in South Korea, the Department of Women and Families is in charge of social education and the Department of Education is in charge of school education. The Department of Women and Families establishes multicultural family support centers in each municipal government to provide and support the multicultural education primarily for families united by international marriage. On the other hand, the Department of Education established a central multicultural center to research multicultural education, develop programs, and

educate teachers. Furthermore, it operates multicultural programs and multicultural education research institutes with the cooperation of the educational board of each municipal government that target the children from the families united by international marriage (Hwang 2011:159).

Shirai (2010) observed that from an international perspective, “Japan and Korea share some common backgrounds. They have an inflow of foreign employees, a traditional patriarchy, and a significant increase in resident aliens, while hesitation against different cultures exists among many people after the 1980s.” Shirai also observed the Korean multicultural policies are “assimilation policies together with a bit of multiculturalism.”

In reality, “Support for Education of Children from Migrant and Multicultural Families” contains preparation for “instructors' textbook supplemental materials”; the development and spread of Korean language learning programs; management of KSL and cram schools; management of understanding of Korean culture and experiential activities; and training of parents for multicultural families.

Conclusion and Suggestion

In light of the above, multiculturalism policies in Japan and Korea differ significantly from those in the West and/or academic contexts. It is clear that Japan's public education policy includes a limited notion of multicultural education, and it is in the process of introducing "global education" or "international understanding education" that is rapidly slanting toward English education.

Using "globalization" (“Segyehwa” in Korean) as a keyword, beginning in the 1990s, South Korea has put its efforts into English language education. At the same time, due to the sudden increase of foreign residents in South Korea, the focus on multicultural education is rising. On the other hand, as we have already seen, in reality it is about assimilation. Moreover, the situation is one where the long-held views about race, ethnicity, socioeconomic class, gender, sexual orientation, and disability are being chipped away. In short, Korea's “multiculturalism” can be thought of as a combination of globalism and assimilation.

In comparing these issues in the Western and non-Western context, the author does not intend to decide upon “right or wrong.” Rather, as a suggestion derived from the above research, it seems that we need to pay attention to the fact that multicultural education tends to be separatism because it puts too much emphasis on the culture of the minorities. The lack of the spirit to search for social integration, commonality, and universality may lead to further disruption and conflict in the world.

This is the reason why global education and multicultural education are supposed to be opposed to each other. On the other hand, in Japan and Korea, “global education” often simply means the Westernization or Englishization of education.

However, both multicultural education and global education should be the educational ideas that have the possibilities connecting to having emphasis on universality and plurality. What the global education should aim for is the universal culture that includes all of human cultures, and the unique properties of each cultures are the presupposition of the global education. Multicultural education is the movement of acknowledging and ensuring those things. In short, both are inextricably linked together. “Multicultural education” in Japan and Korea are expected to be reconsidered from such perspective.

Acknowledgement

This work was supported by JSPS KAKENHI Grant Number 25370737, 50267895.

References

- Banks, J.A., & Banks, C.A.M. [eds.]. (2013). *Handbook of Research on Multicultural Education*. (Second Edition) New York: Macmillan.
- Chung, Daegyun. “Characteristics of South Korean Nationalism,” *Shiso*, no. 823. (Tokyo: Iwanami Shoten) 77-92. (in Japanese)
- Grant, C. & Ladson-Billings, G.J. [eds.] (1997). *Dictionary of Multicultural Education*. Phoenix, AZ: Oryx Press
- Hwang, Kap Jin (2011). “A Critical Analysis on the Multicultural Education in Korea on the Basis of Multicultural Educational Theories,” *Research in Social Studies Education*, vol.18-4. 151-167 (in Korean)
- Higuchi, Ken'ichiro (2013). “Multiculturalism Policies and Language Policies in South Korea: Approaches and Prospects,” *Journal of the School of Culture-Information Studies*, vol. 13. 123-130
- Horike, Yukiyo (2010). “Present Situation and Problems of Multi-Cultural Education in Japan,” *Bulletin of the School of Education, Bukkyo University*, vol.9. (<http://archives.bukkyo-u.ac.jp/rp-contents/KK/0009/KK00090R047.pdf>)
- Japanese Ministry of Justice (2014). “Press Release” (March 20, 2014) (in Japanese). (http://www.moj.go.jp/nyuukokukanri/kouhou/nyuukokukanri04_00040.html)
- Kitaoka, Tatsuya (2010). “Revision of the Course of Study and Foreign Language

Activities in Elementary School with the Aim of Improving Foreign Language Education,” *CLAIR FORM*, vol.243, 4-6 (in Japanese).

Korea Immigration Service (2014). “Statistics Monthly” (August 2014) (in Korean).
(http://www.immigration.go.kr/HP/COM/bbs_003/ListShowData.do)

Shirai, Kyo (2010). “Current States and Future Prospects of Migrant Policies of the Republic of Korea,” *Foreign Legislation*, vol. 243. 159-176 (in Japanese).

การศึกษาผลการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษาในการสอนแบบกรณีศึกษา

รายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า

สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

**THE STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT AND STUDENT
SATISFACTION ON ITB373 EXPORT AND IMPORT MANAGEMENT
BASED ON CASE STUDY APPROACH FIELD OF INTERNATIONAL
BUSINESS FACULTY OF BUSINESS ADMINISTRATION SRIPATUM
UNIVERSITY**

ภัทราทิพย์ ทรงบุญญา

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการค้าระหว่างประเทศ

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตบางเขน

E-mail: pattrathip.su@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษา ในการสอนแบบกรณีศึกษา รายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยศรีปทุม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งหมด 88 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แผนการสอนเรื่องการเตรียมสินค้าและเอกสารการส่งออก และ เรื่องปัญหาและอุปสรรคในการนำเข้าส่งออกของไทย แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ(Questionnaire) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบ คะแนนทดสอบก่อนการเรียน (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังการเรียน (Post-test) ในหัวข้อเรื่อง การเตรียมสินค้าและเอกสารการส่งออก และ เรื่องปัญหาและอุปสรรคในการนำเข้าส่งออกของไทย ด้วยการหาค่าร้อยละของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม โดยผลการทดสอบครั้งที่ 1 ในหัวข้อเรื่อง การเตรียมสินค้าและเอกสารการส่งออกจะเห็นได้ว่าคะแนนทดสอบก่อนการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับคะแนน 3 - 5 คะแนน อยู่ระหว่างร้อยละ 19.32 ถึง ร้อยละ 38.64 ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความรู้ก่อนการเรียนโดยใช้กรณีศึกษาอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง และคะแนนทดสอบหลังการเรียนโดยใช้กรณีศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับคะแนน 6 - 8 คะแนน อยู่ระหว่างร้อยละ 19.32 ถึงร้อยละ 31.82 ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความรู้หลังการเรียนโดยใช้กรณีศึกษาอยู่ในระดับปานกลางถึงดี และผลการทดสอบในครั้งที่ 2 ในหัวข้อเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการนำเข้าส่งออกของไทยคะแนนทดสอบก่อนการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับคะแนน 5 - 7 คะแนน อยู่ระหว่างร้อยละ 21.59 ถึง ร้อยละ

37.50 ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความรู้ก่อนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และคะแนนทดสอบหลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับคะแนน 7 - 9 คะแนน อยู่ระหว่างร้อยละ 20.45 ถึงร้อยละ 44.32 ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความรู้หลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาอยู่ในระดับดี การทดสอบทั้งสองครั้งมีความแตกต่างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ มีความแตกต่างกันของผลคะแนน แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาส่งผลให้ผลการเรียนรู้ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้นกว่าก่อนใช้กรณีศึกษา และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้กรณีศึกษาในการจัดการเรียนการสอน รายวิชา ITB373 อยู่ในระดับ “มาก” อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสำรวจได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในด้านต่างๆ เช่น ควรเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมมากขึ้น เพิ่มการใช้กรณีศึกษาที่เป็นภาษาอังกฤษรวมถึงควรมีการใช้กรณีศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายขึ้น เช่น จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษา, ผลการเรียนรู้ทางการเรียน, การจัดการการส่งออกและนำเข้า, สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ

ABSTRACT

The proposes of this research were to examine learning achievement and student satisfaction on ITB373 Export and Import Management based on Case Study Approach field of International Business Faculty of Business Administration. The research was extended to investigation on 88 students enrolled ITB373 in the first semester of Academic year 2013. Research instruments were lesson plan, achievement pretest - posttest and questionnaires. A computer package was used to calculate statistics such as percentage, mean, and standard deviation. The research results were 1) that students significantly improve their knowledge in the Export documents and Trade Barriers in import/export business in Thailand. And 2) Student satisfaction level was good. In addition, participants provided useful suggestions for instructional practices. For example, prolonging case study English class and a variety of case studies from electronic channels would help students better understanding.

KEYWORDS: Instructional Practice, Case Study, Learning Achievement, Export and Import Management, International Business Field of Study

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า สาขาธุรกิจระหว่างประเทศ คณะบริหารธุรกิจ มีประเด็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นรายวิชาที่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนและดำเนินงานในการส่งสินค้าออกและสั่งสินค้าเข้า ขั้นตอนการซื้อขายเอกสารและสัญญาการซื้อขาย การชำระเงินในการค้าระหว่างประเทศ สินเชื่อเพื่อการส่งออกและการนำเข้า องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกและนำเข้า การขนส่งทางการค้าระหว่างประเทศ เอกสารและพิธีการนำเข้าและส่งออก

วิธีดำเนินการเกี่ยวกับการประกันภัยสินค้า ความช่วยเหลือของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกและนำเข้า เพื่อให้ นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงการวางแผนการดำเนินการในธุรกิจส่งออกและนำเข้า ของไทย ซึ่งปัญหาที่พบบคือนักศึกษามีผลการเรียนรู้ทางการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากไม่มีประสบการณ์ จจริงในการทำงาน ทำให้ไม่สามารถใช้หลักการหรือทฤษฎีที่ได้ศึกษามาใช้ในการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ใน สถานการณ์สภาพแวดล้อมของธุรกิจระหว่างประเทศได้ จึงมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ นักศึกษามีผลการเรียนรู้ทางการเรียนสูงขึ้น โดยใช้กรณีศึกษาในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าว ซึ่ง ผลการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของ ชลลดา สัจจกันต์ (2553) เรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียน การสอน รายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า สาขาธุรกิจระหว่างประเทศ โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยการสุ่มแบบง่าย สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลในด้านความ คิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติด้านการสอนและเทคนิคการสอนพบว่า เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ควรมีเทคนิคต่างๆ ได้แก่ การยกตัวอย่าง การใช้คำถาม การอภิปราย การนำเสนอผลการค้นคว้าเป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อการเรียนรู้ จะสามารถส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมโยง องค์ความรู้ระหว่างภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติมากขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ในหมวด 6 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 และ มาตรา 24 เน้นการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตนเองได้ตามความถนัดเต็มศักยภาพ โดยฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการจากประสบการณ์จริง ให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยที่การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มในวิธีการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นำไปสู่...การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่ ไว้ดังนี้

เทคนิคการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง หมายถึง การสอนที่มีการนำเอาสภาพการณ์หรือปัญหาหรือใช้กรณี หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงหรืออาจจะเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริงมาดัดแปลงเพื่อเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์และมีการฝึกให้ผู้เรียน ได้ทำความเข้าใจ มองเห็นปัญหาอย่างแท้จริง และฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้นๆ ผู้เรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันตลอดจนร่วมกันตัดสินใจเลือก แนวทางแก้ปัญหาอย่างอิสระ นับว่าเป็นการฝึกผู้เรียนให้รู้จักการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ ซึ่ง สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เหมาะสำหรับการจัดการกิจกรรมเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถนำไปใช้ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ กันแต่ผู้สอนจะต้องเลือกเรื่องที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับเทคนิคการสอน คือ ต้องเป็นเรื่องที่สามารถให้ผู้เรียนได้ ร่วมกันระดมพลังสมองในการคิดแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

โดยผู้สอนให้นักศึกษาอ่านกรณีศึกษาด้วยตัวเองก่อนเพื่อให้ทราบลักษณะทั่วไปของสถานการณ์หรือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงจากกรณีศึกษา และพินิจพิเคราะห์รายละเอียดที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์กับหลักการหรือ ทฤษฎีที่ได้ศึกษามาแล้วทำการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อให้ นักศึกษาสามารถใช้ความรู้และทฤษฎีต่างๆ ที่ ได้เรียนมาประยุกต์ใช้และเชื่อมโยงสถานการณ์จริงกับทฤษฎีต่างๆ ที่ได้เรียนมาพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การ

ตัดสินใจ และการแก้ปัญหา อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาทักษะความสามารถในการสื่อสารและนำเสนอในรูปแบบการเขียน และการพูด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำการศึกษาผลของการนำกรณีศึกษามาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวเพื่อนำผลวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาเมื่อใช้กรณีศึกษา ในกิจกรรมการเรียนการสอน รายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ
- (2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้กรณีศึกษาในการจัดการเรียนการสอน รายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ

3. คำถามการวิจัย

- (1) ผลการเรียนรู้ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้กรณีศึกษาแตกต่างกันหรือไม่
- (2) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้กรณีศึกษา ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับใด

4. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยการใช้กรณีศึกษาในกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า ประชากรเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า ในภาคการศึกษาที่ 1/2556 จำนวนทั้งหมด 88 คน แบบแผนการวิจัยเป็นแบบกลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (Pre-Experimental One Group Pretest Posttest Design) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนและใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้กรณีศึกษาเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน

5. ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 88 คน

6. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

- (1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กรณีศึกษาจัดการเรียนการสอนในรายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า

- (2) การสร้างเครื่องมือ ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ประเภท ได้แก่

2.1 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.2 กรณีศึกษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้กรณีศึกษา

(3) การเก็บรวบรวมข้อมูล จากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า ภาควิชาการศึกษาที่ 1/2556 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ กันยายน 2556 – พฤศจิกายน 2556 โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลองดังนี้

3.1 ทำการประเมินผลก่อนเรียน (pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนการทดลอง และบันทึกผลคะแนนก่อนเรียน

3.2 ดำเนินการทดลองสอนโดยใช้กรณีศึกษา

3.3 ทำการประเมินผลหลังเรียน (posttest) โดยใช้ แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นฉบับเดียวกัน กับแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน (pretest)

3.4 นำคะแนน pretest / posttest มาวิเคราะห์ทาง สถิติและสรุปผลการวิจัย

(5) ทำการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอน

(4) การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(5) สรุปผลการวิจัย จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาและผลการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งอภิปรายผลการวิจัย

(6) ดำเนินการเขียนรายงานการวิจัยและจัดพิมพ์รูปเล่มรายงาน รวมทั้งสรุปผลงานเผยแพร่

7. เครื่องมือในการวิจัย

(1) แผนการเรียนรู้ รายวิชาการจัดการการส่งออกและนำเข้า โดยทำการศึกษาจากหลักสูตรเอกสาร ตำรา ขอบข่าย โครงสร้าง เนื้อหา และคำอธิบายรายวิชา

(2) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบบอัตนัย โดยได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความสอดคล้องกับเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านในสาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ

(3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอน ที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านในสาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะ โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient: α) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538) ค่าแอลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับของความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าระหว่าง 0-1 ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 มาก แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง ซึ่งในที่นี้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.913

8. การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตัวเองโดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและทำการอธิบายบรรยายโดยใช้กรณีศึกษาหลังการเรียนการสอนโดยแบบกรณีศึกษา จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบหลังเรียนที่เป็นชุดเดียวกันรวมถึงแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้กรณีศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า ประจำภาคการศึกษาที่ 1/2556 แผนการเรียนการสอน 10 สัปดาห์ 14 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมงโดยแบ่งกิจกรรมเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ในการบรรยายหัวข้อ การเตรียมสินค้าและเอกสารการส่งออก ในสัปดาห์ที่ 7 ครั้งที่ 7 ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 3 ชั่วโมง

ครั้งที่ 2 ในการบรรยายหัวข้อ ปัญหาและอุปสรรคในการนำเข้าส่งออกของไทย ในสัปดาห์ที่ 10 ครั้งที่ 14 ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 3 ชั่วโมง

9. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการวิจัย โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเกณฑ์การแปลผลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ใช้หลักเกณฑ์สำหรับการวิเคราะห์ที่ดัดแปลงจากเกณฑ์การประเมินค่าความคิดเห็นของ บุญชม ศรีสะอาด (2545)

10. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลการเรียนรู้ทางการเรียนของนักศึกษา ผลการวิเคราะห์ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อยู่โดยใช้วิธีการเรียนแบบกรณีศึกษารายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า ทั้ง 2 ครั้งพบว่า นักศึกษามีระดับคะแนนที่สูงขึ้น และมีผลการเรียนในระดับที่ดีขึ้นกว่าก่อนใช้กรณีศึกษา

(2) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้กรณีศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิเคราะห์ความความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อยู่โดยใช้กรณีศึกษา พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยกรณีศึกษาในรายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า โดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” โดยมีค่าเฉลี่ย $\mu = 4.08$, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $\sigma = 0.88$

11. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนการเรียน (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังการเรียน (Post-test) ด้วยการหาค่าร้อยละของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในหัวข้อเรื่อง การเตรียมสินค้าและเอกสารการส่งออก และ เรื่องปัญหาและอุปสรรคในการนำเข้าส่งออกของไทย มีความแตกต่างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ มีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้

กรณีศึกษาส่งผลให้ผลการเรียนรู้ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้นกว่าก่อนใช้กรณีศึกษา และนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ วันฤดี สุขสงวน (2547) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้กรณีศึกษาในการสอนรายวิชาทฤษฎีบัญชีขั้นสูงการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนการสอนแบบใช้กรณีศึกษาประกอบการเรียนสรุปได้ว่า การใช้กรณีศึกษามีผลต่อความสัมฤทธิ์ผลของการเรียนสูงขึ้น นักศึกษาเกิดความพึงพอใจในการใช้กรณีศึกษาและทำให้ผลการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น รวมถึง ฐานันดร ปริดาปัญญารัตน์ (2548) ศึกษาความคิดของการใช้กรณีศึกษาประกอบการเรียนการสอน รายวิชาทฤษฎีบัญชี การใช้กรณีศึกษาประกอบการเรียนการสอน พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี และผลการศึกษาของ ธนกฤต พลน้อย (2554) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาจัดการเรียนการสอนในรายวิชา LSC405 การจัดการโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานโดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพบว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น จะเห็นได้ว่าคะแนนทดสอบก่อนการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (5-7 คะแนน) อยู่ระหว่างร้อยละ 15.60 ถึง 40.30 ตามลำดับ และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมคะแนนทดสอบอยู่ในระดับดี (8-9 คะแนน) ร้อยละ 14.30 ถึง 28.60 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคะแนน ด้วย t-test Dependence Sample พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนผลของความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยกรณีศึกษา ผลการวิเคราะห์ โดยรวม นักศึกษามีความพึงพอใจซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53

อีกทั้ง วรพรรณ กระต่ายทอง (2550) ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนรายวิชาสารตะและหลักการทางสังคมวิทยา เรื่อง สถาบันครอบครัว สถาบันการเมืองโดยใช้วิธีสอนแบบกรณีศึกษา (case study) ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ซึ่งปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้นี้สูงกว่าก่อน การเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากค่าเฉลี่ยรวมหลังการเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 7.70 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.35 สรุปได้ว่า แบบกรณีศึกษา (case study) ที่ทำให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์และมองภาพในการศึกษาได้อย่างชัดเจน ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ไปในทางที่ดีซึ่งสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้นี้สูงกว่าก่อน การเรียนแบบกรณีศึกษา (case study)

12. ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา และทรัพยากร งานวิจัยนี้เป็นเพียงการสำรวจในเบื้องต้นถึงผลการเรียนรู้และความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเพียงสองหัวข้อในรายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและนำเข้า รวมถึงลักษณะกรณีศึกษาที่ใช้เป็นภาษาไทย

ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยในประเด็นความคิดเห็นของการจัดการเรียนการสอนในหัวข้อที่เฉพาะเจาะจงลงไปมากกว่าเดิมตลอดทั้งวิชาและเพิ่มการใช้กรณีศึกษาที่เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น

รวมถึงควรมีการใช้กรณีศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายขึ้นจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ เช่น การศึกษากรณีศึกษาที่เป็น วิดีโอในยูทูป (U-TUBE), โปรแกรมประยุกต์ที่องค์กรต่างๆ ใช้ในการทำงานจริง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง 2545).

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.

จิตติมา อัครดิพิพงศ์. 2552. ความพึงพอใจในการ จัดการเรียนการสอนรายวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของ

นักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี 4 ปี. สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ชลลดา สัจจานิตย์. 2553. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ITB373 การจัดการการส่งออกและ

การนำเข้า. สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ฐานันดร ปรีดากัญญรัตน์. 2548. การศึกษาความคิดของการใช้กรณีศึกษาประกอบการเรียนการสอนรายวิชา

ทฤษฎีบัญชี. ภาควิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยฟาร์เทอร์นเชียงใหม่.

ชนกฤต พลูน้อย. 2554. การศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาจัดการเรียนการสอนในรายวิชา LSC405 การจัดการ

โซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์. สาขาวิชาการจัดการลอจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

วรพรรณ กระต่ายทอง. 2550. การสอนทฤษฎีโดยใช้รูปแบบการสอนกรณีศึกษา ดีกว่าการบรรยาย ชรรมดา จรุง

หรือ. สืบค้นเมื่อ มกราคม 2555, จาก 202.29.15.37/pdf/rs14.pdf

วันฤดี สุขสงวน. 2547. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้กรณีศึกษาในการสอนรายวิชาทฤษฎีบัญชีขั้นสูงหลักสูตร

ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยรังสิต. คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต.

สุคนธ์ สินธพานนท์(2550). สูดยอวิธีการสอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นำไปสู่...การจัดการเรียนรู้

ของครูยุคใหม่. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

การศึกษากิจการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21
กรณีศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี
A STUDY OF TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT OF TEACHERS
IN 21ST CENTURY: SUPHANBURI VOCATIONAL COLLEGE

ดร.วารภรณ์ ไทมา

ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: waraporn.th@spu.ac.th

ภิญญาดา อยู่สำราญ

ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

Email : pinyada_tc@hotmail.com

สุคันธชาติ ชันศรี

³ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขื่อง จังหวัดอุบลราชธานี

Email : radar_2512@hotmail.com

ณัชชา รวีนนทกิจ

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail : nutcha.ravi@gmail.com

วรารุณ ตรีวรรณกุล

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail : warawoot7999@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรีในศตวรรษที่ 21 (2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรีจำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน แผนกวิชา ประสบการณ์สอนและวุฒิการศึกษา ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 69 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่า IOC > 0.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test และ One-way ANOVA ในการเปรียบเทียบเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ระดับมากในทุกด้าน มีค่าเฉลี่ย 3.72 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ พัฒนางานจากความคิด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.78 รองลงมาคือ ด้านการมุ่งสร้างให้ผู้เรียนมีผลผลิตด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.75, ด้านการมุ่งเน้นความรับผิดชอบที่มีความสำคัญต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 3.72 และด้านการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานใหม่มีค่าเฉลี่ย 3.63 ตามลำดับ (2) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน ตำแหน่งต่างกัน และสังกัดแผนก/สาขาของครูต่างกัน มีการประเมินตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีการประเมินตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการประเมินตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอน, ศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

The two main objectives of this study were (1) to study the teaching of teachers in Suphanburi Vocational College in the 21st century, (2) to compare the teaching of teachers classified by gender, departments, years of teaching experience and educational qualifications. The population was teachers in Suphanburi Vocational College, totaling 69 respondents. The information from the questionnaire survey that used a scale of five was analyzed with IOC > 0.5 by Frequency, Percentage, Average and Standard Deviation, and used t-test and One way ANOVA for inferential comparisons.

The results showed (1) an overall high level in all items with an average of 3.72. When each item was considered, the highest score was Criticality-Based Instruction with an average of 3.78, the next score was Productivity-Based Instruction with an average of 3.75, followed by Responsibility-Based instruction with an average of 3.72, and the lowest score was Creativity-Based Instruction with an average 3.63. (2) The results of the relationship analysis between the personal factor and the teacher's teaching behavior showed that different gender, position and department/major of the teachers weren't different to the self-evaluation of the teaching. The teachers' experience was different in their teaching; their self-evaluation of teaching had a different level of statistical significant of a level of .05. Teachers with different educational background; their self-evaluation of teaching focused on the student creativity had a different level of statistical significance of a level of .01.

KEYWORDS: Teaching Management, 21st Century

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning) เป็นวลีคำกล่าว (Phrase) ที่กลายมาเป็นส่วนสำคัญต่อการวิเคราะห์และอภิปรายกันอย่างกว้างขวางของสังคมรอบด้าน ซึ่งได้ถูกกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์การทำงานเพื่อการจัดการศึกษาเรียนรู้ในยุคใหม่นี้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้ และในขณะเดียวกันนั้นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ก็กลายเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญที่นักการศึกษาหลากหลายฝ่ายต่างร่วมกันวิจัยเพื่อสร้างเป็นรูปแบบและนำเสนอแนวปฏิบัติต่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาเรียนรู้ให้เกิดขึ้นเช่นกัน (Mishra & Kereluik, 2011)

วิจารณ์ พานิชได้ระบุบทบาทของการศึกษา เปรียบเทียบยุคเกษตรกรรม ยุคอุตสาหกรรม และยุคปัจจุบันที่เรียกว่ายุคความรู้ ไว้ใน 4 บทบาท อันได้แก่ (1) เพื่อการทำงานและเพื่อสังคม (2) เพื่อฝึกฝนสติปัญญาของตน (3) เพื่อทำหน้าที่พลเมือง และ (4) เพื่อสืบทอดจารีตและคุณค่า ดังนี้ 1) เพื่อการทำงานและเพื่อสังคม มีบทบาทต่อสารสนเทศของโลกและสร้างนวัตกรรมและบริการใหม่ๆ เพื่อสนองความต้องการและแก้ปัญหา มีบทบาทในเศรษฐกิจโลก 2) เพื่อฝึกฝนสติปัญญาของตน พัฒนาตนเองด้วยความรู้ผ่านเทคโนโลยี และเครื่องมือเพิ่มศักยภาพได้รับผลประโยชน์จากการทำงานบนฐานความรู้และผู้ประกอบการขยายตัวและเชื่อมโยงไปทั่วโลก ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) เพื่อทำหน้าที่พลเมือง เข้าร่วมในการตัดสินใจของชุมชนและการตัดสินใจทางการเมือง ทั้งโดยตนเองและผ่านทางกิจกรรมออนไลน์ เข้าร่วมกิจกรรมของโลกผ่านทางชุมชนออนไลน์ และ social network รับใช้ชุมชนท้องถิ่นไปจนถึงระดับโลก ในประเด็นสำคัญๆ ด้วยเวลาและทรัพยากรผ่านทางสื่อสารและ social network และ 4) เพื่อสืบทอดจารีตและคุณค่า เรียนรู้ความรู้ในสาขาอย่างรวดเร็ว และประยุกต์ใช้หลักวิชานั้นข้ามสาขาเพื่อสร้างความรู้ใหม่และนวัตกรรม สร้างเอกลักษณ์ของคนจากจารีตวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย และเคารพจารีตและวัฒนธรรมอื่น เข้าร่วมกิจกรรมข้ามวัฒนธรรมผสมผสานจารีตที่แตกต่างหลากหลายและความเป็นพลเมืองโลก สู่อาริธยาศัยใหม่ และสืบทอดสู่คนรุ่นต่อไป (วิจารณ์ พานิช, 2555)

การศึกษาที่ดีสำหรับคนยุคใหม่นั้นไม่เหมือนการศึกษาเมื่อสิบหรือยี่สิบปีที่แล้ว การศึกษาที่มีคุณภาพต้องเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ของศิษย์ไปอย่างสิ้นเชิง และบทบาทของครูอาจารย์ก็ต้องเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง ครูที่รักศิษย์ เอาใจใส่ศิษย์ แต่ยังใช้วิธีการสอนแบบเดิมๆ จะไม่ใช่ครูที่ทำประโยชน์แก่ศิษย์อย่างแท้จริง กล่าวคือ ครูที่มีใจแก่ศิษย์ยังไม่พอ ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนจุดสนใจหรือจุดเน้นจากการสอน ไปเป็นเน้นการเรียนรู้ (ทั้งของศิษย์และของตนเอง) ต้องเรียนรู้และปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ที่ตนจัดให้แก่ศิษย์ด้วย ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจาก “ครูสอน” (Teacher) ไปเป็น “ครูฝึก” (Coach) หรือ “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้” (Learning Facilitator) และต้องเรียนรู้ทักษะในการทำหน้าที่นี้ โดยรวมตัวกันเป็นกลายเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องที่เรียกว่า PLC (Professional Learning Community) (สุทัศน์ สังคะพันธ์, 2556)

ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องยึดหลังสอนน้อย เรียนมาก การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ที่ครูสอนไม่ได้ นักเรียนต้องเรียนเอง หรือพูดใหม่ว่าครูต้องไม่สอนแต่ต้องออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก (Facilitate) ในการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเอง ซึ่งการเรียนรู้นี้เรียกว่า PBL (Project-Based Learning)

จากกรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คณะผู้วิจัยจึงเน้นการให้ความสำคัญกับผู้สอนเป็นหลัก เนื่องจากเพื่อให้สภาพการจัดการเรียนการสอน หรือวิธีการสอนจะมีรูปแบบเปลี่ยนไปตามยุคสมัยเพื่อให้ทันต่อโลกแห่งศตวรรษที่ 21 แต่อย่างไรก็ตามผู้สอนก็ยังคงความสำคัญยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ผู้สอนเป็นครูฝึก (Coach) ซึ่งหากครูฝึกขาดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามโลกแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แล้วนั้น ผู้สอนก็ไม่สามารถเป็นครูฝึกที่จะนำผู้เรียนสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพได้เช่นกัน ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นที่การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่ตัวผู้สอนเป็นหลัก

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรีในศตวรรษที่ 21
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรีจำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน แผนกวิชา ประสบการณ์สอนและวุฒิการศึกษา

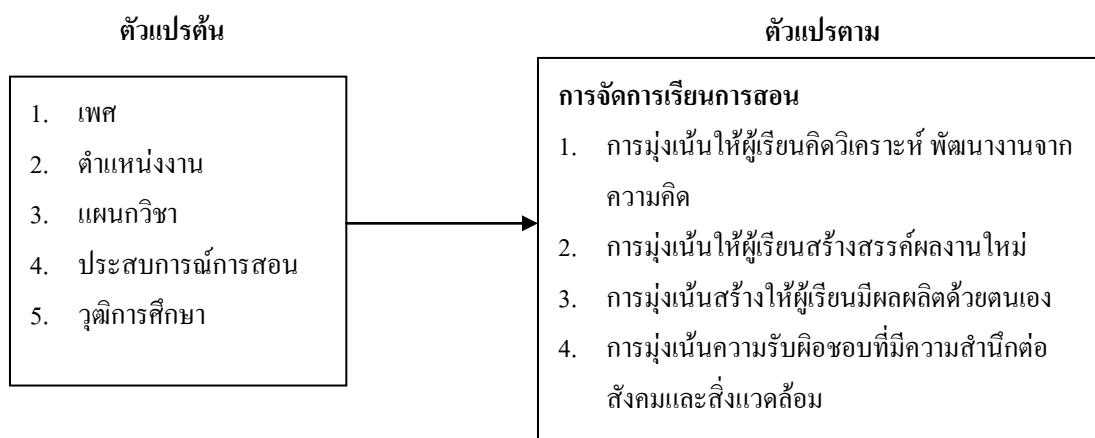
3. สมมติฐานการวิจัย

- 3.1 ครูที่เพศแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน
- 3.2 ครูที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน
- 3.3 ครูในแผนกวิชาต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน
- 3.4 ครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน
- 3.5 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในการสร้างทักษะการเรียนรู้ (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเนื่องด้วยเป็นแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ซึ่งมีผลมาจากการเรียนการสอน การพัฒนาครู จึงได้กรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพประกอบที่ 1 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) ของครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรีจำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน แผนกวิชา ประสบการณ์สอนและวุฒิการศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) สามารถสังเคราะห์ได้ 4 ด้าน คือ (1) การมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ พัฒนางานจากความคิด (Criticality-Based Instruction) (2) การมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานใหม่ (Creativity-Based Instruction) (3) การมุ่งเน้นสร้างให้ผู้เรียนมีผลผลิตด้วยตนเอง (Productivity-Based Instruction) และ (4) การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Responsibility-Based instruction)

5.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครู วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรีจังหวัดสุพรรณบุรีปีการศึกษา 2557 จำนวนครู 69 คน

5.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

จำนวน 4 เดือน (กันยายน – ธันวาคม 2557) คือ ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน และเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอน มี 4 ด้าน

- (1) การมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ พัฒนางานจากความคิด (Criticality-Based Instruction)
- (2) การมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานใหม่ (Creativity-Based Instruction)
- (3) การมุ่งเน้นสร้างให้ผู้เรียนมีผลผลิตด้วยตนเอง (Productivity-Based Instruction)
- (4) การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Responsibility-Based instruction)

Based instruction)

ส่วนที่ 3 การแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

การหาคุณภาพเครื่องมือ มีค่าความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คนพิจารณา มีค่า IOC > 0.5

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในการเปรียบเทียบเชิงอนุमान

6. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

6.1 สภาพการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.72 และรายด้านคือด้านการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ พัฒนางานจากความคิดมีค่าเฉลี่ย 3.78 ด้านการมุ่งสร้างให้ผู้เรียนมีผลผลิตด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.75 ด้านการมุ่งเน้นความรับผิดชอบที่มีความสำคัญต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 3.72 และด้านการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานใหม่มีค่าเฉลี่ย 3.63

6.2 จากการเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของครูที่มีเพศ ตำแหน่งงาน แผนกวิชา ประสบการณ์สอน และวุฒิการศึกษา ต่างกันสรุปได้ดังนี้

6.2.1 ครูเพศชายและเพศหญิงมีการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน

6.2.2 ครูที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกันมีการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน

6.2.3 ครูในแผนกวิชาต่างกันมีการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน

6.2.4 ครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกันมีการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ด้านการมุ่งสร้างให้ผู้เรียนมีผลผลิตด้วยตนเองและด้านการมุ่งเน้นความรับผิดชอบที่มีความสำคัญต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2.5 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ในภาพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแตกต่างกันด้านการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ พัฒนางานจากความคิด และด้านการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. อภิปรายผล

จากสรุปการวิจัยสามารถนำประเด็นต่าง ๆ มาอภิปรายผล ได้ดังนี้

7.1 สภาพการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมากทั้งภาพโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แสดงให้เห็นว่าวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรีมีการตื่นตัวในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ พัฒนางานจากความคิดสร้างสรรค์ผลงานใหม่มีความสำคัญต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของต้นสังกัดคือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556) ที่ได้กำหนดนโยบายการพัฒนา 4 มิติ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร สานความร่วมมือ คือ มิติที่ 1 การสร้างโอกาสทาง

การศึกษา มิติที่ 2 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษา การเรียนการสอน และครู มิติที่ 3 การสร้างประสิทธิภาพ
 ในด้านการบริหารจัดการ มิติที่ 4 ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา ซึ่งผลของการดำเนินงานส่งผลให้มีการ
 พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอน
 อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิด ทำสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่ โครงการวิทยาศาสตร์ โครงการวิชาชีพ ซึ่งมี
 การจัดประกวด การเผยแพร่ผลงานอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้สถานศึกษาในสังกัดมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และ
 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรีเป็นสถานศึกษาแห่งหนึ่งที่มีผลงานที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนามากมาย
 นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันวิช ชันธะ และ ปวีณา จันทรสุข (2556: 108-109)
 เรื่องโครงการพัฒนาเครื่องมือเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชนไทย เพื่อเตรียมความ
 พร้อมสู่ประชาคมอาเซียนพบว่าสิ่งสำคัญที่จะช่วยยกระดับการจัดการการศึกษาของไทยให้แข่งขันได้ในโลกนั้น
 จะต้องมุ่งเน้นที่การพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะทางด้านต่างๆมากกว่าการมีความรู้ด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว ต้องมี
 การปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับ “กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่า
 ความรู้” และ “กระบวนการหาคำตอบสำคัญกว่าคำตอบ” การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ
 สำคัญในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควบคู่ไปกับการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการผู้เรียนได้เรียนรู้
 จากประสบการณ์และการลงมือปฏิบัติจริง ครูและผู้เรียนได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งนอกจากช่วย
 พัฒนาผู้เรียนด้านทักษะและวิชาการแล้ว การจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยง
 ห้องเรียนกับโลกจริงเข้าด้วยกัน และสอดคล้องกับพุทธ ธรรมสุนา (2554: 101) ศึกษาเรื่องผลิตและพัฒนา
 กำลังคนอาชีวศึกษาอย่างไรให้ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมพบว่า กระบวนการพัฒนาศักยภาพ
 กำลังคนผ่านระบบอาชีวศึกษา และระบบคุณวุฒิวิชาชีพขั้นตอนจะเริ่มจาก ศึกษาสมรรถนะกำลังคนที่ต้องการ
 ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อนำมากำหนดมาตรฐานอาชีพซึ่งจะวิเคราะห์ถึงความรู้ทักษะ การประยุกต์ใช้
 ความรู้ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์แล้วนำไปกำหนดมาตรฐานการทำงานในระบบแรงงาน และนำไป
 ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาในระบบการศึกษา จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาชีวศึกษา ภายใต้
 มาตรฐานอาชีพ สร้างระบบเครือข่ายความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา จากภาคส่วนต่างๆ
 ทั้งสมาคมวิชาชีพ สถานประกอบการ/องค์กรผู้ใช้กำลังคนและสถาบันการศึกษา/ผู้ผลิตกำลังคน เร่งรัดพัฒนาครู
 วิชาชีพให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในด้านเทคโนโลยีและทักษะการปฏิบัติงาน เพื่อจัดการเรียนการสอน
 อาชีวศึกษาให้ได้คุณภาพ และ ทิพวัลย์ ชันธะ (2557:32) ศึกษาเรื่องการเรียนรู้บนเว็บแบบผสมผสานกับการสร้าง
 ชุมชนแห่งการสืบเสาะ พบว่า การเรียนบนเว็บแบบผสมผสานควรคำนึงถึงการสร้างชุมชนแห่งการสืบเสาะ
 เพื่อให้เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน
 การสอนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการสืบเสาะ
 และส่งเสริมการเรียนในแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้สามารถตอบสนองรูปแบบของการเรียนการสอน
 ของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคลที่แตกต่างได้ สามารถเรียนได้ไม่จำกัดเวลาไม่จำกัดสถานที่ในการ
 เรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถมีการสื่อสารกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอนได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการ
 เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตนอกจากนี้ยัง
 สอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2555: 135) ได้กล่าวถึงสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ว่าครูในศตวรรษที่ 21 ต้องมี
 ความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายอย่างมีนวัตกรรม ต้องสร้างนวัตกรรมต่อทุกสิ่งทุกอย่าง

ในชีวิต ซึ่งนอกจากนี้เด็กยุคใหม่เจนเนอเรชั่น (Generations) เป็นพวกที่ชอบใช้อินเทอร์เน็ต ครูจำเป็นต้องเรียนรู้และเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ที่เป็นอยู่อย่างสิ้นเชิง จำต้องมียุทธศาสตร์ด้านสารสนเทศ การสื่อสารและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้และยังสามารถวัดและประเมินผลแบบ Formative หรือ Empowerment evaluation ได้

7.2 ครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกันมีการจัดการเรียนการสอนในด้านการมุ่งสร้างให้ผู้เรียนมีผลผลิตด้วยตนเองและด้านการมุ่งเน้นความรับผิดชอบที่มีความสำคัญต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันโดยพบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 30 ปี มีระดับการจัดการเรียนการสอนในด้านดังกล่าวต่ำกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 30 ปี ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 30 ปี เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์มาก ใกล้เคียงกับอายุ การรับเทคโนโลยีต่างๆ ก่อนข้างช้า จึงทำให้ระดับการจัดการเรียนการสอนต่ำกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสุขุมล หวังวิชพันธุ์ และคณะ (2553: 55-56) ศึกษาเรื่องปัญหาและการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ในคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พบว่าอาจารย์ที่มีอายุน้อยกว่า 35 ปี มีปัญหาการใช้วัตกรรมการเรียนการสอน เรื่องเจตคติต่อการใช้วัตกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ที่มีอายุระหว่าง 35-45 ปี และอาจารย์ที่มีอายุระหว่าง 35-45 ปี มีปัญหาการใช้วัตกรรมการเรียนการสอน เรื่องการส่งเสริมการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนมากกว่าอาจารย์ที่มีอายุน้อยกว่า 35 ปี นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับชลธิชา เงินมูล (2552: 91-92) ที่ได้ทำการศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอภิญา เหมระ (2544: 63 –64) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูธุรกิจสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการที่ครูที่มีประสบการณ์รู้ความสามารถและความชำนาญในการใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ นั้นส่งผลให้ระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนสูงขึ้นไปด้วย

7.3 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมและด้านการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ พัฒนางานจากความคิด ด้านการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานใหม่แตกต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทต่ำกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือระดับปริญญาตรี และปริญญาเอกตามลำดับ ซึ่งอาจเป็นเพราะจำนวนของครูที่จบปริญญาโทน้อยกว่าปริญญาตรี และส่วนใหญ่เป็นครูสายวิชาชีพที่มีการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจึงได้มีการจัดการเรียนการสอนแบบที่เคยปฏิบัติมาจากเดิม ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของบรรเลง ศรีนิล และคณะ (2548: 135) เรื่องเส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พบว่า ครู-อาจารย์ควรได้รับการพัฒนาทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเนื่องจากการขยายจำนวนสถานศึกษาในช่วงที่ผ่านมาอย่างรวดเร็วของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จึงทำให้สถานศึกษาจำนวนมากขาดแคลนครูอาจารย์แม้ว่าจะมีการจ้างครูสมทบ แต่ก็ยังมีลักษณะเป็นการจ้างชั่วคราวจึงทำให้อัตราการเข้าออกของครูอาจารย์เหล่านั้นอยู่ในเกณฑ์สูง ขณะเดียวกันครู-อาจารย์ก็ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมทั้งในด้านความรู้ในวิชาชีพและทักษะเฉพาะสาขา และสอดคล้องกับ อภิญา เหมระ (2544: 63 – 64) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูธุรกิจสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่าครูธุรกิจที่มีวุฒิทางการศึกษาและไม่มีวุฒิทางการศึกษามีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการเตรียมการและด้านการดำเนินการแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อริชา จำปาเงิน (2547:81-82) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีโรงเรียนนาร่องและเครือข่ายที่ใช้หลักสูตรการศึกษาพุทธศักราช 2544 ปีการศึกษา 2545 และครูผู้สอนโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรนี้ในปีการศึกษา 2546 มีปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางครูผู้สอนจำแนกตามวุฒิการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1 คณะผู้บริหารของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

8.1.2 ครูทราบถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 และจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 กับสถานศึกษาอื่น เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งปัจจัยและบริบทที่แตกต่างกัน

8.2.2 ควรมีการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อจัดองค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ต้องอาศัยจำนวนกลุ่มจำนวนมาก ทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ และมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- ชลธิชา เงินมูล. (2552). การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพวัลย์ ชันธะ. (2557). การเรียนบนเว็บแบบผสมผสานกับการสร้างชุมชนแห่งการสืบเสาะ. วารสารการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 4(7), 23-33.
- ธัญวิษ ขันธะ และ ปวีณา จันท์สุข. (2556). รายงานโครงการพัฒนาเครื่องมือเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชนไทย เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.). 21 ตุลาคม 2556.
- บรรเลง ศรีนิล และคณะ. (2548). รายงานการวิจัยเส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- พุทธ ธรรมสุนา. (2554). ผลิตภัณฑ์พัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาอย่างไรให้ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2(2), 96-104.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สุทัศน์ สังคะพันธ์. (2556). ทำไมต้องทักษะในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skill: Why? "TEACH LESS, LEARN MORE") บทความทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 นิตยสารปัญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน รุ่น 5: มหาวิทยาลัยสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2556). 6 เดือนก้าวแห่งยุคคุณภาพการอาชีวศึกษา 4 มิติ “สร้างโอกาสทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร สานความร่วมมือ”: รายงานผลการดำเนินการ 6 เดือน (1 ตุลาคม 2555 - 31 มีนาคม 2556).
- สุพุมล หวังวิชพันธุ์ และคณะ. (2553). ปัญหาและการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ในคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- อริชา จำปาเงิน. (2547). ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต เทคโนโลยีอุตสาหกรรม (การบริหารงานอุตสาหกรรม), มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- อภิญา เหมระ. (2544). การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูธุรกิจสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาธุรกิจศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Mishra, P., & Kereluik, K. (2011). What 21st Century Learning? A review and a synthesis. In Mar 07 (Ed.), Society for Information Technology & Teacher Education International Conference (pp. 3301-3312).

**ผลของการใช้การเรียนรู้ร่วมกันที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชา ITB 372
ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปีการศึกษา 1/2556**

**THE EFFECT OF LEARNING ACHIEVEMENT ON ITB 372 ENGLISH FOR
INTERNATIONAL BUSINESS COMMUNICATION BY COLLABORATIVE
LEARNING IN FIELD OF STUDY INTERNATIONAL BUSINESS
MANAGEMENT FACULTY OF BUSINESS ADMINISTRATION OF
SRIPATUM UNIVERSITY FOR SEMESTER 1/2556**

วชรพร วัชรพงศ์ชัย

อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail : Wacharaporn.wa@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้การเรียนรู้ร่วมกันที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้การเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยพยายามอธิบายถึงการการเรียนรู้ร่วมกันในกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชา ITB 372 ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ คณะบริหารธุรกิจ ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา ITB 372 ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ ปีการศึกษา 1/2556 ทั้งหมดจำนวน 47 คน โดยใช้ แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One group pretest-posttest design) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ (Questionnaire) หลังจากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที ผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในหัวข้อเรื่องภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจระหว่างประเทศ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น ส่วนผลการวิเคราะห์ความความพึงพอใจของนักศึกษา พบว่ามีความความพึงพอใจในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับ “มาก” จากข้อเสนอแนะของผู้เรียนที่เข้าร่วมการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน พบว่าการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้เป็นการเรียนแบบกลุ่ม ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาการเรียนได้ดียิ่งขึ้น เพราะสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นกันได้ พร้อมส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถทำงานอย่างเป็นทีม

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอน, เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

ABSTRACT

This Quasi-Experimental research was proposed to study the effectiveness of collaborative learning as it relates to learning outcomes in ITB 372 English for International Business Communication. The research was also extended to investigate on opinions and satisfactions regarding to collaborative learning technique approach used in the class. The research methodology was one group pretest-posttest design. The population of this study is 47 students who enrolled in ITB 372 English for International Business Communication, first semester in 2013 academic year. In this study, all of the populations were corrected the data by scoring formative tests and questionnaire, a computer package was used to calculate statistics such as percentage, mean, standard deviation and t – test dependence sample. The results of the study show that the participated students significantly improve their knowledge in the area of English for International Business Communication. There were higher significant scores of pretest-posttest average score at 0.05 confirming the increase in effect of learning achievement. Regarding to student satisfactions, the average level of satisfaction is in “good level”. Students also expressed the useful opinions that research based collaborative learning have enhanced and promoted the critical thinking, systematic planning, student satisfaction with the learning experience, positive attitude toward the subject matter, self-esteem in students, team work and better understanding in English for International Business Communication.

KEYWORDS: Instructional Practice, Collaborative Learning Technique, Learning Achievement, Satisfaction

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนในวิชา ITB 372 ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ คณะบริหารธุรกิจ นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ สาเหตุหลักของการที่ผู้เรียนไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้และไม่ได้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ดีพอ นอกจากการที่ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการทักษะทางภาษาอังกฤษจำกัดแล้ว อีกส่วนหนึ่งมาจากผู้สอนและการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยแท้จริงแล้ววิธีการเรียนการสอนของผู้สอนเป็นส่วนสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้โดยตรง ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาการเรียนการสอนได้ให้ความสนใจกับแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน Collaborative Learning ซึ่งพัฒนามาจากปรัชญาของการสร้างความรู้โดยกระบวนการทางสังคมว่าสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ได้ (Oxford, 1997) การเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความคิดในกลุ่มเล็ก ไม่ใช่การเพิ่มความน่าสนใจของผู้มีส่วนร่วม แต่จะสนับสนุนการคิดวิเคราะห์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน เป็นโอกาสที่จะปลูกฝังให้เกิดการอภิปรายกัน มีความรับผิดชอบกับการเรียนรู้ของตนเอง (Johnson and Johnson, 1986) ด้วยบทบาทและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจะมีลักษณะที่สร้างขึ้นร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน เปลี่ยนแปลงและพัฒนาาร่วมกัน (Wiesema, 2000) ด้วยพื้นฐานแนวความคิดว่าผู้สอนไม่ได้เป็นเพียงแหล่งความรู้แหล่งเดียว ไม่มีทางเป็นไปได้ว่าผู้สอนคนเดียวจะรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง นอกจากนั้นแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นวิธีการที่จะพัฒนาห้องเรียนให้เต็มไปด้วยผู้เรียนที่มีความ

กระตือรือร้นและมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น ให้ผู้เรียนใช้ความคิด และรู้จักไตร่ตรองความคิดของตน ผู้เรียนจะไม่ใช่ว่ารับข้อมูลจากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว แต่มีส่วนร่วมในกระบวนการ ดังนี้ จึงมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยทำการศึกษาเครื่องมือที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้แตกต่างกัน มุ่งพัฒนาให้มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความสามารถตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้การเรียนรู้ร่วมกันที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ในรายวิชา ITB 372 ภาษาอังกฤษ สำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ร่วมกัน ในรายวิชา รายวิชา ITB 372 ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

Johnson and Johnson (1986), พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2544) และ อมรวิรัช นาคทรพร (2550) ได้ศึกษาแนวคิดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนแบบเรียนรู้ร่วมกัน ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอน เป็นส่วนสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การพัฒนาเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนที่เหมาะสมแก่สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ย่อมส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้ การบูรณาการเรียนการสอนอันเกิดจากเปลี่ยนแปลงเทคนิคการสอน จะก่อให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและศักยภาพของตน โดยผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกจากห้องเรียนได้ทั้งจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่นๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง และได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองจะเป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีคุณค่าต่อผู้เรียนในระยะยาว

ผลงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องได้แก่ Brown (2007) ศึกษาหาความคิดเห็นและมุมมองของนักศึกษาในชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ที่มีต่อการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) จากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 300 คน University of Botswana ที่ลงเรียนวิชา English for Academic Purposes (EAP) โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Randomly sampled) จากทั้งหมด 6 คณะคือ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และ ศึกษาศาสตร์ ทำการศึกษาในเชิงลึกโดยใช้การสัมภาษณ์และแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลในแง่มุมมองทัศนคติความรู้สึกระหว่างการเรียนรู้ และความรู้ที่ได้รับ จากการวิเคราะห์ผลข้อมูลพบว่า นักศึกษาได้รับผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น มีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น พัฒนาทักษะการสื่อสารกับและแก้ไขปัญหา (Communication and Problem-solving skills) และความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับสังคมหรือผู้อื่น

นอกจากนั้นยังมีงานวิจัยของ เขมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม (2552) ศึกษาการพัฒนาแบบการเรียนบนเว็บเชิงบูรณาการระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา

ระดับปริญญาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ รูปแบบการเรียนบนเว็บเชิงบูรณาการระหว่างการเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง พบว่านักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่เรียนตามรูปแบบการเรียนที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนการนำตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการเรียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

โดยการศึกษาผลของการใช้การเรียนรู้ร่วมกันที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชา ITB 372 ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน แบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยพยายามอธิบายถึงการใช้การเรียนรู้ร่วมกันในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One group pretest-posttest design) การวิจัยมีแบบแผนการวิจัยดังนี้

Pretest	Treatment	Posttest
T1	X	T2

T1 คือ การสอบก่อนที่จะจัดการทดลอง (Pretest), X คือ การจัดการเรียนรู้แบบเรียนรู้ร่วมกัน (Treatment) และ T2 คือ การสอบหลังจากที่จัดการทดลอง (Posttest) โดยการทดสอบตัวแปรตามก่อนมีการใช้วิธีการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน และทำการทดสอบตัวแปรตามซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง ผลที่ได้จากการทดสอบทั้งสองครั้งจะนำมาเปรียบเทียบกันเพื่อพิจารณาว่า วิธีการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกันมีผลต่อตัวแปรตามหรือไม่

4. วิธีการดำเนินวิจัย

4.1 ประชากรในการศึกษานี้คือนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา ITB 372 ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ ปีการศึกษา 1/2556 ทั้งหมดจำนวน 47 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ผู้วิจัยสอนเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรต้น คือวิธีการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกันในกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชา ITB 372 ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ ปีการศึกษา 1/2556 ตัวแปรตาม คือ (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา (2) ความพึงพอใจต่อวิธีการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน

4.3 ระยะเวลาของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจและเก็บข้อมูลนักศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 เป็นระยะเวลา 4 เดือน คือเดือนกันยายน พ.ศ.2556 ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2556

4.4 เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย

(1) **เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง** คือแบบแผนการเรียนรู้ รายวิชา ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ โดยทำการศึกษาจากหลักสูตร เอกสาร ตำรา ขอบข่าย โครงสร้าง เนื้อหา คำอธิบายรายวิชาและแผนกิจกรรมที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันมีดังนี้ การสร้างกลุ่มทำงาน (group work) เพื่ออภิปราย หรือที่เรียกว่า เทคนิคสำหรับการอภิปราย (Techniques for Discussion) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและกัน โดยใช้วิธี Buzz Groups อภิปรายกันถึงคำถามที่ได้รับมอบหมายภายในชั้นเรียน เทคนิคสำหรับการแก้ปัญหา (Techniques for Problem solving) พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้วิธี Group Investigation ให้ผู้เรียนไปสืบค้นหา

ข้อมูลกันเป็นกลุ่มจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และกิจกรรมการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท (Reciprocal Teaching) คือ หลังจากที่คุณเรียน ไปสืบค้นหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ แล้วมาสวมบทบาทเป็นผู้สอนในชั้นเรียนเพื่อถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ โดยมีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้เรียนด้วยกัน วิธีที่เลือกใช้สำหรับเทคนิคนี้คือ Jigsaw ที่พัฒนาเกี่ยวกับหัวข้อ และใช้สอน กับคนอื่น จูงใจให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการอย่างลึกซึ้งและเพียงพอที่จะสอนผู้อื่นในกลุ่ม

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

2.1 แบบทดสอบวัดความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบปรนัยและอัตนัย จำนวน 6 แบบทดสอบ ในเนื้อหาการเรียน เรื่อง Incoterms, Letter of Credit, Bill of Exchange, Invoice, Bill of Lading และ E-Commerce ซึ่งมีความยากง่ายเทียบเคียงได้กับข้อสอบกลางภาคและปลายภาค รายวิชา ITB 372 ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ ประจำปี ภาคการศึกษาที่ 1/2556 โดยได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความสอดคล้องกับเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญทางด้านธุรกิจระหว่างประเทศ จำนวน 3 ท่านได้รับการประเมินว่าเหมาะสมต่อการทดสอบความรู้ในเรื่องความรู้เพื่อธุรกิจระหว่างประเทศ

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบความพึงพอใจ จำนวน 8 ข้อ เป็น Likert Scale 5 Scales และ Open ended เพื่อถามข้อเสนอแนะ ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient: α) ซึ่งในที่นี้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.915

4.5 การรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาทั้งหมดที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ITB 372 ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ ประจำปี ภาคการศึกษาที่ 1/2556 สาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ คณะบริหารธุรกิจ

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Dependent) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัยมีดังนี้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ของคะแนนจากแบบทดสอบวัดความรู้ในเนื้อหาวิชา ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด และความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน ใช้สถิติทดสอบที (t – test Dependence Sample) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ITB 372 ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ โดยการทดสอบที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 และการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน และวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะ

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลการวิเคราะห์จากแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้ และแบบทดสอบหลังเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ร่วมกัน ในเรื่อง Incoterms, Letter of Credit, Bill of Exchange, Invoice, Bill of Lading และ E-Commerce ทั้งหมด 6 ครั้ง ครั้งละ 10 คะแนน โดยมีผลการวิจัยดังนี้

(1) เรื่อง Incoterms เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนการเรียนรู้ (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังการเรียนรู้ (Post-test) ด้วยการทดสอบ t-test พบว่าก่อนเรียนรู้ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนน $\bar{X} = 1.70$ และ S.D. = 2.68 หลังจากใช้การเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้น $\bar{X} = 8.54$ และ S.D. = 0.96 การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t = 16.64$, $df 36$, $P = .000$)

(2) เรื่อง Letter of Credit เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนการเรียนรู้ (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังการเรียนรู้ (Post-test) ด้วยการทดสอบ t-test พบว่าก่อนเรียนรู้ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนน $\bar{X} = 7.17$ และ S.D. = 1.87 หลังจากใช้การเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้น $\bar{X} = 8.72$ และ S.D. = 1.79 การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t = 8.66$, $df 46$, $P = .000$)

(3) เรื่อง Bill of Exchange เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนการเรียนรู้ (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังการเรียนรู้ (Post-test) ด้วยการทดสอบ t-test พบว่าก่อนเรียนรู้ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนน $\bar{X} = 8.29$ และ S.D. = 1.51 หลังจากใช้การเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้น $\bar{X} = 9.46$ และ S.D. = 0.58 การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t = 4.49$, $df 27$, $P = .000$)

(4) เรื่อง Invoice เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนการเรียนรู้ (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังการเรียนรู้ (Post-test) ด้วยการทดสอบ t-test พบว่าก่อนเรียนรู้ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนน $\bar{X} = 3.78$ และ S.D. = 2.57 หลังจากใช้การเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้น $\bar{X} = 9.71$ และ S.D. = 0.59 การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t = 14.83$, $df 44$, $P = .000$)

(5) เรื่อง Bill of Lading เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนการเรียนรู้ (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังการเรียนรู้ (Post-test) ด้วยการทดสอบ t-test พบว่าก่อนเรียนรู้ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนน $\bar{X} = 4.34$ และ S.D. = 1.38 หลังจากใช้การเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้น $\bar{X} = 8.41$ และ S.D. = 1.34 การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t = 19.83$, $df 44$, $P = .000$)

(6) เรื่อง E-Commerce เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนการเรียนรู้ (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังการเรียนรู้ (Post-test) ด้วยการทดสอบ t-test พบว่าก่อนเรียนรู้ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนน $\bar{X} = 7.95$ และ S.D. = 2.59 หลังจากใช้การเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้น $\bar{X} = 9.86$ และ S.D. = 0.40 การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t = 5.18$, $df 44$, $P = .000$)

แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในเรื่อง Incoterms, Letter of Credit, Bill of Exchange, Invoice, Bill of Lading และ E-Commerce ดีขึ้น

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนและหลังการเรียน จากคะแนนรวมทั้งหมด 6 ครั้ง โดยใช้ข้อมูลเพียงผู้เข้าร่วมการทดสอบครบทุกครั้ง

คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	Post - Pre	Df	t	P-value
ก่อนเรียน (Pre-test)	34.34	6.54	21.55	21	16.90	0.000
หลังเรียน (Post-test)	55.89	1.87				

เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนการเรียน (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังการเรียน (Post-test) ด้วยการทดสอบ t-test พบว่าก่อนเรียนผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนน $\bar{X} = 34.34$ และ S.D. = 6.54 หลังจากใช้การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้น $\bar{X} = 55.89$ และ S.D. = 1.87 การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t = 16.90$, $df = 21$, $P = .000$) แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยรวมสูงกว่าก่อนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม

5.2 ผลสำหรับความพึงพอใจในการเข้าร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีความความพึงพอใจในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ในรายวิชา ITB 372 ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ อยู่ในระดับ “มาก” โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.25$ และ S.D. = 0.44 โดยมีค่าเฉลี่ยอาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำ และรับฟังข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างหรือขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มมากที่สุดคือ 4.44 รองลงมาคือ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในกิจกรรมมีความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม และ อาจารย์ใช้คำถามหรือกิจกรรมสนับสนุนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และ 4.39 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในเรื่องกิจกรรมนี้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้นอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ 4.00 ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมากเช่นกัน

5.3 ความคิดเห็นของผู้เรียนในข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนแบบเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม พบว่าปัญหาส่วนใหญ่คือการเรียนการสอนในวิชานี้จะใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนทั้งหมด จึงอาจทำให้ผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาภาคภาษาไทยและมีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษที่ไม่ดีพอ เกิดปัญหาในการเข้าใจเนื้อหาได้ จึงเห็นได้ว่า ภาษาอังกฤษคืออุปสรรคที่สำคัญที่สุด ในขณะที่ผู้เรียนบางส่วนมีความเห็นว่าควรนำวิธีการใหม่หรือกิจกรรม เทคนิคอื่นๆ มาประยุกต์ใช้เพิ่มเติมควบคู่เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น และควรมอบหมายงานที่ทำยากกว่าเดิม ส่วนข้อดีของการเรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม พบว่าการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้เป็นการเรียนรู้แบบกลุ่ม ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาการเรียนได้ดียิ่งขึ้น เพราะสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นกันได้ พร้อมส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถทำงานอย่างเป็นทีมได้

6.อภิปรายผล

6.1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด มีการคิดวิเคราะห์และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ดีขึ้นซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่กล่าวว่าเมื่อปฏิบัติสัมพันธ์ภายในห้องมีการเปลี่ยนแปลงไปในเชิงบวกจะส่งผลให้พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่กระตือรือร้นศึกษาค้นหาความรู้มากขึ้น ผู้เรียนจะมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้สูงขึ้นเมื่อ

ให้ทำงานหรือเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นกลุ่มมากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเพียงลำพัง เพราะแต่ละคนในกลุ่มมีพื้นฐานความรู้ ความสามารถในการเข้าใจ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน จึงทำให้การแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านรูปแบบกระบวนการเรียนรู้แบบเรียนรู้ร่วมกันเกิดผลการเรียนรู้ในเชิงบวก (Vygotsky, 1986) จากการวิจัยผู้วิจัยพบว่า การเรียนรู้ร่วมกันเสริมสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาเพื่อก่อเกิดความรู้กันอย่างเป็นทีม ส่วนผู้เรียนมีความเห็นว่าการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่มนี้สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาการเรียน และกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะการปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมากขึ้นระหว่างผู้เรียนและผู้สอน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง โดยบทบาทของผู้สอนเปลี่ยนแปลงไป จากผู้บรรยายเป็นผู้คอยเสนอแนะ และบทบาทผู้เรียนจากแข่งขันกันได้เปลี่ยนเป็นช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถึงแม้บางครั้งวิธีการเรียนการสอนนี้อาจจะทำให้ใช้เวลามากขึ้น แต่ความพึงพอใจของผู้เรียนก็เพิ่มสูงขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน (Turnure and Zeigler 1958)

6.2 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากใช้การเรียนการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน ในวิชา ITB 372

ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแบบใช้การเรียนรู้ร่วมกันนั้นว่าช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนมากยิ่งขึ้น ทั้งที่เกิดจากการปรึกษาในชั้นเรียนและการปรึกษาผ่าน Social Media เช่น Facebook เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัย Zapatero, Maheshwari, and Chen (2012) พบว่า ผู้เรียนมีความรู้ เนื้อหาวิชาเป็นที่น่าสนใจ สามารถทำงานกันได้อย่างเป็นทีม และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับที่ดีเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนการเรียน (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังการเรียน (Post-test) ด้วยการทดสอบ t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ร่วม สูงขึ้นกว่าคะแนนก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้การเรียนรู้อย่างร่วมกัน ในรายวิชา รายวิชา ITB 372

ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ การเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้ร่วมกันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำ และรับฟัง ข้อคิดเห็นของผู้เรียนที่แตกต่างหรือขัดแย้งกัน ส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในกิจกรรม ประกอบด้วย กลุ่ม Facebook, Camtasia และ e-learning มีความเหมาะสม เพราะทำให้ผู้เรียนสามารถสอบถามความสงสัยในเนื้อหาวิชาความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ และบทวนการเรียนการสอนได้สะดวก จึงทำให้ความพึงพอใจของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่าผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน การใช้คำถามหรือกิจกรรมสนับสุนนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์ จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับสุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล (2554) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการเรียนรู้เป็นทีมผ่านการใช้การเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning) กระบวนการเรียนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบเผชิญหน้า (Face-to-Face : F2F) กับการเรียนแบบออนไลน์ (Online) ผ่านบล็อก หรือ Webboard และการใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together Technique) พบว่ารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันด้วยกรณีศึกษาและเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ต่างกัน ดีกว่าการเรียนแบบดั้งเดิมที่

ผู้เรียนฟังบรรยายอย่างเดียวนั้น มีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง รวมทั้งความพึงพอใจในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

(1) ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบใช้การเรียนรู้ร่วมกัน สำหรับรายวิชาทางสาขาบริหารธุรกิจ ซึ่งในสาขาบริหารธุรกิจยังมีอีกหลายรายวิชาที่สามารถนำวิธีการเรียนการสอนนี้ไปประยุกต์ใช้ได้

(2) ขนาดของกลุ่มเรียนไม่ควรมีขนาดที่ใหญ่เกินไปและจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเมื่อจำนวนผู้เรียนในห้องมีขนาดที่เล็กลง กิจกรรมต่างๆ ที่นำมาใช้ควรเลือกใช้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานและกระตือรือร้น เพื่อให้ผู้เรียนกล้าที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันอย่างเต็มที่ การประเมินและวัดผลการเรียนรู้ควรใช้ทั้งแบบเป็นกลุ่มและรายบุคคล ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมตามหัวข้อและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

(3) ในส่วนบทบาทของผู้สอนซึ่งเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำในการเรียนรู้ ควรพยายามที่จะสังเกตผู้เรียนและใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ และในบางครั้งผู้สอนเองจะต้องพยายามเดินสำรวจและสังเกตการณ์การอภิปรายในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนอย่างตรงวัตถุประสงค์ ไม่ออกนอกขอบเขตเนื้อหา

(4) การทำงานเป็นกลุ่มนั้น ต้องมั่นใจได้ว่าทุกคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบกันอย่างเท่าเทียม ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนอาจใช้วิธีการจดบันทึกการทำงานและหน้าที่แต่ละอย่างที่ทำ พร้อมทั้งนำเสนอต่อคนในห้องทั้งหมดอย่างเปิดเผย การเลือกสมาชิกในกลุ่มควรให้แต่ละคนมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้และประสบการณ์ที่แตกต่าง

(5) การเรียนการสอนแบบใช้การเรียนรู้ร่วมกันนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย เพราะไม่มีเทคนิคหรือรูปแบบการเรียนการสอนแบบไหนที่สมบูรณ์แบบ แต่อย่างไรก็ตามวิธีการเรียนการสอนแบบนี้ก็เป็นหนึ่งในวิธีที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้เกิดการประยุกต์ความรู้เพื่อนำมาใช้ได้ เกิดการพัฒนาทักษะและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในเชิงบวกและจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในอนาคต

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

(1) เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา และทรัพยากร ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยในประเด็นความคิดเห็นของการจัดการเรียนการสอนในแต่ละหัวข้อให้มากกว่านี้ ตลอดจนพิจารณาพัฒนาใช้เทคนิคใหม่ๆ เพิ่มเติม เพื่อจะทำให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก ซึ่งจะประโยชน์กับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสาขาบริหารธุรกิจมากยิ่งขึ้น

(2) การทำวิจัยในครั้งนี้จะเห็นได้ว่าผู้สอนได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เช่น การใช้ Social Media (Facebook), Camtasia และ E-learning เข้ามาประกอบการเรียนการสอน ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการเรียนรู้ร่วมกันว่ามีนัยสำคัญต่อการเรียนการสอนในด้านผลการเรียนรู้ ความพึงพอใจหรือประเด็นอื่นมากน้อยเพียงใดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เจนณัฐ มิ่งศิริธรรม (2552). “การพัฒนารูปแบบการเรียนบนเว็บเชิงบูรณาการระหว่างการเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต”. คณะศึกษาศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544). “การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธี และเทคนิคการสอน 1 (พิมพ์ครั้งที่ 1)”. กรุงเทพฯ : บริษัท เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด.
- สุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล (2554). “การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการเรียนรู้เป็นทีมของนิสิตปริญญาบัณฑิตด้วยรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานที่ใช้เทคนิคการเรียนร่วมกันด้วยกรณีศึกษา และเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ต่างกัน”. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริระ สัตยไพศาล (2555). “การศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาจัดการเรียนการสอนในรายวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม”. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อมรวิรัช นาคทรรพ (2550). “รู้จักสร้างความรู้เองจึงจะรู้จริง ปั้นบัณฑิตคุณภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้คู่การวิจัย” เหลียวหลังแลหน้า การประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษาของไทย (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- Zapatero, Maheshwari, and Chen (2012). “Effectiveness of Active Learning Environment: Should testing method be modified?”. *Academy of Educational Leadership Journal*, Volume 16:101-114
- Brown (2007). “**Collaborative Learning in the EAP Classroom: Students’ Perceptions**”. University of Botswana. Gaborone, Botswana
- Johnson, R. T. and Johnson, D. W. (1986). “Action Research: Cooperative Learning in the Science Classroom”. *Science and Children*. 24 : 31-32.
- Oxford, R.L. (1997). “Cooperative learning, Collaborative learning and Interaction: Three communicative strands in the language classroom”. *The Modern Language Journal*. 81:443-456
- Turnure, J., and Zigler (1958) "Outer-directedness in the Problem Solving of Normal and Retarded Students." *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 57: 379-388.
- Vygotsky, L. (1986). “**Thought and language**”. Cambridge, Ma: MIT Press
- Wisersema, N (2000). “**How does collaborative learning actually work in a classroom and how do students react to it?**”. A brief reflection [Online] Available from <http://ininfo.mggush.ru/data/resources/collaborative-learning/libr> [2013, Sep 15]

ผลของการใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ในรายวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม

สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ

**THE EFFECT OF SMALL GROUP DISCUSSION TECHNIQUE ON
STUDENT LEARNING OUTCOME IN IMG462 SEMINAR IN INDUSTRIAL
MANAGEMENT FACULTY OF BUSINESS ADMINISTRATION**

ศิริระ สัตยไพศาล

หัวหน้าสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail : siras.a@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อยในรายวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม ในการวิจัยนี้ทำการสำรวจจากนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชา รายวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 20 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินแบบรูปรีคและแบบสอบถาม (Questionnaire) หลังจากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในหัวข้อ การพิจารณาการวิเคราะห์ปัญหาทางอุตสาหกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อยจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคีขึ้น ส่วนผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีความความพึงพอใจในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย อยู่ในระดับ “มาก”

อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสำรวจได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในด้านต่างๆ เช่น ควรมีการจัดกิจกรรมให้มีเวลามากขึ้น และในหัวข้ออื่นๆ ของวิชานี้ รวมทั้งควรมีการเข้าชมสถานประกอบการและใช้ตัวอย่างที่สถานประกอบการใช้จริงในการประกอบการสอน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน, เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

This survey research was proposed to examine the effect small group discussion technique on student learning outcome in IMG462 Seminar in Industrial Management. The research was also extended to investigation on opinions regarding to small group discussion technique approach used in the class.

After collecting 20 samples from students who enrolled IMG462 Seminar in Industrial Management in the first semester of academic year 2013 by scoring rubrics and questionnaire, a computer package was used to calculate statistics such as percentage, mean, standard deviation and t – test dependence sample. The results of the study show that the participated students significantly improve their knowledge in the analyzing of industrial problems topic. Regarding to student satisfactions, the average level of satisfaction is in “good level”.

The participants also provide useful suggestions for instructional practices. For example, appropriate suitable time program should be appointed, and would help better understanding of the students by have site visiting in manufacturing that use many technics to solve the problems.

KEYWORDS: Instructional Practice, Small Group Discussion Technique, Learning Achievement

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ในหมวด 6 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 และมาตรา 24 เน้นการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามความถนัดเต็มศักยภาพ โดยฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการจากประสบการณ์จริง ให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยที่เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม สาขาวิชา การจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ มีประเด็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจาก เป็นรายวิชาที่เป็นการศึกษาเพื่อให้นักศึกษามีความรู้ทางวิชาการที่ได้ศึกษาในสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม อาทิ การศึกษาผลิตภัณฑ์ การเลือกทำเลที่ตั้ง การวางแผนภายใน การจัดกระบวนการผลิต การควบคุมคุณภาพ การจัดการสินค้าคงคลัง การจัดการโซ่อุปทาน มาสัมมนาวางแผน วิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาในธุรกิจอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ โดยนำเทคนิคต่าง ๆ ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เข้ามาใช้อย่างเป็นระบบ ซึ่งนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะไม่มีประสบการณ์จริงในการทำงาน ทำให้ไม่สามารถใช้ทฤษฎีที่ได้ศึกษามาในการวิเคราะห์และตั้งเคราะห์ในธุรกิจอุตสาหกรรมได้ จึงมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนี้ จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาเครื่องมือที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อยคือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนดและสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม (ทิสนา แคมณี, 2548) ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อยในรายวิชาดังกล่าว เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้

ประโยชน์ในการแก้ปัญหาทั้งในด้านการพัฒนาแนวความคิด ความเข้าใจในเนื้อหา และการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากใช้ เทคนิคอภิปรายกลุ่มย่อยในรายวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินการอภิปรายกลุ่มย่อยในรายวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม ระหว่างเพื่อนนักศึกษากับอาจารย์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อเทคนิคการสอน โดยใช้อภิปรายกลุ่มย่อยในรายวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. จากการศึกษาการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม ทำให้ผู้สอนทราบถึงหลักการและวิธีการการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยในการจัดการเรียนการสอน
2. นำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม

กรอบแนวคิด ทฤษฎี

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณภาพของผู้เรียนนั้นนอกจากจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบในตัวผู้เรียนเองเช่นความพร้อมสติปัญญา เจตคติและสภาพแวดล้อมอื่นๆแล้วกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้สอนจัดให้ก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรมต่างๆมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เข้าใจในสิ่งที่ต้องการให้ผู้รู้นั้นนับว่าเป็นอีกก้าวหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อการส่งเสริมให้ผู้สอนได้เห็นแนวทางในการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นความรู้เรื่องเทคนิคการสอนแนวใหม่จึงมีความจำเป็นที่ผู้สอนควรจะศึกษาเพื่อจะเป็น“ผู้สอนในยุคโลกาภิวัตน์” (สุพิน บุญชูวงศ์, 2545)

วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 4-8 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนด และสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม (ทิสนา แวมมณี, 2548) ทั้งนี้การสอนโดยใช้การอภิปรายอาจทำเป็นกลุ่มใหญ่ก็ได้ แต่บทบาทของผู้เรียนที่จะอภิปรายมีน้อย บางคนเท่านั้นที่จะได้อภิปราย แต่ถ้าเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกของกลุ่มก็จะมีโอกาสในการอภิปรายมากขึ้น โดยทั่วไปจึงนิยมทำในการอภิปรายในกลุ่มย่อยมากกว่า (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2543)

วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนกว้างขึ้น

ขั้นตอนการสอนมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้สอนจัดผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละประมาณ 4 – 8 คน
2. ผู้สอน / ผู้เรียนกำหนดประเด็นในการอภิปราย
3. ผู้เรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตามประเด็นอภิปราย
4. ผู้เรียนสรุปสาระที่สมาชิกกลุ่มได้อภิปรายร่วมกันเป็นข้อสรุปของกลุ่ม
5. ผู้สอนและผู้เรียนนำข้อสรุปของกลุ่มย่อยมาใช้ในการสรุปบทเรียน
6. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

รูปวิธีการให้คะแนน (Scoring Rubrics)

รูปริกเป็นเครื่องมือให้คะแนนชนิดหนึ่ง ใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานหรือผลงานของผู้เรียน รูปริกประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เกณฑ์ที่ใช้ประเมินการปฏิบัติหรือผลผลิตของผู้เรียน และระดับคุณภาพหรือระดับคะแนน เกณฑ์จะบอกผู้สอนหรือผู้ประเมินว่าการปฏิบัติงานหรือผลงานนั้น ๆ จะต้องพิจารณาสิ่งใดบ้าง ระดับคุณภาพหรือระดับคะแนนจะบอกว่า การปฏิบัติหรือผลงานที่สมควรจะได้ระดับคุณภาพหรือระดับคะแนนนั้น ๆ ของเกณฑ์แต่ละตัวมีลักษณะอย่างไร รูปริกจึงเป็นเหมือนการกำหนดลักษณะเฉพาะ (Specification) ของการปฏิบัติหรือผลงานนั้น ๆ ในเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณ หรือทั้ง 2 ประการรวมกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการประเมิน (กึ่งกาญจน์ สิริสุนทร, 2550) โดยเป็น เครื่องมือในการให้คะแนน ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ด้านต่างๆ ที่ใช้พิจารณาชิ้นงานหรือการปฏิบัติ เช่น การประเมินงานเขียนจะพิจารณาวัตถุประสงค์ องค์ประกอบ รายละเอียด น้ำเสียงของการเขียน และกลวิธีการเขียน เป็นต้น อีกประการหนึ่ง คือ ระดับคุณภาพของเกณฑ์ แต่ละด้าน ซึ่งมีตั้งแต่ระดับดีเยี่ยมจนถึงต้องปรับปรุง (Heidi, 2001)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยจัดการเรียนการสอน
2. การสร้างเครื่องมือ ประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน แบบประเมินการอภิปรายกลุ่มย่อยแบบรูปริกสกอและแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย
3. ทำการสอนโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยแบ่งนักศึกษาเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 5 คน โดยให้หัวข้อ “การพัฒนาด้วย Kaizen” ล่วงหน้า 1 สัปดาห์ เพื่อหาข้อมูลสำหรับการอภิปรายกลุ่มย่อย ซึ่งในการอภิปรายจะแบ่งเป็นเวลาในการนำเสนอ 15 นาที และเวลาในการอภิปราย 45 นาที
4. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้นักศึกษากลุ่มและอาจารย์ให้คะแนนคู่ขนานกัน ซึ่งจะกำหนดใช้แบบประเมินแบบรูปริก ซึ่งจะมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน
5. นำผลการประเมินของตัวแทนกลุ่มเพื่อนที่ประเมินกับอาจารย์มาเปรียบเทียบกัน

6. สอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อย
7. นำผลประเมินมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ
8. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบที (t – test Dependence Sample) และสังเคราะห์จากข้อคำถามปลายเปิด
9. สรุปผลการวิจัย จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาและผลการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งอภิปรายผลการวิจัย
10. ดำเนินการเขียนรายงานการวิจัยและจัดพิมพ์รูปเล่มรายงาน รวมทั้งสรุปผลงานเผยแพร่

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 20 คน

เครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบประเมินการอภิปรายกลุ่มย่อยแบบรูบริกสกออร์ โดยใช้แบบภาพรวมโดยมีหลักเกณฑ์คะแนน ดังนี้

คะแนน

รายละเอียด

5	มีความคิดสร้างสรรค์ มีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องตรงประเด็น โดยสามารถอ้างอิงจากทฤษฎี
4	มีความคิดสร้างสรรค์ มีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องตรงประเด็น แต่ไม่สามารถอ้างอิงจากทฤษฎีได้
3	มีความเข้าใจปัญหา แต่มีการแก้ปัญหาที่ไม่ถูกต้องตรงประเด็น
2	มีความเข้าใจปัญหบางส่วน ทำให้มีการแก้ปัญหาที่ไม่ถูกต้องตรงประเด็น
1	แสดงความไม่เข้าใจปัญหา แต่พยายามที่จะแก้ไขในสิ่งที่คิดว่าเป็นปัญหา
0	ไม่เข้าใจในปัญหาและไม่พยายามที่จะทำการแก้ไข

2. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (อ้างอิงจาก ศิริระ สัตย์ไพศาล, 2555)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

- 1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Arithmetic Mean) โดยเกณฑ์การแปลผลคะแนนทดสอบใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

- 10 หมายถึง คะแนนอยู่ในระดับ ดีมาก
- 8-9 หมายถึง คะแนนอยู่ในระดับ ดี
- 6-7 หมายถึง คะแนนอยู่ในระดับ ปานกลาง

4-5 หมายถึง คะแนนอยู่ในระดับ อ่อน

0-3 หมายถึง คะแนนอยู่ในระดับ อ่อนมาก

2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม โดยการทดสอบความมี
นัยสำคัญของความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทั้ง สองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติทดสอบที

3 การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลข
คณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเกณฑ์การแปลผลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในรูปแบบการจัดการเรียน
การสอน ใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการที่นักศึกษาต่างกลุ่มและอาจารย์ให้คะแนนคู่ขนานกัน โดยใช้แบบประเมินแบบรูปรีค ได้ผล
การวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าคะแนนโดยใช้แบบประเมินแบบรูปรีค

กลุ่มที่	ครั้งที่	ประเมินจากผู้สอน	ประเมินจากกลุ่มที่ 2	ประเมินจากกลุ่มที่ 3	ประเมินจากกลุ่มที่ 4
1	1	1	2	2	2
	2	4	4	4	4
กลุ่มที่	ครั้งที่	ประเมินจากผู้สอน	ประเมินจากกลุ่มที่ 1	ประเมินจากกลุ่มที่ 3	ประเมินจากกลุ่มที่ 4
2	1	2	2	3	2
	2	4	4	4	5
กลุ่มที่	ครั้งที่	ประเมินจากผู้สอน	ประเมินจากกลุ่มที่ 1	ประเมินจากกลุ่มที่ 2	ประเมินจากกลุ่มที่ 4
3	1	3	3	2	3
	2	4	4	4	5
กลุ่มที่	ครั้งที่	ประเมินจากผู้สอน	ประเมินจากกลุ่มที่ 1	ประเมินจากกลุ่มที่ 2	ประเมินจากกลุ่มที่ 3
4	1	3	3	3	3
	2	5	5	5	5

จะเห็นได้ว่าคะแนนในการประเมินของนักศึกษาต่างกลุ่มและอาจารย์ให้คะแนนคู่ขนานกันนั้น (ตาราง
ที่ 1) จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือจะมีการพัฒนาขึ้น โดยจะมีการพัฒนาขึ้นทั้งคะแนนระหว่างกลุ่มและคะแนน
ภายในกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์จากแบบทดสอบความรู้ก่อนการเรียนรู้ และแบบทดสอบหลังเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย ในเรื่องการพิจารณาวิเคราะห์ปัญหาทางอุตสาหกรรม ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

คะแนนทดสอบก่อนการเรียนรู้ของนักศึกษา อยู่ในระดับดี (8-9) จำนวนร้อยละ 10 อยู่ในระดับปานกลาง (6-7 คะแนน) จำนวนร้อยละ 45 อยู่ในระดับอ่อน (4-5) จำนวนร้อยละ 40 และอยู่ในระดับอ่อนมาก (0-3) จำนวนร้อยละ 5 แสดงให้เห็นถึงพื้นฐานความรู้ก่อนการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เกี่ยวกับการพิจารณาวิเคราะห์ปัญหาทางอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนทดสอบหลังการเรียนรู้ของนักศึกษาอยู่ในระดับดีมาก (10) จำนวนร้อยละ 10 อยู่ในระดับดี (8-9) จำนวนร้อยละ 50 อยู่ในระดับปานกลาง (6-7 คะแนน) จำนวนร้อยละ 25.00 และอยู่ในระดับอ่อน (5) จำนวนร้อยละ 15 แสดงให้เห็นถึงพื้นฐานความรู้หลังการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เกี่ยวกับการพิจารณาวิเคราะห์ปัญหาทางอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี

เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนการเรียนรู้ (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังการเรียนรู้ (Post-test) ด้วยการทดสอบ t-test (ตารางที่ 2) จากค่า t Stat ซึ่งมีค่า $|-7.96| = 7.96 > 2.09$ (จากค่า $t_{0.975,19}$) และค่า $P = 1.82E-07 < .05$ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบ t-Test: Paired Two Sample for

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	20	5.8	1.85	-7.95 *	0.0000 *
หลังเรียน	20	7.65	2.56		

และจากผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีความความพึงพอใจในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ โดยการใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย ในวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม อยู่ในระดับ “มาก” โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ากิจกรรมนี้ทำให้ผู้เรียนที่ได้เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ได้รับความรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชามากที่สุดคือ 4.60 รองลงมาคือหัวข้ออาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น ประชุม พุดคุย ให้คำแนะนำ และรับฟัง ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างหรือขัดแย้งกันระหว่างกลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ส่วนค่าเฉลี่ยในหัวข้อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในกิจกรรมมีความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้โดยการใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย อยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ 4.00

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ผลประเมินแบบรูปรีด พบว่านักศึกษาได้มีความเข้าใจในการวิเคราะห์ปัญหาและพิจารณาแก้ไขปัญหาด้านอุตสาหกรรมการได้ตรงประเด็นและถูกต้องตามทฤษฎีมากขึ้น เนื่องจากมีความเข้าใจในเกณฑ์พิจารณาให้คะแนนของรูปรีด ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาทำการปรับปรุงวิธีการ แนวคิดและแนวทางการพิจารณาให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางอุตสาหกรรมได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนการเรียน (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังการเรียน (Post-test) ด้วยการทดสอบ t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในการพิจารณาวิเคราะห์ปัญหาทางอุตสาหกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อยจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคีขึ้น และเมื่ออภิปรายถึงความคิดเห็นของนักศึกษาในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย ในด้านต่างๆ

ด้านการกำหนดเนื้อหาของกิจกรรม

1. นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสนใจและพึงพอใจในกิจกรรม มากกว่าการเรียนการสอนในรูปแบบเดิม โดยทำให้นักศึกษามีความสามารถในการวิเคราะห์เพิ่มขึ้นจากการพิจารณาเกณฑ์ของรูปรีดและได้เรียนรู้แนวคิดใหม่ๆ จากความคิดของนักศึกษาในกลุ่มอื่นๆ ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น (ทศนา เขมณี, 2548)

2. นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในวิธีการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยมีทัศนคติต่อวิธีการสอนในทางบวก (อุทัยพรรณ สุดใจ, 2544) และเห็นว่าควรมีการจัดกิจกรรมในหัวข้ออื่นๆ ของวิชานี้ด้วย

ด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบกิจกรรม

นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการดูงานจากสถานที่จริง เนื่องจากตัวอย่างการวิเคราะห์จากการทำงานในสถานประกอบการจริงนั้นมีปริมาณน้อย ดังนั้นการที่ได้ทำการศึกษาจากสถานประกอบการจริงจะทำให้ นักศึกษาสามารถเห็นปัญหาได้ชัดเจนขึ้น ตามหลักของ 3 gen คือ ของจริง สถานที่จริงและเหตุการณ์จริง

ด้านการวัดและประเมินผล

นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการวัดผลเป็นรายคนเพิ่มเติมจากการวัดผลด้วยกิจกรรมกลุ่ม เพราะอาจมีบางคนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา และทรัพยากร งานวิจัยนี้เป็นเพียงการสำรวจในเบื้องต้นถึงผลสัมฤทธิ์และความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อยในรายวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยในประเด็น ความคิดเห็นของการจัดการเรียนการสอนในแต่ละหัวข้อให้มากกว่าเดิม ตลอดจนพิจารณาพัฒนาใช้เทคนิคใหม่ๆ เพิ่มเติมกับเทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย เพื่อจะทำให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาลักษณะและการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมและสาขาวิชาอื่นๆ มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศรีปทุมที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยนี้ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พิชิต สุขเจริญพงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนัญญา วสุศรี และคุณ โภคทรัพย์ พุ่มพวง ในการประเมินข้อสอบ วัดผลซึ่งผู้วิจัยใช้ในการเปรียบเทียบ ขอขอบคุณ ดร. สุกุมพจน์ ชาญนวงศ์ ในการแนะนำการออกแบบสอบถาม และขอขอบคุณ ดร. สาธิตา สกุลรัตนกุลชัย ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ซึ่งช่วยให้งานวิจัยเล่มนี้ เสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งขอขอบคุณ ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือในการทำ วิจัยครั้งนี้ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์.

รายการอ้างอิง

- กึ่งกาญจน์ สิริสุขธ. (2550). **รูบรีคหรือรูบรีการให้คะแนน**. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง 2545)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ทิตินา แชนนี. 2548. **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2543). **เทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สุพิน บุญชูวงศ์, 2545. **เทคนิคการสอน**. สารปฏิรูปโรงเรียนราชวินิตประถมปีที่ 1ฉบับที่ 5 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2545.
- ศิริระ สัตยไพศาล. 2555. **การศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาจัดการเรียนการสอนในรายวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อุทัยพรรณ สุดใจ. 2544. **ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการขององค์กร โทรศัพท์แห่งประเทศไทย จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Goodrich Andrade, H. (2001, April 17). **The effects of instructional rubrics on learning to write**. Current Issues in Education [On-line], 4 (4). Available: <http://cie.ed.asu.edu/volume4/number4/>.

**การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการใช้กรณีศึกษา ในรายวิชา BUS226
กฎหมายธุรกิจและภาษีอากร มหาวิทยาลัยศรีปทุม**
**A STUDY ON EFFECTIVENESS OF LEARNING ACHEIVEMENT
BY USING CASE STUDY APPROACH: BUS226 LAW AND TAXATION
AT SRIPATUM UNIVERSITY**

ชนิษฐา ถนัดคำ

สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail : chanitda.th@spu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลการใช้กรณีศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ในรายวิชา BUS226 กฎหมายธุรกิจและภาษีอากร โดยการสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาดังกล่าว ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 428 คน โดยได้เพิ่มบทเรียนที่เป็นกรณีศึกษา (Case Study) ในหัวข้อ (1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และ (2) ภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ paired sample t-test

ผลการวิจัยพบว่า คู่ของคะแนนทดสอบก่อนและหลังทั้งในหัวข้อ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ในกรณีที่ใช้กรณีศึกษา และ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในกรณีที่ไม่ใช้กรณีศึกษา ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาได้ดีขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน, กรณีศึกษา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา, ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ABSTRACT

This research was to determine the effectiveness of learning achievement by using case study approach in BUS226 Business Law and Taxation. The survey samples studied were from the total population of the 428 students enrolled the class in the 2nd semester 2013. By employing and not employing the case study technique for (1) personal income tax and (2) corporate income and value added taxes lessons, the student samples were subjected to pre-tests and post-tests. Then, the statistical analysis -- paired samples t-test was

performed. The research result in terms of the effectiveness of learning found that the scores of pre and post tests in both personal income tax and value added tax topics differed significantly at 99% confident level for the case of employing the case study and differ insignificantly for the case of not employing the case study. This can be concluded that the learning process of using the case study effectively improve the students' learning.

KEYWORDS: Instructional Practice, Case Study, Learning Achievement, Personal Income Tax, Value Added Tax.

บทนำ

รายวิชา BUS226 กฎหมายธุรกิจและภาษีอากร เป็นรายวิชาบังคับสำหรับหลักสูตร บริหารธุรกิจ บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน, สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร, สาขาวิชาการจัดการ, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์, สาขาวิชาการตลาด, สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ, และ สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ โดยคำอธิบายรายวิชาได้กำหนดให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้ง อำนาจหน้าที่ การดำเนินการ และการเลิกกิจการสำหรับห้างหุ้นส่วน บริษัท กฎหมายเอกเทศสัญญาที่สำคัญในบางเรื่อง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ได้ประกาศใช้ใหม่ๆ ที่สำคัญ และศึกษาหลักเกณฑ์แนวคิด และวิธีการจัดเก็บภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากรที่บังคับใช้ในปัจจุบัน โดยเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร และภาษีพิเศษอื่นๆ

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชา BUS226 กฎหมายธุรกิจและภาษีอากร ทางคณะบริหารธุรกิจ มีประเด็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจาก นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ได้เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า C ในภาคการศึกษาที่ผ่านมาถึงร้อยละ 70 จึงมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้จากผลการเรียนของนักศึกษาในภาคการศึกษาที่ผ่านมา เนื้อหาการเรียนจะแบ่งเป็นสองส่วนที่สำคัญ 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นกฎหมายธุรกิจ ในส่วนนี้นักศึกษาทำคะแนนได้ไม่แตกต่างจากรายวิชาแกนวิชาอื่นๆ ของคณะฯ ส่วนที่สองเป็นภาษีอากรในส่วนนี้นักศึกษาทำคะแนนได้น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของรายวิชาแกนอื่นๆ ของคณะฯ ซึ่งจากประสบการณ์ของผู้สอนพบว่าวิชาในส่วนภาษีอากรนี้ มีเนื้อหาที่ซับซ้อนและยากที่ผู้เรียนจะสามารถมองภาพออกได้อย่างรู้แจ้ง ดังนั้นในส่วนของภาษีนี้ผู้วิจัย จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาสภาพและปัญหา การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าว เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสที่จะได้เรียนรู้ในสภาวะซึ่งคล้ายกับปัญหาจริง (กรณีศึกษา) ซึ่งผู้สอนเชื่อว่าจะนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญห การจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการใช้กรณีศึกษาในกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชา BUS226 กฎหมายธุรกิจและภาษีอากร ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักศึกษา
2. เพื่อผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียน ด้วยเทคนิคการสอน โดยใช้กรณีศึกษา ในหัวข้อ (1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและ (2) ภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่ม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. จากการศึกษาการใช้กรณีศึกษาในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้สอนทราบถึงความเหมาะสมของการใช้กรณีศึกษาของเนื้อหาภาวียาการที่บรรจุอยู่ในรายวิชา BUS226 กฎหมายธุรกิจและภาวียาการ
2. นำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา BUS 226 กฎหมายธุรกิจและภาวียาการ ในอนาคต

ข้อสมมุติฐาน

ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยเทคนิคการสอน โดยใช้กรณีศึกษา ในรายวิชา BUS226 กฎหมายธุรกิจและภาวียาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิด ทฤษฎี

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่างๆเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เทคนิคการสอน

ทิตนา แชนมณี (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคการสอนดังนี้

เทคนิคการสอน (Teaching techniques) เป็นกลไกที่จะช่วยให้การสอนแต่ละวิธีเกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น เทคนิคเป็นกลไกที่ใช้เสริมกระบวนการ เพื่อช่วยให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

เทคนิคที่ใช้ในการสอนนั้น มีจำนวนมากนับไม่ถ้วน แต่ส่วนมาก ดำาทั่วไปจะเลือกกล่าวถึงเทคนิคที่สำคัญๆ ที่จำเป็นต้องใช้บ่อย เช่น เทคนิคการตั้งคำถาม เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียน เทคนิคการเขียนกระดาน เทคนิคการสรุปบทเรียน เทคนิคการเสริมแรง เทคนิคการยกตัวอย่าง เทคนิคการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน สำหรับเทคนิคการสอนที่คณะผู้จัดทำได้นำเสนอเทคนิคการสอนที่เป็นเทคนิคใหม่ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการนำเสนอ เทคนิคการสอนที่จะนำเสนอ คือ เทคนิคการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง ความคิดเห็นของกลุ่ม

2. เทคนิคการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง

ทิตนา แชนมณี (2555) ได้นิยามเทคนิคการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนการเผชิญและแก้ปัญหาจำลองโดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาจริง ซึ่งเป็นวิธีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และเรียนรู้ความคิดเห็นของผู้อื่นช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น

3. ประโยชน์และข้อจำกัดของเทคนิคการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง

- ช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง
- ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น
- ช่วยเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ส่วนข้อจำกัดของเทคนิคการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง คือ หากกลุ่มผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ที่ไม่แตกต่างกัน การเรียนรู้อาจจะไม่กว้างเท่าที่ควรเพราะผู้เรียนมักมีมุมมองที่คล้ายกัน เนื่องจากมีความรู้ที่จะนำมาแลกเปลี่ยนที่คล้ายคลึงกัน

4. ขั้นตอนของเทคนิคการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง

- การเตรียมสอน ก่อนสอน ผู้สอนต้องเตรียมกรณีตัวอย่างให้พร้อม ซึ่งต้องมีสาระซึ่งจะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีลักษณะใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง กรณีที่นำมาใช้ส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องที่มีสถานการณ์ปัญหาชัดเจน จะช่วยกระตุ้นความคิดของผู้เรียน หากไม่มีสถานการณ์ที่เป็นปัญหา ชัดแจ้ง ผู้สอนอาจใช้วิธีการตั้งประเด็นคำถามที่ท้าทายให้ผู้เรียนคิดก็ได้ ผู้สอนอาจนำเรื่องจริงมาเขียน เป็นกรณีตัวอย่าง หรืออาจใช้เรื่องจากหนังสือพิมพ์ ข่าว และเหตุการณ์ร่วมทั้งสื่อต่างๆ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เป็นได้กรณีที่ต้องการแล้ว ผู้สอนจะต้องเตรียมประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่ต้องการ

- การนำเสนอกรณีตัวอย่าง ผู้สอนอาจเป็นผู้นำเสนอกรณีตัวอย่าง หรืออาจใช้เรื่องจริงจากผู้เรียนเป็นกรณี ตัวอย่างก็ได้ วิธีการนำเสนอทำได้หลายวิธี เช่น การพิมพ์เป็นข้อมูลมาให้ผู้เรียนอ่าน การเล่ากรณีตัวอย่างให้ฟัง หรือนำเสนอโดยใช้สื่อ เล่น สไลด์ วิดิทัศน์ ภาพยนตร์ หรืออาจให้ผู้เรียนแสดงเป็น ละครหรือบทบาทสมมติก็ได้ - การศึกษากรณีตัวอย่าง และการอภิปราย ให้ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยและให้เวลาอย่างเพียงพอในการศึกษากรณี ตัวอย่างและคิดหาคำตอบ แล้วจึงร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มและนำเสนอผลการอภิปรายระหว่างกลุ่ม เป็นการแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งผู้สอนพึงตระหนักว่าการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง ไม่ได้มีคำตอบใดคำตอบหนึ่ง ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิดอย่างชัดเจนแน่นอน แต่ต้องการให้ผู้เรียนเห็นคำตอบและ เหตุผลที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดที่กว้างมากขึ้น มองปัญหาในแง่มุมที่แตกต่างหลากหลายมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจมีความรอบคอบขึ้น ด้วยเหตุนี้ การอภิปรายจึงควรมุ่งความสนใจไปที่ เหตุผลหรือที่มาของความคิดที่ผู้เรียนใช้ในการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ

5. ความคิดเห็นของกลุ่ม

สุคนธ์ ลิขิตพานนท์ (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มใน วิธีการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่ ไว้ดังนี้

เทคนิคการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง คือ การสอนที่มีการนำเสนอสภาพการณ์หรือปัญหาหรือใช้กรณีหรือเรื่องราว ที่เกิดขึ้นจริงหรืออาจจะเกิดขึ้น ได้จริง นำมาดัดแปลงเพื่อเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์และมีการฝึกให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ มองเห็นปัญหาอย่างแท้จริง และฝึกฝนแก้ไขปัญหานั้นๆ ผู้เรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน ตลอดจนร่วมกันตัดสินใจ เลือกแนวทางในแก้ปัญหาอย่างอิสระ ซึ่งเป็นการฝึกผู้เรียนให้รู้จักการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ ในทุกกลุ่มสาระของการเรียนรู้ เหมาะสำหรับกิจกรรมเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถนำไปใช้ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันแต่ผู้สอนจะต้องเลือกเรื่องที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับเทคนิคการสอน คือ ต้องเป็นเรื่องที่สามารถให้ผู้เรียนได้ร่วมกันระดมพลังสมองในการคิดแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

จากทฤษฎีและการศึกษาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าการนำกรณีศึกษามาใช้อย่างถูกวิธีสามารถเพิ่มสัมฤทธิ์ผลให้กับกระบวนการศึกษาได้ จึงควรทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าวในวิชา BUS226

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มัลลิกา ตรีประเคน(2552) ศึกษาการแก้ไขปัญหานักศึกษาขาดทักษะในการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท ในการเรียนการสอนวิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 ของมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ซึ่งได้ทดลองวิธีการสอนโดยฝึกทักษะของนักศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เรื่องการผ่านบัญชีไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปและวิธีการคำนวณตัวเลข (กระทบยอดบัญชี)โดยไม่ผ่านบัญชีแยกประเภทเพื่อทำให้นักศึกษาสามารถออกงบการเงินได้อย่างถูกต้องจากการศึกษากลุ่มนักศึกษาจำนวน 15 คน ของภาคการศึกษา 2/2552 โดยการวัดผลจากงานที่มอบหมาย, คะแนนสอบกลางภาค และปลายภาค และสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา เปรียบเทียบวิธีการสอนแบบ (1) วิธีกระทบยอดฟอร์มบัญชีแยกประเภท และ (2) วิธีกระทบยอดเฉพาะรายการที่ต้องการ พบว่าวิธีที่ (2) ทำให้นักศึกษาสามารถเข้าใจการคำนวณตัวเลขได้อย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลให้คะแนนสอบของนักศึกษายู่นในเกณฑ์ที่ดีขึ้น

ประนิษฐ์ สารกิลยะ(2553) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโดยการสอนวิธีให้ทำแบบฝึกหัดในชั้นเรียนและการสอนวิธีให้ทำแบบฝึกหัดนอกชั้นเรียนของวิชาบัญชีการเงินแบ่งนักศึกษาเป็น 2 กลุ่ม (1) สาขาการจัดการ จำนวน 80 คน และ (2) สาขาการเงินและการธนาคาร จำนวน 80 คน ซึ่งนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มเรียนวิชาบัญชีการเงินเนื้อหาเดียวกันโดยใช้อาจารย์ผู้สอนคนเดียวกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ t-test พบว่าหลังจากนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มได้ทำแบบฝึกหัดนอกชั้นเรียนมีคะแนนที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ความเชื่อมั่น 0.05

สมยศ ชื่นบาน (2554) ศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาในรายวิชา IMG364 กระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรม สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 38 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในหัวข้อ รูปแบบการผลิตทางอุตสาหกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น ส่วนผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา พบว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีความความพึงพอใจในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาอยู่ในระดับ “มาก”

ธนาสิทธิ์ เพิ่มเพียร (2554) การศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HRM 483 สัมมนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ สาขาวิชาการจัดการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 17 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในหัวข้อ กรณีศึกษาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น ส่วนผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีความความพึงพอใจในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาอยู่ในระดับ “มาก”

ชนิษฐา ถนัดคำ (2554) ได้ผลของการใช้กรณีศึกษาในรายวิชา FIB 339 ตลาดการเงินและสถาบันการเงิน จากนักศึกษาสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 89 คน โดยได้เพิ่มเนื้อหาตราสารอนุพันธ์ในส่วนของคำถามอันได้แก่ (1) การปรับมูลค่าของตราสารอนุพันธ์ (Mark to Market) เมื่อสิ้นสุดของวันหรือเมื่อหมดอายุ (2) การคำนวณยอดชำระเงิน (Settlement) จากมูลค่าการซื้อขาย เมื่อมีการปิด

สัญญาณพหุคูณ และ (3) การคำนวณขอบเงินประกัน (Margins) ที่ต้องการและคงเหลือในแบบต่างๆ ของการซื้อขายตราสารอนุพันธ์ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังกิจกรรมการเรียนการสอน และแบบสอบถาม (Questionnaire) ผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในหัวข้อ ตราสารอนุพันธ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น ส่วนผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา พบว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาอยู่ในระดับ “มาก”

อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสำรวจได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในด้านต่างๆ เช่น นักศึกษายังขาดทักษะทางด้านคณิตศาสตร์และความรู้พื้นฐานทางด้านตราสารทุนดังนั้นจึงยังไม่ควรบรรจุเนื้อหาตราสารอนุพันธ์ในรายวิชาดังกล่าว และควรมีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาให้แต่ละระดับทักษะในเชิงคณิตศาสตร์เพื่อให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน BUS226
2. สร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แผนการเรียนรู้รายวิชา BUS226 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในสองหัวข้อคือ หัวข้อภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และหัวข้อภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่ม
3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน
4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบที (Paired Sample t-test)
5. สรุปผลการวิจัย จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาและผลการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งอภิปรายผลการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากรคือนักศึกษาที่ลงทะเบียนและเข้าเรียนในรายวิชา BUS 226 กฎหมายธุรกิจและภาษีอากรภาคการศึกษา 2/2556 จำนวน 428 คน
2. วิธีการสุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มโดยให้นักศึกษาที่เข้าเรียนในสัปดาห์ที่จัดสอบทั้ง Pre-test และ Post-test สำหรับหัวข้อภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (PIT) ได้ตัวอย่างจำนวน 74 คน และสำหรับหัวข้อภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มได้ตัวอย่างจำนวน 66 คน (VAT)

เครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย

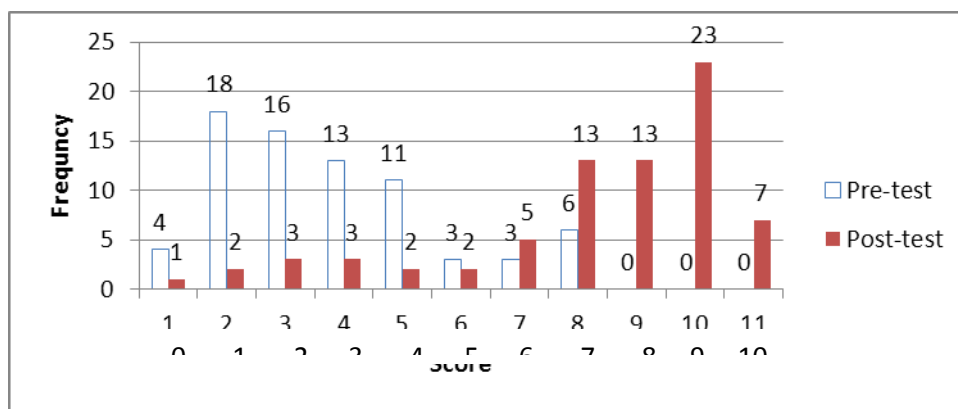
1. แผนการเรียนรู้ รายวิชา BUS226 โดยทำการศึกษาจากหลักสูตร เอกสาร ตำรา ขอบข่าย โครงสร้างเนื้อหา และคำอธิบายรายวิชา

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบบอัตนัย ซึ่งแบบทดสอบดังกล่าว มีลักษณะเป็นแบบทดสอบหลายตัวเลือก (Multiple-choice test) สถิติที่นำมาใช้ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ได้แก่ ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจการจำแนก (r) การตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ใช้การคำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ ด้วยค่า IOC (index of Item-objective Congruence) ส่วนการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงแบบความคงที่ภายใน (Internal stability reliability) ใช้วิธีการคำนวณด้วยสูตร KR20

การวิเคราะห์ข้อมูล

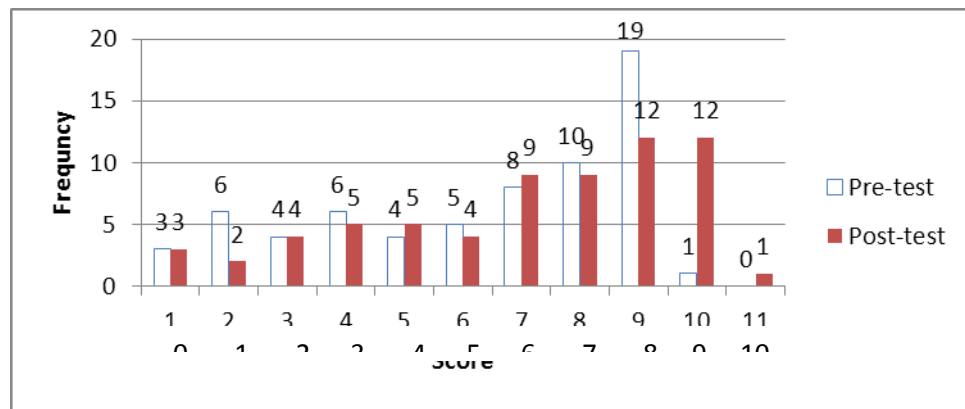
ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลตั้งแต่ มกราคม 2557 ถึง เมษายน 2557 โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลองดังนี้

1. ทำการประเมินผลก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ และบันทึกผลคะแนนก่อนเรียน
2. ดำเนินการทดลองสอน ทั้งแบบกลุ่มที่ใช้กรณีศึกษา และแบบกลุ่มที่ไม่ใช้กรณีศึกษา
3. ทำการประเมินผลหลังเรียน (Post-test) โดยใช้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นฉบับเดียวกัน กับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน (Pre-test) โดยได้แยกเป็นสองหัวข้อข้อมติเรียนคือ หัวข้อภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และหัวข้อภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่ม
4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทั้ง สองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติทดสอบที (Paired Sample t-test)

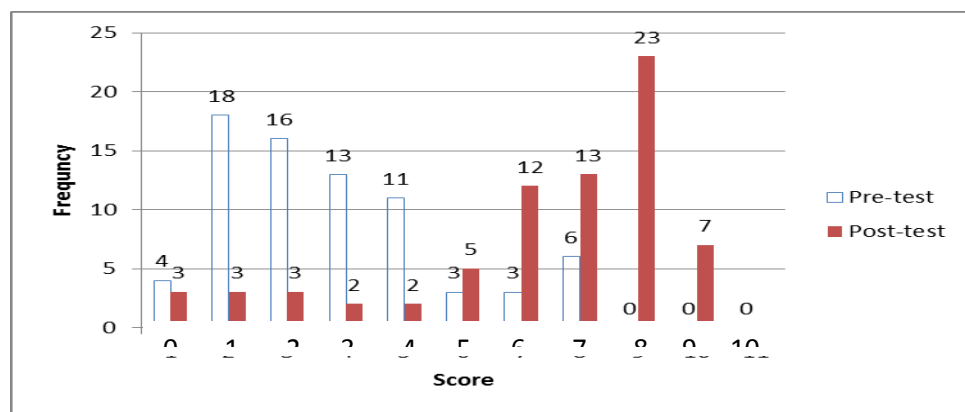

ภาพประกอบที่ 1 คะแนนทดสอบก่อนการเรียน (Pre-test) และหลังเรียนในหัวข้อเรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (PIT) ในกลุ่มเรียนที่ใช้กรณีศึกษาในรูปแบบศึกษา

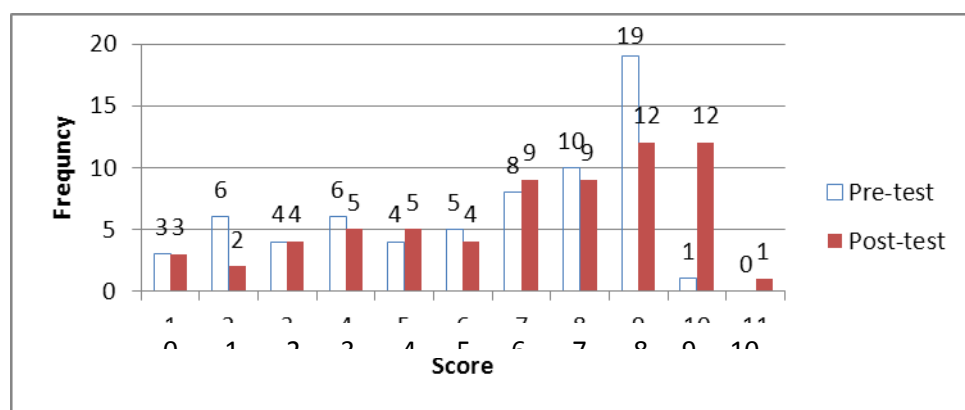

ภาพประกอบที่ 2 คะแนนทดสอบก่อนการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังเรียนในหัวข้อเรื่องภาษีเงินได้นิติบุคคล (PIT) ในกลุ่มเรียนที่ไม่ใช้กรณีบทเรียนในรูปแบบศึกษา

ภาพประกอบที่ 3 คะแนนทดสอบก่อนการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังเรียนในหัวข้อเรื่องภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่ม ในกลุ่มเรียนที่ใช้กรณีบทเรียนในรูปแบบศึกษา

ภาพประกอบที่ 4 คะแนนทดสอบก่อนการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังเรียนในหัวข้อเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ในกลุ่มเรียนที่ไม่ใช้กรณีบทเรียนในรูปแบบศึกษา

ผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์จากแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้ และแบบทดสอบหลังเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา ในเรื่องในหัวข้อภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (PIT) ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้.

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบ: Paired Sample t-Test ใช้กรณีบทเรียนในรูปแบบศึกษา (Case Study) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (PIT)

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
Pre-test	74	2.81	7.26	-13.955	0.000
Post-test	74	7.26	2.45		

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบ: Paired Sample t-Test ใช้กรณีบทเรียนในรูปแบบศึกษา (Case Study) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (PIT)

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
Pre-test	74	5.33	2.67	-1.794	0.078
Post-test	74	6.00	2.69		

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบ: Paired Sample t-Test ใช้กรณีบทเรียนในรูปแบบศึกษา (Case Study) ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT)

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
Pre-test	66	2.71	1.86	-11.154	0.000
Post-test	66	6.51	2.80		

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบ: Paired Sample t-Test ใช้กรณีบทเรียนในรูปแบบศึกษา (Case Study) ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT)

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
Pre-test	66	5.25	2.62	-1.561	0.123
Post-test	66	6.03	2.76		

อภิปรายและสรุป

ผลการเรียนรู้จากเทคนิคการสอน โดยใช้กรณีศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ทั้งสองกรณี และผลการเรียนรู้ โดยไม่ใช้กรณีศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งสำหรับในหัวข้อภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและหัวข้อภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนั้นการใช้กรณีศึกษามีความจำเป็น และจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้นจริงซึ่งสนับสนุนข้อสรุปของงานวิจัยของ มัลลิกา ตรีประเคน(2552), ประนิศศรี สารกิลยะ(2553), สมยศ ชื่นบาน (2554), ธนาสิทธิ์ เพิ่มเพียร (2554) และช นิษฐา ถนัดคำ (2554)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) ควรนำวิธีการสอนแบบกรณีศึกษาไปปรับปรุงประมวลรายวิชา (Course Syllabus) และแผนของวิชา BUS226 ในปีการศึกษาต่อไป

(2) ควรนำผลการวิจัยไปสู่การจัดการเรียนรู้ (Knowledge Management) อาจารย์ในหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร และหลักสูตรปริญญาตรีสาขาอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นในทุกหลักสูตร และควรกำหนดให้มีการติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรนำวิธีการสอนแบบกรณีศึกษาไปทดลองใช้สอนนักศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย

(2) หัวข้อวิจัยสำหรับวิชา BUS226 อาจลองพิจารณาเลือกวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาทดลองใช้ เช่นให้นักศึกษานำรายได้ของตนเองในอนาคต หรือของกิจการส่วนตัวมาใช้เป็นกรณีศึกษาให้ตัวเองและเพื่อนๆ ได้ทดลองคำนวณภาษีดู และผู้สอนอาจแนะนำการวางแผนภาษีเพื่อให้จ่ายภาษีได้น้อยที่สุด ซึ่งจะเป็แรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศรีปทุมที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยนี้ และขอขอบคุณ ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ซึ่งช่วยให้งานวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

รายการอ้างอิง

ชนิษฐา ถนัดคำ. 2554. “ผลของการใช้กรณีศึกษาในรายวิชา FIB 339 ตลาดการเงินและสถาบันการเงิน.” รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ทศนา แคมมณี. 2557. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธนสิทธิ์ เพิ่มเพียร. 2554. “การศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาจัดการเรียนการสอนในรายวิชาHRM 483 สัมมนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ สาขาวิชาการจัดการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปีการศึกษา 2/2554.” รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ประนิตศรี สารกิลยะ. 2553. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโดยการสอนวิธีให้ทำแบบฝึกหัดในชั้นเรียนและการสอนวิธีให้ทำแบบฝึกหัดนอกชั้นเรียนของวิชาบัญชีการเงิน” การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยศรีปทุม ประจำปี 2553. หน้า 826-832.
- มัลลิกา ตรีประเคน. 2552. การแก้ไขปัญหานักศึกษาขาดทักษะในการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท ในการเรียนการสอนวิชาการบัญชีชั้นกลาง 2. รายงานวิจัยในชั้นเรียน มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.
- สมยศ ชื่นบาน. 2554. “ผลของการใช้กรณีศึกษาในรายวิชา IMG364 กระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรม.” รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุคนธ์ สิ้นรพานนท์ 2552. นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผลการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้านบริหารธุรกิจ

THE RESULT OF UNDERGRADUATE STUDENTS' RESEARCH

PRESENTATION ACTIVITY IN BUSINESS ADMINISTRATION

รองศาสตราจารย์ ดร.ปจรรย์ ผลประเสริฐ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Email: pajaree_pol@yahoo.com

ดร.กัญญา ดิษฐแก้ว

คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาตาก

Email: c_ditkaew@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษา 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัย และ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมในปัจจุบันแตกต่างกัน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมดคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิจัยทางธุรกิจ จำนวน 32 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาตาก ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการวิจัยทางธุรกิจและสถิติ จำนวน 52 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 รวมประชากรทั้งหมด 84 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยในภาพรวม และรายด้านมีผลอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.5 และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย และเมื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมในปัจจุบันแตกต่างกัน พบว่าไม่มีความแตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย

คำสำคัญ: ผลการจัดกิจกรรม, การนำเสนอผลงานวิจัย

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study the result of the student's research presentation activity, 2) to study the student's satisfaction who attended the research presentation activity and 3) to compare the result of the student's research presentation who had the differentiation on present GPA. The data collected from all population of 32 undergrad students, Kamphaeng Phet Rajabhat University, who registered on

Business Research Subject and 52 undergrad students, Rajamungkala Technology Lanna Tak University, who registered on Business Research and Statistic Subject on 1st semester, 2014. The population totally were 84 students. Questionnaire used as the tool. Data analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research results had found that the whole image and all subjects of the research presentation activity were in high level as the mean was over 3.50. The students satisfied all above mentioned in high level as the mean was over 3.50, which was conformed to the research hypothesis. When compared the result of the student's research presentation who had the differentiation on present GPA. had found the differentiation, which was opposed to the research hypothesis.

KEYWORDS: Activity result, Research presentation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนควรมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นอนผู้ที่มิบทบาทสำคัญที่สุดและได้ผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ ครู สาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 4 ว่าด้วย แนวการจัดการศึกษา มาตรา 30 ยังมีการกำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ก็ยังทำให้เห็นว่าแนวการปฏิรูปการศึกษารั้งนี้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูด้วยตนเอง (สุวิมล ว่องวานิช, 2554, หน้า 2-3) โดยในการศึกษาในระดับอุดมศึกษาก็เช่นเดียวกันที่จะต้องให้อาจารย์ผู้สอนได้ทำการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งนี้ในระดับปริญญาตรีทางด้านบริหารธุรกิจมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย อีกทั้งเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นวิชาที่นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่ายากและนักศึกษาจะต้องสามารถทำงานวิจัยได้ ดังนั้นผู้สอนต้องมีวิธีการสอนที่ดีที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้คือการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-Centered Instruction) ที่มีแนวคิดว่าการสอนครูต้องคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญและช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ มิใช่เพียงการถ่ายทอดความรู้เท่านั้น เช่น การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) (ทิสนา แคมมณี, 2552, หน้า 119) มีการจัดหมวดหมู่โดยใช้จุดเน้นของการเรียนการสอนเป็นเกณฑ์ ซึ่งวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่จะทำให้ให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้กระบวนการวิจัยครบทุกขั้นตอนได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549, หน้า 11-12)

ทั้งนี้ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีการเรียนการสอนในรายวิชาวิจัยทางธุรกิจ และสาขาบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกัน มีการเรียนการสอนในรายวิชาการวิจัยทางธุรกิจและสถิติ ซึ่งในคำอธิบายทั้งสองรายวิชาได้มีสาระสำคัญในการที่

จะให้นักศึกษาสามารถทำการวิจัย รวมทั้งการนำเสนอผลงานวิจัยได้ โดยการเรียนการสอน 3 หน่วยกิต 1 ภาคการศึกษา ดังนั้นอาจารย์ผู้รับผิดชอบในรายวิชา และนักศึกษาทั้งสองมหาวิทยาลัย จึงได้ร่วมกันจัดทำโครงการ “แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงานวิจัยระหว่างสถาบัน เพื่อสร้างบัณฑิต นักปฏิบัติ เก่งบัญชี เก่งบริหาร เก่งวิจัย” ขึ้น โดยในปีการศึกษา 2556 เป็นปีแรกที่จัดทำโครงการ จากการสอบถามผลของการจัดกิจกรรมที่จัดในปีแรกในเบื้องต้นพบว่านักศึกษาเห็นว่าโครงการเกิดประโยชน์ เป็นโครงการที่ดี และมีความพึงพอใจกับโครงการ ดังนั้นในปี 2557 จึงได้จัดเป็นครั้งที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการฝึกทักษะการทำการวิจัย และการนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษา โดยมีการแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5-7 คนเพื่อจัดทำรายงานวิจัยและนำเสนอผลงานวิจัยมานำเสนอร่วมกัน ตามหลักการนำเสนอผลงานวิจัย มีกรรมการจากภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 3 ท่านมาซักถาม ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ นักศึกษาตอบข้อซักถามของคณะกรรมการ ดังนั้นในการจัดโครงการในครั้งนี้ซึ่งเป็นครั้งที่ 2 เพื่อเป็นการทราบผลจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวที่มีนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาซึ่งถือว่าเป็นการเผยแพร่ผลงานวิจัยที่นักศึกษาได้ทำขึ้นประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาวิจัย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาผลของการจัดกิจกรรม และความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาเพื่อนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเพื่อพัฒนาวิธีการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้านบริหารธุรกิจ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้านบริหารธุรกิจในการเข้าร่วมกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัย
3. เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้านบริหารธุรกิจที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมในปัจจุบันแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมดคือ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิจัยทางธุรกิจ จำนวน 32 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ดาก สาขาบัญชี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการวิจัยทางธุรกิจและสถิติภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 52 คน รวมนักศึกษาทั้งหมด 84 คน

โดยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัย กำหนดขอบเขตเนื้อหา ดังนี้ 1) ด้านการทำงานเป็นทีม 2) ด้านความมุ่งมั่น 3) ด้านการนำเสนอผลงานวิจัย 4) ด้านทักษะการเรียนรู้ และ 5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ สำหรับการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้ 1) ด้านกระบวนการ / ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 3) ด้านคณะกรรมการ 4) ด้านการนำเสนอผลงาน และ 5) ด้านคุณภาพการของโครงการ ทั้งนี้มี สมมุติฐานการวิจัย คือ

1. ผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้านบริหารธุรกิจมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.50
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้านบริหารธุรกิจในการเข้าร่วมกิจกรรมค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.50
3. ผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้านบริหารธุรกิจมีความแตกต่างกันระหว่างนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมในปัจจุบันแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 ผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยสำหรับนักศึกษา โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษามีต่อการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัย โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับควรให้มีการจัดโครงการฯ การนำเสนอในครั้งต่อไปสำหรับรุ่นน้องในปีถัดไปหรือไม่ และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ทำการศึกษา จำนวน 3 ท่าน และนำมาหาค่า IOC (Index of item Objective Congruence) โดยข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง .66 – 1.0 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลในวันนำเสนอผลงานวิจัย ภายหลังที่ดำเนินการนำเสนอผลงานวิจัยเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับนักศึกษาทราบก่อนจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยจำนวน (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2533: 99-100)

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีผลของการจัดกิจกรรม/ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีผลของการจัดกิจกรรม/ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีผลของการจัดกิจกรรม/ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีผลของการจัดกิจกรรม/ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีผลของการจัดกิจกรรม/ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยในภาพรวมมีผลอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.11$) และรายด้านรายข้อมีผลอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านความมุ่งมั่น ($\mu = 4.23$) รองลงมาคือ ด้านทักษะการเรียนรู้ ($\mu = 4.15$) ด้านการนำเสนอผลงานวิจัย ($\mu = 4.11$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($\mu = 4.10$) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\mu = 3.94$) ตามลำดับ ทั้งนี้ค่าเฉลี่ยของผลของการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรสูงกว่ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ดาตกทั้งในภาพรวมและรายด้านเพียงเล็กน้อย ดังแสดงในตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาผลของการจัด

กิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยจำแนกรายข้อในทุกด้าน พบว่าผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรกคือ ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำผลงานวิจัย ($\mu = 4.30$) รองลงมาคือ ทำให้เกิดประสบการณ์ในการนำเสนอผลงานวิจัย ($\mu = 4.27$) ทำให้เกิดความตระหนักในชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยจากการมีมหาวิทยาลัยคู่แข่งเข้าร่วมนำเสนอ ($\mu = 4.23$) ทำให้เกิดความรับผิดชอบในคุณภาพของผลงานวิจัย ($\mu = 4.21$) ทำให้รู้จักการแบ่งเวลาเพื่อให้ผลงานเสร็จทันตามกำหนดการนำเสนอ ($\mu = 4.21$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับคือ ทำให้มีเพื่อนต่างมหาวิทยาลัย ($\mu = 3.81$) รองลงมาคือ ทำให้มีผลงานที่สามารถนำไปใช้ประกอบการสมัครงานได้ ($\mu = 3.92$) และ ทำให้มีทักษะในการตอบคำถามเกี่ยวกับการวิจัย ($\mu = 4.01$) f

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยสำหรับนักศึกษาภาพรวมและรายด้าน

กิจกรรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏ			มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี			รวม			อันดับ
	กำแพงเพชร			ราชมงคลล้านนา ตาก						
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
ด้านการทำงานเป็นทีม	4.14	0.63	มาก	4.07	0.40	มาก	4.10	0.50	มาก	4
ด้านความมุ่งมั่น	4.30	0.55	มาก	4.19	0.46	มาก	4.23	0.49	มาก	1
ด้านการนำเสนอผลงานวิจัย	4.15	0.61	มาก	4.08	0.45	มาก	4.11	0.52	มาก	3
ด้านทักษะการเรียนรู้	4.24	0.53	มาก	4.09	0.45	มาก	4.15	0.49	มาก	2
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.03	0.72	มาก	3.89	0.50	มาก	3.94	0.59	มาก	5
เฉลี่ยรวม	4.18	0.53	มาก	4.07	0.39	มาก	4.11	0.45	มาก	

2. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96$) และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคณะกรรมการ ($\mu = 4.15$) รองลงมาคือ ด้านคุณภาพการของโครงการ ($\mu = 4.11$) ด้านการนำเสนอผลงาน ($\mu = 3.96$) ด้านและกระบวนการ / ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ($\mu = 3.86$) ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\mu = 3.74$) ดังแสดงในตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัย จำแนกรายข้อในทุกด้าน พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรกคือ ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ ($\mu = 4.26$) รองลงมาคือความรู้ความสามารถของคณะกรรมการ ($\mu = 4.14$) และ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ($\mu = 4.14$) ความยุติธรรมของคณะกรรมการในการตัดสิน การนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน/การศึกษาต่อ และความคุ้มค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมกับประโยชน์ที่ได้รับมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu = 4.11$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับคือความเหมาะสม/เพียงพอของอาหาร/อาหารว่าง ($\mu = 3.61$) เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม ($\mu = 3.68$) ความเหมาะสมและความพร้อมของสถานที่จัดกิจกรรม ($\mu = 3.71$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยจำแนกรายด้าน

การดำเนินงานของโครงการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร			มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา ตาก			รวม			อันดับ
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
ด้านกระบวนการ / ขั้นตอนการจัด										
กิจกรรม	3.95	0.51	มาก	3.81	0.53	มาก	3.86	0.52	มาก	4
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.86	0.67	มาก	3.67	0.61	มาก	3.74	0.63	มาก	5
ด้านคณะกรรมการ	4.28	0.45	มาก	4.06	0.69	มาก	4.15	0.61	มาก	1
ด้านการนำเสนอผลงาน	4.08	0.62	มาก	3.88	0.58	มาก	3.96	0.60	มาก	3
ด้านคุณภาพการของโครงการ	4.23	0.55	มาก	4.04	0.57	มาก	4.11	0.57	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.07	0.44	มาก	3.88	0.47	มาก	3.96	0.47	มาก	

3. เมื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมในปัจจุบันแตกต่างกัน พบว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ย 3.00 – 3.49 มีค่าเฉลี่ยของผลการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาสูงสุด ($\mu = 4.17$) รองลงมาคือนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ย 2.50 – 2.99 ($\mu = 4.14$) และนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ($\mu = 4.12$) ส่วนนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50 มีผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยต่ำสุด ($\mu = 3.97$) ซึ่งผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยแตกต่างกัน มีผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาค่าเฉลี่ย ใกล้เคียงกันค่อนข้างมาก หรือไม่มีความแตกต่างกันนั่นเอง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ นักศึกษาเกือบทุกคน (ร้อยละ 97.6) มีความเห็นว่าการจัดการนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาในปีถัดไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยในภาพรวม และรายด้านมีผลอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย สอดคล้องกับที่ชาติรี เกิดธรรม (2542, หน้า 7) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการสอนที่จัดเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน เป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเองตั้งแต่ค้นคว้าความรู้ และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการหาความรู้ (Learn How to Learn) ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าการเรียนรู้ด้วยความรู้ อีกทั้งทิสนา แฉมมณี (2552, หน้า 144) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการวิจัยจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมายต่อตนเอง เพราะการได้ฝึกปฏิบัติจริงจะทำให้ให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการนำเสนอผลงานวิจัยร่วมกันกับสถาบันการศึกษาอื่น ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการทำผลงานวิจัย เกิดประสบการณ์ในการนำเสนอผลงานวิจัย เกิดความตระหนักในชื่อเสียงของ

มหาวิทยาลัยจากการมีมหาวิทยาลัยคู่แข่งเข้าร่วมนำเสนอ มีความรับผิดชอบในคุณภาพของผลงานวิจัย เป็นต้น ซึ่งการนำเสนอผลงานวิจัยเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเรียนการสอน ทำให้นักศึกษาเห็นว่าผลที่ได้รับดีกว่าการเรียนรู้โดยการฟังบรรยายในห้องเรียน และ Lopatto (2007) พบว่าผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยไม่ใช่เฉพาะความรู้และทักษะการวิจัยที่ต้องการเท่านั้น แต่มีผลกระทบอย่างอื่นซึ่งเป็นผลกระทบทางบวกเกิดขึ้นเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการแก้ปัญหา และสอดคล้องกับ Nakornat (2003) กล่าวว่ากระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้าและค้นพบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในเรื่องที่ศึกษาด้วยตนเอง โดยอาศัยกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบเป็นเครื่องมือสำคัญ และเมื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมในปัจจุบันแตกต่างกัน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาวิจัยได้ให้นักศึกษาฝึกจากประสบการณ์จริงและมีการแบ่งกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกันซึ่งก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเพื่อนสอนเพื่อนจึงทำให้นักศึกษาที่เรียนเก่งและเรียนไม่เก่งได้รับผลของการจัดกิจกรรมไม่แตกต่างกัน

2. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัย นักศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้ในการนำเสนอผลงานวิจัยซึ่งนักศึกษาต้องนำผลงานที่ตนเองทำมานำเสนอทำให้นักศึกษาพึงพอใจ สอดคล้องกับที่บุญมันธนาสุภรัตน์ (2537, หน้า 157-158) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงผลงาน เจตคติต่าง ๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงาน และมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งความพึงพอใจนั้นได้แก่ การรู้ว่ามีความสำเร็จในงาน รู้สึกว่าได้รับการยกย่องและรู้สึกว่ามีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจในงานเป็นความรู้สึกนิยม ชมชอบหรือปฏิกิริยาที่แสดงออกในทางความพอใจของผู้ทำงานหรือกิจกรรมที่เขาทำ และอมรรตน์ แก่นสาร (2548, หน้า 62) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจในการเรียนรู้ โดยทั่วไปครูผู้สอนและนักศึกษามักจะมองว่า ความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนมีความคาดหวังว่า เมื่อตนได้พยายามทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายหรือทำงานรับผิดชอบให้ประสบความสำเร็จแล้ว ก็ย่อมเกิดความพึงพอใจหรือความรู้สึกที่ดีต่อการปฏิบัติงานเรื่องนั้น นับว่าเป็นการสร้างแรงให้เกิการการเรียนรู้ที่ได้ผล ทั้งนี้สอดคล้องกับประวิทย์ สิมมาทัน,จริญ แสดงราชและวิทยา อาริราษฎร์ (2553 หน้า 148) พบว่าความพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับสูง แต่สุบิน ยะระรัช (2556, หน้า 425) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของวิธีการสอนแบบเน้นมโนทัศน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทางการบริหารการศึกษา พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่าผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยในภาพรวม และรายด้านมีผลอยู่ในระดับมากในทุกด้าน และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากในทุกด้าน อีกทั้งนักศึกษามีความเห็นว่า ควรมีการจัดการนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาในปีถัดไป ดังนั้นควรมีการจัดการนำเสนอผลการวิจัยสำหรับนักศึกษาในปี ต่อ ๆ ไป และควรมีการจัดร่วมกันกับ

สถาบันการศึกษาอื่นๆ เพราะทำให้เกิดความกระตือรือร้น ความตระหนักในชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยจากการมีมหาวิทยาลัยคู่แข่งเข้าร่วมนำเสนอ ทำให้เกิดความรับผิดชอบในคุณภาพของผลงานวิจัย

2. จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยในประเด็นคณะกรรมการ ดังนั้นในปีถัดไป มีการเชิญคณะกรรมการมาให้ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยของนักศึกษาและควรเป็นกรรมการชุดเดิม

3. ผลการเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมในปัจจุบันแตกต่างกัน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการนำเสนอผลการวิจัยสามารถทำให้นักศึกษาที่เรียนเก่งและนักศึกษาที่เรียนไม่เก่งได้รับความรู้ ได้เรียนรู้ ได้ประสบการณ์ต่าง ๆ ร่วมกันได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยในเชิงลึกของผลของการสอนในหัวข้อต่าง ๆ ของวิชาการวิจัยทางด้านการบริหารธุรกิจ เช่นการใช้สถิติเพื่อการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการวิจัย ฯลฯ ว่าการสอนด้วยเทคนิควิธีใดจะทำให้ให้นักศึกษามีสัมฤทธิ์ผลดีในแต่ละหัวข้อในรายวิชาการวิจัยทางด้านการบริหารธุรกิจ

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่มีต่อการเรียนการสอนในรายวิชาการวิจัยทางด้านการบริหารธุรกิจ เช่นการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Assisted Learning) การเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ชาติรี เกิดธรรม. 2542. การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: เซนต์เตอร์ ดิสคัฟเวอรี.

ทิสนา แจมมณี. 2552. ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญมัน หนาสุภวัฒน์. 2537. จิตวิทยาองค์การ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ประวิทย์ สิมมาทัน จริญญา แสนราช และวิทยา อารีราษฎร์. 2553. การประเมินผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยอาศัยแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 4,1: 141-152.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. 2549. รวมกฎหมายทางการศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุบิน ชูระวัช. 2556. ผลของวิธีการสอนแบบเน้นมโนทัศน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา EDA713 สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทางการบริหารการศึกษา. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สุวิมล ว่องวาณิช. 2554. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรรัตน์ แก่นสาร. 2548. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียน เรื่องทศนิยม และการบวก ลบ คูณ หารละคน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน โดยการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้และการสอนแบบ สสวท. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Lopatto, D. 2007. Undergraduate research experiences support science career decisions and active learning. **CBE-Life Sciences Education** 6,4: 297-306.

Nakornatap, A. 2003. Learning and research: case study of teaching by field study, social education, Faculty of Education, Chulalongkorn University. (In Thai). **Journal of Research Methodology** 16,1: 102-128.

การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนรายวิชาสื่อสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
THE STUDY OF PROBLEMS ABOUT LEARNING AND TEACHING IN
INFORMATION MEDIA COURSE, KASETSART UNIVERSITY

นัตดาวดี นุ่มนาค

ภาควิชาวิทยาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail : fhumndc@ku.ac.th

ดร.ขจร ฝ้ายเทศ

ภาควิชาวิทยาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail : Kajohnfyeted@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชดา วิจิตรจามรี

ภาควิชาวิทยาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail : fhumsyw@ku.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนรายวิชา 01371111 สื่อสารสนเทศ ของนิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านผู้สอนและด้านผู้เรียน ประชากร ประกอบด้วย นิสิตที่ลงทะเบียนรายวิชา 01371111 สื่อสารสนเทศ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,345 คนโดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 332 คน ผลการวิจัย พบว่า นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร พบปัญหาระดับปานกลางในทุก ๆ ด้าน นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี พบปัญหาระดับปานกลาง ในด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านผู้เรียน และพบปัญหาระดับน้อยในด้านผู้สอน และนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ พบปัญหาระดับปานกลาง ในด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านผู้สอน และพบปัญหาระดับมากในด้านผู้เรียน

คำสำคัญ: ปัญหาการเรียนการสอน สื่อสารสนเทศ

ABSTRACT

The objective of this research was to study the problems about learning and teaching in 01371111 Information Media course of Agricultural Science students, Science and Technology students and Social

Science and Humanities Science students; the content, the instruction media and teaching methods, the evaluation and assessment , lecturers and students. The population consisted of 2,345 students, who were taking course in the 2nd semester, 2013. The questionnaires were used and administered to 332 representative sample. The results of the study show that Agricultural Science students rated problems in all factors as moderate. Science and Technology students rated problems with the content, the instruction media and teaching methods, the evaluation and assessment and students as moderate. Problem with lecturers, which was of low level. The concluding, Social and Humanities Science students rated problems with the content, the instruction media and teaching methods, the evaluation and assessment and lecturers as moderate. Problem with students, was at the high level.

KEYWORDS: Problems about learning and teaching , Information Media

บทนำ

ปัจจุบันถือได้ว่าเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge Society) ที่ทุกคนต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา การศึกษาจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางปัญญา ดังเช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (2545: 2) ที่ให้คำจำกัดความของคำว่า การศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม การเรียนรู้และวิจัยเกี่ยวพันให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้เพิ่มความสำคัญและจำเป็นแก่ชีวิตมากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ผู้เรียนควรทำการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งสารสนเทศหลากหลายรูปแบบ โดยห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาถือได้ว่าเป็นแหล่งบริการสารสนเทศที่มีหน้าที่สำคัญในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท โดยผ่านกระบวนการคัดเลือกให้มีเนื้อหาครอบคลุมตามหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอน เพื่อพร้อมที่จะให้บริการส่งเสริมการเรียนการสอน การวิจัยและการบริการทางสังคม ดังนั้นผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องเรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องเพื่อที่จะค้นคว้าหาความรู้มาใช้ประกอบการเรียน การเขียนรายงานและภาคินพนธ์ในวิชาต่าง ๆ รวมทั้งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้ทันสมัยและกว้างขวาง เพื่อช่วยสร้างเสริมสมรรถภาพในการศึกษาและการดำรงชีวิตได้ (ธาดาศักดิ์ วิชรปรีชาพงษ์, 2528: 9)

การสอนเกี่ยวกับสื่อสารสนเทศ เป็นการสอนให้ผู้รู้ทราบถึงรูปแบบสื่อสารสนเทศ กิจกรรมและการใช้บริการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองในแหล่งสารสนเทศที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเข้าใช้บริการจากแต่ละแหล่งบริการ ภาควิชาวิทยาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสื่อสารสนเทศต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา จึงได้เปิดสอนรายวิชา 371111 การใช้ทรัพยากรห้องสมุด เป็นวิชาบังคับพื้นฐาน จำนวน 1 หน่วยกิต เพื่อให้บริการในหลายหลักสูตรของหลายคณะวิชา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2513 และมีการเปิดสอนอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ภาควิชาได้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพสังคม ทั้งนี้ได้มีการปรับเปลี่ยนชื่อ

รายวิชาเป็น สื่อสารสนเทศ ในแต่ละภาคการศึกษามีนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชานี้ โดยประมาณ 1,500 – 2,500 คน นิสิตที่ลงทะเบียนเรียนจะมีความหลากหลายทั้งในแง่ของคณะวิชา ชั้นปีในการศึกษาและระดับทักษะการใช้สื่อสารสนเทศ อาจารย์ผู้รับผิดชอบการสอนในรายวิชาจึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาการสอนอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การสอนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการสอนในรายวิชานี้ด้วย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพและปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชา 01371111 สื่อสารสนเทศ เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนการสอนรายวิชา 01371111 สื่อสารสนเทศของนิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านผู้สอน และด้านผู้เรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมุ่งเน้นศึกษาปัญหาการเรียนการสอนรายวิชา 01371111 สื่อสารสนเทศ ระหว่างนิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
กลุ่มสาขาวิชา - กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร - กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี - กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	ปัญหาการเรียนการสอน - ด้าน เนื้อหา - ด้านสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอน - การวัดและประเมินผล - ด้านผู้สอน - ด้านผู้เรียน

วิธีการดำเนินวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตที่ลงทะเบียนในรายวิชา 01371111 สื่อสารสนเทศ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 2,345 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยเลือกใช้วิธีกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซซี่และมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan) ซึ่งเมื่อเทียบกลุ่มตัวอย่างจากตารางเทียบกลุ่ม ซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 332 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ (1) ตัวแปรต้น คือ กลุ่มสาขาวิชาของนิสิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์

การเกษตร กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
(2) ตัวแปรตาม คือ ปัญหาการเรียนการสอน ด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอน ด้านการวัด
และประเมินผล ด้านผู้สอน และด้านผู้เรียน

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามมาตรฐานแบบ
ลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งเป็นมาตราประเมินค่าแบบรวม (Summated Rating Scale) โดยแบ่งระดับปัญหาแต่ละ
ข้อคำถามออกเป็น 5 ระดับ และให้ค่าคะแนนของการวัดแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับมากที่สุด ให้ค่าคะแนนเป็น 5

ระดับมาก ให้ค่าคะแนนเป็น 4

ระดับปานกลาง ให้ค่าคะแนนเป็น 3

ระดับน้อย ให้ค่าคะแนนเป็น 2

ระดับน้อยที่สุด ให้ค่าคะแนนเป็น 1

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทดลองใช้และวิเคราะห์คุณภาพ โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลอง
กับนิสิตในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ไม่ใช่มูลนิธิตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค

6. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่า
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความของค่าเฉลี่ยถือเกณฑ์การประเมินค่า ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับปัญหามากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับปัญหามาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปัญหามานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับปัญหาน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับปัญหาน้อยที่สุด

0 หมายถึง ไม่พบปัญหา

สรุปผลการวิจัย

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 332 คน พบว่า เป็นเพศชาย 94 คน คิดเป็นร้อยละ 28.31 และเพศ
หญิง 238 คน คิดเป็นร้อยละ 71.69

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนิสิตจาก 3 สาขาวิชา 11 คณะ คือ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร
ประกอบด้วย คณะเกษตร คณะประมง และคณะวนศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี
ประกอบด้วย คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และคณะอุตสาหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และคณะ
สังคมศาสตร์ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดจากคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 19.28
รองลงมาคือ คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 18.67 และคณะที่น้อยที่สุด คือ คณะบริหารธุรกิจ
จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 93.37 นิสิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.82 นิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 นิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30 และนิสิตที่ศึกษาอยู่มากกว่าชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน

สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน รายวิชา 01371111 สื่อสารสนเทศ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ได้ดังนี้

(1) ด้านเนื้อหา ปัญหาการเรียนการสอนในด้านเนื้อหา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อและแยกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตรพบปัญหาด้านเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาที่ระดับมาก คือ เกี่ยวกับการนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 3.53$) และการเรียนการสอน ในด้านเนื้อหาในระดับปานกลาง คือ ความทันสมัยของเนื้อหาวิชา ($\bar{x} = 3.43$) ความละเอียดและชัดเจนของคำอธิบายรายวิชา ($\bar{x} = 3.40$) ความสัมพันธ์ของเนื้อหากับเวลาที่ใช้ในการบรรยาย ($\bar{x} = 3.38$) ความสัมพันธ์ของเนื้อหาในบทเรียน ($\bar{x} = 3.29$) และความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 3.26$)

นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยีพบปัญหาด้านเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาในระดับปานกลาง คือ ความละเอียดและชัดเจนของคำอธิบายรายวิชา ($\bar{x} = 2.94$) ความสัมพันธ์ของเนื้อหากับเวลาที่ใช้ในการบรรยาย ($\bar{x} = 2.76$) ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 2.73$) ความสัมพันธ์ของเนื้อหาในบทเรียน ($\bar{x} = 2.71$) การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 2.66$) และความทันสมัยของเนื้อหาวิชา ($\bar{x} = 2.56$)

นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ พบปัญหาด้านเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาในระดับปานกลาง คือ ความละเอียดและชัดเจนของคำอธิบายรายวิชา ($\bar{x} = 3.42$) ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์และความสัมพันธ์ของเนื้อหาในบทเรียน ($\bar{x} = 3.30$) ความสัมพันธ์ของเนื้อหากับเวลาที่ใช้ในการบรรยาย ($\bar{x} = 3.26$) การนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 3.23$) และความทันสมัยของเนื้อหาวิชา ($\bar{x} = 3.10$)

(2) ด้านสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอน ปัญหาการเรียนการสอนในด้านสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อและแยกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตรพบปัญหาการเรียนการสอนในด้านสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาในระดับมาก คือ สื่อโอมเพจรายวิชา ($\bar{x} = 3.55$) และปัญหาการเรียนการสอนในด้านสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอน ระดับปานกลาง คือ ความชัดเจนของเนื้อหาในเอกสารประกอบการสอน ($\bar{x} = 3.47$) การสาธิตการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.34$) Power Point ประกอบการเรียนการสอนและการบรรยายมากกว่าการปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.29$) การให้เข้าชมห้องสมุดด้วยตนเอง ($\bar{x} = 3.28$) และการยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย ($\bar{x} = 3.22$)

นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยีพบปัญหาการเรียนการสอนในด้านสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาในระดับปานกลาง คือ สื่อโอมเพจรายวิชา ($\bar{x} = 2.80$) การบรรยายมากกว่าการปฏิบัติ ($\bar{x} = 2.74$) การสาธิตการสืบค้น

ข้อมูล ($\bar{x} = 2.71$) ความชัดเจนของเนื้อหาในเอกสารประกอบการสอน และ Power Point ประกอบการเรียนการสอน ($\bar{x} = 2.62$) การให้เข้าชมห้องสมุดด้วยตนเอง ($\bar{x} = 2.53$) การยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย ($\bar{x} = 2.49$)

นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ พบปัญหาการเรียนการสอนในด้านสื่อการเรียนการสอน และวิธีการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบปัญหาในระดับปานกลาง คือ สื่อโสมเพจรายวิชา ($\bar{x} = 3.41$) การบรรยายมากกว่าการปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.28$) ความชัดเจนของเนื้อหาในเอกสารประกอบการสอน ($\bar{x} = 3.21$) การให้เข้าชมห้องสมุดด้วยตนเอง ($\bar{x} = 3.19$) การสาธิตการสืบค้นข้อมูล ($\bar{x} = 3.18$) Power Point ประกอบการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.17$) และการยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย ($\bar{x} = 3.13$)

(3) ด้านการวัดและประเมินผล ปัญหาการเรียนการสอนในด้านการวัดและประเมินผลเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อและแยกตามสาขาวิชา พบว่า พบว่า นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตรพบปัญหาการเรียนการสอนในด้านการวัดและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบปัญหาในระดับมาก คือ ปัญหาเกี่ยวกับข้อสอบและการให้คะแนน ($\bar{x} = 3.53$) และปัญหาการเรียนการสอนในด้านการวัดและประเมินผล ระดับปานกลาง คือ แบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบและการให้คะแนน ($\bar{x} = 3.40$) อัตราส่วนการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 3.37$) วิธีการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 3.23$)

นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี พบปัญหาการเรียนการสอนในด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบปัญหาในระดับปานกลาง คือ ข้อสอบและการให้คะแนน ($\bar{x} = 2.86$) อัตราการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 2.80$) แบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบและการให้คะแนน ($\bar{x} = 2.77$) และวิธีการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 2.67$)

นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ พบปัญหาการเรียนการสอนในด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบปัญหาในระดับมาก คือ ข้อสอบและการให้คะแนน ($\bar{x} = 3.53$) ปัญหาในระดับปานกลาง คือ แบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบและการให้คะแนน ($\bar{x} = 3.40$) อัตราการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 3.37$) และวิธีการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 3.23$)

(4) ด้านผู้สอน ปัญหาการเรียนการสอนในด้านผู้สอน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อและ

แยกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร พบปัญหาการเรียนการสอนในด้านผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบปัญหาในระดับปานกลาง คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.14$) การให้คำปรึกษานอกชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.10$) ความรู้และความชำนาญในการสอน ($\bar{x} = 3.09$) ความชัดเจนในการบรรยาย ($\bar{x} = 2.93$) ทักษะและวิธีการจูงใจผู้เรียน ($\bar{x} = 2.88$)

นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี พบปัญหาการเรียนการสอนในด้านผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบปัญหาในระดับน้อย คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ($\bar{x} = 2.14$) ด้านความชัดเจนในการบรรยาย ($\bar{x} = 2.08$) ด้านการให้คำปรึกษานอกชั้นเรียน ($\bar{x} = 2.06$) ด้านทักษะและวิธีจูงใจผู้เรียน ($\bar{x} = 2.05$) และด้านความรู้และความชำนาญในการสอน ($\bar{x} = 1.98$)

นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ พบปัญหาการเรียนการสอนในด้านผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบปัญหาในระดับปานกลาง คือ ด้านความชัดเจนในการบรรยาย และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ($\bar{x} = 2.99$) ด้านทักษะและวิธีการทบทวนผู้เรียน ($\bar{x} = 2.94$) ด้านความรู้และความชำนาญในการสอน ($\bar{x} = 2.83$) และด้านการให้คำปรึกษานอกชั้นเรียน ($\bar{x} = 2.82$)

(5) ด้านผู้เรียน ปัญหาการเรียนการสอนในด้านผู้เรียน เมื่อพิจารณาคำเฉลี่ยเป็นรายข้อและแยกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร พบปัญหาการเรียนการสอนในด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบปัญหาในระดับมาก คือ ด้านความรู้พื้นฐานของนิสิต ($\bar{x} = 3.60$) ด้านความสนใจอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.55$) ปัญหาในระดับปานกลาง คือ ด้านทักษะในการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.43$) และด้านจำนวนผู้เรียน 100 คน / หมู่บรรยาย ($\bar{x} = 3.14$)

นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี พบปัญหาการเรียนการสอนในด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบปัญหาในระดับปานกลาง คือ ด้านความรู้พื้นฐานของนิสิต ($\bar{x} = 3.35$) ด้านทักษะในการเรียนรู้ และด้านความสนใจอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.05$) และด้านจำนวนผู้เรียน 100 คน / หมู่บรรยาย ($\bar{x} = 2.58$)

นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ พบปัญหาการเรียนการสอนในด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบปัญหาในระดับมาก คือ ความรู้พื้นฐานของนิสิต ($\bar{x} = 3.92$) ความสนใจอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.77$) ทักษะในการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.70$) และปัญหาการเรียนการสอนในด้านผู้เรียน ระดับปานกลาง คือ จำนวนผู้เรียน 100คน/ หมู่บรรยาย ($\bar{x} = 3.24$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนรายวิชา 01371111 สื่อสารสนเทศ ของนิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างนิสิตจำนวน 332 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ของนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 01371111 สื่อสารสนเทศ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จากการแจกแบบสอบถาม 332 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน 332 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.69 เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 93.37 จากการศึกษาคะแนนต่างๆ 11 คะแนน ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด มาจากคณะวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 19.28 อภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสอนและวิธีประเมินผลด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา ผลจากการศึกษาพบว่า นิสิตทั้ง 3 กลุ่มสาขาวิชาพบปัญหาด้านเนื้อหาโดยรวมในระดับปานกลาง โดยนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร พบประเด็นปัญหาระดับมาก คือ การนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชาดังกล่าวเป็นวิชาบังคับพื้นฐานที่หลาย ๆ หลักสูตรได้จัดให้นิสิตลงทะเบียนเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร แต่เนื่องด้วยรายวิชานี้เป็นรายวิชา 1 หน่วยกิต ชั่วโมงการบรรยาย 15 ชั่วโมง เนื้อหาที่นำเสนอมีจำนวนมาก ส่งผลให้นิสิตไม่ได้ทำการศึกษาปฏิบัติจริง นิสิตจึงไม่ได้ตระหนักเข้าใจและไม่ได้ฝึกฝนถึงกระบวนการในการนำข้อมูลที่ศึกษาไปประยุกต์ใช้ใน

ชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ (Gagne) ที่กล่าวไว้ว่าผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้และจดจำสิ่งที่ได้เรียนไปแล้วจากระบบสัมผัสและสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วนนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี และนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ พบประเด็นปัญหามากที่สุดเกี่ยวกับความละเอียดและชัดเจนของคำอธิบายวิชา

2. ด้านสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอน ผลจากการศึกษาพบว่า นิสิตทั้ง 3 กลุ่ม สาขาวิชาพบปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอนในระดับปานกลาง โดยนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร พบประเด็นปัญหาระดับมาก คือ สื่อการเรียนการสอนประเภทโฮมเพจรายวิชา (<http://course.ku.ac.th>) โฮมเพจรายวิชาดังกล่าวเป็นโฮมเพจที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนกลางที่ผู้สอนสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับผู้เรียนได้ตามความเหมาะสม ขั้นตอนในการเข้าถึงซับซ้อนและให้ข้อมูลได้เฉพาะเรื่อง จากลักษณะการเข้าถึงดังกล่าวที่จะไม่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์เป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ของนิสิตที่สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้หลากหลายประเภท ทันสมัย สะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึง ทั้งนี้ในปัจจุบันนิสิตยังคงมีทางเลือกในการศึกษาค้นคว้าได้จากแหล่งบริการสารสนเทศที่หลากหลายยิ่งขึ้น

3. ด้านการวัดและประเมินผล ผลจากการศึกษา พบว่า นิสิตทั้ง 3 กลุ่มสาขาวิชาพบปัญหาด้านการวัดและประเมินผลในระดับปานกลาง โดยนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ พบประเด็นปัญหาระดับมาก คือ ข้อสอบและการให้คะแนน ซึ่งนิสิตในสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เป็นนิสิตที่เน้นการศึกษาผ่านการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาจารย์ผู้สอนควรมุ่งเน้นประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในกระบวนการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหา การประเมินตนเอง ซึ่งถือเป็นการประเมินแนวใหม่ ที่ใช้การประเมินโดยกระบวนการสังเกต จดบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากผลงานและวิธีการปฏิบัติงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (ปาริชาติ บัวเจริญ, 2553)

4. ด้านผู้สอน ผลจากการศึกษา พบว่า นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตรและสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ พบปัญหาด้านผู้สอนในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี พบปัญหาด้านผู้สอนในระดับน้อย ทั้งนี้ประเด็นปัญหาที่นิสิตทั้ง 3 สาขาวิชาพบมากที่สุด คือ ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เนื่องด้วยรายวิชา 01371111 สื่อสารสนเทศ เป็นรายวิชาในหมวดวิชาทั่วไป จำนวน 1 หน่วยกิต ที่มีชั่วโมงบรรยาย ครั้งละ 1 ชั่วโมง จำนวน 15 ครั้ง ส่งผลให้การเรียนการสอนในระยะเวลา 60 นาที ที่ผู้สอนต้องบรรยายเนื้อหาจำนวนมาก ส่งผลให้มีเวลาจำกัดในการให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนจึงได้มีการแจ้งชั่วโมงว่างให้นิสิตเข้าพบนอกเวลาเรียนเพื่อช่วยนิสิตในกรณีที่พบปัญหาหรือต้องการปรึกษาประเด็นต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสานสร้างความรู้ทางสังคม ที่มีแนวคิดการเรียนรู้ที่ต้องผ่านกระบวนการคิด ในสังคมความรู้เช่นนี้ การศึกษาควรเป็นไปในรูปแบบของการให้ผู้เรียนรู้ ตื่น รู้คิด รู้ปฏิบัติ รู้ชอบและรู้เรียนตลอดเวลา (Vygotsky, 1978 อ้างใน สุดาพร ลักษณ์นิวานิน, 2550)

5. ด้านผู้เรียน ผลจากการศึกษา พบว่า นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ พบปัญหาด้านผู้เรียนในระดับมาก และประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ความรู้พื้นฐานของนิสิต ความสนใจอย่างต่อเนื่องและทักษะในการเรียนรู้ ส่วนนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตรและสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี

พบปัญหาด้านผู้เรียนในระดับปานกลาง ทั้งนี้ประเด็นปัญหาที่นิสิตทั้ง 3 สาขาวิชาพบมากที่สุด คือประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของนิสิต ความรู้พื้นฐานในที่นี้หมายถึง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อและแหล่งสารสนเทศประเภทต่าง ๆ เนื่องด้วยปัจจุบันนิสิตสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านสื่อสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสื่อที่เอื้อประโยชน์ให้ผู้ใช้งานสามารถสืบค้นและเข้าถึงสารสนเทศได้ง่าย สะดวก รวดเร็วและได้รับข้อมูลที่หลากหลายและจำนวนมาก ผู้ใช้จึงจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อและแหล่งสารสนเทศเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และวางแผนการเข้าถึงสารสนเทศประเภทต่าง ๆ โดยนิสิตส่วนมากที่เรียนในรายวิชานี้เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นผู้เรียนที่อยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้จากระดับมัธยม สู่ระดับอุดมศึกษา ที่ผู้เรียนต้องมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น ดังนั้นนิสิตที่ขาดพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับสื่อสารสนเทศ อาจส่งผลให้เกิดปัญหาในการศึกษากระบวนการเข้าถึงสารสนเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า รายวิชา 01371111 สื่อสารสนเทศ เป็นวิชาบังคับพื้นฐาน ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ที่มีเนื้อหามุ่งเน้นให้นิสิตชั้นปีที่ 1 ได้ศึกษาถึงประเภท รูปแบบและแหล่งของสื่อสารสนเทศในยุคปัจจุบัน ซึ่งทักษะทางด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีเป็นทักษะสำคัญของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ควรตระหนักถึงความสำคัญ และมีการปรับเปลี่ยนชั่วโมงบรรยาย เป็น 45 ชั่วโมง รายวิชา 3 หน่วยกิต และอาจมีการสอดแทรกชั่วโมงปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นิสิตได้ฝึกฝนและพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

รายการอ้างอิง

ปาริชาติ บัวเจริญ. 2553. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชมงคล. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. 2546.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี.

ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญาพจน์. 2528. พฤติกรรมการสอนวิธีการใช้ห้องสมุด. กรุงเทพฯ: บุรพาสาสน์.

ลำปาง แม่นมมาตย์ และภรณ์ ศิริโชติ. 2534. “การศึกษาปัญหาการสอนวิชาการศึกษาชั้นกว่า

เบื้องต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วารสารบรรณารักษศาสตร์ มข. 9 (3):

36-54.

สุดาพร ลักษณินาวัน. 2542. วิวิธวิทยาการวิจัยสหวิทยาการ. วารสารวิวิธวิทยาการวิจัยสหวิทยาการ.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2550. “แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนในสังคมฐานความรู้.” ในไพฑูรย์ สินดารัตน์

(บรรณาธิการ). อาจารย์มีอาชีพ แนวคิด เครื่องมือ และการพัฒนา. กรุงเทพฯ: เครือข่ายการพัฒนา

วิชาชีพอาจารย์และองค์กรอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ.

- Carey, J. O. n.d. **Library Skills, Information Skills, and Information Literacy: Implications for Teaching and Learning** (Online). <http://www.ala.org/aasl/aaslpubsandjournals/slmrb/slmrcontents/volume11998/slmqo/carey>, 9 June 2014.
- Gallagher, S. A. 1997. "Problem-based learning: Where did it come from, what does it do, and where is it going?." **Journal for the Education of the Gifted** 20 (4): 332-362.
- Vygotsky, L. S. 1978. **Thought and Language**. Massachusetts: The MIT Press.

**การเปรียบเทียบความคิดเห็นของชาวไทยและชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับความหวังในช่วงวาระ
สุดท้าย แนวคิดการตายดี และความเชื่อในการดูแลรักษาผู้ป่วยมะเร็งระยะท้าย**
COMPARISON OPINION BETWEEN THAI AND JAPANESE ABOUT
CONCEPT OF GOOD DEATH, HOPE IN END OF LIFE STAGE
AND BELIEVE ABOUT THE CANCER CARE IN END OF LIFE STAGE

สุภาวดี สมจิตต์

อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

E-mail : nurotulgoydals@gmail.com

ละอียด แจ่มจันทร์

อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

E-mail : laiad76@hotmail.com

Michiyo Ando

Mitsunori Miyashita

Professor, St. Mary's College

E-mail : andou@st.mary.ac.jp

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของชาวไทยและชาวญี่ปุ่น เกี่ยวกับแนวคิดการตายดี ความหวังในช่วงวาระสุดท้าย ความเชื่อในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะท้าย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 362 คน โดยแบ่งเป็น ชาวไทย 207 คน ชาวญี่ปุ่น 155 คน แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจาก Good Death Scale ของมิยาซิตะและคณะ มีความเชื่อมั่น ระดับ 0.73 ผลการวิจัยพบว่า 1) ชาวญี่ปุ่นและชาวไทยมีระดับความคิดเห็นว่าทุกองค์ประกอบในแนวคิดการตายดีมีความจำเป็นถึงจำเป็นอย่างยิ่ง ($\bar{x}$ =5.48,5.61 ตามลำดับ) 2) ความหวังในช่วงวาระสุดท้าย ชาวญี่ปุ่นและชาวไทยส่วนมากเลือกบ้านเป็นสถานที่ของการดูแลระยะท้าย (กรณีมีชีวิตอยู่ได้ 1-2 เดือน และ เป็นสถานที่เสียชีวิต) และ ชาวญี่ปุ่นต้องการให้แพทย์เป็นผู้ตั้งต้นในการพูดคุยเกี่ยวกับความคืบหน้าของโรค แต่ ชาวไทย ประสงค์ที่จะรับรู้เลย 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อในการรักษาพบว่าชาวญี่ปุ่นไม่แน่ใจแต่ชาวไทยเห็นด้วย 4) ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ ต่อแนวคิดการตายดี ความหวังในช่วงวาระสุดท้าย และความเชื่อในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะท้าย

คำสำคัญ : ไทยและญี่ปุ่น แนวคิดการตายดี ความหวังในช่วงวาระสุดท้าย ความเชื่อในการดูแล รักษาผู้ป่วยมะเร็งระยะท้าย

ABSTRACT

The purpose of this research was to compare the opinion of Thai and Japanese people about the concept of good death, the hope in end of life stage and the belief about of cancer care in end of life. The sample consisted of 362 cases, 207 Thais & 155 Japanese. The Questionnaire was translated from Good Death Scale of Miyashita and colleagues. The reliability was 0.73 and 0.81 by Cronbach co-efficiency of Thai and Japan, respectively.

The results were found that 1) Japan and Thai had opinion that every component in the concept of Good Death was necessary to absolutely necessary ($\bar{x}$ =5.48,5.61, respectively) 2) The hope in end of life stage : Japanese and Thai people wanted to stay at home in end of life care and death. The Japanese wanted the physician to intimate discussion and inform them in detail but Thai wanted to discuss prognosis of disease at all 3) Thai believed in cancer care but Japanese were unsure. 4) Age related with concept of good death, the hope in end of life stage and the belief about of cancer care in end of life

KEYWORD : Thai and Japanese, concept of Good death, hope in end of life stage and believe about the cancer care in end of life stage

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

โรคมะเร็งเป็นโรคที่เป็นปัญหาที่ทำลายด้านสาธารณสุขของโลก จากสถิติการเสียชีวิตของคนไทยที่เกิดจากโรคมะเร็งสูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี (แผนงานและสถิติมะเร็งแห่งชาติ อ้างอิงใน นงลักษณ์ สัจจานิจการ, 2554; ธนเดช สันธุเสก, 2554) นอกจากนี้ในประเทศญี่ปุ่นโรคมะเร็งเป็นสาเหตุการตายจัดอยู่ใน 3 อันดับแรก (Japanese Association of cancer registries, 2010) ผู้ป่วยมะเร็งไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจจนกระทั่งเสียชีวิต (ธนเดช สันธุเสก, 2554) ทำให้ครอบครัวขาดสมดุล และส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ขณะเดียวกันจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น ครอบครัวมีการดูแลที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความต้องการการดูแลเป็นพิเศษเพื่อให้ผู้ป่วยจากไปอย่างสงบสมศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และลดภาระของครอบครัว (ศิริวัฒน์ ทิพย์ธราดล, 2557) เช่นเดียวกับในประเทศญี่ปุ่นดูแลในระยะท้ายของผู้ป่วยมะเร็งเป็นเรื่องสำคัญในระดับต้นของประเทศ แต่ระบบการดูแลผู้ป่วยที่บ้านยังมีจำนวนไม่มาก ซึ่งขัดแย้งกับความต้องการของผู้ป่วย (M. Miyashita, 20007) ชาวไทยและญี่ปุ่นมีความคล้ายคลึงกันคือ ความเชื่อของการดำเนินชีวิตตามวิถีพุทธ แม้จะแตกต่างในบางส่วนตามนิกาย แต่หลักการของพุทธศาสนิกชน คือสังขารของชีวิต เรื่องเกิด แก่ เจ็บ ตาย เหมือนกันตามที่คำสอนบางเรื่องและประเพณีปฏิบัติที่ต่างกัน ชาวญี่ปุ่น ส่วนมากนับถือศาสนาชินโต ซึ่งเน้นการจงรักภักดีต่อเทพเจ้า จักรพรรดิและปฏิบัติตามหลักจริยธรรม เรื่องกิดบริสุทธิ์ กิดถูกต้อง และกิดเที่ยงตรง ในการดำเนินชีวิต การตายเปรียบเสมือนการเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวใหม่ วิญญาณเป็นอมตะ แต่ชาวไทยเชื่อเรื่องภพ ภูมิ (เสถียร พันธะรังสี, 2516) นอกจากนี้ความแตกต่างกันที่เห็นได้ชัดเจน คือการเข้าถึงบริการสุขภาพ ประเทศไทยใช้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่จะได้รับบริการขั้นพื้นฐาน และการดูแลในยามเจ็บป่วยระบบบัตรทอง ขณะที่ชาว

ญี่ปุ่นใช้ระบบประกันสองแบบคือ ประกันตามสิทธิและประกันตามสมัครใจ โดยเฉพาะการเข้าถึงเทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อการศึกษา และมี PCU ดูแลแบบประกันประกันที่ มีการดูแลโดยสหสาขาวิชาชีพ (M.Sanjo,2007) สำหรับผู้ป่วยมะเร็งระยะท้ายชาวไทยมีทางเลือกในการรักษาทั้งการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์ทางเลือกโดยเฉพาะการบำบัดเยียวยา โดยการแพทย์แผนไทย เช่น ใช้สมุนไพร การดูแลแบบประกันประกัน เป็นต้น ในขณะที่ชาวญี่ปุ่น ได้รับการดูแลด้านการแพทย์สมัยใหม่ การดูแลแบบประกันประกัน และการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง จากโรงพยาบาล และในPCU (M.Sanjo,2007)

วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ มีข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับวิทยาลัยเซนต์แมรี ประเทศญี่ปุ่น เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในด้านสุขภาพและการพยาบาล ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่น เป็นสังคมผู้สูงอายุ และประเทศกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ลักษณะความเจ็บป่วยและอัตราตายจากโรคมะเร็งทั้งสองประเทศอยู่ในอันดับ 1-3 ดังนั้นผู้วิจัยจากสองสถาบันจึงสนใจที่ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของชาวไทยและชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับ แนวคิดการตายดี ความหวังในช่วงวาระสุดท้าย และความเชื่อในการดูแลรักษาผู้ป่วยมะเร็งระยะท้าย ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของทั้งสองประเทศเหมือนกัน เพื่อนำผลมาพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

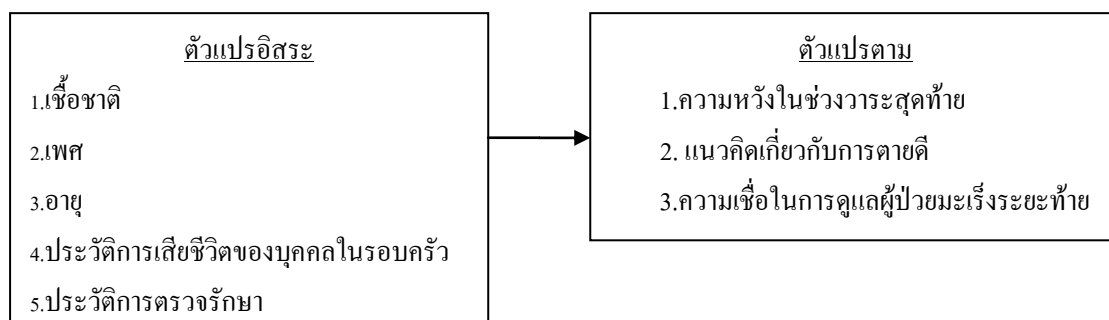
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาความคิดเห็นของชาวไทยและชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับแนวคิดการตายดี ความหวังในช่วงวาระสุดท้าย และความเชื่อในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะท้าย
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของชาวไทยและชาวญี่ปุ่น เกี่ยวกับแนวคิดการตายดี ความหวังในช่วงวาระสุดท้ายและความเชื่อในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะท้าย
3. ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเพศ อายุ ประวัติการเสียชีวิตของบุคคลในครอบครัว ประวัติการตรวจรักษาต่อแนวคิดการตายดี ความหวังในช่วงวาระสุดท้ายและความเชื่อในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะท้ายของชาวไทยและญี่ปุ่น

4. สมมติฐานการวิจัย

1. ชาวไทยและชาวญี่ปุ่นมีระดับความคิดเห็นการใช้แนวคิดการตายดีในการจากไปอย่างสงบไม่แตกต่างกัน
2. ชาวไทยมีความหวังในช่วงวาระสุดท้ายไม่แตกต่างจากชาวญี่ปุ่น
3. ชาวไทยเห็นด้วยเกี่ยวกับความเชื่อในการดูแลรักษาแตกต่างจากชาวญี่ปุ่น
4. ปัจจัยด้านเพศ อายุ ประวัติการเสียชีวิตของบุคคลในครอบครัว ประวัติการตรวจรักษามีความสัมพันธ์ต่อแนวคิดการตายดี ความหวังในช่วงวาระสุดท้ายและความเชื่อในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะท้ายของชาวไทยและญี่ปุ่น

5. กรอบแนวคิดและทฤษฎี

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตายดี (Good death)

1. ความหมายของการตายดีหรือตายอย่างมีความสุข (Good death หรือ dying well)

การตายดี เป็นการตายที่มีสติไม่หลงตาย มีจิตใจไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่เศร้าหมอง ไม่ขุ่นมัว จิตใจดีงาม ผ่องใส เบิกบาน จิตใจนึกถึงหรือเกาะเกี่ยวอยู่กับสิ่งที่ดี(พระพรหมคุณาภรณ์,2549)

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการความเข้าใจเกี่ยวกับความตาย

1. พัฒนาการทางความคิดและสติปัญญา การเรียนรู้ลักษณะการตายจากผู้ใหญ่ด้วยการสังเกต ปฏิบัติและการคิดวิเคราะห์ ตีความเหตุการณ์ต่างๆที่ผ่านเข้ามา ความเข้าใจความตายขึ้นอยู่กับระดับพัฒนาการ
2. ครอบครัวและสังคม จะเรียนรู้เกี่ยวกับความตายจากวิถีการดำเนินชีวิตของครอบครัวและชุมชน ที่มีการแสดงออกถึงความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรมที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา
3. ศาสนา ความเชื่อ การยึดมั่นในศาสนา จะมีอิทธิพลต่อความคิดเรื่องความตาย
4. ประสบการณ์บุคคลจะซึมซับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความตายจากการตายของสิ่งต่างๆที่ผ่านเข้ามาในชีวิตตั้งแต่เด็กและจะเข้าใจมากขึ้นเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ (ศรีเรือน แก้วกังวาน,2540)

3. การช่วยเหลือให้ผู้ป่วยตายดี

เป็นการช่วยเหลือคนใกล้ตายให้ “ตายกับสติและตายด้วยจิตที่สงบ” โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะใกล้ตายและความตาย ทั้งด้านวิชาการทางการแพทย์ และ ความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตและความตาย ทำให้เผชิญกับความตายได้ดีขึ้น(สุมานี นิมมานิตย์,2547) การทำให้ตายดีในพุทธศาสนามีประเพณีที่ว่าจะให้ผู้ตายได้ยิน ได้ฟังสิ่งที่ดีงาม เช่นบทสวดมนต์ หรือคำกล่าวเกี่ยวกับพุทธคุณ (พระพรหมคุณาภรณ์,2549)

ความหวัง ความต้องการในระยะท้ายของชีวิต

จากการศึกษาพบว่า ครอบครัวและญาติของผู้ป่วยระยะท้ายมีความต้องการและความคาดหวัง 10 ประการ (Truog RD, Cist AF, Brackett BE, et al.; อ้างในดุสิต สดาวร, 2551) ได้แก่ การได้มีโอกาสใกล้ชิดผู้ป่วย ความรู้สึกว่าได้ทำประโยชน์ให้แก่ผู้ป่วย การได้รับข้อมูลอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับอาการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ป่วย การได้รับทราบและเข้าใจว่าทีมสุขภาพมีแผนการดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างไร พร้อมทั้งเหตุผล การได้รับการยืนยันว่าผู้ป่วยไม่เจ็บป่วยหรือทุกข์ทรมาน

การได้รับการดูแลเอาใจใส่และให้กำลังใจ การได้มีโอกาสเล่าหรือถ่ายทอดความรู้สึกในใจ การได้รับการยืนยันว่าการตัดสินใจที่ได้ทำลงไปแล้วถูกต้อง การได้เรียนรู้ความหมายของการตายของคนที่คุณเองรัก การได้รับประทานอาหารพักผ่อนอย่างเพียงพอ

ความคาดหวังต่อสถานที่ในภาวะใกล้ตาย

1. บ้านจะมีบรรยากาศของความรักและความอบอุ่น ผู้ป่วยและญาติอาจมีทัศนคติว่าสถานบริการเปรียบเสมือนเป็นคุกอาจมีความต้องการที่จะอยู่ที่บ้าน

2. สถานบริการ เช่น ในโรงพยาบาล สถานดูแลผู้ป่วยใกล้ตาย หรือสถานดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Nursing home) แบ่งเบาภาระของผู้ดูแล มียา และเวชภัณฑ์พร้อมให้บริการ มีผู้เชี่ยวชาญประจำ และมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่ยอมรับ

ลินน์ (Lynn, 2002)

การได้รับข้อมูลข่าวสาร

เจ้าหน้าที่ทางด้านสุขภาพ เช่น แพทย์ พยาบาล มัก จะได้รับการขอร้องให้ปิดอาการเจ็บป่วยที่ร้ายแรงไว้เป็นความลับ ไม่ให้บอกผู้ป่วยทราบเนื่องจากเกรงว่าผู้ป่วยจะเสียกำลังใจ วิตกกังวลเกี่ยวกับอาการป่วยมากเกินไป และ อาจจะเป็นสาเหตุทำให้เสียชีวิตในเวลาอันสั้นได้ ทั้งนี้ การช่วยกันปิดบังโดยให้ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ในภาวะเงียบงัน ก่อนให้เกิดความเครียด เป็นการสกัดกั้นการพูดคุยถึงการเตรียมตัวสำหรับอนาคต โดยเฉพาะการเตรียมตัวเพื่อลาจาก และถ้าภาวะเช่นนี้ไม่ได้รับการแก้ไข จะพบว่ายังมีความเศร้าโศกมากขึ้นเมื่อผู้ป่วยเสียชีวิต ดังนั้นการบอกข้อมูลข่าวสารจึงจำเป็นแต่การรู้จักใช้คำพูดอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ จำเป็นกว่า(สถาพร ลีลานั้นทกิจ, 2543)

6. วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ระเบียบวิธีวิจัย** เป็นการวิจัยสำรวจ (Survey study) เพื่อเปรียบเทียบความเห็นของชาวไทยและชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับแนวความคิดการตายดี ความหวังในช่วงวาระสุดท้าย ความเชื่อในการดูแลรักษาผู้ป่วยระยะเรื้อรังระยะท้าย

2. **ประชากร** เป็นบุคคลทั่วไป อายุระหว่าง 40-80 ปี ในประเทศไทยและญี่ปุ่น

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มแบบผสมผสานโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) แบบไม่เป็นสัดส่วน แบ่งเป็น 4 ช่วงอายุ ช่วงอายุละ 50 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) กลุ่มตัวอย่างมาจากเขตกรุงเทพมหานคร 1 เขต ปริมณฑล 1 จังหวัด ต่อจากนั้นสุ่มชุมชนในเขต และจังหวัดนั้นในประเทศไทย ญี่ปุ่น ใช้วิธีการเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างมาจาก Tokyo, Miyaki, Schizuoka, และ Hiroshima ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในไทย 207 คน ในญี่ปุ่น 155 คน

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ พ.ศ. 2557 ประเทศไทย และวิทยาลัยเซนต์แมรี ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะได้รับการชี้แจงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการวิจัยและกรอกแบบฟอร์มยินยอมก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีสิทธิขอออกจากโครงการวิจัยโดยไม่มีผลใดๆ ผู้เข้าร่วมวิจัยมีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธในการตอบคำถาม แบบสอบถามหรือข้อมูลทั้งหมด จะไม่มีการเปิดเผยทำให้เกิดความเสียหาย การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอในภาพรวม

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามพัฒนามาจาก Good Death Scale ของมียาชิตะ และคณะ (Miyashita et al, 2008) ผู้ป้อนใช้ฉบับจริงส่วนประเทศไทย ใช้ฉบับแปลภาษาจากภาษาอังกฤษเป็นไทย ทั้งนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เป็นนักการศึกษาพยาบาล 1 คน อาจารย์สอนภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษา 1 คน และพยาบาลวิชาชีพ 1 คน และนำเครื่องมือมาทดสอบกับบุคคลทั่วไปใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำมาหาค่า ความเชื่อมั่น ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่น ที่ระดับ 0.73 ส่วนของผู้ป้อนได้ค่าความเชื่อมั่น ที่ระดับ 0.81 แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 แนวความคิดเรื่องการตายดี (Good death) จำนวน 18 ข้อ เป็น Rating Scale ให้ค่า 7 ระดับ ไม่จำเป็นอย่างยิ่งถึงจำเป็นอย่างยิ่ง ตอนที่ 3 ความหวังในช่วงวาระสุดท้าย จำนวน 2 ข้อ ตอนที่ 4 ความเชื่อในการดูแลรักษา จำนวน 8 ข้อ เป็น Rating scale ให้ค่า 5 ระดับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลเก็บโดย ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยของแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทย ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ประสานงานที่ผู้นำชุมชน ในเขตที่สุ่มได้ และขออาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ โดยชี้แจงรายละเอียดของโครงการวิจัยให้ทราบพอสังเขป การเก็บข้อมูล เก็บโดยผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัยและ ผู้นำชุมชนที่ได้รับการเตรียมในการเก็บข้อมูล และลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน ชมรมผู้สูงอายุ และองค์กรต่างๆ ตามช่วงอายุ

5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบโดยใช้สถิติอ้างอิง Independent T-test , Regression

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไป

ข้อรายการ	ประเทศญี่ปุ่น		ประเทศไทย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ				
ชาย	66	42.58	61	39.35
หญิง	89	57.42	146	94.19
2.อายุ (ปี)				
40-49	28	17.28	57	27.54
50-59	35	21.60	50	24.15
60-69	31	19.14	50	24.15
70-79	33	20.37	50	24.15
3.ประวัติการเสียชีวิตบุคคลในครอบครัว				
มีจากโรคมะเร็ง	41	25.31	59	28.50
ไม่มีคนในครอบครัวเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งแต่เสียชีวิตจากโรคอื่น	51	31.48	78	37.68
ไม่มีคนเสียชีวิตใน 10 ปี	70	43.20	70	33.82
4.ประวัติตรวจรักษาในโรงพยาบาลหรือคลินิก(มากกว่า 4 ครั้งต่อปี)				
ใช่	73	47.40	106	51.21
ไม่ใช่	81	52.60	101	48.79

จากตารางที่ 1 พบว่าสถานภาพทั่วไปของชาวญี่ปุ่น จำนวน 155 คน และไทย 207 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.52 และ 94.19 ตามลำดับชาวญี่ปุ่นส่วนมากอายุ 50-59 ปี ร้อยละ 21.60 ชาวไทยส่วนมากอายุ 40-49 ปี ร้อยละ 27.54 ชาวญี่ปุ่นส่วนมากไม่มีคนเสียชีวิตใน 10 ปี ร้อยละ 43.20 ชาวไทยส่วนมากไม่มีคนเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งแต่เสียชีวิตด้วยโรคอื่น ร้อยละ 37.68 ชาวญี่ปุ่นส่วนมากใช้บริการตรวจรักษาในคลินิกน้อยกว่าเท่ากับ 4 ครั้งต่อปี ร้อยละ 52.60 แต่ชาวไทยส่วนมากใช้บริการตรวจรักษาในคลินิกมากกว่า 4 ครั้งต่อปี ร้อยละ 51.21

2. ความหวังในช่วงวาระสุดท้าย

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความหวังในช่วงวาระสุดท้ายของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏผลดัง

ตาราง 2-3

ตารางที่ 2 ความเห็นต่อสถานที่ของการดูแลระยะท้ายกรณี มีชีวิตอยู่ได้ 1-2 เดือน และประสงค์จะเสียชีวิตใน
ระยะท้ายของผู้ตอบแบบสอบถามชาวไทยและญี่ปุ่น

ข้อรายการ	กรณีมีชีวิตอยู่ได้ 1-2 เดือน				ประสงค์จะเสียชีวิต			
	ประเทศญี่ปุ่น		ประเทศไทย		ประเทศญี่ปุ่น		ประเทศไทย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บ้าน	70	43.20	143	69.08	83	53.90	159	76.81
โรงพยาบาล	36	22.20	30	14.49	29	18.80	27	13.04
PCU	48	29.60	34	16.43	42	27.30	21	10.14

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามชาวญี่ปุ่นและชาวไทยส่วนมาก เลือกบ้านเป็นสถานที่ของการดูแลระยะท้ายกรณีมีชีวิตอยู่ได้ 1-2 เดือน และเป็นสถานที่เสียชีวิต ร้อยละ 43.20 และ 53.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความเห็นต่อการเปิดเผยความลับหน้าของโรค กรณีมีชีวิต 6 เดือน และมีชีวิตอยู่ได้ 1-2 เดือนของ
ผู้ตอบแบบสอบถามชาวไทยและญี่ปุ่น

ข้อรายการ	กรณีมีชีวิต 6 เดือน				กรณีมีชีวิต 2 เดือน			
	ประเทศญี่ปุ่น		ประเทศไทย		ประเทศญี่ปุ่น		ประเทศไทย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสงค์จะรับรู้เลย	16	10.40	102	49.28	22	14.40	103	49.76
ให้แพทย์เป็นผู้บอกเมื่อท่าน ต้องการถาม	50	32.50	38	18.36	44	28.80	33	15.94
ให้แพทย์สอบถามก่อนว่าข้าพเจ้า ต้องการรู้หรือไม่ เช่น เมื่อข้าพเจ้า ถามว่า “จะอยู่ได้นานเท่าใด”	32	20.80	30	14.49	24	15.70	26	12.56
ให้แพทย์ตั้งต้นการพูดคุยเพื่อบอก รายละเอียดแก่ข้าพเจ้า	56	36.40	37	17.87	63	41.20	45	21.74

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามชาวญี่ปุ่นส่วนมากมีความต้องการให้แพทย์เป็นผู้ตั้งต้นการพูดคุยเพื่อบอกรายละเอียดความลับหน้าของโรค กรณีมีชีวิตอยู่ได้ 6 เดือน และ 1-2 เดือนแต่ชาวไทยส่วนมากประสงค์ที่จะรับรู้เลย

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวคิดการตายดีระหว่างประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทย

แนวคิดเรื่องการตายดี	ประเทศญี่ปุ่น		ประเทศไทย		t	p
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ไม่มีความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมานทางกาย	5.69	1.16	5.43	1.93	1.60	.112
2. ได้อยู่ในสถานที่ที่ตนเองชอบ	5.92	0.98	5.84	1.52	0.64	0.525
3. เชื่อใจแพทย์ผู้รักษา	6.39	0.78	6.00	1.35	3.46	0.001*
4. มีความพอใจในชีวิตประจำวัน	5.79	0.84	5.62	1.61	1.31	0.193
5. ไม่เป็นภาระของคนในครอบครัว	5.76	0.99	5.56	1.91	1.34	0.181
6. มีเวลาเพียงพอกับใครบางคนในครอบครัว	5.74	1.06	5.82	1.57	-0.53	0.599
7. มีอิสระในการทำกิจกรรมประจำวัน	5.75	0.83	5.61	1.58	1.06	0.288
8. ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความสงบ	5.50	1.02	6.00	1.47	-3.85	0.000*
9. ไม่ได้รับการดูแลเสมือนท่านเป็นวัตถุหรือเป็นเด็ก	5.93	1.17	5.14	2.04	4.61	0.000*
10. ความรู้สึกในชีวิตมีความสมบูรณ์	5.50	1.22	5.58	1.58	-0.52	0.605
11. ความตายเป็นเรื่องธรรมชาติ	5.81	0.95	6.17	1.34	-2.98	0.003*
12. ได้พบกับคนที่ท่านต้องการพบ	5.35	1.26	5.54	1.74	-1.24	0.216
13. ได้รับการพบปะทบทวนหน้าที่ตนเองในครอบครัว หรือ หน้าที่การงาน	5.43	1.08	5.28	1.80	0.99	0.322
14. เข้าสู่ภาวะสุดท้ายโดยไม่กลัวความตาย	4.83	1.37	5.66	1.66	-5.21	0.003*
15. ต่อสู้กับโรคนานที่สุดท้าย	5.56	1.20	5.13	2.67	2.49	0.013
16. ไม่ต้องการให้คนในครอบครัวรู้ว่าร่างกาย จิตใจ อ่อนแอ	4.86	1.25	5.08	1.86	-1.33	0.184
17. ทราบถึงความคาดหวังต่อสภาพความเจ็บป่วย ในระยะต่อไป	4.64	1.52	5.52	1.74	-5.01	0.000*
18. ได้แสดงความสัทธิศาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ท่าน เคารพนับถือ	4.25	1.58	5.99	1.55	-	0.000*
รวม	5.48	1.12	5.61	1.72	10.51	

จากตารางที่ 4 พบว่าชาวญี่ปุ่นมีระดับความคิดเห็นในระดับจำเป็นค่าเฉลี่ย 5.48 และชาวไทย มีระดับความคิดเห็นว่าทุกอย่างประกอบมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ค่าเฉลี่ย 5.61

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความเชื่อในการดูแลรักษาประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทย

ความเชื่อในการดูแลรักษา	ประเทศญี่ปุ่น		ประเทศไทย		t	p
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1.ความเจ็บปวดจากโรคมะเร็งบรรเทาลงได้ถ้าได้รับการรักษาที่ดี	3.57	0.81	4.46	0.93	-9.27	0.000*
2.ยาบรรเทาความเจ็บปวดทำให้ชีวิตสั้น	3.07	0.77	2.90	1.32	1.53	1.28
3.ยาบรรเทาความเจ็บปวดทำให้เกิดการเสพติด	3.10	0.86	3.93	1.30	-1.12	0.27
4.ผู้ป่วยสามารถงดคีโมได้โดยไม่ต้องใช้ยา	2.85	0.85	3.60	1.36	-6.48	0.000*
5.ผู้ป่วยควรได้รับสารน้ำและสารอาหารอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานขั้นต่ำจนถึงเวลาเสียชีวิต	3.30	0.88	3.93	1.32	-5.46	0.000*
6.ผู้ป่วยควรได้รับสารน้ำและสารอาหารเพื่อบรรเทาอาการ	3.19	0.80	4.03	1.20	-7.93	0.000*
7.แพทย์โดยทั่วไปสื่อสารแจ้งข่าวร้ายได้ไม่ดี และไม่คอยดูแลเอาใจใส่ผู้ป่วยและครอบครัวอย่างใกล้ชิด	3.26	0.88	3.13	1.44	1.09	0.28
8.แพทย์ไม่สบายใจที่จะพูดคุยเรื่องการตายกับผู้ป่วยและครอบครัว	2.90	0.77	3.29	1.40	-3.46	0.001*
รวม	3.16	0.83	3.57	1.28		

จากตารางที่ 5 พบว่า ชาวญี่ปุ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อในการรักษา ในระดับไม่แน่ใจ ค่าเฉลี่ย 3.16 ส่วนชาวไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อในการรักษาในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.57

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การพยากรณ์ตัวแปรเพศ อายุ ประวัติการเสียชีวิตในครอบครัว ประวัติการตรวจรักษา ที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดการตายดี และความเชื่อในการดูแลรักษา

ปัจจัยต่างๆ	แนวคิดการตายดี				ความเชื่อในการดูแลรักษา			
	Unstandardized		t	Sig	Unstandardized		t	Sig
	Coefficients				Coefficients			
	B	Std.Error			B	Std.Error		
เพศ	-0.72	0.44	-1.62	0.11	-0.110	0.065	-1.683	0.095
อายุ	0.18	0.90	1.98	0.05*	-0.11	0.07	-1.68	0.10
ประวัติการเสียชีวิตในครอบครัว	-0.01	0.11	-1.03	0.92	0.01	0.82	0.08	0.934
ประวัติการตรวจรักษา	-0.14	0.10	-1.51	0.13	0.00	0.07	0.02	0.99

จากตารางที่ 6พบว่า ตัวแปรด้านอายุ มีอิทธิพลต่อแนวคิดการตายดี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผล

1. ผลการเปรียบเทียบแนวคิดการตายดีระหว่างชาวไทยและญี่ปุ่น

ชาวญี่ปุ่นและชาวไทยมีระดับความคิดเห็นว่าทุกองค์ประกอบในแนวคิดการตายดี มีความจำเป็นอย่างยิ่งในระดับใกล้เคียงกัน โดยที่ชาวญี่ปุ่นมีระดับความคิดเห็น ค่าเฉลี่ย 5.48 และชาวไทย มีระดับความคิดเห็น ค่าเฉลี่ย 5.61 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hirai K และคณะ เรื่อง Good death in Japanese cancer care: a qualitative study พบว่า ความไม่ทุกข์ทรมานจากอาการปวด อาการทางกายและจิต การมีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัว และแพทย์ การได้อยู่ในสถานที่ชอบในวาระท้ายของชีวิต การได้รับการดูแลอย่างเคารพศักดิ์ศรี การสร้างความหวัง กำลังใจ ความไม่กลัวตาย การได้ต่อสู้กับโรคนานาที่สุดท้าย การรักษาบทบาทหน้าที่ตนเองได้ เป็นองค์ประกอบที่ทำให้บุคคลจากไปอย่างสงบ (Hirai K, 2006) และสอดคล้องกับงานวิจัยของละเอียดและคณะ ซึ่งศึกษาความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุระยะท้ายพบว่าทุกองค์ประกอบในแนวคิดการตายดีมีความจำเป็นอย่างยิ่ง และใช้องค์ประกอบน้อมนำสู่การตายดี สูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่การระลึกว่าความตายเป็นเรื่องธรรมชาติ การระลึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์และการเชื่อใจในแพทย์ผู้รักษา (ละเอียด, 2556)

2. ผลการเปรียบเทียบความหวังช่วงวาระสุดท้ายระหว่างชาวไทยและชาวญี่ปุ่น

2.1 สถานที่

ผู้ตอบแบบสอบถามชาวญี่ปุ่นและชาวไทยส่วนมาก เลือกบ้านเป็นสถานที่ของการดูแลระยะท้าย กรณีมีชีวิตอยู่ได้ 1-2 เดือน และเป็นสถานที่เสียชีวิต ร้อยละ 43.20 และ 53.90 ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ ลินน์ (Lynn, 2002) บ้านจะมีบรรยากาศของความรักและความอบอุ่น ผู้ป่วยและญาติอาจมีทัศนคติว่าสถานบริการเปรียบเสมือนเป็นลูกอาจมีความต้องการที่จะอยู่ที่บ้าน แต่ไม่สามารถให้การดูแลที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วยในวาระสุดท้าย

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ M.Sanjo และคณะที่พบว่าชาวญี่ปุ่นเลือกบ้านเป็นสถานที่ในการดูแลระยะสุดท้ายเนื่องจาก ชาวญี่ปุ่นต้องการการดูแลในรูปแบบไม่เป็นทางการ และ ประสิทธิภาพของการดูแลด้านสุขภาพและสังคมของประเทศ (M.Sanjo, 2007)

2.2 การเปิดเผยความลับหน้าของโรค

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามชาวญี่ปุ่นส่วนมากมีความต้องการให้แพทย์เป็นผู้ตั้งต้นการพูดคุยเพื่อบอกรายละเอียดความลับหน้าของโรค กรณีมีชีวิตอยู่ได้ 6 เดือน และ 1-2 เดือนแต่ชาวไทยส่วนมากประสงค์ที่จะรับรู้ข้อมูลทั้งหมดเลย

เนื่องจากชาวไทย เจ้าหน้าที่ทางด้านสุขภาพ เช่นแพทย์ พยาบาล มัก มักจะได้รับการขอร้องให้ปิดอาการเจ็บป่วยที่ร้ายแรงไว้เป็นความลับ ไม่ให้บอกผู้ป่วยทราบเนื่องจากเกรงว่าผู้ป่วยจะเสียกำลังใจ วิตกกังวลเกี่ยวกับอาการป่วยมากเกินไป และ อาจจะเป็นสาเหตุทำให้เสียชีวิตในเวลาอันสั้นได้ (สถาพร ลีลานั้นทกิจ, 2543) แต่ความต้องการของผู้ป่วยระยะสุดท้าย คือ การได้รับทราบและเข้าใจว่าทีมสุขภาพมีแผนการดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างไร พร้อมทั้งเหตุผล การได้รับการยืนยันว่าผู้ป่วยไม่เจ็บป่วยหรือทุกข์ทรมาน (Truog RD, Cist AF, Brackett BE, et al.; อ้างในคูจิต สถาพร, 2551) จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ชาวญี่ปุ่น ในประเด็นการเปิดเผยความลับหน้าของโรค พบว่า ชาวญี่ปุ่น เชื่อว่าสนทนถึงการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และสนทนาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันทำให้ผู้ป่วยเผชิญความตายได้ดีกว่า (M.Sanjo, 2007)

3. ผลการเปรียบเทียบความเชื่อในการดูแลรักษาระหว่างชาวไทยและญี่ปุ่น

ชาวญี่ปุ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อในการรักษา ในระดับไม่แน่ใจ ค่าเฉลี่ย 3.16 ส่วนชาวไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อในการรักษาในระดับเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 3.57 โดยที่ชาวไทยมีระดับความเชื่อมากกว่าชาวญี่ปุ่น เนื่องจากความแตกต่างด้านความเชื่อ และวัฒนธรรม ญี่ปุ่นมีความเชื่อว่าการดูแลแบบประคับประคองบรรเทาความเจ็บปวดได้ดีกว่ายาแก้ปวด และยาแก้ปวดจากฝิ่นทำให้อายุสั้น แต่ยาแก้ปวดช่วยให้คงสติสัมปชัญญะได้ และ ระบบบริการสุขภาพของญี่ปุ่น มีการดูแลแบบสหสาขาวิชาชีพที่ PCU และ การไปดูแลที่บ้าน การดูแลรักษาและการสนทนาเรื่องเจ็บป่วยควรกระทำสม่ำเสมอ และมุ่งเน้นที่การดำเนินชีวิตประจำวัน และขึ้นกับอาการของผู้ป่วยอย่างค่อยเป็นค่อยไป(M.Sanjo2007)

4. ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเพศ อายุ ประวัติการเสียชีวิตของบุคคลในครอบครัว

ประวัติการตรวจรักษาต่อแนวคิดการตายดี ความหวังในช่วงวาระสุดท้ายและความเชื่อในการดูแลผู้ป่วยระยะท้ายระยะท้ายของชาวไทยและญี่ปุ่น พบว่า ตัวแปรด้านอายุ มีอิทธิพลต่อแนวคิดการตายดี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สอดคล้องกับงานของนักวิจัยหลายท่านที่ได้ศึกษาพบว่าบุคคลที่คิดถึงความตายบ่อยๆ คิดถึงความตายเสมอๆ หรือไปงานศพเสมอๆจะไม่กลัวตาย (Caring 1991;Gormly&Brodzinsky 1989;Lefrancors,1993,ศรีเรือน แก้วกังวาน 2527,2534,2535) บุคคลที่อายุมาก จะเผชิญประสบการณ์ที่สูญเสียมากกว่า ส่งผลทำให้ได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการทำ Focus group เพิ่มเติมในประเด็นความคิดความเชื่อ ด้านศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเกิดความกระจ่างในความคิด ความเชื่อ ในวัฒนธรรมที่แตกต่าง เพื่อความกระจ่างชัดในข้อมูลมากขึ้นและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ในการดูแลผู้ป่วยระยะท้าย

รายการอ้างอิง

ธนเดช สีนุเสถ.2554. “บำบัดมะเร็ง-เยียวยาจิตใจ เตรียมจิตใจวาระสุดท้ายอย่างมีความสุข” ค้นเมื่อวันที่ 16

สิงหาคม 2556,จาก http://www.dmh.go.th/sty_lib/news/view.asp

ละเอียด แจ่มจันทร์,สุภาวดี สมจิตต์.2556 “ความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในการดูแลระยะท้าย ของชีวิต” ในการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง ทักษะแห่งอนาคต นวัตกรรม การเรียนรู้สู่สมรรถนะ

พยาบาลที่เป็นเลิศ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

สุมานี นิมนานนิตย์. 2547. **เวชปฏิบัติพรรณ 3**. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยมหิดล:575-601

สิริลักษณ์ โสมานสุรณ และคณะ .2554. “การดูแลญาติที่อยู่ในระยะสุดท้ายเพื่อช่วยให้ตายอย่างสงบตามแนววิถีไทยพุทธ” วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.19(2),28-41

โสรัจจ์ หงศ์ลดารมย์.2549.ความตายกับการตาย มุมมองจากศาสนากับวิทยาศาสตร์.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสถียร พันธะรังสี .2516. “ศาสนาชินโต” ศาสนาเปรียบเทียบ.สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พย.57 จาก

<http://book.dou.us/doku.php?id=df404:9> ว

ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2540. **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

M.Sanjo,M.Miyashita, et al.2007. “Preferences regarding end of life cancer care and association with good-death concept:a population-based survey in japan” **Annals of Oncology**.18:1539-1547.

Harai K,Miyashita M,Morita T et al. 2006. “Good death in Japanese cancer care:a qualitative study”. **J pain Symptom Manage** .31: 140-147.

Miyashita M, Sanjo M, Morita T, Hirai K, Uchitomi Y.2007. “ Good death in cancer care: a nationwide quantitative study” **Annals of Oncology** .18:1090-1097.

**ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อการพัฒนา
ด้านแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม
สำหรับนักศึกษารายวิชา ARC417 การออกแบบสถาปัตยกรรมขั้นสูง2
THE EFFECT OF PROBLEM-BASED LEARNING ON DEVELOPMENT
OF ARCHITECTURAL CONCEPTUAL DESIGN FOR
THE STUDENTS OF ADVANCE ARCHITECTURAL DESIGN2 (ARC417)**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิติวัดน์ นงนุช
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
E-mail: thitiwat.no@spu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาถึงผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อการเรียนการสอนทางสถาปัตยกรรม 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการของแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมของนักศึกษา 3) เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน 22 คน ประจำภาคเรียนที่ 2/2556 ข้อมูลการวิจัยได้จากแบบสอบถาม แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าคะแนนพัฒนาการ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาอยู่ในระดับสูง ซึ่งวัดจากผลสัมฤทธิ์ด้านพัฒนาการของคะแนนที่ได้จากการเรียนก่อนและหลังเรียน 2) ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานส่งเสริมการพัฒนาในเชิงบวกต่อการพัฒนาการด้านทักษะในการทำงาน และแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมสำหรับนักศึกษา โดยพบว่า ทักษะในการออกแบบเพื่อแก้ปัญหาที่มีค่าคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ทักษะด้านการคิดและแก้ปัญหาเชิงบูรณาการ และทักษะด้านการกำหนดปัญหาที่ใช้ในการออกแบบ 3) ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม, พัฒนาการ, ARC417, การออกแบบสถาปัตยกรรมขั้นสูง 2

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the effect of problem-based learning on the architectural study. 2) development study of the students' architectural conceptual design. 3) study the students'

attitude toward the problem-based learning. The purposive sampling consisted of 22 senior students of faculty of architecture during the second semester of the 2013 academic year. Data collecting was done by questionnaire, pre-test, post-test and class learning activities. The data were analyze by Growth Score, Percentage , Mean and Standard Diviation. The results of the study found that : 1) The average gain score of all sampling students was at the high level of significant. 2) The problem-based learning has positive effect to the development of architectural conceptual design skill. This study has founded that the design solving skill is at the first rank of highest gain score. The second rank is the integrated design idea, and the problem identification is the third rank of lowest gain score. 3) The opinions of the sampling students towards the problem-based learning approach were at the high agreement level at the high level of significant.

KEYWORDS : Problem-based Learning, Architectural Conceptual Design, Development, ARC417, Advance Architectural Design II

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อสร้างทักษะในการพัฒนาแนวความคิดไปสู่งานออกแบบสถาปัตยกรรมได้นั้นเป็นประเด็นสำคัญที่มีส่วนช่วยในการสร้างทักษะการสร้างแนวความคิดในการออกแบบได้อย่างดีสำหรับนักศึกษาที่เรียนทางด้านสถาปัตยกรรม แนวทางที่สำคัญในการสร้างแนวความคิดให้เป็นระบบที่ใช้กันอย่างแพร่หลายคือ แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) ซึ่งยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการช่วยให้การพัฒนาแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมอย่างเป็นระบบมากนัก ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจัดการเรียนการสอนจากแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นพื้นฐาน คาดว่าสามารถนำไปสู่การผสมผสานความรู้เก่าและความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน จนสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาอื่นๆ ได้ในที่สุด (ยรรยง สิ้นธุ้งาม, 2556)

งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งเน้นถึงการประยุกต์ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อการพัฒนาแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อการพัฒนาด้านแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม สำหรับนักศึกษารายวิชา ARC417 การออกแบบสถาปัตยกรรมขั้นสูง 2 ซึ่งเป็นวิชาชีพบังคับสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ประจำปีการศึกษา 2/2556

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะด้านการออกแบบสถาปัตยกรรม สำหรับนักศึกษารายวิชา ARC417 การออกแบบสถาปัตยกรรมขั้นสูง 2
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการของแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมของนักศึกษารายวิชา ARC417 การออกแบบสถาปัตยกรรมขั้นสูง 2
3. เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. กรอบความคิดในการศึกษา

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning: PBL) พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดเรื่องการเรียนรู้เชิงทฤษฎีปัญญานิยม (Cognitive learning theory) (ยศวีร์ อ้อมโนทัย, 2554) ซึ่งมีความเชื่อที่ว่า ความรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ทางโครงสร้างที่มีลักษณะเฉพาะ (particular structure) กับสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยา (psychological environment) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้เรียนได้ปรับเปลี่ยนโลกภายในของตน (Jean Piaget) โดยการปรับเปลี่ยนความรู้เก่าให้เข้ากับความรู้ใหม่ (ขรรชง สิ้นธุ์งาม, 2556) อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของทิศทางการศึกษาในโลกปัจจุบันที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ความแตกต่างของสมองของมนุษย์ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อลักษณะการเรียนรู้ (Learning style) และวิธีการเรียนรู้ (learning method) ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ดังนั้นการเรียนรู้จึงเป็นเรื่องเฉพาะปัจเจกบุคคล (individual) และการจัดการเรียนรู้สมัยใหม่จึงเน้นถึง ลักษณะและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ความแตกต่างและมีทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนมากที่สุด หรือกล่าวได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นพื้นฐานสำหรับปัจจุบันควรเป็นการเรียนรู้ในลักษณะของการผสมผสานความรู้เก่าและความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน จนสามารถสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหานั้นๆ ได้ (ขรรชง สิ้นธุ์งาม, 2556)

กรอบแนวคิดในงานวิจัยชิ้นนี้จึงอาศัยกรอบแนวคิดการบูรณาการ (Integrated Knowledge) (พรพิมล หารษาภิรมย์โชค, 2553) เป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิจัย โดยมีเป้าหมายเพื่อบูรณาการองค์ความรู้ในการสร้างทักษะด้านการออกแบบแนวคิดทางสถาปัตยกรรม เข้ากับองค์ความรู้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน บนพื้นฐานของความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการสร้างองค์ความรู้โดยใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Center) (เจิมสิริ ศิริวงศ์พากร, 2553)

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาในรายวิชา ARC417 การออกแบบสถาปัตยกรรมขั้นสูง 2 สำหรับภาคการศึกษาที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 22 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) และเป็นไปตามความสมัครใจของนักศึกษาที่ต้องการเข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

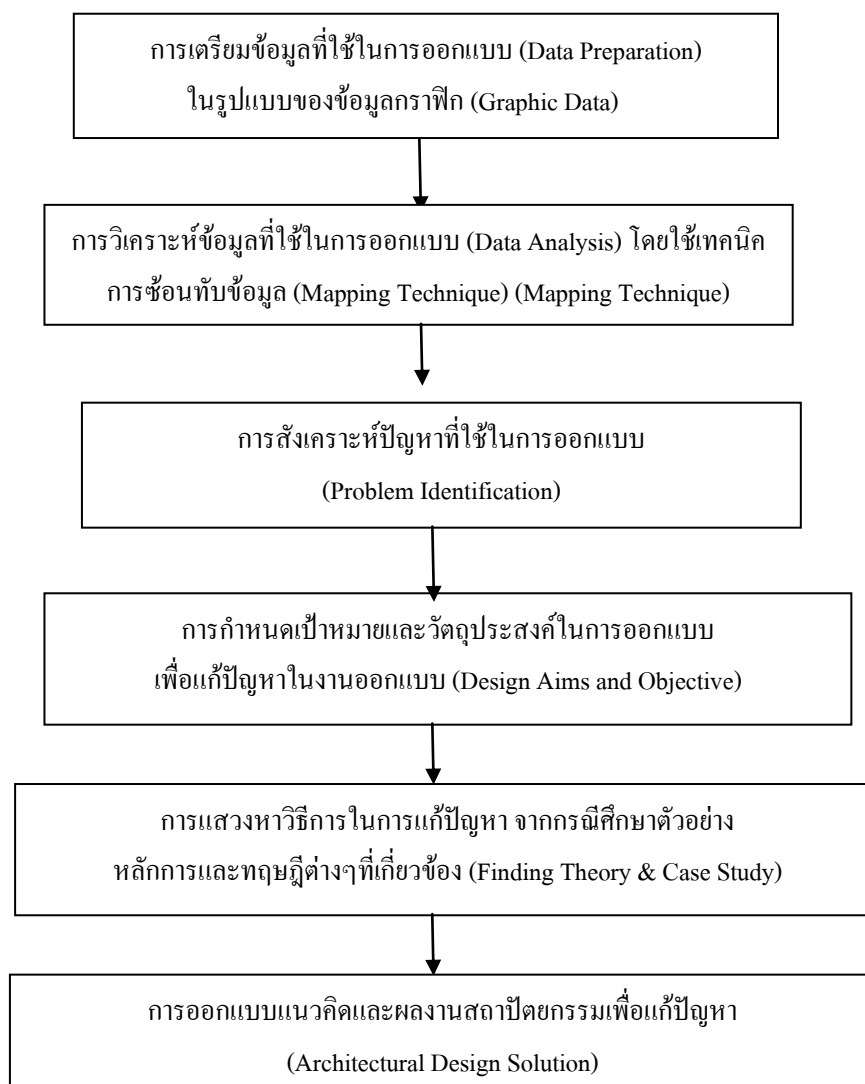
ตัวแปรต้น (Independent Variable) หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) เพื่อใช้ในการพัฒนาแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) หมายถึง พัฒนาการด้านความรู้เชิงบูรณาการ ซึ่งวัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอน

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการเรียนการสอน เอกสารประกอบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและสื่อวัสดุการสอน **เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ แบบสังเกตฉบับที่ก แบบทดสอบความรู้ แบบสำรวจความคิดเห็น และแบบสำรวจความพึงพอใจ เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจความคิดเห็น

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่แจกให้ประชากรกลุ่มเป้าหมาย การรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัย ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้อง การรวบรวมผลการศึกษารายวิชาการออกแบบ และการประเมินผลของนักศึกษา

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าสถิติการวัดพัฒนาการของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ (Growth Score) รวมทั้งสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ที่ได้จากแบบสำรวจ ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสังเกต แบบจดบันทึกและการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ภาพที่ 1 แสดงกระบวนการในการวิจัยสำหรับการพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา และการจัดกลุ่มตามสภาพปัญหาของนักศึกษา พบว่า ผลของการจัดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จากจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 22 คน ตามพื้นฐานด้านการออกแบบ และสภาพปัญหาของผู้เรียนที่ผู้เรียนระบุถึงปัญหาของตนเอง โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด สามารถแบ่งกลุ่มนักศึกษา ได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักศึกษาไม่สามารถกำหนด “ปัญหาในการออกแบบ” ได้อย่างชัดเจน แต่สามารถสร้างแนวคิดขึ้นมาตามจินตนาการเพื่อนำไปสู่ผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม ทำให้แนวคิดในการออกแบบไม่มีเหตุผลรองรับ และผลงานด้านการออกแบบไม่มีเป้าหมายการแก้ปัญหาที่ชัดเจน

กลุ่มที่ 2 นักศึกษาไม่สามารถกำหนดปัญหาได้อย่างชัดเจน เช่นเดียวกับนักศึกษาในกลุ่มที่ 1 แต่สามารถออกแบบผลงานได้โดยนักศึกษามีภาพของงานออกแบบล่วงหน้า (Prejudice) จากการลอกเลียนแบบตัวอย่างผลงานการออกแบบที่มีการเผยแพร่ตามหนังสือ นิตยสารและสื่อต่างๆ

กลุ่มที่ 3 นักศึกษาที่สามารถกำหนด “ปัญหาในการออกแบบ” ได้บ้าง แต่ยังขาดกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและสร้างเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการออกแบบได้อย่างเป็นระบบ ทำให้ไม่สามารถออกแบบผลงานได้อย่างมีคุณภาพมากนัก

กลุ่มที่ 4 นักศึกษาที่สามารถกำหนดปัญหาในการออกแบบได้อย่างชัดเจน แต่มีจำนวนมากและไม่สามารถวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของปัญหาได้ จนทำให้เกิดความสับสนและไม่สามารถสร้างกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบได้ ในขณะที่เดียวกัน นักศึกษายังมีแนวคิด และมีภาพของงานออกแบบล่วงหน้ามาก่อนแล้วเช่นเดียวกับนักศึกษาในกลุ่มที่ 2 ทำให้กระบวนการออกแบบเป็นไปในลักษณะของการลอกเลียนแบบวิธีในการแก้ปัญหา รวมทั้งลอกเลียนผลงานในการออกแบบบางส่วนเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบของตนเอง

5.2 พัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ของการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

พบว่า ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยเท่ากับ 7.64 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ซึ่งได้จากการวัดและทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านพัฒนาการของคะแนนที่ได้จากการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้ ผลของการศึกษาค่าคะแนนพัฒนาการของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม พบว่า ค่าคะแนนของนักศึกษาในกลุ่มที่ 1 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.69 ซึ่งอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกับค่าคะแนนของนักศึกษาในกลุ่มที่ 2 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.09 ในขณะที่ ค่าคะแนนของนักศึกษาในกลุ่มที่ 3 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.71 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับ ค่าคะแนนของนักศึกษาในกลุ่มที่ 4 มีค่าคะแนนต่ำสุด เท่ากับ 4.40 ซึ่งทำการแปลผลได้ว่า พัฒนาการของกลุ่มนักศึกษาที่ไม่สามารถกำหนดปัญหาได้ตั้งแต่ต้นนั้นสามารถมีพัฒนาการทางด้านการเรียนด้วยการใช้ปัญหาเป็นฐานได้ดีกว่ากลุ่มนักศึกษาที่สามารถกำหนดปัญหาได้มาตั้งแต่ต้น แต่ไม่สามารถสร้างพัฒนาการขึ้นมาได้ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มนักศึกษาที่สามารถกำหนดปัญหาได้แต่ขาดกระบวนการออกแบบอย่างเป็นระบบ และมีภาพงานออกแบบล่วงหน้า มีพัฒนาการด้านการเรียนต่ำกว่าค่าคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นอย่างมากอีกด้วย

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอน

กลุ่ม ที่	ลำดับ	รหัส นักศึกษา	ชื่อ-นามสกุล	pre- test (100%)	post- test (100%)	Growth Score	Relative Growth Score	Average Relative Growth Score
1	1	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	44	64	20	12.82	8.69
1	2	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	40	51	11	6.88	8.69
1	3	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	44	50	6	3.85	8.69
1	4	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	40	57	17	10.63	8.69
1	5	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	44	55	11	7.05	8.69
1	6	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	44	61	17	10.90	8.69
1	7	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	40	54	14	8.75	8.69
2	1	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	44	61	17	10.90	11.09
2	2	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	40	50	10	6.25	11.09
2	3	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	42	65	23	14.56	11.09
2	4	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	40	58	18	11.25	11.09
2	5	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	40	60	20	12.50	11.09
3	1	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	64	74	10	7.35	5.71
3	2	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	60	65	5	3.57	5.71
3	3	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	68	75	7	5.30	5.71
3	4	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	60	68	8	5.71	5.71
3	5	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	44	61	17	10.90	5.71
3	6	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	60	62	2	1.43	5.71
4	1	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	65	78	13	9.63	4.4
4	2	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	64	68	4	2.94	4.4
4	3	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	60	64	4	2.86	4.4
4	4	53xxxxxx	xxxxxxxxxxxxx	62	65	3	2.17	4.4
ค่าเฉลี่ย				50.41	62.09	13.59	7.64	7.64

5.3 พัฒนาการด้านทักษะในการทำงานด้านการออกแบบ ภายหลังจากจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่กำหนดในรายวิชา พบว่า ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานส่งเสริมการพัฒนาและส่งเสริมในเชิงบวกต่อการพัฒนาการด้านทักษะในการสร้างแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม โดยพบว่า ทักษะในการออกแบบเพื่อแก้ปัญหาที่มีค่าคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยสูงสุด

รองลงมาได้แก่ ทักษะด้านการคิดและแก้ปัญหาเชิงบูรณาการ และทักษะด้านการกำหนดปัญหาที่ใช้ในการออกแบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

พัฒนาการด้านทักษะในการทำงานด้านการออกแบบ ภายหลังจากจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่กำหนดในรายวิชาการออกแบบสถาปัตยกรรมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการกำหนดปัญหาที่ใช้ในการออกแบบ (Problem Identification) ทักษะด้านการคิดและแก้ปัญหาเชิงบูรณาการ (Problem Solving) และทักษะในการออกแบบเพื่อแก้ปัญหา (Design Solution) พบว่า ผลการศึกษาของนักศึกษาในรายวิชาการออกแบบการประเมินผลภายหลังการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาจำนวน 8 คน ได้ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 60-64 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมาได้ค่าคะแนนระหว่าง 65-69 คะแนน จำนวน 4 คน และค่าคะแนนระหว่าง 55-59 คะแนน จำนวน 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.18

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนการประเมินคะแนนทักษะในการทำงานด้านการออกแบบของกลุ่มตัวอย่าง

ค่าคะแนน	เกรด	จำนวน(คน)	ร้อยละ
80-100	A	0	0.0
75-79	B+	2	9.09
70-74	B	1	4.54
65-69	C+	4	18.18
60-64	C	8	36.36
55-59	D+	4	18.18
50-54	D	3	13.63
0-49	F	0	0.0

5.4 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลของการศึกษาความพึงพอใจ พบว่า ในประเด็นเรื่องความรู้ความเข้าใจที่นักศึกษาได้รับจากการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนน 3.41-4.20) และประเด็นเรื่องเครื่องมือและวิธีการอยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนน 3.41-4.20) ถึงระดับปานกลาง (ค่าคะแนน 2.61-3.40) จากการเปรียบเทียบกับค่าคะแนนเต็ม 5 คะแนน

6. อภิปรายผล

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าการใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้สามารถมองเห็นเป้าหมายของการทำงานได้อย่างชัดเจนมากขึ้น และช่วยให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างเป็นแนวคิดในการออกแบบได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น ข้อเสียของการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในการออกแบบสถาปัตยกรรมคือ นักศึกษาใช้เวลานานในการกำหนดปัญหา เนื่องจากไม่มีประสบการณ์ในการตั้งปัญหามาก่อน ทำให้บางปัญหาไม่สามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมาย แนวคิดและผลงานในการออกแบบได้ในเวลาอันจำกัด ทำให้เกิดความสับสนในข้อมูลและวิธีการทำงานมากขึ้นกว่าเดิม

ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการช่วยกำหนดประเด็นปัญหาและขั้นตอนการทำงานของนักศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อระยะเวลาในการทำงานของนักศึกษาให้มีความชัดเจนมากขึ้นกว่าให้นักศึกษาได้ลองถูกลงผิดด้วยตนเอง

7. ข้อเสนอแนะ

การจัดการเรียนการสอนโดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนด้านการออกแบบสถาปัตยกรรมนั้น ตัวแปรที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการจัดการเรียนการสอนประการสำคัญคือ ความพร้อมในการเปิดใจยอมรับที่จะเรียนรู้วิธีการใหม่ๆ ในการคิดและทำงานด้านการออกแบบ โดยพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ให้นักศึกษาไม่ประสบความสำเร็จในการใช้ปัญหาเป็นฐานคือ นักศึกษาไม่พยายามเปิดใจยอมรับวิธีการใหม่ๆ และเร่งพยายามหาคำตอบในการออกแบบโดยใช้สูตรสำเร็จจากตัวอย่างที่มีอยู่ในลักษณะของการลอกเลียนแบบผลงาน ทำให้ไม่สามารถเกิดการเรียนรู้ ทดลองสิ่งใหม่ๆ รวมทั้งการสร้างประสบการณ์ในการคิดและทำงานออกแบบด้านสถาปัตยกรรมด้วยมุมมองใหม่ๆ ได้ในที่สุด นอกจากนี้ยังรวมถึงความสามารถในการผสานเทคนิคการออกแบบโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเข้ากับทักษะด้านการออกแบบเดิมที่มีอยู่ เพื่อช่วยให้นักศึกษากำหนดปัญหาเป้าหมายและทิศทางการทำงานออกแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

ยศวิทย์ อิมอโนทัย. (2554). การพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (ProblemBased Learning: PBL).

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

บัณฑิต จุลลาสัย. (2539). แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรพิมล ธรรมาภิรมย์โชค. (2553). การจัดการองค์ความรู้ในองค์กรการศึกษา. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เจิมสิริ ศิริวงศ์พากร. (2553). การศึกษาประสิทธิภาพการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

Duerk, Donna P. (1993). **Architectural Programming: Information Management for Design**. New York:

Van Nostrand Rienhold.

Kirk, J. Stephen and Kent F. Spreckelmeyer. (1988). **Creative Design Decisions: A Systematic Approach to**

Problem Solving in Architecture. New York: Van Nostrand Rienhold.

การพัฒนาโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต เพื่อการเรียนรู้การสอน

DEVELOPMENT OF A STORYTELLING CREATOR FOR TABLET DEVICES FOR TEACHING AND LEARNING

ศศิธร อารยะพูนพงศ์
สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
E-mail : sasithor@buu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการพัฒนาโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต เพื่อการเรียนรู้การสอน โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพัฒนา ประกอบด้วย 3 กระบวนการคือ 1) กระบวนการออกแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต มาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างหนังสือนิทานที่เป็นไปตามหลักการออกแบบและการพัฒนาคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ 2) กระบวนการพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยศึกษาและพัฒนาโปรแกรมด้วยภาษาจาวา (Java) และใช้เครื่องมือที่ช่วยในการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ด้วยโปรแกรม Eclipse ส่วนการออกแบบภาพกราฟิกได้ใช้โปรแกรม Adobe Illustrator CS6 3) กระบวนการประเมิน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ตของอาจารย์โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 35 คน โดยผลจากการสำรวจพบว่า อาจารย์สามารถเรียนรู้การใช้งานโปรแกรมได้อย่างรวดเร็ว เพราะโปรแกรมได้ถูกออกแบบให้เป็นเครื่องมือที่ใช้งานง่ายและอำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้ในการสร้าง ส่งผลให้การประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, $SD = 0.405$) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ เปรียบเทียบโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต กับงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอให้เห็นทางเลือกใหม่ที่สามารถส่งเสริมทักษะหรือพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในด้านต่างๆ ตามที่ผู้สอนจะสามารถสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์อย่างเหมาะสมไปพร้อมกับเด็กได้

คำสำคัญ: คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย นิทาน การสร้างนิทาน โปรแกรมประยุกต์บนแท็บเล็ต

ABSTRACT

This paper explains development of a digital storytelling creator for tablet devices to improve teaching and learning quality by utilizing computer multimedia design and development. The study focused on design, development, and evaluation processes. The creator was developed using Java programming language on Eclipse authoring tool. Graphics were created using Adobe Illustrator CS 6. The creator was assessed by 35 teachers at 1st grade of Piboonbumpen Demonstration School, of Burapha University. The teachers used own tablet to teach their students. The findings revealed that the teachers quickly learned how to use the creator

which equipped with necessary tools to assist the users. They significantly satisfied with the creator with $\bar{X} = 4.76$ and $SD = 0.405$. The creator was also compared against other digital storytelling creators for tablet devices to identify possible alternative for better teaching and learning facilitation. It can be concluded that combination of a teacher's creativity and the developed creator could serve as an effective tool for successful teaching and learning of the new era, improving skills and learning process development of the children.

KEYWORDS: Computer Multimedia, Digital Storytelling, Digital Storytelling creation, Tablet application Software

1. ความสำคัญและที่มาของการพัฒนาโปรแกรมสร้างนิทาน

นิทานเป็นสื่อที่มีคุณค่าต่อเด็กและเป็นสื่อที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการปลูกฝังหรือส่งเสริม การพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา เนื่องจากการเล่านิทานให้เด็ก ฟังนั้นจะทำให้เด็กเกิดความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ผ่อนคลาย ช่วยสร้างจินตนาการและทำให้เด็กมีความคิด สร้างสรรค์ อีกทั้งเนื้อหาในนิทานยังสามารถสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมดีงามอันเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ตนต่อการดำเนินชีวิตของเด็กได้ โดยที่เด็กไม่รู้สึกลำบากกำลังถูกบังคับหรือถูกชักจูง

การเล่านิทานจึงเป็นวิธีการพื้นฐานที่สามารถช่วยให้ครูและอาจารย์ (ต่อไปนี้จะเรียกว่าผู้สอน) ที่สอนใน วิชาต่าง ๆ นำการเล่านิทานไปประยุกต์ใช้ในหลายรูปแบบ เช่น 1) การเล่านิทานด้วยปากเปล่า ซึ่งการเล่านิทานวิธี นี้หากผู้เล่าขาดจินตนาการและขาดในเรื่องการใช้ภาษาเสียง แววดา หรือท่าทางประกอบ เด็กก็อาจจะไม่สนใจและ ไม่มีจินตนาการร่วมกับผู้เล่า หรือ 2) การเล่านิทานโดยใช้สื่ออุปกรณ์ เช่น การเล่าโดยใช้หนังสือนิทาน ซึ่งแม้ว่า ในปัจจุบันจะมีหนังสือนิทานมากมายหลายเรื่อง ทั้งที่อยู่ในรูปแบบของหนังสือนิทานที่เป็นกระดาษหรือนิทาน ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ แต่หนังสือนิทานเหล่านั้น ก็อาจจะยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้สอนที่ต้องการใช้ นิทานเป็นสื่อในการเรียนการสอนให้เด็กเกิดพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ หรือไม่ตรงกับเรื่องที่ ผู้สอนต้องการจะปลูกฝัง เช่น ทางด้านคุณธรรมหรือจริยธรรม ฯลฯ ดังนั้นย่อมหมายถึงความยากที่ผู้สอนจะต้อง หาเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการของเรื่องที่จะใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรม ให้เด็กเกิดการ เรียนรู้จดจำในสิ่งที่สอนได้ ซึ่งจะเป็นการดีกว่าหากผู้สอนจะสามารถสร้างหนังสือนิทานได้ด้วยตนเอง ให้ตรงกับ ความต้องการในเรื่องที่ต้องการจะใช้ในการเรียนการสอนเด็ก โดยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับความ สนุกสนานเพลิดเพลินจากการฟังนิทาน ที่ผ่านการเล่าเรื่องตามจินตนาการหรือสิ่งที่ผู้สอนต้องการจะปลูกฝัง ให้กับเด็ก

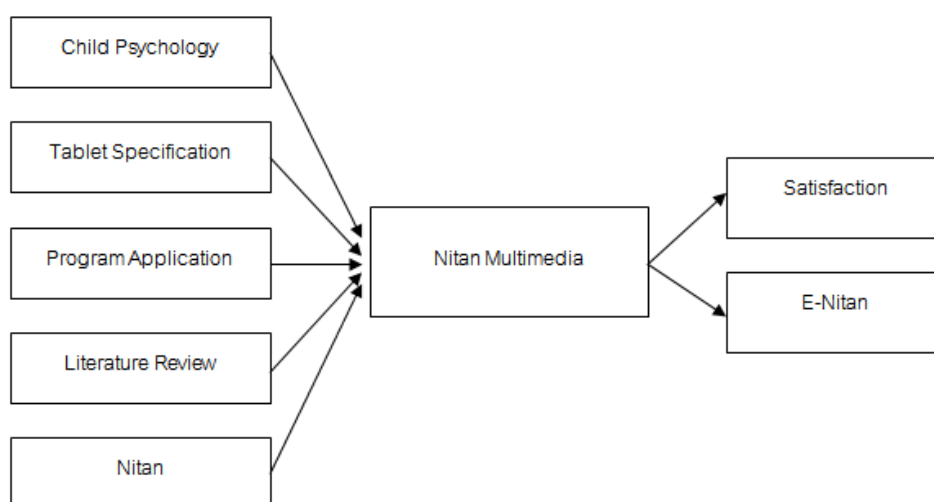
ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและยังคงนำแนวความคิดในการพัฒนาโปรแกรมสร้างนิทาน ตามหลักการออกแบบและการพัฒนาคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มาต่อยอดจากงานวิจัยเดิมที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและ ตีพิมพ์รวมถึงได้รางวัล Best Paper Award ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “(J-Nitan): โปรแกรมประยุกต์บนแท็บเล็ตสำหรับ สร้างหนังสือนิทาน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก” จากการประชุมทางวิชาการระดับชาติด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (ศึชร และฉฐฐน 2556) โดยงานวิจัยใหม่นี้ผู้วิจัยยังคงเน้นที่การใช้งานผ่านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต เพราะเทคโนโลยีแท็บเล็ต

ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการใช้ชีวิตประจำวันและการศึกษาของเด็กเพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบัน กอปรกับสมรรถนะทางเทคโนโลยีที่สามารถสร้างความสะดวกทั้งในเรื่องการพกพาและประสิทธิภาพในการใช้งาน จึงทำให้ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้วิจัยถือได้ว่าการนำแนวความคิดดังกล่าวมาพัฒนาต่อขอคิดให้เป็นงานวิจัยใหม่ที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เข้ากับการเรียนการสอน ที่ผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือสร้างนิทานให้เด็กได้จริงด้วยตนเอง ถือเป็นการประกันการเพิ่มคุณค่าของนิทานควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และยังเป็นการตอบโต้กับการเรียนการสอนยุคใหม่ ที่ผู้สอนควรต้องมีการปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้เข้ากับการศึกษาและบริบทของตนเองด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต เพื่อการเรียนการสอน ตามหลักการออกแบบและการพัฒนาคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย โดยใช้การเปรียบเทียบกับผลงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำไปทดลองกับกลุ่มอาจารย์โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยในหลายส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานี้ เช่น 1) ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน 2) หลักการออกแบบและการพัฒนาคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย 3) หลักการออกแบบส่วนติดต่อกับผู้ใช้ 4) หลักการเกี่ยวกับโปรแกรม 5) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ และ 6) ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานบนแท็บเล็ต

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นกรอบแนวคิด การสร้างนิทานสำหรับเด็กที่มีการผสมผสานนิทานกับเทคโนโลยี เป็นนิทานในรูปแบบมัลติมีเดีย ที่มีความน่ารักสวยงามและเหมาะสมสำหรับใช้เป็นเครื่องมือสร้างนิทานให้กับเด็ก เพื่อการเรียนการสอน โดยการประยุกต์การใช้งานนี้

สามารถส่งเสริมให้เด็กเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน อีกทั้งกระตุ้นความสนใจของเด็กได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ได้ต่อยอดกรอบแนวคิดเดิม (ศศิธร และณัฐนันท์ 2556) โดยได้ศึกษาถึงความพึงพอใจในการใช้ระบบ และการเทียบเคียงโปรแกรมกับผลงานของนักวิจัยอื่นๆ ที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ อาทิ 1) กรรณิการ์(2553) ที่พัฒนาโปรแกรมนิทานอีสป 2 ภาษา เพื่อเสริมทักษะเฉพาะการฟังและการอ่าน โดยสร้างจากความรู้ของผู้เชี่ยวชาญ (เช่นคุณครูผู้สอน) 2) คลวรรณ (2554) ที่พัฒนาโปรแกรมสร้าง eBook นิทานสอนภาษาอังกฤษเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมถึงความพึงพอใจของผู้เรียน 3) พรจันทร์ (2553) ที่พัฒนานิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ที่เน้นการพัฒนาจริยธรรมของผู้เรียน 4) พิษญา (2549) ที่พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียสำหรับการจัดการเรียนการสอนสำหรับรายบุคคล และ 5) ศุภลักษณ์ (2554) ที่พัฒนาโปรแกรมสร้าง นิทานมัลติมีเดียสอนภาษาอังกฤษเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และรวมถึงความพึงพอใจของผู้เรียน อย่างไรก็ตามงานวิจัยทั้งหมดนี้มี ข้อเหมือนและข้อแตกต่างจากงานวิจัยชิ้นนี้อาจชัดเจนในหลายประการ โดยรายละเอียดจะกล่าวในหัวข้อที่ 5 ต่อไป

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ประยุกต์หลักการวิจัยเชิงพัฒนาของ Richey and Klein (2007) เพื่อใช้เป็นรูปแบบในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย 3 กระบวนการ คือ กระบวนการออกแบบ กระบวนการพัฒนาและกระบวนการประเมิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 กระบวนการออกแบบ

มีจุดมุ่งหมายเพื่อออกแบบและพัฒนาโปรแกรมสร้างนิทาน ที่ใช้บนนวัตกรรมเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต เพื่อการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาหลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน และการออกแบบต่าง ๆ ทั้งทางหลักการโปรแกรม การออกแบบส่วนติดต่อกับผู้ใช้ รวมไปถึงองค์ประกอบคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียต่าง ๆ ที่ออกแบบการใช้งานไว้อย่างเป็นหมวดหมู่ชัดเจน เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต สำหรับการใช้เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 กระบวนการพัฒนา

จากกระบวนการออกแบบในข้างต้นมาสู่กระบวนการพัฒนา ผู้วิจัยได้เลือกพัฒนาโปรแกรมด้วยภาษาจาวา (Java) และใช้เครื่องมือที่ช่วยในการพัฒนาโปรแกรมด้วยโปรแกรม Eclipse โดยเบื้องต้นได้เลือกพัฒนาบนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แท็บเล็ต Samsung GALAXY Tab2 10.1 ส่วนการออกแบบภาพกราฟิกผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรม Adobe Illustrator CS6 และใช้ Canvas ในการวาดกราฟิกของโปรแกรม และผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ตนี้จนสำเร็จแล้ว ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงโปรแกรมดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลของงานวิจัยก่อนหน้านี้และบริบทของกลุ่มเป้าหมายดังนี้ 1) พัฒนาฟังก์ชันการทำงานเดิมให้สมบูรณ์ขึ้น เช่น เพิ่มฟังก์ชันลบองค์ประกอบ เพิ่มฟังก์ชันการแก้ไขนิทาน และเพิ่มฟังก์ชันการเพิ่มเสียงเพลงบรรเลงในหน้าแรก เป็นต้น 2) ปรับการออกแบบส่วนของ interface design ในหน้าแรกให้เข้ากับการนำไปใช้กับโรงเรียนเป้าหมาย (ดังภาพประกอบ 1) และ 3) เพิ่มส่วนของเกมสันทนาการ (ดังภาพประกอบ 3)

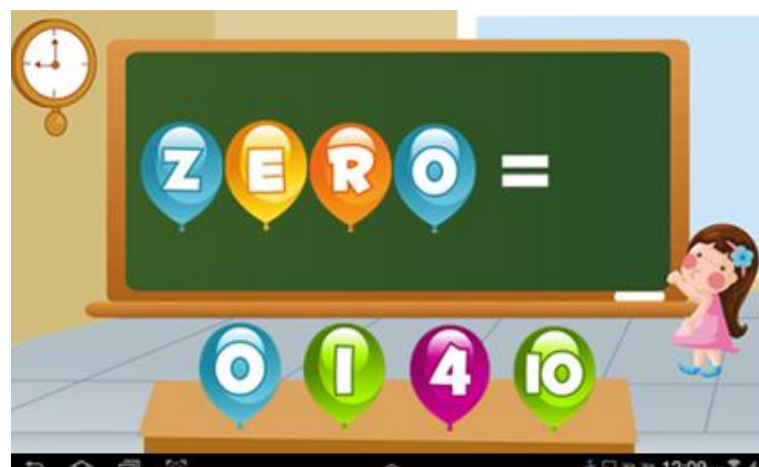

ภาพประกอบ 1 หน้าจอแรกของโปรแกรมที่แสดงหนังสือนิทานที่สร้างแล้ว

ภาพประกอบ 2 หน้าจอเมนูเลือกสิ่งของประกอบฉาก

ภาพประกอบ 3 หน้าจอการเล่นเกมส์ฝึกทักษะ

4.3 กระบวนการประเมิน

ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต ที่พัฒนาขึ้นนี้ไปทดลองใช้งานกับกลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 35 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต และแบบสำรวจความพึงพอใจต่อการใช้งาน ที่ผู้วิจัยได้สร้างและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งหัวข้อที่ใช้ในการสำรวจความพึงพอใจนี้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการใช้งาน 2) ด้านรูปแบบและภาพลักษณ์ 3) ด้านภาพรวมของโปรแกรมสร้างนิทาน

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 เปรียบเทียบโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต กับงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อื่น

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน พบว่านิทานสามารถใช้เป็นสื่อสำหรับการเรียนการสอนหรือใช้เพื่อวัดผลการเรียนรู้ของเด็กได้ ดังนั้นจากตาราง 1 ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างประกอบการเปรียบเทียบ 5 งานวิจัย โดยผลจากการเปรียบเทียบตารางพบว่า โปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ตมีความแตกต่างเชิงบวกหลายประการ อาทิ 1) ไม่มีงานอื่นใดผลิตได้จากบนแท็บเล็ต 2) ไม่มีงานอื่นใดผลิตเป็นการ์ตูนและมัลติมีเดีย สำหรับเป็นนิทานแบบมัลติมีเดียบนแท็บเล็ตได้ 3) งานอื่นๆ จะจำกัดหมวดวิชาเฉพาะที่นำไปใช้ 4) งานอื่นๆ จะจำกัดจำนวนนิทานเพียงหนึ่งหรือไม่กี่เรื่อง 5) งานอื่นๆ จะจำกัดทักษะการเรียนรู้แค่การอ่านหรือฟังเท่านั้น 6) งานอื่นๆ มีข้อจำกัดการประยุกต์ใช้ในกิจกรรมต่างๆ และ 7) งานอื่นๆ ไม่อำนวยความสะดวกต่อยอดงานวิจัยเรื่องอื่นโดยใช้โปรแกรมเดิมได้ ซึ่งทำให้สรุปได้ว่า โปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ตที่พัฒนาขึ้นนี้ เป็นการเพิ่มคุณค่าของหนังสือนิทานควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นทางเลือกใหม่ที่ผลลัพธ์ที่ได้ยังคงมุ่งเน้นเพื่อการเรียนการสอนที่ช่วยเพิ่มทักษะด้านต่าง ๆ และเพิ่มพัฒนาการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์แบบไร้ขีดจำกัดไปพร้อม ๆ กับความสนุกสนานเพลิดเพลินที่ได้รับจากนิทาน

ตาราง 1 ตารางเปรียบเทียบโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต กับงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อ ชื่อ ผู้วิจัย	งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับนิทาน					โปรแกรม สร้างนิทาน บนแท็บเล็ต
	กรรณิการ์ (2553)	ดลวรรณ (2554)	พรจันทร์ (2553)	พิชญา (2549)	ศุภลักษณ์ (2554)	
1. วิธีการ สร้างนิทาน	สร้างจาก โปรแกรม อื่น	สร้างจาก โปรแกรม อื่น	-	สร้างจาก โปรแกรม อื่น	สร้างจาก โปรแกรม อื่น	สร้างใน โปรแกรมสร้าง นิทานบนแท็บเล็ต
2. ลักษณะ ของนิทาน	ข้อความ	ข้อความ	ข้อความ	มัลติมีเดีย	มัลติมีเดีย	การ์ตูน/มัลติมีเดีย
3. รูปแบบ ของนิทาน	e-Book	e-Book	หนังสือ นิทาน	บทเรียน คอมพิวเตอร์ มัลติมีเดีย	นิทานคอม พิวเตอร์ มัลติมีเดีย	นิทานมัลติมีเดีย บนแท็บเล็ต
4. หมวดวิชา/ กิจกรรม	วิชา ภาษาไทย	วิชาภาษา อังกฤษ	วิชา จริยธรรม	กิจกรรม ยูกาซาด	วิชาภาษา อังกฤษ	ไม่จำกัดแล้วแต่ การนำไปใช้
5. จำนวน นิทานที่ใช้	1 เรื่อง	1 เรื่อง	16 เรื่อง	3 เรื่อง	1 เรื่อง	ไม่จำกัดจำนวน
6. ทักษะการ เรียนรู้	ฟัง, อ่าน	-	ฟัง	-	อ่าน	ทุกด้าน
7. กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	-	แบบ ฝึกหัด	แบบ ทดสอบ	แบบ ฝึกหัด	แบบ ฝึกหัด	เกมสัฟฟักทักษะ
8. การ ประยุกต์ใช้ ในกิจกรรม อื่น ๆ	-	-	-	-	-	กิจกรรมกลุ่มให้ เด็กฝึกเป็นผู้สร้าง ตามจินตนาการ
9. การต่อยอด งานวิจัยอื่น ด้วยตัวสื่อที่ สร้าง	-	-	-	-	-	ต่อยอดงานวิจัย เรื่องอื่นโดยใช้ โปรแกรมเดิมได้

5.2 แบบสำรวจความพึงพอใจต่อการใช้งานโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต เพื่อการเรียนรู้การสอน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองการใช้งานโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต กับกลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวนทั้งสิ้น 35 คน ซึ่งกลุ่มอาจารย์นี้มีปฏิสัมพันธ์ด้านการสอนโดยตรงกับนักเรียนในระดับที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยแบบ

สำรวจความพึงพอใจต่อการใช้งานแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการใช้งาน 2) ด้านรูปแบบและภาพลักษณ์ และ 3) ด้านภาพรวมของโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต

ตาราง 2 สรุปผลการสำรวจความพึงพอใจต่อการใช้งานโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต

รายการ การประเมิน	ระดับความเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านการใช้งาน	4.82	0.381	มากที่สุด
2. ด้านรูปแบบและภาพลักษณ์	4.64	0.470	มากที่สุด
3. ด้านภาพรวมของโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต	4.81	0.365	มากที่สุด
รวม	4.76	0.405	มากที่สุด

จากผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต พบว่าข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 35 คน ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 25 คน มีอายุระหว่าง 36-40 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีพื้นฐานการใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้นส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี และมีประสบการณ์การใช้งานโปรแกรมประยุกต์ด้านการเรียนการสอนต่าง ๆ ผ่านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โดยหมวดวิชาที่มีอาจารย์สอนมากที่สุดคือ วิชาคณิตศาสตร์ ส่วนผลการประเมินความพึงพอใจในรายด้าน จากตาราง 2 พบว่าผลการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต ของอาจารย์โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด อยู่ที่ ($\bar{X} = 4.76$, $SD = 0.405$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความพึงพอใจในด้านการใช้งานมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด อยู่ที่ ($\bar{X} = 4.82$, $SD = 0.381$) รองลงมาคือ ด้านภาพรวมของโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต อยู่ที่ ($\bar{X} = 4.81$, $SD = 0.365$) และด้านรูปแบบและภาพลักษณ์ อยู่ที่ ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.470$) อย่างไรก็ตามก็ได้อาจารย์เสนอให้ปรับปรุงความสามารถของโปรแกรมต่อไป เช่น 1) เพิ่มการนำเข้าภาพประกอบจากแหล่งอื่น ๆ 2) เพิ่มเดิมในเรื่องคำศัพท์ต่าง ๆ ที่แฝงลงไปในตัวละครหรือส่วนต่าง ๆ ของฉาก และ 3) พัฒนาโปรแกรมนี้รองรับการทำงานบนหลายอุปกรณ์เพื่อเพิ่มการใช้งานที่หลากหลายมากขึ้น

6. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต ถือว่าได้ผลลัพธ์ เป็นไปตามที่ผู้วิจัยคาดหวังไว้ ซึ่งเห็นได้ว่าทฤษฎีและหลักการออกแบบส่วนติดต่อของผู้ใช้ รวมถึงหลักการคอมพิวเตอร์ มัลติมีเดียที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้ามา สามารถนำมาใช้เป็นหลักการที่จะช่วยให้การพัฒนาโปรแกรม สร้างนิทานบนแท็บเล็ตนั้นได้ผลลัพธ์ที่ดี ทั้งใน 1) ด้านการใช้งาน 2) ด้านรูปแบบ และ 3) ภาพลักษณ์และด้านภาพรวมของโปรแกรม ซึ่งส่งผลให้ได้รับคะแนนความพึงพอใจของผู้ใช้ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต กับงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ดังตาราง 1) ยังยืนยันถึงความสามารถที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นในหลากหลายมิติ จึงสามารถสรุปได้ว่าผู้วิจัยได้ประสบความสำเร็จใน

อีกระดับของการพัฒนาโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ต เพื่อการเรียนรู้การสอน ตามหลักการออกแบบและการพัฒนาคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย สามารถเป็นทางเลือกใหม่ที่สามารถส่งเสริมทักษะหรือพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในด้านต่างๆ ตามที่ผู้สอนจะสามารถสร้างจินตนาและความคิดสร้างสรรค์อย่างเหมาะสมไปพร้อมกับเด็กได้ดังที่ผลของการวิจัยนี้ได้ยืนยัน (ดังตาราง 2)

6.1 ข้อจำกัด และแนวคิดในการพัฒนาต่อยอด

ในการพัฒนาโปรแกรมสร้างนิทานบนแท็บเล็ตให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเสนอแนวคิดเพื่อการพัฒนาปรับปรุงโปรแกรมต่อไปดังนี้ 1) พัฒนาการด้านอุปกรณ์ (Hardware) เพื่อให้โปรแกรมสามารถทำงานได้ในระบบปฏิบัติการอื่นๆ รวมถึงการทำงานแบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ (web application) 2) พัฒนาฟังก์ชันเสริมความสามารถของโปรแกรม เช่น การเพิ่มอิทธิพลภาพ การเพิ่มสุนทรียภาพ เช่น เพิ่มเพลงประกอบ หรือเพิ่มตัวการ์ตูน 3) พัฒนาด้านการสร้างสังคมการเรียนรู้ โดยการเชื่อมโยงโปรแกรมกับ Social Media เช่น Facebook 4) การขยายผลการประเมินคุณภาพไปสู่กลุ่มทดลองกลุ่มที่ใหญ่ขึ้น หรือ แยกต่าง รวมถึงการประเมินด้านอื่นๆ อาทิการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น และ 5) เผยแพร่เครื่องมือนี้เพื่อให้ผู้สอน และผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อเสริมการเรียนรู้การสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ได้ ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดและติดตั้งโปรแกรมนี้ได้จาก Google Play Store โดยสืบค้นคำว่า J-Nitan (ไม่มีค่าใช้จ่าย)

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ เนื่องด้วยความเมตตากรุณาและคำแนะนำอันมีค่าจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ครรชิต มาลัยวงศ์ ราชบัณฑิต และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรางคณา ธรรมลิขิต ผู้อำนวยการสำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

8.รายการอ้างอิง

- กรรณิการ์ ทำนองดี. 2553. “ผลการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นิทานอีสป 2 ภาษา ที่มีต่อการเข้าใจในการฟังและการอ่านของเด็กปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กิตานันท์ มลิทอง. 2548. “องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย.” กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ดลวรรณ พวงวิภาต. 2554. “ผลการเรียนรู้และความคงทนเรื่องคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากการเรียนรู้ด้วยหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาเทคโนโลยี การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. 2540. “หนังสืออิเล็กทรอนิกส์.” สืบค้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2557, จาก <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/445860>
- พิชิต ฤทธิ์เจริญ. 2548. “หลักการวัดและการประเมินผลการศึกษา.” กรุงเทพมหานคร: เข้าส์ ออฟ เคอร์ มีสท์.

- พิชญาดิสสร. 2549. “การพัฒนาบทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง กิจกรรมภาษาและยูทาคาติ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3.” สารนิพนธ์ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรจันทร์ โลจนะสุฤกษ์. 2553. “การพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ ประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์.” ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการนันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณิ ศิริสุนทร. 2539. “การเล่านิทาน.” กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ ลิฟ เพรส.
- ศศิธร อารยะพูนพงศ์. 2556. “เจ - นิทาน: กรอบแนวคิดในการสร้างหนังสือนิทานบนแท็บเล็ตพีซี เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิธร อารยะพูนพงศ์ และฉันทนันท์ ลีลาตระกูล. 2556. “(J-Nitan): โปรแกรมประยุกต์บนแท็บเล็ตสำหรับสร้างหนังสือนิทาน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก.” การประชุมทางวิชาการระดับชาติด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 9, 255: 101.
- ศุกลักษณ์ วัฒนาเฉลิมยศ. 2554. “การพัฒนานิทานมัลติมีเดียเพื่อเสริมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยตนเองที่มีการให้ความหมายของคำศัพท์ 3 รูปแบบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.” ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษานาเล็กเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน
STUDYING THE STATE OF SMALL SCHOOLS ADMINISTRATION FOR
SUPPORTING ASEAN COMMUNITY

ดร.สุพรรณิ สมานญาติ

อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษา
 ด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: supannee.sa@spu.ac.th

นายสมบุญ รินท้าว

นายภราดร ดุลณกิจ

นายบุญยสิทธิ์ สุนทรเสถียรกุล

นายณัฐชัย ศรีเอี่ยม

ด.ต.หญิง นवलจันทร์ ตั้งประภัสสร

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา(Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษานาเล็กเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน กลุ่มประชากรเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายจากผู้บริหารสถานศึกษานาเล็กจำนวน 53 คน ที่ได้เข้าร่วมประชุมสัมมนา โครงการสร้างเสริมศักยภาพแม่พิมพ์ของชาติ รุ่นที่ 5 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเอง มีค่าความเชื่อมั่น 0.85 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 83.02 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 49.06 มีช่วงอายุ 40 ถึง 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.62 ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 92.45 จบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 86.79 ประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารระหว่าง 20 ถึง 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.92 และประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 64.15 โรงเรียนประถมศึกษานาเล็กส่วนใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 98.11

2. สภาพการบริหารสถานศึกษานาเล็กเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน พบว่าด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D.=0.44) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและด้านการพัฒนาบุคลากร

มีการปฏิบัติระดับมาก ($\bar{X}=4.38$, $S.D.=0.36$ และ $\bar{X}=4.08$, $S.D.=0.21$) ส่วนด้านการบริหารการจัดการมี
การปฏิบัติระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26$, $S.D.=1.12$)

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะบางประการสำหรับการกำหนดนโยบาย และการนำ
นโยบายไปสู่การปฏิบัติ

คำสำคัญ : สถานศึกษานาเล็ก การบริหารสถานศึกษา การรองรับประชาคมอาเซียน

ABSTRACT

This research aimed to investigate the state of small primary school administration under the Office of The Basic Education Commission for supporting ASEAN Community. Fifty - three administrators were selected by purposive sampling from Project for Change carried out by EDP Foundation. The research instrument was questionnaires constructed by the researchers. Data were analyzed in terms of percentage, mean and standard deviation.

The results of this research were found that

1. Most of the school administrators were male 83.02%, over 50 years of age 49.06 % , 40 to 50 years of age 39.62 % , director of schools 92.45 % , master's degree 86.79 % , work experience 20 to 30 years 67.92 % administrative experience over 10 years 64.15 % . The small primary schools were in municipal area 98.11%

2. Their opinions toward the state of small primary schools administration for supporting ASEAN Community were as follow 1) Leadership of Administrators were at the highest level of performance ($\bar{X}=4.75$, $S.D.=0.44$) 2) The performance of Community Participation and Personal Development were at the high level ($\bar{X}=4.38$, $S.D.=0.36$ and $\bar{X}=4.08$, $S.D.=0.21$) and 3) The performance of School Administration and Management were at the middle level ($\bar{X}=3.26$, $S.D.=1.12$)

From these findings a number of recommendations were given for policy formulation and implementation.

KEYWORDS: small school, school administration, ASEAN community

บทนำ

แนวทางการจัดการศึกษาของชาติ มีความมุ่งหมายและหลักการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ตามมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 8 การจัดการศึกษา

ต้องถือหลักการว่า 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมาตรา ๑๐ การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับติดตามการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดให้สถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) และ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) สถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1- 120 คน จัดเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ทั่วประเทศจำนวนทั้งสิ้น 32,098 โรงเรียน ทั่วภูมิภาคของประเทศ การจัดการศึกษาให้แก่เด็กในประเทศส่วนใหญ่ที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคตจึงเป็นภารกิจที่สำคัญของ สถานศึกษาขนาดเล็กเหล่านี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับประถมศึกษา จึงเป็นหน่วยงานแรกและเป็นองค์กรแห่งแรกที่จะเป็นผู้วางพื้นฐานให้กับเด็กที่พร้อมจะเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์แข่งขันของโลกปัจจุบันที่มีการต่อสู้แย่งชิงทรัพยากรและโอกาส ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ตลอดจนถึงความมั่นคง ประเทศมหาอำนาจมักมีนโยบายและกลยุทธ์ในเชิงกีดกันทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ทำให้หลาย ๆ ประเทศทั่วโลกในภูมิภาคเดียวกันต้องรวมตัวกันเพื่อสร้างสถานะในการต่อรองกับประเทศมหาอำนาจเหล่านั้น ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็มีนโยบายเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองดังกล่าวเช่นกัน โดยรวมกลุ่มกันเป็นอาเซียน (ASEAN) หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผนึกความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในภูมิภาค อาศัยความร่วมมือระหว่างกันโดยคำนึงถึงเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาค (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : 69)

การรวมตัวกันในภูมิภาคอาเซียน ในปัจจุบันมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยมีการเปิดการค้าการลงทุนในเขตภูมิภาคเดียวกันอย่างเสรีรวมถึงการใช้แรงงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เมื่อประเทศไทยของเราเป็นหนึ่งในสมาชิกอาเซียน กำลังก้าวสู่การเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจโลกภายในปี 2558 และก้าวสู่ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญ โดยในการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN SUMMIT) ซึ่งเป็นการประชุมประจำปีที่จัดขึ้นโดยสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 15 เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2552 ได้ให้การรับรองปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษา เพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน และเพื่อให้เกิดการดำเนินงานตามปฏิญญาฯ ข้างต้น ในการประชุมคณะกรรมการระดับชาติ เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2553 ได้กำหนดนโยบายการขับเคลื่อนการดำเนินการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการศึกษาในอาเซียนของประเทศไทยให้บรรลุตามเป้าหมาย เพื่อเตรียมความพร้อมการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี 2558 ดังนี้ 1)การเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียนเพื่อสร้างความตระหนัก และเตรียมความพร้อมของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษาและประชาชน 2) การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชน ให้มีทักษะที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่

ประชาคมอาเซียน เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น 3) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา เพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูในอาเซียน และยอมรับในคุณสมบัติร่วมกัน ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาค 4) การเตรียมความพร้อม เพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนและ 5) การพัฒนาเยาวชน เพื่อเป็นทรัพยากรในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ แผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดพันธกิจ ข้อ 1. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน และยุทธศาสตร์ ข้อ 8. การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และมีเป้าประสงค์ให้ นักเรียน นักศึกษา ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการเสริมสร้างความสัมพันธ์ และพัฒนาความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาค (กระทรวงศึกษาธิการ 2557 : 31-32)

จากสภาพข้างต้นทำให้สถานศึกษาต่างๆต้องหาแนวทางพัฒนาการบริหารการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนตามนโยบาย ซึ่งแนวโน้มสำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดการรองรับประชาคมอาเซียนนั้นขึ้นอยู่กับกำหนดยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้ จัดแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยได้กำหนดแนวทางให้ผู้บริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนในระดับประถมศึกษา โดยการจัดตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ และส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรในการจัดการการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน(กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ซึ่งในฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาจะต้องมีนโยบายในการจัดการศึกษาในการรองรับประชาคมอาเซียนและมีคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารที่มีคุณภาพในการจัดการเรียนรู้รองรับประชาคมอาเซียนตามที่ทางกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามในการกระจายแนวทางการจัดการศึกษาให้รองรับประชาคมอาเซียนนั้นยังต้องมี ซึ่งในสถานศึกษาขนาดเล็กยังมีปัญหาในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

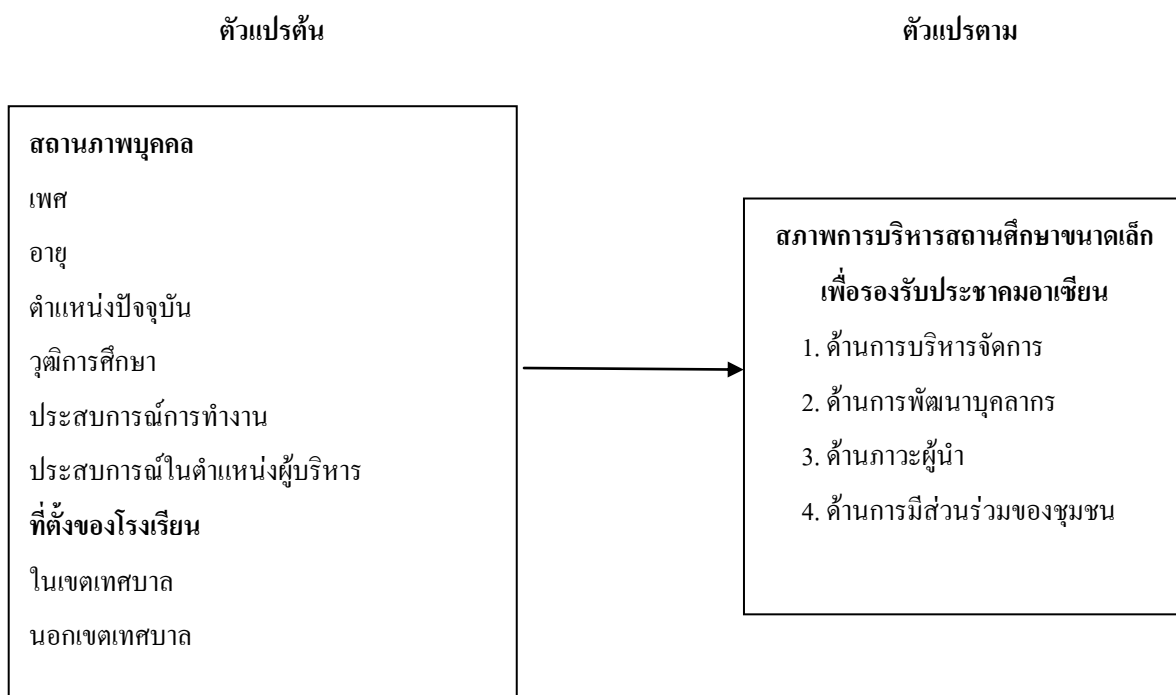
จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการจัดการการบริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยมุ่งเน้นศึกษาการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก และเจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 53 คน ที่ได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา โครงการสร้างเสริมศักยภาพแม่พิมพ์ของชาติ รุ่นที่ 5 จัดโดยสมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและ แผนปฏิบัติราชการกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2558 ตามพันธกิจข้อ 1. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา... และยุทธศาสตร์ ข้อ 8 การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยสังเคราะห์หาค่าความถี่ของกรอบของตัวแปร สภาพการบริหารสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานได้ 4 ด้าน คือ 1.ด้านการบริหารจัดการ 2. ด้านการพัฒนาบุคลากร 3.ด้านภาวะผู้นำ และ 4.ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 4 ด้านได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบการวิจัย

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรแบบเจาะจง โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 53 คน ซึ่งได้เข้าร่วมประชุมสมมนาโครงการสร้างเสริมศักยภาพแม่พิมพ์ของชาติ รุ่นที่ 5 จัดโดยสมาคมบริษัทจดทะเบียนไทยและความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมูลนิธิอิติพิ ระหว่างวันที่ 4-10 ตุลาคม 2557

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1. เพศ 2. อายุ 3. ตำแหน่งปัจจุบัน 4. วุฒิการศึกษา 5. ประสบการณ์การทำงาน 6. ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร และ 7. ที่ตั้งของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ตัวแปรสภาพสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านภาวะผู้นำ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

แบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.857 นำไป เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างแล้วนำมาคำนวณข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมประยุกต์

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย**ขั้นตอนที่ 1** การจัดเตรียมโครงการวิจัย

โดยการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดตัวแปรที่นำมาศึกษาพร้อมกันนี้ผู้วิจัยยังได้ขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นตอนของการกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้องค์ประกอบการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเพื่อรองรับอาเซียน

ขั้นที่ 2 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ IOC เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาค่า IOC ที่มากกว่า 0.6 ขึ้นไปและปรับปรุงคุณภาพตามคำแนะนำจากนั้นนำเครื่องมือที่ได้ไปทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล นำเครื่องมือการวิจัยที่จัดทำสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูล สถิติวิเคราะห์เชิงปริมาณประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นที่ 5 การรายงานผลการวิจัยเป็นขั้นตอนการจัดทำสรุปประเมินผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 53 คนผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 44 คนคิดเป็นร้อยละ 83.02 และเพศหญิง 9 คนคิดเป็นร้อยละ 16.98 มีช่วงอายุน้อยกว่า 40 ปีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 11.32 ช่วงอายุ 40 ถึง 50 ปีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 39.62 อายุ 50 ปีขึ้นไปจำนวน 26 คนคิดเป็นร้อยละ 49.06 ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 92.45 รองผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.77 ครูจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.77 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.55 ระดับปริญญาโทจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 86.79 ระดับปริญญาเอกจำนวน 3 คน 8 คิดเป็นร้อยละ 5.66 ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 20 ปีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 18.09 อยู่ระหว่าง 20 ถึง 30 ปีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 67.92 มากกว่า 30 ปีขึ้นไปจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 16.98 และประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารน้อยกว่า 5 ปีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 ระหว่าง 5 ถึง 10 ปีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 26.42 10 ปีขึ้นไปจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 64.15 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลจำนวน 52 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 98.11 นอกเขตเทศบาลจำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 1.89

2. สภาพการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน พบว่า

2.1 ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.26(S.D.= 1.12) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของคำถามแต่ละข้อพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนกำหนดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษา เรื่องการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นระบบ มีการปฏิบัติระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.25(S.D.= .94) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อรองรับระบบสารสนเทศเพื่อประชาคม

อาเซียนมีค่าเฉลี่ย 3.77(S.D.= .93) และ โรงเรียนมีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและเผยแพร่สู่สาธารณะมีค่าเฉลี่ย 3.53(S.D.= 1.42) ตามลำดับ ส่วน โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย มีการปฏิบัติน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.75(S.D.= 1.05)

2.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.08(S.D.= .21) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของคำถามแต่ละข้อพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนพัฒนาครูโดยการอบรมสัมมนา และประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงหลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.79(S.D.= .41) รองลงมาคือ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีการฝึกอบรมการคิดวิเคราะห์และสร้างความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ย 4.45 (S.D.= .50) และ โรงเรียนกำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนอย่างจริงจังมีค่าเฉลี่ย 4.15 (S.D.= .79) ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นสมาชิกชมรมครูอาเซียน ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับชาติมีการปฏิบัติน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ย 3.21(S.D.= .41)

2.3 ด้านภาวะผู้นำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.75 (S.D.= .44) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของคำถามแต่ละข้อพบว่าผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ ผู้บริหารมอบหมายงานโดยคำนึงถึง ความแตกต่างในด้านความสามารถ ของแต่ละบุคคลและผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และถ่ายทอด ความคิดที่สำคัญไปสู่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทั้งสามข้อ มีค่าเฉลี่ย 5.00(S.D.= .00) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพผู้บริหารเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน และ ผู้บริหารสามารถชี้แจงให้บุคลากรเข้าใจวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการเรียนรู้รองรับประชาคมอาเซียนได้โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันมีค่าเฉลี่ย 4.67(S.D.= .47) สำหรับความคิดเห็นที่ว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างและพัฒนาทีมงานเพื่อรองรับภารกิจใหม่มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ มีค่าเฉลี่ย 4.33($\bar{X}$ S.D.= .47)

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.38 (S.D.= .36) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของคำถามแต่ละข้อพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนดำเนินการให้ครู กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 5.00(S.D.= .00) รองลงมาคือ โรงเรียนดำเนินการส่งเสริมให้ครู กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการความรู้เรื่องอาเซียนสู่ชุมชนมีค่าเฉลี่ย 4.62 (S.D.= .49) และ โรงเรียนควรดำเนินการส่งเสริมให้ครู กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.02(S.D.= .75) ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนดำเนินการให้ครู กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผลมีการปฏิบัติน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.87(S.D.= .71)

อภิปรายผล

1. ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนนั้นผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องภาวะผู้นำเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sen, Asm and Erol Eren (2012) ที่พบว่าภาวะผู้นำใน

ศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญ และเน้นการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) และเน้นว่าผู้นำต้องมีความรู้ด้านภาวะผู้นำ (Leadership knowledge) สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลวรรณ รอดจ่าย(2552)ที่พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

2. การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนนั้นผู้บริหารให้ความสำคัญเป็นลำดับต่อมาในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรพรรณ คูจินดา(2554 : 42) และการพัฒนาบุคลากรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาราวรรณ สุขคันธรักษ์และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์ (2557 : 229) ที่พบว่าองค์ประกอบการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียน มีองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบคือ“องค์ประกอบด้านการส่งเสริม และพัฒนาความสามารถของบุคลากร”

3. ผลการวิเคราะห์ด้านสภาพการบริหารจัดการยังอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางซึ่งน้อยกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งเป็นปัญหาการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อการรองรับประชาคมอาเซียนได้ โดยเฉพาะการขาดการปฏิบัติที่เพียงพอในเรื่องการประชาสัมพันธ์ควรดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ การพัฒนาทักษะการสื่อสารเพื่อประชาคมอาเซียน และการจัดตั้งเครือข่ายพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากสภาพบริบทของสถานศึกษาขนาดเล็กที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่ไม่เพียงพอในการบริหารจัดการสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) ควรมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กให้สามารถรองรับการเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน เช่น การมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างเครือข่ายพัฒนาการเรียนรู้

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างเข้มข้น (Intensive course) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัด เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก มีศักยภาพเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ รอดจ่าย. 2552. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรุณา ภู่มะลิและคณะ. 2557. “ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออก” ใน วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2557.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2554. การปฏิรูปการศึกษาต้องเดินหน้าต่อไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2557. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2553. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. 2555. “ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน: การจัดการศึกษานับบริบทแห่งความท้าทาย” ใน วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 14 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2555
- ชวน ภาวังกุล. 2552. นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนชายแดนภูมิภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชวนพิศ สิทธิธาดา. 2552. รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คาราวรรณ สุขคันธรักษ์และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์. 2557. “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่ประชาคมอาเซียน.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 7, 1: 229-244
- นุชนรา รัตนศิริประภา. 2552. รูปแบบการจัดการซัพพลายเชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณพร สุขอนันต์. 2550. “รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน. 2552. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. 2554. แนวการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อรพรรณ ตูจินดา. 2554. “ตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก”. ในวารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 2, 2 : 42-54

Sen, Asm and Erol Eren . 2012. "International Conference on Leadership, Technology and Innovation

Management : Innovative Leadership for the Twenty-First Century." **Procedia - Social and**

Behavioral Sciences. 41 ; 1 – 14. สืบค้นเมื่อ 25 พย. 2557 Available online at www.sciencedirect.com

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ARC 161 การเขียนแบบทางสถาปัตยกรรมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD กับการเรียนแบบปกติ

A COMPARATIVE STUDY OF FIRST YEAR STUDENT ACHIEVEMENT OF ARC 161 ARCHITECTURAL DRAWING BETWEEN TEACHING METHODS OF THE STUDENT TEAM ACHIEVEMENT DIVISIONS (STAD) COOPERATIVE LEARNING AND THE CONVENTION LEARNING

ชนกพร ไผทลธิกุล

อาจารย์ประจำ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail : chanokporn.ph@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ARC 161 การเขียนแบบทางสถาปัตยกรรมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันโดยเทคนิค STAD กับการเรียนแบบปกติ โดยเป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยเครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษา สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที (t- test Independent) ของแต่ละกลุ่ม แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน ผลการศึกษาจากแผนการจัดการเรียนการสอนสรุปได้ดังนี้

การเขียน Orthographic Projection พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนักศึกษาที่เรียนแบบร่วมมือหรือนักศึกษากลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า (66.90) นักศึกษาที่เรียนแบบปกติ (66.28)

การเขียน Axonometric Projection การเขียน Orthographic Projection พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนักศึกษาที่เรียนแบบร่วมมือหรือนักศึกษากลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า (75.18) นักศึกษาที่เรียนแบบปกติ (70.21)

การเขียน Two point Perspective พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนักศึกษาที่เรียนแบบร่วมมือหรือนักศึกษากลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า (69.50) นักศึกษาที่เรียนแบบปกติ (62.37)

การเขียน Light & Shadow พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนักศึกษาที่เรียนแบบร่วมมือหรือนักศึกษากลุ่มทดลอง (E) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า (72.18) นักศึกษาที่เรียนแบบปกติ (65.71) โดยทั้ง 4 แผนการเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคหรือวิธีการสอนของอาจารย์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25

โดยสรุป แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ได้รับการสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยเทคนิค STAD กับการเรียนรู้แบบปกติ ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ จึงควรสนับสนุนให้นำการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิค STAD ไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ การเขียนแบบทางสถาปัตยกรรม การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

ABSTRACT

The Objective of this research is to address the result of the study which applies STAD technique into the fundamental teaching style for subject ARC 161 (Architectural drawing for the first year students). Quasi-experimental Research has been selected as methodology for this research. The participants consisted of two groups of students in the same class, namely the group which attended the class by using normal teaching style (controlled group) and the group which had been taught by using cooperative learning style (experimental group). The instrument was used to test achievement and the evaluation opinions of the students. Statistical tools including percentage, mean, standard deviation and t-test Independent had been adopted in the research.

The two participant groups from the same class had been tested in four different subjects and the results showed as below:

1. The examination on “Orthographic Projection” showed that the learning accomplishment of the participants from ‘experimental group’ had better result (66.90) when compared to the participants in ‘controlled group’ (66.28)
2. The ‘experimental group’ participants had better result for the test of “Axonometric Projection” (72.18) than those from ‘controlled group’ (70.21)
3. The examination on “Two point Perspective” resulted in better marks for ‘experimental group’ (69.50) than those from ‘controlled group’ (62.37)
4. The ‘experimental group’ had better results from the examination of “Light & Shadow” (72.18) than those from ‘controlled group’ (65.71)

The study on four subjects has statistical significance at 0.05 which is in line with the hypothesis.

According to the participants, they perceived that using cooperative style of teaching is useful for them. The result ranked at ‘good’ with an average rate of 4.25.

All in all, it was found that adopting cooperative learning into the teaching style by using STAD has resulted in better performance of the students. Majority of the participants agreed and perceived the usefulness of the teaching.

KEYWORDS: Achievement Architectural Drawing Cooperative Learning Student Team Achievement Divisions (STAD)

1. บทนำ

การจัดการเรียนการสอนในวิชาการเขียนแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นการฝึกทักษะให้นักศึกษามีความรู้และความสามารถในการเขียนแบบ เพื่อแสดงแบบในมิติสัมพันธ์ต่างๆ และสามารถสื่อแสดงแบบทางสถาปัตยกรรมให้เกิดความเข้าใจได้และการเขียนแบบ (ทศพล จันทนะสาโร, 2555) เป็นการถ่ายทอดความคิดของผู้ออกแบบลงบนกระดาษอย่างเป็นระเบียบแบบแผน เป็นภาษาที่ถ่ายทอดความคิดหรือความต้องการของผู้ออกแบบไปให้ผู้อื่นได้ทราบ และเข้าใจได้อย่างถูกต้องไม่คลาดเคลื่อน อย่างไรก็ตามเพื่อให้ได้ความเข้าใจที่ตรงกันการเขียนแบบจะต้องเป็นภาษาสากล โดยเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ และรูปแบบต่างๆ จะต้องเข้าใจได้ง่าย แม้หลักสูตรจะให้ความสำคัญและมีกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน แต่ยังพบปัญหาในหลายด้าน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่ายังอยู่ในระดับปานกลางจากสัดส่วนและค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมิน และความแตกต่างทางด้านทักษะพื้นฐานของนักศึกษา ซึ่งกระบวนการเรียนการสอน (พร้อมพรรณ อุดมสิน, 2544) การวัดผลและการประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นส่วนหนึ่งของการสอนของผู้สอน ผู้สอนที่ดีจะต้องแสวงหาแนวทางให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จโดยให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือผู้สอนจะต้องรู้ความสามารถของผู้เรียน ความสนใจของผู้เรียน ข้อบกพร่องตลอดจนจุดเด่นในการเรียนของผู้เรียน และยังต้องหาแนวทางในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากที่สุด

และจากสาเหตุข้างต้นจึงควรมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้เกิดผลการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนพัฒนาความรู้ และทักษะของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (สมศักดิ์ ขจรชัยกุล, 2538) มีหลากหลายวิธี และวิธีหนึ่งที่น่าจะทำให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงขึ้นคือ การเรียนแบบร่วมมือกัน (Cooperative Learning) เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มเล็ก โดยกำหนดให้สมาชิกในกลุ่มมีความแตกต่างในด้านความสามารถในการเรียน โดยเน้นความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้รู้จักคิด และแก้ปัญหาจนสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นผู้วิจัยจะนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเปรียบเทียบกับวิธีการเรียนแบบปกติ และศึกษาถึงผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนด

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ARC 161 การเขียนแบบทางสถาปัตยกรรมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยเทคนิค STAD กับการเรียนแบบปกติ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยเทคนิค STAD

3. สมมุติฐานในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเขียน Orthographic Project, Axonometric Projection, Two point Perspective, และ Light & Shadow ของกลุ่มที่เรียนแบบ STAD สูงกว่าเรียนแบบปกติ

4. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi- experimental Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมนักศึกษาที่เรียนแบบร่วมมือกันไม่เท่าเทียมกัน โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบศึกษากลุ่มทดลอง

และกลุ่มควบคุมที่ไม่เท่าเทียมกัน วัดก่อนและหลังกลุ่มทดลอง (Non-equivalent control group Pretest Posttest Design) ซึ่งมีรูปแบบดังนี้

กลุ่มทดลอง (E)	O1	X	O2
กลุ่มควบคุม (C)	O3	-X	O4

E	คือ	กลุ่มทดลอง
C	คือ	กลุ่มควบคุม
O1, O3	คือ	การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)
O2, O4	คือ	การทดสอบหลังเรียน (Protest)
X	คือ	วิธีการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD
X	คือ	วิธีการเรียนแบบปกติ

สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที (t- test Statistic) ของแต่ละกลุ่ม แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็น นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2555 สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งลงทะเบียนในรายวิชา ARC 161 การเขียนแบบทางสถาปัตยกรรม จำนวน 64 คน โดยมีการสุ่มแบบมีระบบ(Systematic Sampling) โดยมีลักษณะเก่ง ปานกลาง อ่อนละกันไป และจัดแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจำนวน 8 กลุ่มๆ ละ 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ แผนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติและแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Division) แบบทดสอบเพื่อใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติและแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Division) จำนวน 4 แผนคือ

แผนการจัดการเรียนการสอนที่ 1	การเขียน Orthographic Projection	จำนวน 4 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนการสอนที่ 2	การเขียน Axonometric Projection	จำนวน 4 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนการสอนที่ 3	การเขียน Two point Perspective	จำนวน 4 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนการสอนที่ 4	การเขียน Light & Shadow	จำนวน 4 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบเพื่อใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการเขียนแบบตามแผนการจัดการเรียนการสอน และวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนในรายวิชา ARC 161 การเขียนแบบทางสถาปัตยกรรมโดยการ

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความตรงเชิงเนื้อหา(Validity) และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach)

3. แบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีลิเคิร์ท 5 ระดับเพื่อประเมินความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

6. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เริ่มดำเนินการด้วยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนวิชา ARC 161 การเขียนแบบทางสถาปัตยกรรม และแบบสอบถามวัดความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยเทคนิค STAD ก่อนเรียนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม และดำเนินการทดลอง โดยเริ่มตั้งแต่ เดือนมิถุนายน 2555 ถึง เดือนกันยายน 2555 รวมทั้งสิ้น 16 สัปดาห์ จากนั้นให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนวิชา ARC161 การเขียนแบบทางสถาปัตยกรรม และแบบสอบถามวัดความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยเทคนิค STAD ของนักศึกษาหลังเรียน จากนั้นผู้วิจัยได้นำผลการทดลองวิเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ARC 161 การเขียนแบบทางสถาปัตยกรรม และความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยเทคนิค STAD ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนแบบปกติ ด้วยสถิติค่า t (t-test for Independent Sample) ผลการวิจัยสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pretest) วิชา ARC 161 การเขียนแบบทางสถาปัตยกรรมของนักศึกษาที่มีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาแบบเรียนปกติ (กลุ่มควบคุม) และเรียนแบบร่วมมือ (กลุ่มทดลอง) มีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อมีการแบ่งกลุ่มเรียนโดยนักศึกษาที่เรียนแบบปกติให้มีการจัดแบ่งกลุ่มกันเอง ในขณะที่การเรียนรู้แบบร่วมมือมีการจัดกลุ่มโดยให้นักศึกษาที่มีความสามารถละกัน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Posttest) ของนักศึกษาที่เรียนแบบร่วมมือหรือนักศึกษากลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาที่เรียนแบบปกติซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังตารางนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)			
		ก่อนเรียน		หลังเรียน	
		กลุ่มทดลอง (E)	กลุ่มควบคุม (C)	กลุ่มทดลอง (E)	กลุ่มควบคุม (C)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	100	64.79	64.61	66.90	66.28
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	100	70.15	70.90	75.18	70.21
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	100	62.53	62.06	69.50	62.37
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	100	66.31	66.18	72.18	65.71

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยเทคนิค STAD ที่มีต่อเทคนิคหรือวิธีการสอนของอาจารย์ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25

7. อภิปรายผล

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ARC161 การเขียนแบบทางสถาปัตยกรรมของนักศึกษาที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนแบบปกติ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือหรือนักศึกษากลุ่มทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลดังกล่าวเกิดจากลักษณะของกลุ่มเป็นกลุ่มที่ลดความสามารถ มีทั้งผู้เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ร่วมกันทำกิจกรรมหรือศึกษาค้นคว้าหาองค์ความรู้ร่วมกันโดยสมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่ชัดเจน มีความรับผิดชอบในงานร่วมกันทุกคน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จึงเกิดการช่วยเหลือกันอย่างแท้จริง เพื่อเป้าหมายและความสำเร็จของกลุ่ม ประกอบกับรูปแบบของกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ทำให้เกิดความสนุกสนาน ไม่จำเจ นักศึกษาจึงมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานและเรียน การที่มีการช่วยเหลือกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้นักศึกษารู้จักการแก้ปัญหาและเกิดผลงานของกลุ่มขึ้น สมาชิกของกลุ่มจึงมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จและความล้มเหลวของกลุ่มสมาชิกในกลุ่มต้องรับผิดชอบร่วมกัน จึงก่อให้เกิดบรรยากาศให้นักศึกษาได้พูดคุย แลกเปลี่ยน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ดังที่ดันน์ (Dunn 1972:154) กล่าวว่า การทำงานกลุ่มทำให้มีความสัมพันธ์ต่อกัน ทำให้นักศึกษาไม่มีความรู้สึกโดดเดี่ยว การทำงานร่วมกันจะทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งผลให้นักศึกษาไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน และการเรียนแบบร่วมมือยังช่วยสร้างเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี นักศึกษาในกลุ่มทุกคนมีการช่วยเหลือกันในบรรยากาศที่เป็นกันเอง และเปิดเผย สมาชิกทุกคนกล้าถามคำถามที่ตนยังไม่เข้าใจ บรรยากาศเช่นนี้ นำไปสู่การอภิปรายซักถามกัน ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน สาเหตุสำคัญอีกอย่างคือคะแนน ซึ่งเป็นแรงจูงใจ หรือแรงเสริมที่จะให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทำงาน เพราะถ้าหากสมาชิกคนใดคนหนึ่งไม่เข้าในเนื้อหาบทเรียนนั้นจะส่งผลต่อคะแนนกลุ่มเมื่อมีการแข่งขันระหว่างกลุ่มเกิดขึ้นและเมื่อพิจารณาผลที่ได้จากการสอบในแต่ละแผนการเรียน พบว่า กลุ่มเรียนแบบร่วมมือ (กลุ่มทดลอง) มีคะแนนเฉลี่ยของการสอบสูงกว่ากลุ่มนักศึกษาแบบเรียนปกติ (กลุ่มควบคุม) ซึ่งสอดคล้องกับสมศักดิ์ ขจรเจริญกุล (2538: 21-22) กล่าวว่า เมื่อมีการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาร่วมกันเรียนภายในกลุ่ม จะทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ต่างคนต่างเรียน หรือแข่งขันกันเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา ศิริวิทย์ (2540) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันกับการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวคลี ศิริวัลย์ (2543: 66) ที่พบว่านักศึกษาที่เรียนจากการประยุกต์รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนแบบ

ปกติตามคู่มือครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรัตน์ ศิลกุล (2543:86) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือที่แตกต่างกับกลุ่มที่เรียนแบบกลุ่มเดิม

สำหรับการเรียนแบบปกติ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยใช้วิธีการถ่ายทอดเนื้อหาไปยังผู้เรียน โดยเน้นการบรรยายอธิบายเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระมากที่สุด ส่วนลักษณะของการจัดกลุ่ม นักศึกษาจะแบ่งกลุ่มทำงานด้วยตนเองเป็นกลุ่มใหญ่ ซึ่งจะมีสมาชิก 8 คน แม้ว่าผู้วิจัยจะใช้วิธีการสอนที่พยายามให้นักศึกษาได้ร่วมกันคิด แสดงเหตุผล แก้ปัญหา แต่นักศึกษาบางคนก็จะไม่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ หากเพื่อนในชั้นเรียนไม่ถามก็จะไม่มีการตอบหรือการแสดงความคิดเห็น บรรยายการเรียนการสอนไม่กระตุ้นเพื่อนที่เงียบให้พูด ผู้ที่ทำงานคือคนที่เรียนเก่ง ลักษณะของการทำกิจกรรมกลุ่ม นักศึกษาที่เรียนเก่งจะเป็นผู้ออกมานำเสนอผลงานให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง เพราะไม่แน่ใจในความสามารถของเพื่อน คนที่ทำงานหรือคนเขียน จึงไม่มีการช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ ประกอบกับไม่มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างทั่วถึง เพราะแต่ละกลุ่มมีจำนวนคนมาก จึงจะมีผู้ว่างงาน ซึ่งเมื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักศึกษาที่ทำข้อสอบได้คือผู้ที่ทำงาน ผู้ที่ไม่ร่วมกิจกรรมหรือนั่งฟังเพื่อน เฉยๆ จึงทำข้อสอบไม่ได้ รวมทั้งการส่งตัวแทนออกมานำเสนองานที่ไม่ได้มาจากการสุ่มเลือกตอบ ดังเช่นการเรียนแบบร่วมมือ จึงไม่เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เมื่อทดสอบผลคะแนนออกมาจึงไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวรรณ รมรัตน์บุญกิจ (2542: 64) พบว่านักศึกษาที่เรียนตามปกติไม่ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มความสามารถ ไม่มีการช่วยเหลือกันในกิจกรรมการเรียนการสอน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. อาจารย์ผู้สอนต้องศึกษาถึงหลักการแนวคิดและรูปแบบการเรียนให้เข้าใจอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องบทบาทอาจารย์ บทบาทของผู้เรียน เทคนิคต่างๆ ของการเรียนแบบร่วมมือ รวมทั้งการประเมินผลและการให้รางวัลกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนแบบร่วมมือมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม และมีวินัยในตนเองมากขึ้น
2. การให้รางวัล จากการทดลองพบว่า การประเมินผลและการให้รางวัลนอกจากจะสร้างความกระตือรือร้นแล้ว ยังสามารถเรียกขวัญและกำลังใจ และทำให้ผู้เรียนมีความสนใจต่อการเรียนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งในด้านการประเมินผลครูผู้สอนต้องให้ความระมัดระวังในเรื่องการประเมินรายบุคคล เพราะจะก่อให้เกิดการแข่งขันมากกว่าการช่วยเหลือ แต่ควรเป็นการประเมินโดยยึดถือกลุ่มเป็นสำคัญ
3. การเตรียมผู้เรียนควรได้มีการปฐมนิเทศผู้เรียนก่อนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของตนเอง ซึ่งจะส่งผลทำให้การทำงานกลุ่มของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. การจัดตารางเรียน ควรมีความยืดหยุ่นเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพื่อให้นักเรียนได้มีเวลาอย่างพอเพียงในการศึกษาและทำกิจกรรมร่วมกัน
5. การเลือกใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ในการวิจัยนี้พบว่าเมื่อให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยการสืบค้นข้อมูลจากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การค้นคว้าจากเอกสารในห้องสมุด การพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ภายในกลุ่มร่วมกับการใช้ใบงานทำให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางและบทเรียนมี

ความน่าสนใจมากขึ้น อย่างไรก็ตามการใช้สื่อนอกเหนือจากใบงานแม้จะพบว่าให้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้มาก แต่ก็มีข้อจำกัดในเรื่องของความพร้อมและการให้บริการ ดังนั้นการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้สอนจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้า โรงเรียนต้องวางระบบการให้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

6. การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ บรรยากาศในการเรียนการสอนควรมีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยตนเอง

7. การสนับสนุนในด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้มีความพร้อมต่อการให้บริการแก่ผู้เรียน การจัดการเพื่อยืดหยุ่นเพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับอาจารย์ผู้สอน

8. ส่งเสริมให้เกิดการนำแนวคิด วิธีการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในรายวิชาที่มีลักษณะการเรียนรู้ที่คล้ายกัน โดยเฉพาะในรายวิชาที่ต้องเพิ่มทักษะและมีรูปแบบของงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

9. บรรณาธิการกับการเรียนการสอนครั้งต่อไป โดยปรับใช้กับการทดสอบย่อยหรือประเด็นหัวข้อที่มีความแตกต่างออกไป

8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลโดยให้ตอบแบบสอบถาม และใช้การสังเกต การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีวิธีการอื่นเข้ามาเก็บข้อมูลหรือใช้ประกอบร่วม เช่น การสัมภาษณ์

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ว่านักศึกษาทั้ง 3 กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไร ในการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือกับการสอนแบบปกติ

3. ควรทำการวิจัยและศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เช่น การกล้าแสดงออก ความขยันหมั่นเพียร ความกระตือรือร้น และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เป็นต้น ทั้งนี้เพราะจากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความขยัน และมีพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มที่ดีขึ้น

4. ควรมีการศึกษาถึงผลในการเรียนรู้และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มหลังจากสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ เพื่อดูประสิทธิภาพในการเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานของนักเรียน

5. ควรมีการศึกษาค้นคว้าโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกับเนื้อหาอื่นในวิชาอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา คุณารักษ์. 2541. การเรียนรู้แบบร่วมมือกันในชั้นเรียนบูรณาการ. ทับแก้ว. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จารุวรรณ บุตรสุวรรณ. 2553. การพัฒนาความรู้ทักษะวิชาชีพทางบัญชีของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรีปีที่ 3

สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD. รายงานวิจัยชั้นเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ทศพล จันทะสาโร. ความหมายและความสำคัญของการเขียนแบบ. (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2556.

จาก http://school.obec.go.th/pawt/unit_content/unit_1/import_1.html

ทิสนา แคมมณี. 2545. กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: แอดเอร์ไทซิงกรุ๊ป.

ทิสนา แคมมณี. 2540. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการคิด. การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาชาติ.

นิคม ตั้งกะพิภพ. 2543. สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา. มโนทัศน์และการประยุกต์ใช้. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พร้อมพรรณ อุดมสิน . 2544. การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนคณิตศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2544. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดวิธีการและเทคนิคการสอน 2.

กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

วิจารณ์ พานิช. (2547, ธันวาคม). ความรู้ยุคใหม่อยู่ใน “คน” มากกว่า “ตำรา”. วารสารสานปฏิรูป. 7(80): 62-68.

วัฒนพร ระวังทุกข์. 2543. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : แอล ที เฟลส.

ศิริพงษ์ เสภาภณ. 2551. การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ : บั๊กพอย์.

ศุภลักษณ์ ไชยสิทธิ์. 2552. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา BUS305 การวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ได้รับการ

จัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์. รายงานการ วิจัยในชั้นเรียน คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

สมหมาย พิทักษา. 2556. เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์งานเขียนแบบ. (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2556

จาก <http://www.krusomma.net/drawingkrusomma.pdf>

สมศักดิ์ ขจรชัยกุล. 2538. ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมใจ. สารพัฒนาหลักสูตร. 14 (เมษายน-มิถุนายน 2538): 19-21.

สุวิทย์ มูลคำ. 2545. 19 วิธีจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด

ภาพพิมพ์.

อังคณา ปานนก. 2546. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบวิธีการเรียนแบบร่วมมือกันกับการสอนแบบวิธีปกติ. วิทยานิพนธ์ศึกษา

ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Kagan, S. 1994. **Cooperative Learning** . San Juan Capistrano, CA. : Kagan Cooperative Learning.

Kasen, S. 1995. **Cooperative Learning & Wee Science**. San Clemente : Kagan Cooperative Learning.

Perskins, D. 2000. **The Smart School**. [online], accessed 7 June 2012. Available from

<http://www.pz.harvard.edu/Research/SmartSch..htm>

Slavin. 1995. **Cooperative Learning : Theory research and practice**. (2 ed) Massachusetts : Simon &

Schuster.

Susan Ledlow. 2003. **Cooperative/Collaborative Learning**. Arizona: Arizona State University and Neil

Davidson of University of Maryland.

_____. 1996. **Cooperative Learning & Mathematics**. San Juan Capistrano : Kagan Cooperative

Learning.

ความรู้ความเข้าใจและอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING ON THE IDENTITY OF THE 4TH YEAR STUDENTS, THE FACULTY OF EDUCATION, RAJABHAT RAJANAGARINDRA UNIVERSITY

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุบิน ยุระรัช

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: subin.yu@spu.ac.th

วันทนี๋ บางเสน¹

วิทยา พุ่มยิ้ม²

ดวงพร ปานะพราหม³

บุญไช จันทสีนา⁴

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: ¹wantanee.bs@gmail.com, ²kawit84000@hotmail.com,

³moon_sopheer@hotmail.com, ⁴bounxaychansina@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษา ภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์และ (2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 9 สาขา ประกอบด้วย สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาจีน สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา จำนวน 294 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ใช้การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน จากการศึกษาพบว่า

1. นักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 82 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 10.50 และมีความรู้ความเข้าใจในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 7.50 ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .187 และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์กับอัตลักษณ์ด้านต่างๆ พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับอัตลักษณ์ด้านสูงงานมากกว่าด้านอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมาคือด้านจิตอาสา และพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ด้านใฝ่รู้ และพบว่าอัตลักษณ์แต่ละด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่อัตลักษณ์ด้านจิตอาสา มีความสัมพันธ์กับสูงงานสูงกว่าคู่อื่น ๆ รองลงมาคือจิตอาสา กับใฝ่รู้ และใฝ่รู้กับสูงงานตามลำดับ

คำสำคัญ : ความรู้ความเข้าใจ อัตลักษณ์ นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ABSTRACT

This research aimed to (1) study knowledge and understanding on the identity of Rajabhat Rajanagarindra University (public consciousness, seeking knowledge, and hardworking) of the 4th year students, the Faculty of Education. (2) analyze the relationship between the identity and understanding on the identity of the 4th Year Students, the Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University. The samples were 294 students, the Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University in Chachengsao, Thailand, semester 1, 2014 academic year. The samples consisted of 9 majors: Early Childhood education, English, Social education, Mathematics, Educational Technology, Thai, Chinese, Science and Computer. The research instrument was questionnaire. The statistic used in this study was Pearson's Correlation. The results of the study were as follows:

1. The 4th year students, the Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University had knowledge and understanding on the identity in a high level that was 82 percent, the highest level was 10.50 percent, and a fair level was 7.50 percent respectively.

2. The correlation between the identity and "knowledge and understanding" of the 4th year students, the Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University had positive correlation, the Pearson's Correlation (r) was .187. The findings revealed that the relationship between the identity and understanding in the identity of the 4th year students, the Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University had positive correlated. The relationship between the identity on hardworking had the highest correlated with statistical significance of a level of .01 and the identity on public consciousness was the second level. Whereas, knowledge and understanding did not correlate with the identity on seeking knowledge. The identity in each

category also had positive correlated with statistical significance of a level of .01. The relationship between the identity on public consciousness had the highest correlated with hardworking, public consciousness with hardworking had moderate correlated, and seeking knowledge with hardworking had the lowest correlated.

KEYWORDS : Knowledge and Understanding, Identity, University Student, Rajabhat University

1. บทนำ

การจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญทุกระดับการศึกษา คือผลิตทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพสูงมีความรู้ ความสามารถ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้ในการศึกษาแต่ละระดับ นอกจากนี้สถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องมีการกำหนด “เอกลักษณ์” (Uniqueness) เพื่อแสดงถึงความสำเร็จตามจุดเน้นและจุดเด่นที่สะท้อนให้เห็นเป็นลักษณะโดดเด่นเป็นหนึ่งในสถานศึกษาหรือความสำเร็จของสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกำหนด “อัตลักษณ์” (Identity) ซึ่งหมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามปรัชญา ปณิธานวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาหรือสภาของสถาบันการศึกษานั้นๆ ซึ่งในทางปฏิบัติทุกสถานศึกษาจะต้องกำหนดไว้ตั้งแต่เมื่อก่อตั้งสถานศึกษา และดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ต่อมาเมื่อได้มีการจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 เพื่อทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยให้ประเมินคุณภาพภายนอกแก่สถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก ๆ 5 ปี ซึ่งในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 (ปี พ.ศ.2554-2558) ระดับอุดมศึกษา ได้กำหนดกลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 16 ผลการพัฒนาตามอัตลักษณ์ของสถาบัน ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 16.1 ผลการบริหารสถาบันให้เกิดอัตลักษณ์ ตัวบ่งชี้ที่ 16.2 ผลการพัฒนามัธยมศึกษาตามอัตลักษณ์ และ ตัวบ่งชี้ที่ 17 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลกระทบต่อเป็นเอกลักษณ์ของสถาบัน ทำให้สถาบันแต่ละแห่งได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถาบัน และผู้เรียน เพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่สะท้อนอัตลักษณ์ของสถาบัน

สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ได้กำหนด เอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ “เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นภูมิภาคตะวันออก” และกำหนดอัตลักษณ์ ของมหาวิทยาลัย คือ “จิตอาสา ใฝ่รู้ สู้งาน” ซึ่งในแต่ละปีการศึกษามหาวิทยาลัยจะจัดกิจกรรม และ โครงการต่าง ๆ รวมทั้งมอบหมายให้คณะและหน่วยงานต่างๆ จัดกิจกรรม โครงการ และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณสมบัติที่เป็นตัวตนของบัณฑิตมี จิตอาสา ใฝ่รู้ และสู้งาน ในส่วนของคณะครุศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มีภารกิจหลักในการผลิตและพัฒนาครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อไปพัฒนาการศึกษาของชาติในระดับต่าง ๆ ก็ดำเนินการพัฒนานักศึกษาของคณะผ่านทางจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และโครงการต่าง ๆ เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะ ครุศาสตร์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

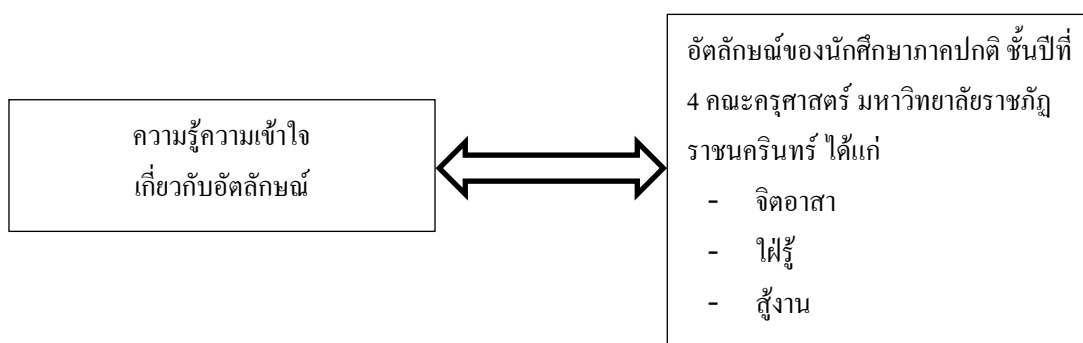
ในการนี้คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ และความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยศึกษาจากนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2557 เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตให้ตรงตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ที่กำหนดไว้ว่า “จิตอาสา ใฝ่รู้ สู้งาน” ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 เนื้อหาการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ คือ จิตอาสา ใฝ่รู้ สู้งาน

4.2 ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาจากประชากร คือ นักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ปีการศึกษา 2557 รวม 9 สาขาวิชา จำนวน 1261 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ปีการศึกษา 2557 รวม 9 สาขาวิชา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางของ Krejcie และ Morgan ได้กลุ่ม

ตัวอย่างจำนวน 294 คน คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสาขาวิชาโดยการเทียบสัดส่วนร้อยละ แล้วจึงสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic Sampling)

5. ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ได้ทราบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะ วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏราชนครินทร์
2. ได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะ วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อำนาจ พุ่มพุดรา และคณะ (2555 :31-32) ได้ศึกษาเรื่องอัตลักษณ์นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท สรุปการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่ออัตลักษณ์ของนักศึกษาทั้งในภาพรวม และจำแนกตามรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตบริการ ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม พบว่าทั้งนักศึกษา อาจารย์ และผู้รับบริการ มีความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์ของนักศึกษาทั้งในภาพรวม และจำแนกรายด้าน ทั้งด้านจิตบริการ ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน

ราเชนทร์ เหมือนชอบและคณะ. (2556: 16). ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาตัวบ่งชี้รูปแบบอัตลักษณ์ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จากผลการศึกษาตัวบ่งชี้รูปแบบอัตลักษณ์ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ทั้ง 3 ส่วน พบว่า แนวทางการพัฒนารูปแบบอัตลักษณ์นักศึกษา “คนเก่ง คนดีและมีความสุข” มีดังนี้

1. ด้านการบริหารงานของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ควรจัดโครงการอัตลักษณ์ “คนเก่ง คนดีและมีความสุข” ควรมีแบบจัดทำโครงการที่เป็นตัวบ่งชี้วัดโครงการว่าเป็นโครงการที่เสริมอัตลักษณ์ของนักศึกษาของคณะมนุษยฯในด้านใด
2. ด้านการประชาสัมพันธ์รูปแบบอัตลักษณ์นักศึกษา “คนเก่ง คนดีและมีความสุข” ควรมีการเน้นอัตลักษณ์ของนักศึกษาของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์โดยประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

อลิสสา หะสาเมาะ (2552:199) ได้ศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชนมุสลิมในตำบลเรือเสาะออก: ภาคใต้ของประเทศไทย พบว่าพื้นที่ความเข้าใจระหว่างรัฐกับชุมชนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อภาครัฐ ปรับเปลี่ยนวิถีในการปฏิบัติต่อความแตกต่างหลากหลายของชุมชนไม่ว่าจะเป็นการพัฒนา “ยุทธศาสตร์สันติวิธี” ที่กำหนดนโยบายให้เคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ในส่วนของชุมชนในพื้นที่เองก็สร้างช่องทางในการปรับเปลี่ยนตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในกระแสสังคมโดยสังคมยังคงไว้ซึ่งการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมของตน และการร่วมกันหาวิธีในการแก้ไขปัญหาในท้องที่ ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้และทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เองจึงเปรียบเสมือน “การเปิดพื้นที่” พร้อมต่อการปรับตัวท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบและสันติ แต่อย่างไรก็ตามสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ในอนาคตยังต้องดูกันอีกต่อไป เนื่องจากในช่วงนี้ยังถือเป็นยุคของการเปลี่ยนผ่านเพื่อทำความเข้าใจชุมชนและให้ความเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากขึ้น ซึ่ง

การแก้ปัญหาโดยการปรับเปลี่ยนนโยบายเท่านั้นยังไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้ง ในส่วนนี้จึงต้องมีการระดมความคิดร่วมกันว่าจะทำอย่างไรกันต่อไป

นาสนีน อาแซและเก็ดดา บุญปราการ(2556:43) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์ของเลขานุการแพทย์ในสถานพยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างอัตลักษณ์ของเลขานุการแพทย์ในสถานพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า การสร้างอัตลักษณ์ของเลขานุการแพทย์ในสถานพยาบาล มีหลากหลายลักษณะ มีทั้งอัตลักษณ์ร่วมของเลขานุการแพทย์และอัตลักษณ์ระดับปัจเจก ซึ่งอัตลักษณ์เหล่านี้ ถูกสร้างผ่านการปฏิสัมพันธ์ในการทำงานกับกลุ่มบุคคลต่างๆในพื้นที่ของสถานพยาบาล มีการทับซ้อนระหว่างอัตลักษณ์ อัตลักษณ์มิได้จำเป็นต้องมีหนึ่งเดียว แต่อาจมีหลากหลายอัตลักษณ์ประกอบรวมกันภายในบุคคลเดียว ดังกล่าวนี้นี้เพื่อป้องกันและแสดงตัวตนถึงการมีอยู่ของเลขานุการแพทย์ในสถานพยาบาลแห่งนี้

มยุรา ชูทอง และคณะ (2553: 6) วิจัยเรื่อง การสำรวจการพัฒนาบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของบัณฑิต ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ปีการศึกษา 2553 ผลการวิจัย พบว่า ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาบัณฑิตตามอัตลักษณ์บัณฑิตของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความพึงพอใจที่มีต่อบัณฑิตจำแนกในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือด้านการเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา และด้านการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่เป็นนักปฏิบัติที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

7. นิยามศัพท์

1) อัตลักษณ์ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับ ผู้เรียนตามปรัชญา ปณิธานวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด อัตลักษณ์เป็นตัวบ่งชี้ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการประเมินในสองรอบที่ผ่านมาที่ได้มี การตรวจสอบปรัชญาปณิธานวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา ว่ามีการกำหนดไว้หรือไม่เท่านั้น ซึ่งในทางปฏิบัติทุกสถานศึกษาจะต้องกำหนดไว้ตั้งแต่เมื่อก่อตั้งสถานศึกษา ส่วนการประเมินภายนอกจะประเมินผลว่าตัวผู้เรียนว่ามีคุณลักษณะเป็นไป ตามสาระที่กำหนดไว้ในปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ

1.1 จิตอาสา หมายถึง ผู้ที่มีจิตใจที่เป็นผู้ให้ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ เงินตรา ทรัพย์สิน รวมถึงการให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังและแรงกาย แรงสมอง แรงใจที่ตนมี เรียกได้ว่าเป็นการเสียสละในสิ่งที่ตนเองมีอยู่แล้ว และแบ่งปันให้กับผู้อื่น

1. 2 ใฝ่รู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ ความเพียรพยายามในการเรียน การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.3 สู้งาน หมายถึง ความมุ่งมั่น ตั้งใจ ขยัน มานะ อดทน มีความเพียรพยายาม และมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2) นักศึกษา คือ นักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2557 สังกัดคณะครุศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์มีจำนวน 9 สาขาวิชา ดังนี้ 1. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 2. สาขาวิชาภาษาจีน 3. สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา 4. สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 5. สาขาวิชาภาษาไทย 6. สาขาวิชาสังคมศึกษา 7. สาขาวิชาคณิตศาสตร์ 8. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป 9. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา

8. วิธีการดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาความรู้ความเข้าใจและอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครู าศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยมหาวิทยาลัยได้กำหนด อัตลักษณ์ เป็น 3 ด้าน ได้แก่ จิตอาสา ใฝ่รู้ สู้งาน เพื่อให้การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์จึงดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้า จากเอกสารโดยศึกษาจากหนังสือ บทความ แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพ และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งนำแบบสอบถาม มาหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ที่ 0.95 โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่ม ตัวอย่างอื่น และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วจึงปรับแก้ตามความแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำมาใช้งานจริง ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์

ตอนที่ 3 อัตลักษณ์ของนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เป็นการรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน หรือ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation) โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

9. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

9.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครู าศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ จำนวน 294 คน พบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 59.20 และเป็นเพศชาย จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 40.80 ส่วนสาขาวิชาที่กลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ พบว่า ผู้ตอบ แบบสอบถามกำลังศึกษาอยู่ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 19.40 รองลงมาเป็น สาขาวิชาการศึกษานุปฎัมภ์ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 12.60 สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.20 สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 31 คน คิด เป็นร้อยละ 10.50 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 และ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ

9.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์

จากการวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครู าศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ พบว่า ในภาพรวมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์อยู่ในระดับดี โดย นักศึกษาสามารถตอบคำถามถูก 3-4 ข้อ จำนวน 241 คนคิดเป็นร้อยละ 82 รองลงมาตอบคำถามถูก 5 ข้อ จำนวน

31 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 อยู่ในระดับ ดีมาก และคำถามถูก 1-2 ข้อ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 อยู่ในระดับพอใช้ตามลำดับ

9.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษา

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษา ภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .187 และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์กับอัตลักษณ์ด้านต่างๆ พบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับอัตลักษณ์ด้านสู้งาน โดยมีค่าสหสัมพันธ์สูงกว่าด้านอื่น ($r = 0.542$) รองลงมาคือด้านจิตอาสา ($r = 0.150$) และพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ด้านใฝ่รู้ และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของ อัตลักษณ์แต่ละด้าน พบว่าอัตลักษณ์แต่ละด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่อัตลักษณ์ด้านจิตอาสามีความสัมพันธ์กับด้านสู้งานสูงกว่าผู้อื่น ๆ ($r = 0.632$) รองลงมาคือจิตอาสากับใฝ่รู้ ($r = 0.542$) และใฝ่รู้กับสู้งาน ($r = 0.522$) ตามลำดับ

10. อภิปรายผล

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจและอัตลักษณ์ของนักศึกษา ภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ผลการศึกษาพบว่า

1. นักศึกษานักศึกษาคณะครุศาสตร์ ภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ในภาพรวมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 82 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 10.50 และมีความรู้ความเข้าใจในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 7.50 ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ (r) .187 และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์กับอัตลักษณ์ด้านต่างๆ พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับอัตลักษณ์ด้านสู้งานมากกว่าด้านอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 รองลงมาคือด้านจิตอาสา และพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ด้านใฝ่รู้ และพบว่าอัตลักษณ์แต่ละด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่อัตลักษณ์ด้านจิตอาสามีความสัมพันธ์กับสู้งานสูงกว่าผู้อื่น ๆ รองลงมาคือจิตอาสากับใฝ่รู้ และใฝ่รู้กับสู้งานตามลำดับ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นาสินี อาแซและเก็ดดา บุญปราการ (2556). ซึ่งศึกษาเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์ของเลขานุการแพทย์ในสถานพยาบาล ผลการวิจัยพบว่าการสร้างอัตลักษณ์ของเลขานุการแพทย์ในสถานพยาบาลมีหลากหลายลักษณะ มีทั้งอัตลักษณ์ร่วมของเลขานุการแพทย์ และอัตลักษณ์ระดับปัจเจก อัตลักษณ์เหล่านี้ถูกสร้างผ่านการปฏิสัมพันธ์ในการทำงานกับกลุ่มบุคคลต่างๆ ในพื้นที่ของสถานพยาบาล มีการทับซ้อนระหว่างอัตลักษณ์ อัตลักษณ์ได้จำเป็นต้องมีหนึ่งเดียวแต่อาจมีหลากหลายอัตลักษณ์ประกอบรวมกันภายในบุคคลเดียว ดังกล่าวนี้อธิบายบอกและแสดงตัวตนถึงการมีอยู่ของเลขานุการแพทย์ในสถานพยาบาลแห่งนี้ และสอดคล้องกับงานวิจัยอานวย พุ่มพุทรา และคณะ (2555 :31-32) ได้ศึกษาเรื่องอัต

ลักษณะนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรุปได้ว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่ออัตลักษณ์ของนักศึกษาทั้งในภาพรวม และจำแนกตามรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตบริการ ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการให้บริการมีส่วนร่วม พบว่าทั้งนักศึกษา อาจารย์ และผู้รับบริการ มีความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์ของนักศึกษาทั้งในภาพรวม และจำแนกรายด้าน ทั้งด้านจิตบริการ ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการให้บริการมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- นาสนิน อาแซ และเกศิตวา บุญปรากร. (2556). “การสร้างอัตลักษณ์ของเลขานุการแพทย์ในสถานพยาบาล” ใน รายงานการประชุมมหาดใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 4 เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมไทย, หน้า 43-51. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- มยุรา ชูทองและคณะ. (2553). การสำรวจการพัฒนาบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของบัณฑิต ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปีการศึกษา 2553. เชียงใหม่. สถาบัน กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ราเชนทร์ เหมือนชอบและคณะ. (2556). การศึกษาตัวบ่งชี้รูปแบบอัตลักษณ์ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. สถาบันวิจัยและพัฒนา: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- อลิสสา หะสาเมาะ. (2552). “อัตลักษณ์ของชุมชนมุสลิมในตำบลรีอเสาะออก: ภาคใต้ของประเทศไทย” วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 5,2 (2 ก.ค. - ธ.ค. 2552) 197-221.
- อำนวย พุ่มพุทรา และคณะ. (2555). อัตลักษณ์นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท. ชัยนาท: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท.

**ประสบการณ์การเผชิญความบีบคั้นทางจริยธรรม ความเข้มแข็งทางจิตใจ
และความพึงพอใจในงานของพยาบาลจิตเวช
MORAL DISTRESS EXPERIENCE, SENSE OF COHERENCE
AND JOB SATISFACTION OF PSYCHIATRIC NURSES.**

พรทรัพย์ สมิตินธิ์

วัลลภา กิตติมาสกุล

ละอียด แจ่มจันทร์

อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

E-mail : ponsub@slc.ac.th, Wallapa@slc.ac.th, Laiad@slc.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความบีบคั้นทางจริยธรรม ความเข้มแข็งทางจิตใจ และความพึงพอใจในงานของพยาบาลจิตเวช กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลจิตเวชที่ปฏิบัติงานในสถานบริการของภาครัฐจำนวน 100 คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากการศึกษาของ Ohnishi et al., Antonovsky และ Stamp PL ซึ่งเป็นมาตราส่วนให้ค่าวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ในด้านปัญหาความบีบคั้นทางจริยธรรม ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยด้านความรุนแรงสูงสุด คือ การเพิกเฉยต่อเหตุการณ์ที่ผู้ป่วยถูกทำร้ายจากผู้ดูแล ขณะเดียวกัน ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยด้านความถี่สูงสุด คือ การขาดสิ่งอำนวยความสะดวกทำให้พยาบาลทำงานหนักจนต้องลาออก 2) ในด้านความเข้มแข็งทางจิตใจ ความรู้สึกที่มีค่าเฉลี่ยในเชิงบวกสูงสุด คือ พยาบาลจิตเวชคิดว่าที่ผ่านมา จากชีวิตที่ไม่มีเป้าหมายชัดเจน ขณะนี้ชีวิตมีเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น ส่วนความรู้สึกที่มีค่าเฉลี่ยในเชิงลบต่ำสุด คือ พยาบาลรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติที่ไม่ยุติธรรม 3) ในด้านความพึงพอใจในงาน ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยความไม่พึงพอใจสูงสุดคือ ค่าตอบแทนที่ไม่เพียงพอ ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า บุคลากรสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช นอกจากนี้ คณะผู้บริหารสถานพยาบาลต่างๆสามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการบริหารอัตราค่าจ้างและพัฒนาบุคลากรพยาบาลจิตเวชได้ด้วย

คำสำคัญ : ความบีบคั้นทางจริยธรรม ความเข้มแข็งทางจิตใจ ความพึงพอใจในงาน พยาบาลจิตเวช

ABSTRACT

The purpose of this descriptive study is to survey occurrence of moral distress experience, sense of coherence and job satisfaction amongst psychiatric nurses. The sample used was 100 psychiatric nurses working at state-owned healthcare units. The tool used in this study was sets of rating-scale questionnaires that

were developed based on studies and research by Ohnishi et al., Antonovsky and Stamp PL. Results from preliminary statistical analysis are summarized as: 1) for moral distress, an issue with the highest average intensity is “Ignores situations of suspected patients abused by caregivers”, while an issue with the highest average frequency is “to copy”; 2) for sense of coherence, a statement with the most positive average score is “to copy”, while a statement with the most negative average score is “copy” and; 3) for job satisfaction, an issue with the highest dissatisfaction score is “copy”. With this study, nursing faculty can adapt these results in optimizing the curriculum and teaching methods. Moreover, managerial and administrative bodies can also apply these results with human resource management and capability improvement.

KEY WORDS : Moral Distress, Sense of Coherence, Job Satisfaction, Psychiatric Nurses

บทนำ

การเจ็บป่วยทางจิตเป็นความผิดปกติทางด้านความคิด อารมณ์ การรับรู้ และพฤติกรรม ส่งผลให้ผู้ป่วยมีความบกพร่องต่อการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน การใช้เหตุผล การตัดสินใจ การใช้สติปัญญา การควบคุมดูแลตนเอง ตลอดจนสูญเสียสัมพันธภาพที่จะติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างเป็นจริง (ฉวีวรรณ สัตยธรรม, 2556) ผู้ป่วยจิตเวชที่ไม่ยอมรับการเจ็บป่วยทำให้การรักษาไม่ต่อเนื่องเกิดอาการกำเริบรุนแรงไม่สามารถอยู่ในสังคมปกติได้ จำเป็นต้องได้รับการรักษาในโรงพยาบาล ทีมการรักษาพยาบาลทางจิตเวช เป็นทีมสหวิชาชีพ พยาบาลจิตเวชเป็นผู้ที่ให้การดูแลใกล้ชิดผู้ป่วยมากที่สุด(เพียรดี เปี่ยมมงคล, 2553) และเนื่องจากพยาธิสภาพของโรคทางจิตเวชที่ไม่สามารถตรวจวัดได้เพียงการสังเกตจากภายนอกเท่านั้น แต่จำเป็นต้องอาศัยการพูดคุยซักถามร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกพร้อมด้วย ซึ่งบางครั้งเป็นการยากที่จะแปลความหมายพฤติกรรมนั้นๆ ด้วยการเจ็บป่วยทางจิตเป็นเรื่องของความคิด ความรู้สึกที่เป็นนามธรรม ผู้ป่วยจิตเวชที่มีความคิดผิดปกติ ประสาทหลอน ก้าวร้าว รุนแรง ทำร้ายตนเอง หรือทำร้ายผู้อื่น พยาบาลจิตเวชต้องให้การดูแลสร้างสัมพันธภาพ สนทนาเชิงบำบัด ให้ยา จำกัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผูกมัด แยกกักบริเวณ หรือบางครั้งพยาบาลไม่สามารถทำตามสิ่งที่ผู้ป่วยและญาติร้องขอได้ อาจโดนผู้ป่วยทำร้ายร่างกาย หรือการที่พยาบาลต้องยอมตามด้วยเหตุผลของการรักษา เหล่านี้ อาจทำให้พยาบาลจิตเวชมีความรู้สึกที่ขัดแย้งกับจริยธรรมเชิงวิชาชีพ (Kuosmanen et al, 2007; อ้างใน Perkins, 2011) จากการทบทวนวรรณกรรมของเวอร์จเนีย เพอร์กินส์ (Perkins, 2011) กล่าวว่าประเด็นปัญหาจริยธรรมที่พบในพยาบาลจิตเวช คือ การจำกัดพฤติกรรมผู้ป่วย การแยกกัก การดูแลให้ผู้ป่วยร่วมมือในการรับประทานยา การป้องกันผู้ป่วยฆ่าตัวตาย ทำร้ายตนเอง และการที่ผู้ป่วยแอบสูบบุหรี่ และจากการศึกษาของโอนิชิ และคณะ (Ohnishi et al, 2010) ระบุว่าเมื่อพยาบาลจิตเวชมีความบีบคั้นทางจริยธรรมมากอาจทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ และเกิดภาวะเบิร์นเอาต์ ซินโดรม (Burn – out syndrome) ออกมาได้

ความเข้มแข็งทางจิตใจเป็นปัจจัยทำนายความสามารถในการปรับตัวและความสามารถแก้ปัญหาให้บรรลุผลสำเร็จของพยาบาล Bjorvell et al.(1996) พยาบาลที่มีความเข้มแข็งทางจิตใจในการมองโลกจะสามารถจัดการกับความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวและสามารถจัดการกับสถานการณ์วิกฤต สามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้กลวิธีที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถจัดการตนเองให้มีความสุขระหว่างงานและชีวิต

ครอบครัว จะทำให้ชีวิตมีความสุข มีอารมณ์มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี Lewis et al.(1992) นอกจากนี้ความเข้มแข็งทางจิตใจยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหนื่อยหน่ายในงาน(Corey-Lisle et al.(1999) เมื่อพยาบาลมีความเหนื่อยหน่ายในงาน จะขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ความพึงพอใจในงาน ก็จะลดลง (Mc.Grath et al.(1989) หากพยาบาลมีความพึงพอใจในงานที่จะทำให้มีแรงจูงใจในการทำงาน ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถ ทำให้การบริการพยาบาลมีคุณภาพตามมาตรฐานและสนองตอบความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ รวมทั้งคงอยู่ในวิชาชีพและมีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร Strachota et al.(2003) หากพยาบาลไม่สามารถปรับตัวต่อสิ่งเร้าที่เผชิญได้ จะทำให้เกิดความสับสน เครียด เบื่อหน่าย ไม่พึงพอใจในงาน ขาดแรงจูงใจในการทำงาน มีปัญหาการให้บริการพยาบาลรวมไปถึงอัตราค่าจ้างของพยาบาลในการปฏิบัติหน้าที่ ดังที่สุภาพิชญ์ (มณีสาร) โพน โบรมันน์ (2556) ได้สำรวจสถานการณ์กำลังคนด้านสุขภาพจิตและจิตเวชที่ปฏิบัติงานนอกสังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พบว่าบุคลากรร้อยละ 26.83 มีแผนที่จะลาออกภายใน 5 ปี และมีข้อเสนอแนะสิ่งสนับสนุนการทำงานเรื่องค่าจ้าง กำลังคน การบริหารและขวัญกำลังใจ

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยและคณะจึงมีความสนใจศึกษาประสบการณ์การเผชิญความบีบคั้นทางจริยธรรม ความเข้มแข็งทางจิตใจและความพึงพอใจในงานของพยาบาลจิตเวช เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าว มาใช้ในการเรียนการสอน การปลูกฝังจริยธรรมในสาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ให้นักศึกษาสามารถเผชิญวิกฤตการณ์ในงาน เป็นแนวทางการวางแผนส่งเสริมความพึงพอใจในงาน เกิดผลสัมฤทธิ์ในคุณภาพการบริการของพยาบาลจิตเวชให้มากที่สุด รวมถึงการนำไปใช้ในการบริหารอัตราค่าจ้างและพัฒนาบุคลากรพยาบาลจิตเวชให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประสบการณ์การเผชิญความบีบคั้นทางจริยธรรม ความเข้มแข็งทางจิตใจและความพึงพอใจในงานของพยาบาลจิตเวช

เอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ประสบการณ์การเผชิญความบีบคั้นทางจริยธรรม

จากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ไม่พบการศึกษาเรื่องนี้ในประเทศไทย การศึกษาในต่างประเทศเริ่มให้ความสนใจประเด็นจริยธรรมทางการพยาบาลมากขึ้นในระยะหลังนี้ แต่การศึกษาในส่วนการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชยังพบน้อยมาก การศึกษาความบีบคั้นทางจริยธรรมของพยาบาลในต่างประเทศที่สืบค้นได้มีดังต่อไปนี้

Silen,(2011) ศึกษาข้อมูลจากพยาบาลจำนวน 283 คนที่ทำงานในแผนกผู้ป่วยเฉียบพลัน 21 แห่งของโรงพยาบาลสวีเดน 4 แห่งใช้การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การบันทึกเหตุการณ์สำคัญและการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ พบปัญหาความบีบคั้นทางจริยธรรมเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจถอดเครื่องช่วยหายใจ การไม่สามารถดูแลสิ่งที่จำเป็นและปลอดภัยแก่ผู้ป่วย การสื่อสารที่ไม่ดีระหว่างบุคลากรทางการแพทย์ ในการดูแลผู้ป่วยที่อาการหนัก ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาความบีบคั้นทางจริยธรรมคือควรมีมาตรการจัดการปัญหาอย่างชัดเจน การกำหนด

ความช่วยเหลือให้เป็นนโยบายและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ การดูแลผู้ป่วยและญาติโดยยึดความถูกต้องเป็นหลัก และการกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นสนับสนุนกันเองในกลุ่มทำงาน โดยจัดให้เป็นมาตรฐานการส่งเสริมจริยธรรมอย่างเชิงบวกนอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดปัญหาจริยธรรมอีกด้วย

ฮามิเดห์ (Hamaideh, 2014) ทำการศึกษาปัจจัยและความรุนแรงของความบีบคั้นทางจริยธรรมที่มีความสัมพันธ์กับภาวะเหนื่อยหน่ายในงาน ความพึงพอใจในงาน และความตั้งใจที่จะลาออก ของพยาบาลจิตเวชจำนวน 130 คน ในโรงพยาบาลจิตเวชที่ใหญ่ที่สุดของประเทศจอร์แดน ผลการศึกษาพบว่า ความรุนแรงของความบีบคั้นทางจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลางถึงสูงคือปัญหาความไม่มีจริยธรรมของผู้ดูแลผู้ป่วย อายุ รายได้ ประสิทธิภาพการทำงานและจำนวนผู้ป่วยมีสัมพันธ์ทางลบกับความบีบคั้นทางจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ระดับการศึกษาและความตั้งใจจะลาออกมีสัมพันธ์ทางบวกกับความบีบคั้นทางจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อเสนอแนะเรื่องความพึงพอใจในงานไม่มีความสัมพันธ์กับความบีบคั้นทางจริยธรรมแต่ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนผู้ป่วย ความเหนื่อยหน่ายในงานเป็นตัวทำนายความบีบคั้นทางจริยธรรมได้ดี

เพอร์คินส์ (Perkins, 2011) อาจารย์ในมหาวิทยาลัย วาร์เดน (Walden University) ทำการรวบรวมการศึกษาปัญหาความบีบคั้นทางจริยธรรมในพยาบาลจิตเวชที่มีผู้ทำไว้เพื่อใช้สอนในวิชา Advancing Nursing Through Inquiry and Research สรุปประเด็นปัญหาจริยธรรมที่พบในพยาบาลจิตเวช คือ การจำกัดพฤติกรรมผู้ป่วย การแยกขัง การดูแลให้ผู้ป่วยร่วมมือในการรับประทานยา การป้องกันผู้ป่วยฆ่าตัวตาย ทำร้ายตนเอง การควบคุมผู้ป่วยที่มีความก้าวร้าว ความพยายามที่จะพูดคุยกับผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต การควบคุมผู้ป่วยที่แอบสูบบุหรี่ และการเจรจาต่อรองในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ป่วย

กังสดาล สุทธิวิริสรค์ (2535) ได้ทำการศึกษาความเข้มแข็งในการมองโลก แรงสนับสนุนทางสังคมและความเหนื่อยหน่ายของพยาบาลที่ทำงานในหอผู้ป่วยหนักในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 146 คน พบว่าพยาบาลมีความเหนื่อยหน่ายอ่อนล้าทางอารมณ์ในระดับปานกลาง ความเข้มแข็งในการมองโลกและแรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหนื่อยหน่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และความเข้มแข็งในการมองโลกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงสนับสนุนทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ศุภาพิชญ์ (มณีสาคร) โพน โบรมันน์ (2556) ได้สำรวจสถานการณ์กำลังคนด้านสุขภาพจิตและจิตเวชที่ปฏิบัติงานนอกสังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พบว่าบุคลากรร้อยละ 26.83 มีแผนที่จะลาออกภายใน 5 ปี และมีข้อเสนอแนะสิ่งสนับสนุนการทำงานเรื่องค่าจ้าง กำลังคน การบริหารและขวัญกำลังใจ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ประสบการณ์การเผชิญความบีบคั้นทางจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดจากการได้ปฏิบัติหรือได้พบข้อขัดแย้งกับแนวทางที่ควรประพฤติและปฏิบัติตามสิ่งที่ถูกต้องควรกระทำ แต่ข้อบังคับของสถาบันทำให้เป็นไปไม่ได้ที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ถูกต้อง ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากเครื่องมือของ Ohnishi et al.

ความเข้มแข็งทางจิตใจ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่สามารถเข้าใจสิ่งเร้าที่กระทบต่อวิถีชีวิตสามารถอธิบายสาเหตุและผลของสิ่งเร้า สามารถคิดค้นวิธีการจัดการกับสิ่งเร้าและมีแรงจูงใจในการจัดการสิ่งเร้า

ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์และปัญหาที่เผชิญและสามารถจัดการกับความเครียดได้ด้วยตนเองซึ่งวัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากเครื่องมือของ Antonovsky

ความพึงพอใจในงาน หมายถึง เจตคติหรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติในทางบวก มีความรู้สึกชื่นชอบและมีความสุขกับงานที่ปฏิบัติ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมการทำงานที่ดี ได้แก่ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความมุ่งมั่นในการทำงาน อุทิศตนให้กับงาน เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากเครื่องมือ – ของ Stamp PL

พยาบาลจิตเวช หมายถึง พยาบาลประจำการที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หรือหลักสูตรอื่นๆเทียบเท่าสาขาพยาบาลศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ปฏิบัติงานการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาลและพยาบาลประจำการในสถานบริการสุขภาพภาครัฐ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจประสบการณ์การเผชิญความบีบคั้นทางจริยธรรม ความเข้มแข็งทางจิตใจ ความพึงพอใจในงานของพยาบาลจิตเวช เป็นการศึกษา ณ. ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional study)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ ณ. จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional survey research) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์การเผชิญความบีบคั้นทางจริยธรรม ความเข้มแข็งทางจิตใจและความพึงพอใจในงานของพยาบาลจิตเวช

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและสถานที่ทำการวิจัย พร้อมทั้งระบุการพิทักษ์สิทธิผู้ร่วมวิจัย/กลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป้าหมาย (Target population) คือ พยาบาลจิตเวชที่ปฏิบัติงานในสถานบริการของภาครัฐ ประชากรตัวอย่าง (Population samples) คือ พยาบาลจิตเวชที่ปฏิบัติงานในสถานบริการของภาครัฐใน ส่วนกลาง(กรุงเทพมหานครและปริมณฑล)โดยไม่จำกัดอายุ เพศ ประสบการณ์การทำงานการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ลักษณะช่วงเวลาที่ปฏิบัติงาน จำนวนครั้งของช่วงเวลาที่ปฏิบัติงาน มีประชากรรวมทั้งหมด 849 คน (2551,กองการเจ้าหน้าที่ กรมสุขภาพจิต)

กลุ่มตัวอย่าง (Samples) คือ พยาบาลจิตเวชที่ปฏิบัติงานในสถานบริการของภาครัฐในส่วนกลาง (กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 3 แห่ง) รวมจำนวน 100 คน โดยไม่จำกัดอายุ เพศ ประสบการณ์การทำงานการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ลักษณะช่วงเวลาที่ปฏิบัติงาน จำนวนครั้งของช่วงเวลาที่ปฏิบัติงาน

การเก็บข้อมูลทำการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิผู้ร่วมวิจัย/กลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลจากพยาบาลจิตเวชที่ปฏิบัติงานในสถานบริการของภาครัฐในส่วนกลาง จำนวน 3 แห่ง พยาบาลจิตเวชที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสมัครใจและให้ความร่วมมือในการทำวิจัยโดยการลงชื่อในใบ

ยินยอมให้ความร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างจะไม่ได้การเปิดเผยชื่อ ตำแหน่งงาน และไม่ได้ผลตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์ใดๆเป็นพิเศษทั้งสิ้น โดยคณะผู้วิจัยได้ชี้แจงกลุ่มตัวอย่างให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลที่ได้รับมาจะถูกเก็บเป็นความลับในที่ปลอดภัย เปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นผลสรุปของงานวิจัย การเปิดเผยข้อมูลต่อหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง กระทำได้เฉพาะกรณีจำเป็น ด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น หากกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใด สามารถติดต่อคณะผู้วิจัยตามที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ที่ให้ไว้ ซึ่งคณะผู้วิจัยยินดีให้คำตอบที่เป็นความจริงทุกประการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับ อายุ เพศ ประสบการณ์การทำงานด้านจิตเวช ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามประสบการณ์การเผชิญปัญหาด้านจริยธรรม ที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากเครื่องมือของ Ohnishi et al. (2010) ประกอบด้วยคำถามการเผชิญปัญหาด้านจริยธรรมจำนวน 15 ข้อ ตามระดับความรุนแรงและความถี่ของปัญหา การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนให้ค่า (rating scale) 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความความเข้มแข็งทางจิตใจที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากเครื่องมือของ Antonovsky, (1999) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ ความเข้าใจสถานการณ์ ความสามารถจัดการและการให้ความหมาย จำนวนรวม 13 ข้อ การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนให้ค่า (rating scale) 7 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความพึงพอใจในงาน ที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากเครื่องมือของ Stamp PL, (1978) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ ค่าตอบแทน สถานภาพวิชาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์พยาบาล การบริหาร ความเป็นตัวตนของพยาบาล คุณสมบัติในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างพยาบาล จำนวนรวม 48 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ดัดแปลงขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน โดย ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอาจารย์พยาบาลจำนวน 1 คน เป็นผู้บริหารทางการพยาบาลและพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานด้านการพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ในสถานบริการสุขภาพภาครัฐ 2 คน ตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อความครอบคลุมและชัดเจนของเนื้อหาตลอดจนความเหมาะสมของภาษาที่ใช้รวมถึงเกณฑ์การพิจารณาคะแนน ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานด้านสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ในสถานบริการสุขภาพที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มกราคม ถึง กุมภาพันธ์ 2557 โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกเองจำนวน 120 ฉบับรอรับกลับเองบางส่วน และบางส่วนให้ผู้ตอบส่งกลับทางไปรษณีย์ รวบรวมแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.33

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การศึกษาสภาพทั่วไปของข้อมูลส่วนบุคคล ใช้ค่าร้อยละ

การศึกษาประสบการณ์การเผชิญความบีบคั้นทางจริยธรรม ความเข้มแข็งทางจิตใจ และความพึงพอใจในงานของพยาบาลจิตเวช ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ช่วงอายุที่มีจำนวนคนมากที่สุดคือระหว่าง 36 – 40 ปี ร้อยละ 35 รองลงมาคืออายุระหว่าง 41 – 51 ปี ร้อยละ 23 พยาบาลจิตเวชที่เป็นเพศชาย ร้อยละ 13 เพศหญิง ร้อยละ 87 ประสบการณ์การทำงานด้านจิตเวชที่มีจำนวนคนมากที่สุด คือ 1-5 ปี ร้อยละ 38 รองลงมา คือ 11-15 ปี ร้อยละ 23

ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์การเผชิญความบีบคั้นทางจริยธรรมที่มีความรุนแรงสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การเพิกเฉยต่อข้อสงสัยที่ว่าผู้ป่วยถูกทำร้ายโดยผู้ดูแล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.75 รองลงมาคือ การปฏิบัติตามความต้องการของญาติแม้ว่าจะไม่เห็นด้วย เพราะผู้บริหาร โรงพยาบาลกลัวการถูกฟ้องร้องเป็นคดีความ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 รองลำดับที่สาม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3 ข้อ คือ ไม่มีเวลาได้พูดคุยกับผู้ป่วยทั่วไปที่ไม่มีปัญหา ท่านพบเจ้าหน้าที่สื่อสารกับผู้ป่วย ท่านมองเฉยโดยไม่สามารถทำอะไรได้ และ ท่านปฏิบัติตามคำสั่งของแพทย์ที่ให้ความสำคัญกับความต้องการของญาติมากกว่าความต้องการของผู้ป่วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 ตามตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1 ความรุนแรงของประสบการณ์การเผชิญความบีบคั้นทางจริยธรรม

ลำดับที่	ประสบการณ์	ระดับความรุนแรง	
		$\bar{X}$	S.D
1.	ท่านเพิกเฉยต่อข้อสงสัยที่ว่าผู้ป่วยถูกทำร้ายโดยผู้ดูแล	3.75	1.53
2.	การปฏิบัติตามความต้องการของญาติแม้ว่าจะไม่เห็นด้วย เพราะผู้บริหาร โรงพยาบาลกลัวการถูกฟ้องร้องเป็นคดีความ	3.20	1.26
3.	ท่านไม่มีเวลาได้พูดคุยกับผู้ป่วยทั่วไปที่ไม่มีปัญหา	2.95	1.40
	ท่านพบเจ้าหน้าที่สื่อสารกับผู้ป่วย ท่านมองเฉยโดยไม่สามารถทำอะไรได้	2.95	1.36
	ท่านปฏิบัติตามคำสั่งของแพทย์ที่ให้ความสำคัญกับความต้องการของญาติมากกว่าความต้องการของผู้ป่วย	2.95	1.34

ผลการวิเคราะห์ประสพการณ์การเผชิญความบีบคั้นทางจริยธรรมที่มีความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การขาดสิ่งอำนวยความสะดวกทำให้พยาบาลทำงานหนักจนต้องลาออก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.02 รองลงมา คือ ท่านไม่มีเวลาได้พูดคุยกับผู้ป่วยทั่วไปที่ไม่มีปัญหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 รองลำดับที่สาม คือ ท่านจำเป็นต้องปฏิบัติต่อผู้ป่วยอย่างไม่เหมาะสม เช่น ผูกมัดผู้ป่วยที่เดินไปเดินมา หรือใส่ผ้าอ้อมให้ผู้ป่วยที่ถ่ายปัสสาวะเรื้อรัง เพราะว่ามีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85

ตารางที่ 2 ความถี่ของประสพการณ์การเผชิญความบีบคั้นทางจริยธรรม

ลำดับที่	ประสพการณ์	ระดับความถี่	
		$\bar{x}$	S.D
1.	การขาดสิ่งอำนวยความสะดวกทำให้พยาบาลทำงานหนักจนต้องลาออก	3.02	1.22
2.	ท่านไม่มีเวลาได้พูดคุยกับผู้ป่วยทั่วไปที่ไม่มีปัญหา	2.91	1.41
3.	ท่านจำเป็นต้องปฏิบัติต่อผู้ป่วยอย่างไม่เหมาะสม เช่น ผูกมัดผู้ป่วยที่เดินไปเดินมา หรือใส่ผ้าอ้อมให้ผู้ป่วยที่ถ่ายปัสสาวะเรื้อรัง เพราะว่ามีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ	2.85	1.38

ผลการวิเคราะห์ที่แสดงความเข้มแข็งทางจิตใจมีข้อคำถามทั้งหมด 13 ข้อ คำตอบโดยรวมแล้วก่อนไปทางบวก รวม 10 ข้อ ความเข้มแข็งในทางบวกที่มีความถี่ของค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ พยาบาลจิตเวชคิดว่าช่วงเวลาที่ผ่านมาจากชีวิตที่ไม่มีเป้าหมายจนถึงขณะนี้ชีวิตเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 5.67 รองลงมา คือ พยาบาลจิตเวชคิดว่าตนสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.07 รองลงมาลำดับสาม คือ สิ่งที่ทำเป็นกิจวัตรเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับตน มีค่าเฉลี่ย 4.70 ตามตาราง

ตารางที่ 3 ความเข้มแข็งทางจิตใจในทางบวก

ลำดับที่	ประเด็น	$\bar{x}$	S.D
1.	ช่วงเวลาที่ผ่านมาจนถึงขณะนี้ จากชีวิตที่ไม่มีเป้าหมายคุณมีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจนขึ้น	5.67	0.82
2.	คุณรู้สึกมั่นใจในการควบคุมสถานการณ์	5.07	1.25
3.	คุณรู้สึกว่าสิ่งที่你做เป็นกิจวัตรมีความหมาย	4.70	1.64

ผลวิเคราะห์ที่แสดงความเข้มแข็งทางจิตใจในทางลบที่มีความถี่ของค่าเฉลี่ยต่ำระดับปานกลาง คือ เคยมีความรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติที่ไม่ยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 รองลงมา คือ คุณเคยรู้สึกผิดหวังกับคนที่คุณไว้วางใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 รองลงมาลำดับสามคือการดำเนินชีวิตทุกวันนี้ทำให้คุณรู้สึกพอใจเป็นสุขหรือทำให้รู้สึกเจ็บปวดเบื่อหน่าย ดังแสดงในตารางข้างล่าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82

ตารางที่ 4 ความเข้มแข็งทางจิตใจในทางลบ

ลำดับที่	ประเด็น	$\bar{x}$	S.D
1.	คุณเคยมีความรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติที่ไม่ยุติธรรม	3.48	1.15
2.	คุณเคยรู้สึกผิดหวังกับคนที่คุณไว้วางใจ	3.72	1.14
3.	การดำเนินชีวิตทุกวันนี้ทำให้คุณรู้สึกพอใจเป็นสุขหรือทำให้รู้สึกเจ็บปวดเบื่อหน่าย	3.82	1.67

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในงาน ที่มีค่าเฉลี่ยความเห็นด้วยสูงมากที่สุด คือ โรงพยาบาลแห่งนี้ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้แก่พยาบาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.46 รองลงมา คือ พยาบาลมีงานธุรการและงานเอกสารมากเกินไปมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.15 รองลงมาลำดับสาม คือ ฉันมั่นใจตลอดเวลาว่างานที่ทำมีความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ค่าเฉลี่ยของความไม่เห็นด้วยมากที่สุด คือ งานของฉันไม่ต้องการทักษะหรือความรู้มากนัก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.81 รองลงมา คือ งานที่ทำอยู่ไม่มีความสำคัญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.92 รองลงมาลำดับสาม คือ มีทีมแพทย์พยาบาลในหน่วยงานเป็นจำนวนมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.01

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจในงาน

ลำดับที่	ประเด็น	$\bar{x}$	S.D
1.	โรงพยาบาลแห่งนี้ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้แก่พยาบาล	5.46	0.87
2.	พยาบาลมีงานธุรการและงานเอกสารมากเกินไป	5.15	0.85
3.	ฉันมั่นใจตลอดเวลาว่างานที่ทำมีความสำคัญมาก	5.00	0.77

การอภิปรายผล

การศึกษาประสบการณ์การบีบคั้นทางจริยธรรมของพยาบาลได้รับความสนใจและถูกนำเสนอในระดับนานาชาติมากขึ้น แต่กลับพบว่าการศึกษาประสบการณ์การบีบคั้นทางจริยธรรมของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชมีน้อยมากเมื่อเทียบกับพยาบาลสาขาอื่นๆ แม้ในประเทศไทยก็ยังไม่มีการศึกษาปัญหาการบีบคั้นทางจริยธรรมในพยาบาลเลย การศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่าพยาบาลจิตเวชในประเทศไทยต้องเผชิญปัญหาความบีบคั้นที่มีความรุนแรงในระดับปานกลางถึงสูงอันดับหนึ่งคือการเพิกเฉยต่อข้อสงสัยที่ว่าผู้ป่วยถูกทำร้ายโดยผู้ดูแลซึ่งสอดคล้องกับฮามิเดห์ (Hamideh ,2014) ที่ทำการศึกษการบีบคั้นทางจริยธรรมของพยาบาลสุขภาพจิตในจอร์แดนพบความรุนแรงในระดับปานกลางถึงสูงเกี่ยวกับความไม่มีจริยธรรมของผู้ดูแลผู้ป่วย ปัญหาการขาดสิ่งอำนวยความสะดวกทำให้พยาบาลทำงานหนักจนต้องลาออก การต้องผูกมัดและใส่ผ้าอ้อมให้ผู้ป่วยเพราะคนทำงานไม่เพียงพอ การต้องยอมตามความต้องการของญาติเพื่อป้องกันการฟ้องร้องเป็นคดีความ ผลการวิจัยพบเป็นปัญหาการบีบคั้นทางจริยธรรมที่มีความถี่สูงสุด ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นตามมาคือบุคลากรมีแนวโน้มจะลาออกเนื่องจากสภาพการทำงานที่งานหนักและขาดสิ่งสนับสนุน กำลังใจ สอดคล้องกับการศึกษาของสุภาพิชญ์ (มณีสากร) โพน โปร์แมนน์ (2556) ที่ระบุว่าบุคลากรด้านสุขภาพจิตและจิตเวชที่ปฏิบัติงานนอกสังกัดกรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข นอกสังกัดร้อยละ 26.83 มีแผนที่จะลาออกภายใน 5 ปี และมีข้อเสนอแนะด้านค่าตอบแทน

สิ่งสนับสนุนขวัญและกำลังใจในการทำงาน นอกจากนี้ปัญหาจริยธรรมยังมีความสัมพันธ์กับอายุ รายได้ ประสิทธิภาพการทำงานของพยาบาลสุขภาพจิต และจำนวนผู้ป่วยที่มากขึ้นไปอีกด้วย ซึ่งการรวบรวมข้อถกเถียงเกี่ยวกับปัญหาจริยธรรมของ เพอร์คินส์ (Perkins, 2011) พบเรื่องการผูกมัด การแยกบริเวณ การป้องกันการฆ่าตัวตายมากกว่าปัญหาอื่น การห้ามสูบบุหรี่ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดภาวะเหนื่อยหน่ายในการทำงาน ปัญหาความบีบคั้นทางจริยธรรมของพยาบาลจิตเวชจากการศึกษาครั้งนี้ พบค่าเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ที่ระดับปานกลางถึงมาก ทำให้ข้อสรุปว่า พยาบาลจิตเวชมีภาวะบีบคั้นทางจริยธรรมไม่สูงมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลจิตเวชไม่พบประเด็นที่เป็นปัญหามาก แต่สิ่งที่พบเป็นจุดเด่นคือพยาบาลจิตเวชมีความเห็นในช่วงเวลาที่ผ่านไปจนถึงขณะนี้ จากชีวิตที่ไม่มีเป้าหมายกลับมีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจนมากขึ้น การที่มีความมั่นใจในการควบคุมสถานการณ์ และการคิดว่างานที่ทำอยู่เป็นสิ่งที่มีความหมาย แสดงให้เห็นว่าพยาบาลจิตเวชมีความเข้มแข็งในการมองโลกอยู่ในระดับที่ดี ทำให้ความรู้สึกถึงการบีบคั้นทางจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ได้สูงมากเกินไป ซึ่งสามารถอธิบายได้จากคุณสมบัติพื้นฐานของการเป็นพยาบาลจิตเวชที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีจุดมุ่งหมายในชีวิต รู้สึกว่าชีวิตมีคุณค่า สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์บีบคั้นต่างๆ ได้ดี เป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานกับผู้ป่วยที่ต้องการการดูแลด้านจิตใจ (ฉวีวรรณ สัตยธรรม, 2556 และ เพียรดี เปี่ยมมงคล, 2553)

เมื่อพิจารณาเรื่องความพึงพอใจในงานพยาบาลจิตเวชคิดว่าควรได้รับการเพิ่มค่าตอบแทน บุคลากรทางการแพทย์มีจำนวนน้อย งานธุรการและงานเอกสารที่มีมากขึ้นไปสอดคล้องกับปัญหาทางจริยธรรมที่พยาบาลจิตเวชคิดว่างานธุรการเอกสารมากขึ้นไปจนไม่มีเวลาพูดคุยกับผู้ป่วยและต้องทำในสิ่งที่ไม่อยากทำต่อผู้ป่วยเพราะเจ้าหน้าที่สนับสนุนไม่เพียงพอ อย่างไรก็ตามพยาบาลจิตเวชยังคงมีความรู้สึกรู้ว่างานที่ทำอยู่มีความสำคัญและมีความภาคภูมิใจในงานของตนซึ่งน่าจะเป็นสิ่งที่คาดเดาได้ว่าพยาบาลจิตเวชยังคงอยู่สามารถทำงานต่อไปได้ไม่น่าจะเกิดภาวะเหนื่อยหน่ายในการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ปัญหาความบีบคั้นทางจริยธรรม ผลการวิจัยพบปัญหาว่าพยาบาลจำต้องเพิกเฉยเมื่อผู้ป่วยถูกทำร้าย โดยผู้ดูแล การต้องปฏิบัติตามความต้องการของญาติ เพราะผู้บริหารโรงพยาบาลกลัวการถูกฟ้องร้อง การไม่มีเวลาได้พูดคุยกับผู้ป่วย ความจำเป็นที่ต้องผูกมัดผู้ป่วย หรือใส่ผ้าอ้อมให้ผู้ป่วยเพราะมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ การขาดสิ่งอำนวยความสะดวกทำให้พยาบาลต้องทำงานหนัก การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การเรียนการสอน คือ ยกเป็นกรณีศึกษาเชิงจริยธรรมให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์สาเหตุและวิธีการป้องกันแก้ไข

1.2 การบริหารการพยาบาล อัตรากำลังและการพัฒนาบุคลากร เสนอแนะให้การปฏิบัติการพยาบาลให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัย เกียรติ ศักดิ์ศรีและสิทธิผู้ป่วยเป็นอันดับแรก นอกจากนี้การคัดเลือกผู้ดูแลที่จะเข้ามาทำงานกับผู้ป่วยจิตเวชต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

2. ความเข้มแข็งทางจิตใจ ผลการวิจัยพบว่าพยาบาลจิตเวชมีปัญหาความเข้มแข็งทางจิตใจบ้างในระดับปานกลาง แต่พยาบาลจิตเวชยังคิดว่ามีเป้าหมายชีวิตและสามารถควบคุมสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้ การนำไปใช้ประโยชน์

2.1 การเรียนการสอน เรื่องคุณสมบัติของพยาบาลจิตเวช การเรียนรู้ การปรับตัวต่อสถานการณ์ ปัญหา การเข้าใจตนเองและผู้อื่น

2.2 การบริหารการพยาบาล อัตรากำลังและการพัฒนาบุคลากร การคัดเลือกบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน ควรมีคุณสมบัติเหมาะสม

3. ความพึงพอใจในงาน ผลการวิจัยพบปัญหาเรื่องค่าตอบแทนและงานที่มากเกินไป อาจส่งผลทำให้พยาบาลมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนงานเกิดปัญหาการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนมากขึ้นอีกซึ่งควรได้รับการป้องกันอย่างยั่งยืน นำไปใช้ประโยชน์ใน

3.1 การเรียนการสอน ยกเป็นกรณีศึกษาเชิงจริยธรรมการปฏิบัติวิชาชีพ

3.2 การบริหารการพยาบาล การธำรงรักษามูลค่าที่มีคุณภาพ การจัดการสนับสนุนการทำงาน และสวัสดิการ การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเชิงลึกเพื่อหาปัจจัยการเกิดปัญหาความบีบคั้นทางจริยธรรมและแนวทางการป้องกัน แก้ไข ปัญหา

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของความบีบคั้นทางจริยธรรม ความเข้มแข็งในการมองโลก และความพึงพอใจในงานกับตัวแปรที่เกี่ยวข้อง เช่น อายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งงาน เป็นต้น

บรรณานุกรม

กังสดาล สุทธิวีธีสรรค์.(2535). ความเข้มแข็งในการมองโลก แรงสนับสนุนทางสังคมและความเหนื่อยหน่ายของพยาบาลที่ทำงานในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

ฉวีวรรณ สัตยธรรม, แพ จันทร์สุข, สุขใจ เจริญสุข,(บก.).(2556). การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต ฉบับปรับปรุง เล่มที่1. นนทบุรี:บริษัท ธนาเพรส จำกัด.

เพียรดี เปี่ยมมงคล.(2553). การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด.

ศุภาพิชญ์ (มณีสคร) โพน โบริ์แมนน์, วรรณวิไล ภูตระกูล และนิรนาท วิทไชยคติคุณ.(2556).สถานการณ์กำลังคนด้านสุขภาพจิตและจิตเวชที่ปฏิบัติงานนอกสังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. วิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ. 7(2), 37-46.

Antonovsky, A.(1999). The structure and properties of the sense of coherence scale. **Social Science Medicine**, 36, 725-733,.

Bjorvell,H. (1996). Burnout,empathy and sense of coherence among Swedish district nurses before and after systematic clinical supervision. **Scandinavian Journal of Caring Sciences**, 10, 19-26.

Corey-Lisle, P., Tarzian, A.J., Coben, M.Z., &Trinkoff, A.M. (1999). Healthcare reform:Its effects on nurse. **JONA**, 29(3), 30-37.

- Hamaideh SH.(2014). Moral distress and its correlates among mental health nurses in Jordan. **Int. J.Ment. Health Nurse**, 23(1), 33-41.
- Kuosmanen, L., Hätönen, H., Malkavaara, H., Kylmä, J., & Välimäki, M. (2007). Deprivation of liberty in psychiatric hospital care: the patient's perspective. **Nursing Ethics**, 14(5), 597-607. Retrieved February 12, 2011 from EBSCO host database.
- Lewis,S.L.,Campbell,M.A.,Becktell,P.J.,Cooper,C.L.,Bonner,P.N.,&Hunt,W.C.(1992).Work stress,burnout,and sense of coherence among dialysis nurses. **American Nephology Nurse Association Journal**, 19(6), 545-554.
- McGrath,A.,Reid,A.,&Boore,J. (1989).Occupational Stress in Nursing. **Internationnal Journal Nurs Stud**, 1989:16(4),345-358.
- Ohnishi K., Ohgushi Y., Nakano M. (2010). Moral Distress experienced by psychiatric nurses in Japan. **Nursing Ethics**, 17, 726-740.
- Stamps P, et al.(1978). Measurement of work satisfaction among health professionals. **Medical Care**, 16, 337-352.
- Silen.(2011). **Encountering ethical problems and moral distress as a nurse**. Experiences, contributing factors and handing. School of Health Science, Jonkoping University.
- Strachota, E., Normandin, P., O'Brein, N., Clary, M., & Krukow, B. Reasons registered nurses leave or change employment status. **JONA**, 2003:33(2),111-117.

The Study of the Learning Reasons of Japanese Language Learners at Sripatum University

การศึกษาเหตุผลที่เรียนของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยศรีปทุม

Yasumasa Mori

Assistant Professor,

Sripatum International Institute of Languages and Cultures

E-mail : yasumasa.mo@spu.ac.th

ABSTRACT

The purpose of this paper was to clarify the reasons to learn the Japanese language by the students who registered for the course, *JPN331 Japanese 1*, at Sripatum University, Bangkok main campus (SPU). The researcher conducted a closed-ended questionnaire based on a multiple-choice method with 17 multiple answers from 44 students (total number of responses were 267). A framework of classroom research was used in this questionnaire. The researcher analysed and discussed the overall and individual tendency for the reasons to learn the Japanese language in the classroom based on the collected data. Internal consistency reliability (Cronbach's alpha) was 0.79. As a result, 65.17% accounted for direct and positive learning reasons. In response to these reasons, it is requested that language teachers design appropriate learning activities, foster learning attitudes and promote learning behaviours to produce higher learning effect and learning outcome.

KEYWORDS: Japanese language, Japanese language learner, learning reasons, reason analysis, Sripatum University

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อทำความเข้าใจในการเลือกเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุมวิทยาเขตบางเขน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่น 1 (JPN331) ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามปรนัยปลายปิด โดยมีตัวเลือกคำตอบ 17 ตัวเลือก โดยมีนักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 คน (รวมจำนวนคำตอบ 267 คำตอบ) ขอบเขตการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลการวิจัย และได้สัมภาษณ์โดยรวม และรายบุคคลเกี่ยวกับแนวโน้มสำหรับเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียนนี้ บนพื้นฐานของข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาคเท่ากับ 0.79 ผลการวิจัยพบว่า 65.17% ของนักศึกษามีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกเรียนด้วยตนเองและเป็นเชิงบวก ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงมีข้อเสนอแนะให้

อาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม, สนับสนุนทัศนคติในการเรียน และส่งเสริมพฤติกรรม
การเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนให้มากขึ้น

คำสำคัญ: ภาษาญี่ปุ่น ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น เหตุผลที่เรียน การวิเคราะห์เหตุผล มหาวิทยาลัยศรีปทุม

INTRODUCTION

Language learners have various reasons for learning a foreign language. There are positive or passive, direct or indirect reasons. It is thought that the reasons to learn in foreign language education institutions are that one of the learners' goals and reasons has at least some effect on their eagerness to learn, learning behaviour and learning outcome. Analysing this from the perspective of a foreign language teacher, he or she will be able to provide the necessary and suitable teaching method and teaching materials for each learner. It is requested that foreign language teachers direct the flow of making learners' reasons develop and last (e.g. learning purpose or necessity), but not least let their motivation extinguish. In addition, they have to dedicate to fostering learners' attitudes or positive learning behaviour based on active learning approaches. The studies on learning reasons in a foreign language education institution focus on instrumental and integrative motivation or intrinsic and extrinsic motivation (Yanagisawa & Ishii, 1998: 22, 163, 164, 171) from a viewpoint of learning motivation. This paper aimed at understanding overall and individual tendencies in reasons of learning a foreign language by means of focusing on general learning reasons which Japanese language learners have or think they have, therefore, a small research was conducted based on a framework of classroom research, not persisting in a dichotomous motivation as mentioned above. The word '*reason*' used in this paper is defined as a final cause to be identified with intention or motivation, thus it is noted that learning reason is used as a conceptual word to include learning motivation and learning purpose.

BENEFITS OF RESEARCH

To grasp learning reasons of Japanese language learners at SPU as a group or individually is a way of understanding learners' learning factors in the motivation force of their learning behaviour. Besides, learning factor is also a reason to exert a constant influence on the learning effect or learning outcomes inside or outside of the classroom. It is thought that it is important for language teachers to grasp learners' reasons both in cultivating positive learning attitudes and in reviewing teaching methods as well as developing teaching materials.

PREVIOUS RESEARCH

Previous studies or researches on learners' reasons of studying a foreign language in Thailand include *Laddawan* (1998), *Somchai* (1998), *Narita* (1998), *Utsugi* (2011) and *Yoshikawa* (2011 & 2013). *Laddawan* researched reasons for choosing a Japanese course and pupils' learning purposes at a secondary school level. The conclusions were that many pupils had goals to acquire knowledge on Japan and the Japanese language and to seek integrated learning of the four skills. *Somchai* researched reasons to learn the Japanese language of learners at private Japanese language schools, and the reasons of acquiring Japanese language knowledge and that practical use were shown. *Narita* extracted six factors (cultural understanding-oriented, integrative, instrumental, beneficial, international and induced oriented) by means of factor analysis on the learning motivations for Japanese language major students. *Utsugi* researched the relation between Japanese language proficiency and motivation of Japanese language major students which focused on the goal and results, it was clear that advanced learners' motivation was weak when compared with beginners and intermediate learners'. *Yoshikawa* suggested the importance of intrinsic motivation. She also discovered the difference between enhancing motivation and eagerness to learn the Japanese language by researching the relation between factors to increase the Japanese language learning eagerness and learning behaviours of middle school students. In this study, the researcher designed suitable content and a number of choices in order to consider the appropriate reasons and the list of reasons relating to this context to understand the tendency of learners' learning reasons. The researcher adopted 17 choices referring to the reasons to choose Japanese language from *Laddawan*'s research (21 choices).

PURPOSE OF RESEARCH

The purpose of this classroom research was to clarify the reasons to learn the Japanese language by the students who registered for the first course, *JPN331 Japanese 1*, in the first semester of the fiscal year 2014 (Aug - Dec, 2014) at SPU, Bangkok (main campus) and also to give an insight on overall and individual tendencies through analysis of the learning reasons of SPU students.

RESEARCH METHODOLOGY

TARGET GROUP

The target group consisted of 45 students (12 male and 33 female students) who registered in section number 02 of *JPN331 Japanese 1* in the first semester of the fiscal year 2014. Section 02 was a section which the researcher was in charge of. None of the 12 male students in this group had any previous experience in studying the Japanese language, though 4 out of 33 female students had

experience of studying Japanese before coming to the university.

INSTRUMENT

The instrument in this research was a questionnaire (closed-ended questions) based on a multiple-choice method with 17 multiple choice answers. There was an answer of *other* in the questionnaire and the respondents could describe their own reasons by choosing *other*. The Questionnaire survey was conducted in the classroom on August 28, 2014.

DATA COLLECTION

There were 44 valid responses from 45 students, namely; 12 male (27.28%) and 32 female (72.72%) students. The valid response rate was 97.78% (the data was rounded up to the third decimal place, the same hereinafter). The average number of the chosen items was 6.14 (6 items for male and 6.19 items for female students). The choosing rate was 36.11%. The minimum number of choices was two items and the maximum number of choices was twelve. There wasn't anyone who didn't choose any items or more than thirteen ones (table 1).

Table 1 The number of chosen items

Number of chosen items	Male students (%)	Female students (%)	Total (%)
0 - 1	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
2	0 (0.00)	2 (6.25)	2 (4.55)
3	1 (8.33)	4 (12.50)	5 (11.36)
4	4 (33.34)	4 (12.50)	8 (18.18)
5	2 (16.67)	4 (12.50)	6 (13.64)
6	0 (0.00)	5 (15.63)	5 (11.36)
7	1 (8.33)	2 (6.25)	3 (6.81)
8	1 (8.33)	5 (15.63)	6 (13.64)
9	2 (16.67)	2 (6.25)	4 (9.09)
10	1 (8.33)	1 (3.12)	2 (4.55)
11	0 (0.00)	2 (6.25)	2 (4.55)
12	0 (0.00)	1 (3.12)	1 (2.27)
13 -17	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
Total	12 (100.00)	32 (100.00)	44 (100.00)

In regards to the response result to choose the reasons to learn the Japanese language, the total number of responses was 267. Using statistical processing of Microsoft Excel 2010, the statistical variance was 19.36 and the confidence coefficient to measure internal consistency was 0.79 (Cronbach's alpha).

DATA ANALYSIS

The aggregate result of the total number of 267 responses from 44 valid respondents was as follows (table 2). As a feature of data distribution through this result, the largest responses of more than 70% were observed in item No.9 (77.27%), No.6 (77.27%), and No.4 (75.00%). Over a 60% result was only observed in No.1 (63.64%). Over 50% was in No.2 (54.55%) and No.10 (50.00%). There were 6 in all of the 17 items.

Table 2 Aggregate result of reasons to learn the Japanese language (by the highest number of responses)

No.	Reason	Number of responses	Male: Female (number of students)	Percentage of responses
1	It is beneficial and useful to be able to speak a foreign language (No.9)	34	9 : 25	77.27
2	Being able to use the Japanese language in daily life (No.6)	34	8 : 26	77.27
3	Interest in the Japanese language (No.4)	33	8 : 25	75.00
4	Interest in the Japanese language (because of the advancement of Japan in technology and economic prospects of the country) (No.1)	28	10 : 18	63.64
5	Being able to communicate with Japanese people (No.2)	24	8 : 16	54.55
6	Being a Japanese language user will increase the possibilities of contacting Japanese people or making Japanese friends (No.10)	22	6 : 16	50.00
7	Japanese products are cute (No.15)	19	2 : 17	43.18
8	Want to be able to read instruction manuals of Japanese products (No.14)	18	3 : 15	40.91
9	Interest in Japanese economy, politics and culture (No.16)	18	6 : 12	40.91
10	Want be able to read Japanese comic books, watch Japanese TV programs and play Japanese games (No.12)	16	4 : 12	36.37
11	Heard that the Japanese language is fairly easy (No.11)	9	2 : 9	20.45
12	Other (No.17)	4	0 : 4	9.09

13	Have Japanese friends (No.5)	3	1 : 2	6.82
14	Many people speak Japanese and a member of my family is studying it too, so I want to learn too (No.8)	3	2 : 1	6.82
15	Parents own many books about Japan (No.3)	1	0 : 1	2.27
16	Have a basic knowledge of Chinese characters (Kanji) (No.13)	1	0 : 1	2.27
17	One of the parents is using Japanese as a language of business communication (No.7)	0	0 : 0	0.00

Note: Number of ( ) in the table indicates the item number of 17 choices in the questionnaire.

The number of responses to the remaining 11 items was below 50%. Item No.15 was over 40% (43.18%), No.14 (40.91%) and No.16 (40.91%). No.12 was over 30% (36.37%) and No.11 was over 20% (20.45%). No.17 was less than 10% (9.09%), No.5 (6.82%), No.8 (6.82%), No.3 (2.27%), No.13 (2.27%) and No.7 (0.00%). Four female students in No.17 (*other reason*) described the specific reason as follows; 1) I want to become a university exchange student and study in Japan. 2) I want to work in Japan. 3) I want to be able to have fluent communication skills to be able to converse with Japanese people. 4) I want to have a Japanese boyfriend.

FINDINGS

The factors that motivated students to learn the Japanese language were divided into two reasons in the consideration of: direct reasons (No.1,2,4,5,6,12,14,16) and indirect reasons (No.3,7,8,9,10,11,13,15) except for the item of *other* (No.17). According to the percentage in the dichotomous reasons which was calculated by the ratio to the total number of the total 267 responses, it showed 65.17% related to 174 responses (direct reasons) and 33.33% of 89 responses (indirect reasons). It was found that the number of direct reasons was almost two times higher than the number of indirect ones. Judging from the findings that indicated relatively high numeric data for direct reasons, it became clear that SPU students who registered for *JPN331 Japanese 1* have positive reasons for learning the Japanese language. On the other hand, the learning reasons were also analysed while taking into consideration the three categories related to the content of items (questions). The three categories were named; 1) The reasons relating to making contact with Japanese people (table 3); 2) The reasons influenced by an external environment (table 4); and 3) the reasons related to learners' own interests and ideas (table 5).

Table 3 The reasons relating to making contact with Japanese people

No.	Reason	Number	Percentage
2	In order to be able to communicate with Japanese people	24	9.00
10	I think that being a Japanese language speaker will help me increase the opportunities to make contact with Japanese people or make Japanese friends	22	8.24
5	Have Japanese friends	3	1.12
	Total	49	18.36

Note: No. in the table indicates the item number of 17 choices in the questionnaire.

Table 4 The reasons influenced by an external environment

No.	Reason	Number	Percentage
11	Heard that the Japanese language is fairly easy	9	3.37
8	Many people speak Japanese and a member of my family is studying it too, so I want to learn too	3	1.12
3	Parents own many books about Japan	1	0.37
13	Have basic knowledge of Chinese characters (Kanji)	1	0.37
7	One of the parents is using Japanese as a language of business communication	0	0.00
	Total	14	5.23

Note: No. in the table indicates the item number of 17 choices in the questionnaire.

Table 5 The reasons related to learners' own interests and ideas

No.	Reason	Number	Percentage
6	Being able to use the Japanese language in daily life	34	12.73
9	It is beneficial and useful to be able to speak a foreign language	34	12.73
4	Interest in the Japanese language	33	12.36
1	Interest in the Japanese language (because of the advancement of Japan in technology and economic prospects of the country)	28	10.49
15	Japanese products are cute	19	7.12
14	Want to be able to read instruction manuals of Japanese products	18	6.74
16	Interest in Japanese economy, politics and culture	18	6.74
12	Want to be able to read Japanese comic books, watch Japanese TV programs and play Japanese games	16	6.00
	Total	200	74.91

Note: No. in the table indicates the item number of 17 choices in the questionnaire.

In comparison with the relative positional relation among the number of answers in three categories, the percentage of answers was as follows: 18.36% in the first category, 5.23% in the second and 74.91% in the third, respectively. Despite the unexpected low percentage in the first category, the results clearly state that many of the students think that their own interests and ideas as the learning reasons, in other words, it was understood that Japanese language learners at SPU had active learning reasons and strong personal reasons in relation to learning the Japanese language.

CONCLUSION AND SUGGESTIONS

The results of the survey state that the students had direct reasons to learn the Japanese language and they learned it in a proactive way. There is no objection from the teacher that sufficient significance was recognized in term of grasping the learners' learning reasons in the classroom, or in relation to knowing the personal background of the learners. However, it is uncertain whether positive and active learning reasons are influencing the learning outcome directly or indirectly. Nevertheless, it would be certain to assume that learning reasons influence the direct affection on learning activities in the classroom. The most important thing is that the learning effect will depend on activeness or inactiveness in learning activities, and as a result, the learning effect will also give indirect affection on the learning outcome. It is pointed out that learning effect is also a reason to increase affective reaction-satisfaction or dissatisfaction for a set process from learning activities to learning outcome by learners or to strengthen or weaken learners' reasons. In that sense, it will be necessary for foreign language teachers to make exertions to develop learning activities, establish a method to evaluate learning outcome, and improve classroom activities in order to produce a higher learning effect by making learning reasons of the learners more positive, active and intensifying their learning motivation.

ACKNOWLEDGEMENT

The researcher would like to thank Mr. Krzysztof Rajtar and Mr. Steven Russel, Full-time lecturers of Sripatum International Institute of Languages and Cultures (SIILC), for proofreading the English version of this paper.

REFERENCES

- Laddawan Srisawatphong [ลัดดาวัลย์ ศรีสวัสดิ์พงษ์]. (1998). การศึกษาเหตุผลและเป้าหมายในการเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นของนักเรียนโรงเรียนสาธิต แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, วารสารศูนย์ภาษา มวลนิธิญี่ปุ่น กรุงเทพฯ ฯ ฉบับที่ 1, pp.149-151

- Narita Takahiro. (1998). "The Relations between Motivations and Examination Scores: The Case of University Students in Thailand", *Japanese Language Education around the Globe* 8, The Japan Foundation, pp.1-11
- Somchai Sheung [สมใจ แซ่เอ็ง]. (1998). สรุปแบบสอบถามเรื่อง "เหตุผลที่เรียนภาษาญี่ปุ่น", *วารสารศูนย์ภาษา มวลนิธิ ญี่ปุ่น กรุงเทพฯ* ฉบับที่ 1, pp.159
- Utsugi Takatoshi. (2011). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถภาษาญี่ปุ่นและแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่น-กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยชาวไทย-, *วารสารเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ* ฉบับที่ 8, pp.65-74
- Yanagisawa Yoshiaki & Ishii Eriko [supervised]. (1998). *Japanese Language/Resource Book*, Babel Press
- Yoshikawa Keiko. (2011). "The Relationship between Factors in Increasing Motivation to Learn the Japanese Language and Learning-action at Secondary Schools in Thailand-Factors in Intrinsic Motivation While Teaching the Japanese Language-", *วารสารเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ* ฉบับที่ 8, pp.75-84
- _____. (2013). "Motives for Learning the Japanese Language and Factors in Increasing Motivation to Learn at Secondary Schools in Thailand-A Comparison between Increase-group and Decrease-group in Learning-action-", *วารสารเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ* ฉบับที่ 10, pp.117-126

การประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ
SELF-ASSESSMENT OF TEACHERS FOCUSED ON TEACHER
PROFESSIONAL DEVELOPMENT STANDARDS.

ดร.สิรินธร สินจินดาวงศ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: sirinthorn.si@spu.ac.th

จุฑามาศ เดชาพันธุ์กุล

พระมหา พรพล ม่วงสา

จุฑาทิพย์ พุทธะไชยศักดิ์

จันสหวัด ขุนวิเสด

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: lovedog1345@hotmail.com, phramaha_11@hotmail.com,

chutatip.put@gmail.com, mrckvs@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ 2) เปรียบเทียบการประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน กลุ่มที่ศึกษา เป็นครูโรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 150 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ สถิติที่ใช้ เป็นความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test for independent samples

ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินตนเองของครูสู่ครูมืออาชีพตาม 8 มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามมาตรฐาน ด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.92 รองลงมา ด้านวิชาชีพครู มีค่าเฉลี่ย 3.91 ส่วนด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน มีค่าต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.84 เมื่อเปรียบเทียบการประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านประสิทธิภาพการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน และด้านวิชาชีพครู ส่วนการเปรียบเทียบตามประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ

.01 ในด้านประสิทธิภาพการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ และด้านเทคนิคการสอนรายบุคคล

คำสำคัญ: การประเมินตนเอง, ครูมืออาชีพ, มาตรฐานการพัฒนาตนเอง

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the self-assessment of teachers according to the teachers' professional development, and 2) to compare the self-assessment of teachers according to teachers' professional development by educational background and work experience. One hundred and fifty teachers of Rajprasamasai Phaimathayom Rachadabhisek school were sampled. The questionnaire was the instrument used for the self-assessment of the teacher's in this research. The statistical analysis was frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test for independent samples.

The results found that the self-assessment of the teachers focused on 8 teacher professional development standards which were at a high level. Considering the standards of the content area and pedagogy, learning environment with an average mean of 3.92, the next professionalism, leadership and advocacy with an average mean of 3.91 and the planning instruction was at the lowest level with an average mean of 3.84. When the comparison of the self-assessment of teachers between educational background in the effective instruction and the learning environment that had a different level of statistical significant of a level of .05. The content area and pedagogy, professionalism, leadership and advocacy that had a different level of statistical significant of a level .01 When the comparison of the self-assessment of teacher between working experiences in planning instruction that had a different statistical significant of a level of .05 and the effective instruction, assessment, learning environment and teaching diverse student that had a different statistical significant a level of .01.

KEYWORDS: Self-Assessment, Professional Teacher, Professional Development Standards

บทนำ

ครูเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่ายิ่ง เนื่องจากครูเป็นผู้อบรมให้ความรู้ เด็ก เยาวชนให้เติบโตเป็นบุคคลที่ดี เก่ง มีความสุขในสังคม มีการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้น พัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย วาจาใจ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ครูเป็นต้นแบบในการชี้นำสังคมในทิศทางที่เหมาะสม

ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการผลิตครู เช่น กระบวนการผลิตครู การกำหนดลักษณะเฉพาะของบัณฑิตครู และการควบคุมให้กระบวนการผลิตเป็นไปตามที่กำหนด เป็นต้น ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมครู เช่น การสนับสนุน ด้านงบประมาณ การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงาน การติดตามและประเมินผล การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม เป็นต้น และอีกทั้งปัญหาเกี่ยวกับการ

บริหารจัดการครูอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น คุณภาพของผู้บริหาร การติดตามประเมินผลในการบริหารจัดการทรัพยากรในการบริหารจัดการ สถาบันดูแลส่งเสริมพัฒนาครูและผู้บริหารมืออาชีพ เป็นต้น

การศึกษามีได้มีความหมายแก่การเรียนรู้และเพื่อประกอบอาชีพ การศึกษา คือการพัฒนาชีวิต ซึ่งมีความซับซ้อน เปลี่ยนแปลง สนับสนุน ใ้บุคคลมีความสามารถเพียงพอต่อการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ชีวิตให้เจริญไปพลอย สังคมไทยได้เปลี่ยนไปแล้วจากวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่กลุ่มชนอยู่ร่วมกันฉันเครือญาติ ทำมาหากินพออยู่พอกินมาเป็นสังคมที่แข่งขันแก่งแย่งช่วงชิง สังคมไทยได้กลายเป็นสังคมเสมอภาค สังคมตรวจสอบ และวิถีชีวิตไทยได้เปิดกว้างสู่สากล พรหมแดนของความรู้ได้ก้าวพ้นวิชาการคับแคบดั้งเดิม ไปสู่การผสมผสานความรู้ที่หลากหลาย โดยมีสื่อเทคโนโลยีช่วยขยายแหล่งความรู้กว้างไกลต่อเนื่องไม่จบ คนไทยต้องได้รับการศึกษาที่สร้างคุณภาพของคนรุ่นใหม่ คนที่มีความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดี เป็นปัญญาหาร 4 หมู่ที่เด็กเยาวชนคนไทยทุกวัยต้องได้รับจากกระบวนการศึกษาอย่างเพียงพอ การปฏิรูปการศึกษาไทยได้เกิดขึ้นมาหลายยุคหลายสมัย จนถึงช่วงเวลาประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้เกิดการปฏิรูปโครงสร้างของการบริหารการศึกษา การปฏิรูปแนวคิดระบบและแนวทางในการจัดการศึกษา การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ การประกันและการประเมินคุณภาพการศึกษา การจัดสรรทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา และการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการศึกษาไทย การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็นเรื่องริบด่วนพอๆ กับการสร้างความคิดใหม่ในกลุ่มผู้ปกครองเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลาน การปฏิรูปการศึกษาจะขับเคลื่อนไม่ได้ ถ้าทุกฝ่ายไม่ร่วมมือกัน ทุกฝ่ายในที่นั่งตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา เอกชน องค์กรชุมชน รัฐ การเมือง ศาสนาจักรและอาณาจักร เราไม่สามารถรู้รื้อการปฏิรูปได้อีกแล้ว ยิ่งผู้บริหารประเทศมีความเล็งเลื้อมากเท่าใด การตัดสินใจย่อมล่าช้า เข้าทำนอง “กว่าถั่วจะสุก งาก็ไหม้” อนาคตของชาติจะเป็นฉันใด (สุมน อมรวิวัฒน์, 2545 : 1-2)

การศึกษาในปัจจุบัน อยู่ในศตวรรษที่ 19 ที่ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และอุตสาหกรรม ทั้งความคิดและระบบต่างๆ ของสังคม รวมทั้งระบบการศึกษา ความรู้ที่เป็นกลไกพิสูจน์ด้วยกระบวนการวิทยาศาสตร์เห็นชัดจากเทคนิคที่จับต้องได้ เป็นเป้าหมายของการศึกษา และเป็นรูปธรรม การศึกษาคือ การสอนให้เด็กรู้จักใช้ความรู้ที่ตนสะสมมาจากโรงเรียน การศึกษาแห่งศตวรรษที่ 19 นี้ ละเลยธรรมชาติของการเรียนรู้ว่าต้องฝังฝังอยู่ในสังคม และมีติเชิงจริยธรรม ให้เชื่อเฉพาะสิ่งที่ผ่านการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์มาแล้วเท่านั้น ดังนั้นควรเปิดรับประสบการณ์รอบด้าน ทั้งด้านผัสสะ (sensorial) ด้านอารมณ์ (emotional) และด้านปัญญา (intellectual) (วิจารณ์ พานิช, 2556 : 2-3) เราจำเป็นต้องสร้างการศึกษารูปแบบใหม่ที่มีใ้ความรู้ หรือประสบการณ์ให้กับเด็ก เพียงแค่ส่งเสริมให้พวกเขาได้เป็นไปตามธรรมชาติของพวกเขา ช่วยให้เขาเรียนรู้ที่มีมาแต่เดิมนั้นแข็งแรงขึ้น พวกเขาไม่ควรจะถูกขัดด้วยข้อมูลซึ่งในความเป็นจริงแล้วเกือบจะหาประโยชน์อะไรไม่ได้ เก้าสิบแปดเปอร์เซ็นต์ของข้อมูลที่เราอัดเข้าไปในสมองของเด็ก มันเป็นเหมือนสัมภาระที่เด็กต้องแบกรับเอาไว้ มันทำให้พวกเขาไม่ได้เป็นอิสระ ระบบการศึกษาทั้งหมดของเรานั้นให้ความสำคัญกับเรื่องความจำไม่ใช่เรื่องเข้าใจปัญหา ได้แต่ยึดข้อมูลมากมายเข้าไปในความจำ ทำให้คนกลายเป็นเครื่องจักร มหาวิทยาลัยคือโรงงานที่เปลี่ยนคนให้เป็นเครื่องจักร เป็นช่วงเวลาอีสิบห้าปีที่สูญเสียไปเปล่าๆ หนึ่งในสามของชีวิต ในการทำให้ท่านเป็นเครื่องจักร และแล้วก็กลายเป็นเรื่องที่ยากลำบากที่จะคลี่คลายทำให้ท่านได้กลับมาใช้ชีวิตเป็นมนุษย์อีกครั้ง (ประพนธ์ ฟ้าสุกซิด, 2556 : 179-180)

การศึกษาไทยอยู่ในสภาพที่ตกต่ำ ขึ้นขึ้นโดยผลการทดสอบ PISA (Programme for International Student Assessment) เปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก ผลการทดสอบเด็กไทยอยู่ในกลุ่มต่ำสุดทุกวิชาในทุกๆ ปีที่มีการทดสอบ การฟื้นฟูระบบการศึกษาของชาติ จำเป็นต้องเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) ที่คนไทยทุกหมู่เหล่าเข้ามาร่วมกัน การศึกษามีความสำคัญมาก และเป็นความรับผิดชอบของทุกคน มิใช่แค่เน้นการศึกษาและนักการเมืองเท่านั้น เพราะการศึกษาในวันนี้ต้องการกระบวนการทัศน์ใหม่ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ของเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงของคน (วิจารณ์ พานิช, 2556 : 3)

นอกจากนี้ ครูต้องเป็นปราชญ์บุคคลที่คนให้ความเคารพนับถือ ครูต้องมีหน้าที่ในการสร้างคน มีชีวิตอยู่แบบพอเพียง และต้องมีความสุขที่เห็นเด็กเติบโต และมีพัฒนาการที่ดี ประเทศของเราน่าเป็นห่วงจริยธรรมกับคุณธรรมของความเป็นครูหายไปส่วนหนึ่ง ในขณะที่ประเทศอื่นๆ หากเจอวิกฤตเศรษฐกิจหรือเศรษฐกิจตกต่ำมากเพียงใด แต่ระบบโรงเรียนยังดี ครูรู้จักหน้าที่ ทำให้เด็กยังมีภูมิคุ้มกันที่ดีได้ จริงๆ แล้วที่เราใช้อยู่ได้ทุกวันนี้ เพราะยังมีครูที่ดีอยู่จำนวนหนึ่ง แต่เราต้องเพิ่มจำนวนและทำให้ครูที่ดีมีบทบาทมากขึ้น (สุชาติ ภิระนันท์, 2556 : 177-178)

จากสภาพปัญหา ดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่าครู เป็นกลไกหลักสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยครูมืออาชีพ นั้นต้องมีใจมุ่งมั่นยึดถืออุดมการณ์เหนือสิ่งอื่นใด มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษา มีจิตสำนึกในความเป็นแม่พิมพ์ของชาติ อบรมบ่มเพาะให้เป็นผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองและสังคม และมีสมรรถนะเป็นเลิศในด้านวิชาการและการจัดการความรู้ให้กับศิษย์ อันจะเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาในมิติใหม่ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับครูมืออาชีพ จากมาตรฐานครูมืออาชีพ 6 แหล่ง ได้แก่ 1) Australian teacher performance and development framework (2012), 2) National Board for professional teaching standards-USA (2014) 3) Professional teaching standards-NSW Institute of teachers(2005), 4) UK Professional standards framework(2011), 5) The Illinois professional teaching standards(2013) and 6) UNC-School of Education(2004) พบว่า แบ่งออกเป็น 8 ด้าน 1. ด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน 2. ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน 3. ด้านเทคนิคการสอนรายบุคคล 4. ด้านประสิทธิภาพการสอน 5. ด้านการวัดและประเมินผล 6. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ 7. ด้านวิชาชีพครู และ 8. ด้านความร่วมมือกับชุมชน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 มาตรฐานการประเมินครูมืออาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ
2. เพื่อเปรียบเทียบการประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. การประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพตามระดับการศึกษาแตกต่างกัน
2. การประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพตามประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน

กลุ่มที่ศึกษา

การวิจัยเรื่องนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยกลุ่มที่ศึกษา คือ ครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ฝายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 150 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ โดยดำเนินการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาครูมืออาชีพ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการพัฒนาครูมืออาชีพ
3. ร่างแบบสอบถามตามกรอบแนวทางการพัฒนาครูมืออาชีพ จำนวน 8 ด้าน
4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5

แบบสอบถามการประเมินตนเองของครู ตามมาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ ประกอบด้วย 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู เป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด แบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 มาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ เป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด แบบประมาณค่า 4 ระดับ รวม 8 ด้าน จำนวน 35 ข้อ เพื่อศึกษามาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อโรงเรียนราชประชาสถาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เมื่อถึงเวลานัดหมาย จึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูผู้สอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 150 คน
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้อง
4. ดำเนินการลงรหัส และบันทึกข้อมูล ลงโปรแกรม เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอ้างอิง โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบ t-test for independent samples โดยการแปลผลจากค่าเฉลี่ย มีแนวทางการพิจารณาดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.00 หมายถึง มีการปฏิบัติเสมอ
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติบางครั้ง
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ควรปรับปรุง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเพื่อศึกษามาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายร้อยละ 34.70 เป็นหญิงร้อยละ 65.30 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีร้อยละ 74.70 และปริญญาโทร้อยละ 25.30 และมีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ร้อยละ 30.7 ครูชำนาญการ ร้อยละ 19.3 ครู ร้อยละ 14.7 ครูผู้ช่วยร้อยละ 12 และครูอัตราจ้าง ร้อยละ 23.3

ตอนที่ 2 มาตรฐานการพัฒนาดตนเองสู่ครูมืออาชีพ**ตาราง 1 มาตรฐานการพัฒนาดตนเองสู่ครูมืออาชีพ**

มาตรฐานการพัฒนาดตนเองสู่ครูมืออาชีพ	$\bar{X}$	SD.	การแปลความหมาย
1. ด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน	3.92	0.18	มีการปฏิบัติเสมอ
2. ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน	3.84	0.25	มีการปฏิบัติเสมอ
3. ด้านเทคนิคการสอนรายบุคคล	3.85	0.24	มีการปฏิบัติเสมอ
4. ด้านประสิทธิภาพการสอน	3.85	0.30	มีการปฏิบัติเสมอ
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.89	0.26	มีการปฏิบัติเสมอ
6. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้	3.92	0.21	มีการปฏิบัติเสมอ
7. ด้านวิชาชีพครู	3.91	0.17	มีการปฏิบัติเสมอ
8. ด้านความร่วมมือกับชุมชน	3.87	0.26	มีการปฏิบัติเสมอ
ภาพรวม	3.88	0.18	มีการปฏิบัติเสมอ

จากตาราง 1 พบว่า มาตรฐานการพัฒนาดตนเองสู่ครูมืออาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 (S.D.=0.18) โดยพบว่า ผลการประเมินตนเองของครู ด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้มีค่าสูงสุด มีการปฏิบัติเสมอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 (S.D.=0.18, 0.21) และด้านวิชาชีพครู ด้านการวัดและประเมินผล ด้านความร่วมมือชุมชน ด้านประสิทธิภาพการสอน ด้านเทคนิคการสอนรายบุคคล และด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน พบว่าผลการประเมินตนเองอยู่ในระดับปฏิบัติเสมอเช่นกัน มีค่าเฉลี่ย 3.91, 3.89, 3.87 3.85 และ 3.84 (S.D.=0.17, 0.26, 0.26, 0.30, 0.24, 0.25) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาดนเองสู่ครูมืออาชีพตามระดับการศึกษา

มาตรฐานการพัฒนาดนเองสู่ครูมืออาชีพ	วุฒิการศึกษา				t	p-value
	ปริญญาตรี		ปริญญาโท			
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1. ด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน	3.90	0.21	3.99	0.06	-3.97**	0.000
2. ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน	3.83	0.25	3.86	0.25	-0.52	0.602
3. ด้านเทคนิคการสอนรายบุคคล	3.82	0.26	3.93	0.14	-2.69**	0.008
4. ด้านประสิทธิภาพการสอน	3.82	0.32	3.94	0.24	-2.35*	0.021
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.88	0.26	3.93	0.25	-1.26	0.212
6. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้	3.90	0.23	3.97	0.12	-2.437*	0.016
7. ด้านวิชาชีพครู	3.89	0.19	3.97	0.07	-3.53**	0.001
8. ด้านความร่วมมือกับชุมชน	3.85	0.27	3.92	0.22	-1.72	0.088
ภาพรวม	3.86	0.18	3.93	0.14	-2.53*	.013

*นัยสำคัญที่ระดับ .05

** นัยสำคัญที่ระดับ .01

จากการวิจัย พบว่า การประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาดนเองสู่ครูมืออาชีพตามวุฒิการศึกษาภาพรวมแตกต่างกัน ระหว่างวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านประสิทธิภาพการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านเทคนิคการสอนรายบุคคล และด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน ด้านวิชาชีพครู แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 2 การประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาดนเองสู่ครูมืออาชีพตามประสบการณ์ในการทำงาน

มาตรฐานการพัฒนาดนเองสู่ครูมืออาชีพ	ประสบการณ์ในการทำงาน				t	p-value
	ต่ำกว่า 10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน	3.94	0.13	3.90	0.21	1.60	0.113
2. ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน	3.89	0.18	3.81	0.29	2.12*	0.036
3. ด้านเทคนิคการสอนรายบุคคล	3.91	0.14	3.80	0.29	3.05**	0.003
4. ด้านประสิทธิภาพการสอน	3.93	0.18	3.79	0.37	2.91**	0.004
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.96	0.15	3.84	0.31	2.91**	0.004
6. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้	3.97	0.90	3.88	0.27	3.06**	0.003
7. ด้านวิชาชีพครู	3.93	0.15	3.90	0.18	0.81	0.419
8. ด้านความร่วมมือชุมชน	3.91	0.18	3.83	0.30	1.84	0.680
ภาพรวม	3.92	0.10	3.84	0.21	3.17**	0.002

*นัยสำคัญที่ระดับ .05

** นัยสำคัญที่ระดับ .01

จากการวิจัย พบว่า การประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาด้านตนเองสู่ครูมืออาชีพตามประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยในด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านเทคนิคการสอนรายบุคคล ด้านประสิทธิภาพการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

1. มาตรฐานการพัฒนาด้านตนเองสู่ครูมืออาชีพ ด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอนและด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.92 ทั้งนี้เนื่องจากครูมีการจัดเตรียมการเรียนการสอนมีการค้นคว้าหาความรู้ มีการนำเสนอและสอนได้ตรงเนื้อหาและหลักสูตร และมีการบูรณาการกับวิชาอื่นๆ รวมทั้งมีการมีการเสริมแรงผู้เรียนทุกครั้ง สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยครูมีหน้าที่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งถ้าหากครูมีการเตรียมตัวและวางแผนการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนได้เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ สักดิ์ไทยสุรกิจบวร (2551) และสุชาดา ขอดสุรางค์ (2554) ที่กล่าวว่าครูมืออาชีพต้องมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ยุทธศาสตร์ และการจัดระบบ ได้อย่างเหมาะสมกับการเรียนรู้และความต้องการทางการศึกษาของผู้เรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและสาระการเรียนรู้ที่สอน

2. การประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาด้านตนเองสู่ครูมืออาชีพตามวุฒิการศึกษา ภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านประสิทธิภาพการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน ด้านวิชาชีพครู และด้านเทคนิคการสอนรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทจะเป็นผู้ที่มีความตั้งใจพัฒนาด้านเนื้อหาความรู้ พัฒนาสมรรถนะของตนเองให้มีระดับสูงขึ้น ดังนั้น ผู้ที่เรียนจบระดับปริญญาโท จึงเป็นพัฒนาด้านตนเองอยู่เสมอจึงทำให้มีผลการประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาด้านตนเองสู่ครูมืออาชีพตามวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับ กัญญาภา พวงมะลิ (2556) ที่ได้ศึกษา สมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานวิทยาเขตศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทมีระดับสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับบุคลากรที่มีการศึกษาปริญญาตรี และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี สอดคล้องกับ สังคม จันทรวีเศษ (2555) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาตัวแบบสมรรถนะที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในองค์ประกอบด้านภูมิหลังของผู้บริหาร ซึ่งส่งผลต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนได้รับศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เช่น ระดับปริญญาโท หรือสูงกว่า

3. การประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาด้านตนเองสู่ครูมืออาชีพตามประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยในด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และในด้านประสิทธิภาพการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ และด้านเทคนิคการสอนรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งนี้

เนื่องจาก ครูที่มีอายุการทำงานน้อยส่วนใหญ่เป็นครูที่มีตำแหน่งครู หรือครูผู้ช่วย ดังนั้นจึงต้องมีการเตรียมตัวในการเตรียมสอนเป็นอย่างดี เพราะจะมีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งจากหัวหน้ากลุ่มสาระจากรองผู้อำนวยการ เดือนละหนึ่งครั้ง ดังนั้นครูที่มีอายุการทำงานน้อย จึงต้องมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลาเพื่อเตรียมความพร้อมรับการประเมิน สอดคล้องกับ วรรณดี แสงประทีปทอง สมคิด พรหมชัย และบุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2551) ที่ศึกษาการติดตามการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของข้าราชการ ครูบรรจุใหม่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาบุคลากรใหม่เมื่อเริ่มเข้าสู่ตำแหน่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ ทักษะการปฏิบัติงาน รวมทั้งเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติวิชาชีพครู สอดคล้องกับหลักการพัฒนาบุคลากรที่มีความเชื่อว่าทุกคนมีศักยภาพในตัวเอง ถ้าได้รับการกระตุ้น การส่งเสริม หนุนนำที่ถูกต้อง เหมาะสม จะทำให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษา ควรนำแบบประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ ไปประยุกต์ใช้ประเมินครู ในสถานศึกษาต่างๆ ทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
2. สถานศึกษาควรนำผลการประเมินตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ ไปวางแผนจัดโครงการ /กิจกรรม เพื่อส่งเสริมพัฒนาครู ให้มีความแข็งแกร่งครอบคลุมมาตรฐานการประเมินตนเองครบทั้ง 8 ด้าน
3. สถานศึกษาควรพัฒนาระบบการพัฒนาตนเองของครูตามมาตรฐานการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีการพัฒนาซ้ำ สำหรับครูที่มีประสิทธิภาพการสอนมาเป็นเวลานาน
4. สถานศึกษาควรมีการประเมินการทำหน้าที่ของครูระบุในแผนการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการทำงานและพัฒนาวิชาชีพของครูเพื่อสร้างความตระหนักในหน้าที่ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาโรงเรียน
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้สถาบันที่ทำการผลิตครู มีการควบคุมคุณภาพ บริหารจัดการคุณภาพของครู ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาครู ในด้านต่างๆ เพื่อให้มีคุณภาพในทุกระบบและกระบวนการในการผลิตครูให้เป็นมืออาชีพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยการประยุกต์ใช้มาตรฐานการพัฒนาสู่ครูมืออาชีพ ในกลุ่มครูทุกระดับ และทุกสังกัด เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ และวางแนวทางการพัฒนาต่อยอดสู่ครูมืออาชีพ
2. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบครูมืออาชีพที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21
3. ควรทำการวิจัยเพื่อส่งเสริม และกำหนดเส้นทางการพัฒนาครูสู่ครูมืออาชีพ เพื่อสร้างครูรุ่นใหม่ และครูมืออาชีพ ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการสังคมได้

รายการอ้างอิง

- กัญญาภา พวงมะลิ. 2556. การศึกษาสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานวิทยาเขตศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2557 จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/54930209/title.pdf
- วรรณดี แสงประทีปทอง สมคิด พรหมจ้อย และบุญศรี พรหมมาพันธุ์. 2551. โครงการติดตามการเตรียมความพร้อม และพัฒนาอย่างเข้มของข้าราชการครูบรรจุใหม่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- วิจารณ์ พานิช. 2556. ส่งความสุขสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีโน พับลิชชิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด.
- วิจารณ์ พานิช. 2556. การเรียนรู้บูรณาการพลังสาม: หัวใจอุดมศึกษา : 4 ความหมายของชีวิต[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2557 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/535527>
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. 2551. ครูมืออาชีพ: สิ่งจำเป็นที่ควรมีและควรเป็น[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2557 จาก [http://www.sahavicha.com/UserFiles/File/teach2\(2\).doc](http://www.sahavicha.com/UserFiles/File/teach2(2).doc)
- สังคม จันทน์วิเศษ. 2555. การพัฒนาตัวแบบสมรรถนะที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2557 http://www.edu.buu.ac.th/vesd/year8_1/article2_2555_1.pdf
- สุนน อมรวิวัฒน์. 2545. การปฏิรูปการศึกษาไทยท้าทายอนาคต. วารสารราชบัณฑิตยสถาน. ปีที่ 27 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มี.ค.)
- สุชาดา ยอดสุรางค์. 2554. การเตรียมตัวสู่ครูมืออาชีพ[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 29 ต.ค. 57 จาก <http://www.sahavicha.com/?name=article&file=readarticle&id=2571>
- Australian Institute for Teaching and School Leadership. (2012). *Australian Teacher Performance and Development Framework*. [online] Available on May, 12, 2014 from <http://goo.gl/zgwUfF>
- National Board for Professional Teaching Standards. *What Teachers should know and Be Able to Do*. [online]. Available on May, 12, 2014 from <http://goo.gl/3qDQZB>
- NSW Institute of Teachers. (2005). *Professional Teaching Standards*. Available on May, 12, 2014 from file:///C:/Users/sirinthorn.si/Downloads/professional_teaching_standards_(1).pdf
- The UK Professional Standards Framework. (2011). *The UK Professional Standards Framework for teaching and supporting learning in higher education*. [online]. Available on May, 12, 2014 from <http://goo.gl/PqBlif>
- The Illinois professional teaching standards. (2013). *Illinois Professional Teaching Standards*. [online]. Available on May, 12, 2014 from http://www.isbe.net/peac/pdf/IL_prof_teaching_std.pdf
- UNC School of Education. (2004). *Professional Standards "K-12 Teaching and Learning from The UNC School of Education"* [online]. Available on May, 12, 2014 from <http://www.learnnc.org/?pstandards=Teachers>